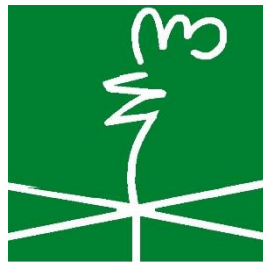

LAITILAN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS 2018

Kaupunginhallitus 25.3.2019
Kaupunginvaltuusto 3.6.2019

SISÄLLYSLUETTELO

LAITILAN KAUPUNKI	
TILINPÄÄTÖS 2018	
1. TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
1.2. KAUPUNGIN HALLINTO	3
1.3. KULUNUT VUOSI	7
1.3.1 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS	7
1.3.2 LAITILA TILASTOJEN VALOSSA.....	8
1.3.3 OLENNAISET MUUTOKSET KAUPUNGIN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	13
1.3.4 ARVIO TULEVASTA TALouden KEHITYKSESTÄ.....	22
1.3.5 HENKILÖSTÖASIAT JA SOSIAALAISET ASIAT	24
1.3.6 IHMISOIKEUKSIEN KUNNIOITTAMINEN.....	25
1.3.7 KORRUPTION JA LAHJONNAN TORJUMINEN	25
1.3.8 YMPÄRISTÖASIAT	26
1.3.9 ARVIO MERKITTÄVISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	27
1.4. SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	28
1.4.1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA VAROJEN KÄYTÖN VALVONTA	28
1.4.2 RISKIEN HALLINNAN JÄRJESTÄMINEN	29
1.4.3 RISKIEN ARVIOINTI	30
1.4.4 ARVIO SISÄISEN TARKASTUKSEN JÄRJESTÄMISESTÄ	31
1.4.5 HALLITUKSEN KANNANOTTO SISÄISEN VALVONNAN JA SIIHEN SISÄLTÄVÄN RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	31
1.5. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	32
1.6. TOIMINNAN RAHOITUS	34
1.7. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	36
1.8. KOKONAISTULOT JA -MENOT	38
1.9. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	39
1.9.1 YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTÄVISTÄ YHTEISÖISTÄ	39
1.9.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS	39
1.9.3 OLENNAISET KAUPUNKIKONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	40
1.9.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA VALVONNASTA	40
1.9.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	40
1.9.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT.....	41
1.10. HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALouden TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ	45
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	46
2.1. VALTUUSTON STRATEGISTEN PÄÄMÄÄRIEN TOTEUTUMINEN.....	46
2.2. TYTÄRYHTEISÖILLE ASETETUT TAVOITTEET	49
2.3. KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	50

2.3.1 VALTIOLLISET VAALIT / KUNNALLISVAALIT (TEHTÄVÄ 13)	50
2.4. TARKASTUSLAUTAKUNTA	52
2.4.1 TILINTARKASTUS (TEHTÄVÄ 14).....	52
2.5. KAUPUNGINHALLITUS	53
2.5.1 KAUPUNGINHALLITUS	53
2.5.2 VARPPEEN KOULUN KESKUSKEITTIÖ (TEHTÄVÄ 15)	56
2.5.3 KAUKOLANKODIN KEITTIÖ (TEHTÄVÄ 16)	60
2.5.4 TIETOHALLINTOPALVELUT (TEHTÄVÄ 17).....	64
2.5.5 HALLINTOPALVELUT (TEHTÄVÄ 18)	66
2.5.6 SISÄINEN PALVELUTOIMINTA (TEHTÄVÄ 19)	70
2.5.7 TALOUSPALVELUT (TEHTÄVÄ 20).....	74
2.5.8 ELINKEINOTOIMI (TEHTÄVÄ 21)	80
2.5.9 KAAVOITUS (TEHTÄVÄ 22).....	82
YLEISKAAVA-ALUETTA;	84
2.5.10 ASUNTOTOIMI (TEHTÄVÄ 23).....	85
2.5.11 MAASEUTUTOIMI (TEHTÄVÄ 25).....	88
2.6. SIVISTYSVALIOKUNTA	89
2.6.1 SIVISTYSVALIOKUNTA (VARHAISKASVATUS-, OPETUS-, KIRJASTO-, KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT)	89
2.6.2 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO (TEHTÄVÄ 26).....	93
2.6.3 VARHAISKASVATUS (TEHTÄVÄ 27)	97
2.6.4 PERUSOPETUS (TEHTÄVÄ 28)	103
2.6.5 LUKIO-OPETUS (TEHTÄVÄ 29)	107
2.6.6 TOISEN ASTEEN AMMATILLINEN KOULUTUS (TEHTÄVÄ 30)	111
2.6.7 KIRJASTOTOIMI (TEHTÄVÄ 35).....	113
2.6.8 KULTTUURITOIMI (TEHTÄVÄ 36).....	116
2.6.9 NUORISOTOIMI (TEHTÄVÄ 38)	120
2.6.10 LIIKUNTATOIMI (TEHTÄVÄ 39).....	125
2.7. VAKKA-SUOMEN KANSALAIPOISTON JOHTOKUNTA.....	128
2.7.1 AIKUISKOULUTUS/VAKKA-SUOMEN KANSALAIPOISTO (TEHTÄVÄ 40).....	128
2.8. VAKKA-SUOMEN MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA	132
2.8.1 VAKKA-SUOMEN MUSIIKKIOPISTO (TEHTÄVÄ 41)	132
2.9. SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA	136
2.9.1 SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA (SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT).....	136
2.9.2 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN HALLINTO (TEHTÄVÄ 43).....	140
2.9.3 PERHEPALVELUT (TEHTÄVÄ 44)	143
2.9.4 TOIMEENTULOTURVA (TEHTÄVÄ 47).....	147
2.9.5 PERUSTERVEYDENHUOLTO (TEHTÄVÄ 48).....	150
2.9.6 ERIKOISSAIRAANHOITO (TEHTÄVÄ 49)	155
2.9.7 VAMMAISPALVELUT (TEHTÄVÄ 50)	157
2.9.8 IÄKKÄIDEN PALVELUT (TEHTÄVÄ 51).....	161
2.10. TEKNINEN VALIOKUNTA.....	165
2.10.1 TEKNINEN VALIOKUNTA (TEKNISET PALVELUT).....	165
2.10.2 TEKNINEN HALLINTO (TEHTÄVÄ 57).....	167

2.10.3	LIIKENNEVÄYLÄT JA ALUEET (TEHTÄVÄ 58)	170
2.10.4	JÄTEHUOLTO (TEHTÄVÄ 59)	172
2.10.5	KIINTEISTÖT (TEHTÄVÄ 60)	175
2.10.6	VESIHUOLTOLAITOS (TEHTÄVÄ 61)	178
2.10.7	KONEKESKUS (TEHTÄVÄ 62)	182
2.10.8	MITTAUSPALVELUT (TEHTÄVÄ 63)	184
2.10.9	PALO, PELASTUS JA SUOJELU (TEHTÄVÄ 64)	186
2.11.	LUPALAUTAKUNTA	188
2.11.1	LUPALAUTAKUNTA (RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖPALVELUT)	188
2.11.2	YMPÄRISTÖNSUOJELU (TEHTÄVÄ 68)	190
2.11.3	RAKENNUSVALVONTA (TEHTÄVÄ 69)	192
2.12.	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	194
2.12.1	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	194
2.13.	TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	196
2.14.	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	198
2.15.	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	206
2.16.	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA	208
3.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	213
3.1.	TULOSLASKELMA	213
3.2.	RAHOITUSLASKELMA	214
3.3.	TASE	215
4.	KONSERNILASKELMAT	218
4.1.	KONSERNITULOSLASKELMA	218
4.2.	KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	219
4.3.	KONSERNITASE	220
5.	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	223
5.1.	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	223
5.1.1	ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ -MENETELMÄT	223
5.1.2	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET	223
5.2.	TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	224
5.2.1	TOIMINTATUOTOT	224
5.2.2	VEROTULOJEN ERITTELY	225
5.2.3	VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY	225
5.2.4	AIKAISEMPIEN VUOSIEN VALTIONOSUUDET	226
5.2.5	PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY	226
5.2.6	SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA JA NIIDEN MUUTOKSISTA	226
5.2.7	ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA	228
5.2.8	PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET	229
5.2.9	PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT	229
5.2.10	OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY	230
5.3.	TASEEN LIITETIEDOT	230

5.3.1 TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	230
5.3.2 TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	234
5.4. VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	235
5.5. HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	237
6. VESIHUOLTOLAITOS	239
6.1. LAITILAN KAUPUNGIN VESIHUOLTOLAITOKSEN TOIMINTAKERTOMUS.....	239
6.2. VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA	242
6.3. LASKENNALLISESTI ERIYTETYN VESIHUOLTOLAITOKSEN TASELASKELMA	243
6.4. VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMAN LIITETIETOJA	245
6.4.1 LIIKEVAIHTO JA MUUT VARSINAISET TOIMINTATUOTOT	245
6.4.2 SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA.....	245
6.4.3 HENKILÖSTÖ	246
6.4.4 OMA PÄÄOMA	247
6.5. VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE-ERITTELY	247
7. TYÖTERVEYSHUOLTO	249
7.1. TULOSLASKELMA	249
8. MUUT TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT	250
8.1. KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT KIRJAT JA LUETTELOT	250
8.2. TIETOSUOJATILINPÄÄTÖS	251
8.2.1 TIETOSUOJA LAINSÄÄDÄNNÖN KESKEISET MUUTOKSET	251
8.2.2 KAUPUNGIN VALMISTAUTUMINEN TIETOSUOJA-ASETUKSEEN	251
8.2.3 TIETOSUOJAVASTAAVA.....	251
8.2.4 OSOITUSVELVOLLISUUS	252
8.2.5 KAUPUNGIN TIETOVARANNOT JA VASTUUT	252
8.2.6 REKISTERÖIDYN OIKEUDET	252
8.2.7 TIETOSUOJALOUKKAUKSET	252
8.2.8 KEHITTÄMISKOHTEET VUODELLE 2019.....	252
8.3. ALLEKIRJOITUKSET	254

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2018 jatkoi Lounais-Suomessa vahvan kasvun kautta. Tämä näkyi myös Laitilassa, jossa asukasluku jatkoi positiivista kehitystä ja työttömyysaste edelleen alhaalla. Laitilan asukasluku kasvoi edellisestä vuodesta +36 henkilöä eli 8 610 asukkaasta 8 646 asukkaaseen. Edellisen vuoden kasvuun (+107) verrattuna se hieman tasaantui, mutta poikkesi naapurikunnista, joiden asukaslukumuutos oli vähenevä. Asuntojen löytyminen työperäiseen muuttoon Laitilan kaupungissa mahdollistui kaupungin oman uuden vuokratalon valmistuttua syksyllä 2018 ja Bovaliuksen ammattikoulun siirtyessä Turkuun, vapautui myös oppilaitoksen asunnot avoimeen vuokranvälitykseen.

Positiivinen vire näkyy edelleen yrityksissä mm. uusina työpaikkoina, investointeina ja erilaisten toimitilojen vuokraamisena. Laitilan kaupungin työttömyysaste on Varsinais-Suomen alhaisimpia ja alimmillaan se kävi jo 3,8 %:ssa ja kuvaa jo täystyöllisyystilannetta. Lisääntynyt väestö ja alhainen työttömyysprosentti lisäsi hieman myös tuloveroa.

Kaupungin talousarvio vuodelle 2018 talousarviomuutosten jälkeen oli alijäämäinen -1,53 M€ vuosikatteen ollessa plussalla 0,73 M€. Vuoden 2018 suunnitellut poistot kasvoivat -2,70 M€:oon Kannusrakennuksen poiston vuoksi, jota ei ollut huomioitu talousarviossa 2018. Menokuri piti ennakoitua suuremmista valtakunnallisista palkankorotusneuvotteluiden lopputuloksesta huolimatta, mutta tulo-puolella jäätin suunnitellusta, koska mm. puukerrostaloalueen tonttimyynti jäi vielä toteutumatta. Näin ollen tilinpäätöksessä päädyttiin -0,90 M€:n alijäämään tuloksen ollessa -1,02 M€ ja vuosikatteen 1,67 M€.

Tilinpäätöksen taseesta ilmenee, että lainakanta vuoden lopussa oli 23,0 M€ lainamäärän kasvaessa edellisvuoteen nähden noin 8,70 M€. Lainakanta asukasta kohti oli 2 670 €, mikä on hieman matalampi kuin maan kunnissa keskimäärin, joka on Kuntaliiton tilinpäätösarvioiden mukaan 3 052 €/asukas. Taseen kumulatiivinen ylijäämä laski edellä todetusta johtuen edellisen vuoden 5,8 M€:sta 4,9 M€:oon.

Kaupungin vuoden 2018 talousarvioon oli varattu investointeihin 7,76 M€:n investointimenoja ja vuoden aikana investointeihin päätettiin 4,02 M€ lisäyksestä, jolloin vuoden 2018 investointimääräraha oli 11,78 M€. Tästä toteutui 9,09 M€, kun isoimpana lisättiin uuden Tuunan päiväkotirakentamisen investointimääräraha 3,0 M€ sekä terveyskeskuksen remontin investointivarauksesta osa siirtyi vuodelta 2017 vuodelle 2018.

Kuntaliiton mukaan kuntatalous näyttää vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden valossa hälyttävän synkältä. Tulos painui vuonna 2018 negatiiviseksi 196:ssa kunnassa eli kaksi kolmasosaa kunnista. Edellisenä vuonna miinusmerkkinen tulos oli 55 kunnassa. Valtionosuusleikkauksissa on ollut vaikutusta myös kehityssuuntaan ja Kuntaliiton toimitusjohtaja Minna Karhusen näkemyksen mukaan kuntakenttä ei sitä enää kestä. Kuntatalous on Kuntaliiton helmikuun 2019 tiedotteen mukaan

ajautunut kriisiin. Tilinpäätösarvioiden mukaan sekä verotulot että valtionosuudet tippuivat ja samaan aikaan kuntien menot nousivat yli 3 %. Vuoden 2018 kuntien ja kuntayhtymien velka kasvoi vuoden 2018 aikana miljardilla eurolla ja siten kuntien velkataakka kasvoi reilut kolme prosenttia, kun kuntayhtymien velka nousi lukuisten sairaalahankkeiden vuoksi yli 11 prosenttia. Yhteensä kuntatalouden velka on asettumassa noin 19,4 miljardiin euroon, mikä pitää velkaantumisen ennallaan suhteessa bruttokansantuotteeseen. Syömävelkaa kuntaliiton selvityksen mukaan jouduttiin turvautumaan jopa 38 kunnassa, kun vuonna 2017 vuosikate oli pakkasella vain neljässä kunnassa.

Kuntatalous heikkeni kuntaliiton mukaan seuraavasti: toimintamenot kasvoivat yli kolme prosenttia, verotulot laskivat 0,5 prosenttia, valtionosuudet vähenivät 0,6 prosenttia ja vuosikate heikkeni lähes 32 prosenttia.

Vuosi 2018 toteutui edelleen sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun merkeissä. Vuoden 2018 aikana ei saatu lakipakettia valmiiksi eikä siten lainsäädännön ohjaavaa talousvaikutusta voida edelleenkään sote-muutoksen osalta tietää. Vuoden vaihtuessa sote- ja maakuntalakipakettien valmistelu jäi edelleen työn alle. Jää nähtäväksi valmistuuko se ennen vuoden 2019 eduskuntavaaleja vai jääkö se edelleen valmisteluun seuraavalle eduskuntakaudelle. Näin ollen tulevaisuuden sote-vaikutuksia Laitilan taloudenosalta on vuoden vaihtuessa vaikea arvioida.

Vuoden 2018 osalta isoja asioita viranhaltijoiden työpöydällä olivat mm. valtatie 8 Laitilan eritasoliittymien valmistelu, uuden Apilaniityn päiväkodin toiminnan aloitus, uuden toisen päiväkodin eli Tuunan alueen päiväkodin valmistelun aloitus, Terveyskeskuksen remontointi, työterveyden siirtyminen kaupungin konserniyhtiöön Laitilan Terveyskoti Oy:n toiminnaksi, ikäihmisten palveluista neuvottelun aloittaminen Pihlajalinnan Oyj:n kanssa yhteistyötoiminnan vaihtoehdosta sekä talousarvio 2019 valmistelussa Koveron koulun lakkauttaminen sekä Varpeen koulussa syksyn 2018 aikana ilmenneet sisäilmaongelmat ja sosiaali- ja terveyspalveluiden muutaman yksikön toiminnallisuuksien siirtäminen väliaikais-tiloihin Terveystalon kosteusvahingon vuoksi. Lisäksi Euran vesilinja Laitilaan otettiin käyttöön ja siten turvattiin riittävä veden saatavuus mm. elintarviketeollisuuden toiminnassa.

Isoja hankkeita ja haasteita on ollut vuoden 2018 aikana. On keskeistä että, muuttuvassa ajassa, ympäristössä ja tulevaisuuden kilpailutilanteissa Laitila kaupunkina pystyy tarjoamaan jatkossakin palveluissaan nykyaikaiset tilat ja siten toteuttamaan palvelut laadukkaasti ja vetovoimaisesti niin uusille kuin nykyisille asukkaille.

Tärkeää on puitteiden lisäksi pohtia tulevaisuuden sujuvan arjen tekijöitä, joilla kehitämme Mainiompaa Laitilaa kohti parempaa huomista asukkaillemme ja yrityksillemme.

Johanna Luukkonen, kaupunginjohtaja

1.2. KAUPUNGIN HALLINTO

KAUPUNGINVALTUUSTO (31 JÄSENTÄ)

Valtuuston pj: Lehtola Seppo (SDP)

Valtuuston 1. vpj: Raisto-Elo Tanja (KESK)

Valtuuston 2. vpj: Kuronen Kyösti (KOK)

Poliittiset voimasuhteet:

KESK. 14, SDP 5, KOK. 4, IP 2, PS 2, LOmat 2, VIHR. 1, PRO V-S 1

Jäsenet:

Aitakari Henri IP	Lahtonen Hanna SDP	Saloniemi Riitta KESK
Arokoivu Nina LOmat	Laine Kari SDP	Setälä Anna KESK
Elo Marko LOmat	Laurila Juha KESK	Toivola Mika KESK
Haijanen Pauliina KOK	Lehtola Seppo SDP	Tuomi Maria VIHR
Johansson Tommi PS	Mäki Markku KESK	Vainiotalo Lea PS
Kinnala Mika KESK	Peltola Heikki KOK	Viljanen Matti KESK
Kiveinen Jari SDP	Perkkola Jussi KOK	Vuorio Tuomas KESK
Kuisma Eero KESK	Pokki Pertti SDP	
Kuronen Kyösti KOK	Raisto-Elo Tanja KESK	
Kuusisto Janne IP	Rinne Seppo PRO V-S	
Kuusisto Pekka KESK	Saarela Riikka KESK	
Kylä-Heiko Tapio KESK	Saari Susanna KESK	

KAUPUNGINHALLITUS (9 JÄSENTÄ)

Hallituksen pj: Kuusisto Pekka (KESK)

Hallituksen vpj: Lahtonen Hanna (SDP)

Kaupunginhallituksen esittelijänä toimii kaupunginjohtaja Johanna Luukkonen

Jäsenet:

Aitakari Henri IP	Pokki Pertti SDP	Viljanen Matti KESK
Haijanen Pauliina KOK	Saarela Riikka KESK	
Männistö Jarkko LOmat	Setälä Anna KESK	

TILIVELVOLLISET TOIMIELIMET

Kaupunginhallitus

Keskusvaalilautakunta

Jäsenet:	Mäki Markku, pj.	Bergman Raisa	Ruoho Martti
	Sjölund Martti, vpj.	Kivi-Jalonen Elisa	

Tarkastuslautakunta

Jäsenet:	Peltola Heikki, pj.	Kinnala-Helo Tuire	Mäki-Kamppi Seppo
	Mäki Markku, vpj.	Mattila Niina	

Sosiaali- ja terveystoimikunta

Jäsenet:	Kiveinen Jari, pj.	Arokoivu Nina	Tuomi Maria
	Laurila Juha, vpj.	Lähteenmäki Markku	
	Aho Virve	Sosala Riina	

Sivistysvaliokunta

Jäsenet:	Kuisma Eero, pj.	Kuusisto Janne	Laine Kari
	Saarinen Sirkku, vpj.	Kylä-Heiko Tapio	
	Koivusalo Ulla-Maija	Saari Susanna	

Vakka-Suomen musiikkiopiston johtokunta

Jäsenet:	Toivola Mika, vpj.	Urhonen Veikko	Koskinen Lea
----------	--------------------	----------------	--------------

Tekninen valiokunta

Jäsenet:	Vuorio Tuomas, pj.	Friman Henna	Saloniemi Riitta
	Elo Marko, vpj.	Johansson Tommi	
	Elo Paula	Kinnala Mika	

Lupalautakunta

Jäsenet:	Kiveinen Jari, pj.	Jalonen Katri	Rinne Seppo
	Laaksonen Santeri, vpj.	Kivi-Jalonen Elisa	

Vakka-Suomen kansalaisopiston johtokunta

Jäsenet: Hemmilä Terhi, pj.

Rantanen Timo

MUUT TOIMIELIMET

Valtuuston vaalilautakunta

Käräjäoikeuden lautamiehet

Kiinteistötoimituksen uskotut miehet

Lounais-Suomen poliisin neuvottelukunta*

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymä*

Varsinais-Suomen liiton edustajainkokous*

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä*

Alangon säätiön hoitokunta

Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon lautakunta*

* Valtuusto valitsee edustajansa

LUETTELO TILIVELVOLLISISTA VIRANHALTIJOISTA

10 Vaalit	hallintosihteeri
14 Tilintarkastus	lautakunnan pj
15 Varpuen koulun keskuskeittiö	keittiöpäällikkö
16 Kaukolankodin keittiö	ruokapalveluesimies
18 Hallintopalvelut	talous- ja hallintojohtaja
19 Sisäinen palvelutoiminta	tietopalvelu- ja työhyvinvointipäällikkö
20 Talouspalvelut	talous- ja hallintojohtaja
21 Elinkeinoitoimi	elinvoimapäällikkö
22 Kaavoitus	tekninen johtaja
23 Asuntotoimi	asunto- ja palvelusihteeri
25 Maaseututoimi	talous- ja hallintojohtaja
26 Sivistystoimen hallinto	sivistystoimenjohtaja
27 Varhaiskasvatus	varhaiskasvatusjohtaja
28 Perusopetus	sivistystoimenjohtaja
29 Lukio-opetus	sivistystoimen palvelupäällikkö
30 Toisen asteen ammatillinen koulutus	
35 Kirjastotoimi	kirjastotoimenjohtaja

36 Kulttuuritoimi	kulttuurisihteeri
38 Nuorisotoimi	sivistystoimen palvelupäällikkö
39 Liikuntatoimi	liikuntasihteeri
40 Aikuiskoulutus/Vakka-Suomen kans.op	kansalaisopiston rehtori
41 Vakka-Suomen musiikkiopisto	rehtori
43 Sos. hallinto	sosiaali- ja terveysjohtaja
44 Perhepalvelut	erityissosiaalityöntekijä
47 Toimentuloturva	johtaja-sosiaalipalveluohjaaja
48 Perusterveydenhuolto	ylilääkäri
49 Erikoissairaanhoido	sosiaali- ja terveysjohtaja
50 Vammaispalvelut	johtaja-sosiaalipalveluohjaaja
51 Iäkkäiden palvelu	Kaukolankodin johtaja
57 Tekninen hallinto	tekninen johtaja
58 Liik. väylät ja alueet	työpäällikkö
59 Jätehuolto	työpäällikkö
60 Kiinteistöt	rakennusinsinööri
61 Vesihuoltolaitos	työpäällikkö
62 Konekeskus	työpäällikkö
63 Mittauspalvelut	maankäyttöinsinööri
64 Palo	pelastus ja suojele
68 Ympäristönsuojelu	ympäristöpäällikkö
69 Rakennusvalvonta	rakennustarkastaja

HALLINNON ORGANISAATIO

1.3. KULUNUT VUOSI

1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talouskehitys on hidastumisesta huolimatta jatkunut hyvänä vuonna 2018. Maailmantalouden epävarmuuden lisääntyminen ja euroalueen kasvun hidastuminen eivät ole juurikaan vaikuttaneet Suomen talouteen vielä loppuvuonna. Suomen työllisyys on lisääntynyt edelleen ja inflaatio pysynyt maltillisena. (Suomen Pankin Tammikuun 2019 talouskatsaus 16.1.2019.)

Vuonna 2018 bruttokansantuote kasvoi 2,2 prosenttia ja työllisyys kehittyi suotuisasti. Työttömyysaste oli keskimäärin 6,8 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 8,4 prosenttia. Tuonti kasvoi vientiä voimakkaammin. Kasvu jakautui tasaisesti eri toimialoille. Investoinnit ja yksityinen kulutus kasvoivat. Talouskasvu hidastuu vuoden 2019 aikana 1,9 prosenttiin ja tulevina vuosina vajaan 1,5 prosenttiin. (Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpidon ennakkolukujen tiedotustilaisuus

28.2.2019; Suomen Pankki 18.12.2018.)

Kuntien tilastokeskukselle toimittamien vuoden 2018 tilinpäätöksien ennakkotietojen mukaan kuntasektorin talous heikkeni merkittävästi. Kuntien yhteensä laskeutuva tulos on nolllilla ja kahdella kolmasosalla kuntia (196 kuntaa) tulos on ennakkotietojen mukaan negatiivinen. Vuosikate pieneni merkittävästi, 32 prosenttia. Varsinais-Suomen kuntien vuosikate on alueellisessa vertailussa kolmanneksi heikoin. Isoilla, yli 100.000 asukkaan kunnilla menee selkeästi muita kuntia paremmin. Kuntayhtymien talouden haasteet ovat kuntia suurempia johtuen toimintakulujen kasvusta, suurista investoinneista ja niistä johtuvasta velkaantumisesta. Koko kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on 1,5 miljardia negatiivinen ja lainarahaa on jouduttu ottamaan kattamaan alijäämää. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi 5,4 prosenttia edellisvuodesta 19,4 miljardiin euroon. Toimintakulut kasvoivat odotettua enemmän, kolme prosenttia. Toimintakulujen kasvua ei voi kokonaan selittää vuodelle 2018 kohdistuneilla palkankorotuksilla, sillä asiakaspalvelujen ostot kasvoivat muita toimintakuluja enemmän. Toimintamenojen kasvu nopeutuu kunnissa johtuen ansiotason noususta, lomarahaleikkauksen päättymisestä sekä valtion sopeutustoimien vaikutusten pienentymisestä.

Kuntien verotulot pienenevät 0,5 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 2017 pidätettiin liikaa ennakonpidätyksiä, jotka palautettiin veronpalautuksina vuonna 2018. Kunnallisverotulot pienenevät edellisvuodesta 0,8 prosenttia ja yhteisöverotulot 0,6 prosenttia. Yhteisöverotulon lasku edellisvuoteen verrattuna johtuu pääosin yksittäisen yrityskaupan verotulovaikutuksesta vuonna 2017. Kiinteistöverot kasvoivat 2,2 prosenttia. Valtionosuuksia on vuonna 2018 leikattu 0,6 prosenttia. Kilpailukyky sopimukseen liittyviä säästöjä leikattiin kuntien valtionosuuksista 118 miljoonaa euroa ja muita valtionosuusleikkauksia tehtiin 35 miljoonaa euroa. Kustannustenjaon tarkistus pienensi kuntien valtionosuuksia 68 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatusmaksujen pienentämistä kompensoitiin korottamalla kuntien valtionosuuksia 25 miljoonalla eurolla. (Talous- ja rahoitusfoorumi 2019).

1.3.2 Laitila tilastojen valossa

Laitilan kaupungin asukasluku vuoden 2018 lopussa oli ennakkotiedon mukaan 8 646, joka on 36 henkilöä enemmän kuin vuoden 2017 lopussa. Laitilan väkiluku kasvoi 0,42 prosenttia vuodesta 2017.

Vakka-Suomessa väkiluku oli 31 261 henkilöä vuoden 2018 lopussa, joka on 71 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2017.

Alla olevassa taulukossa on esitetty väestömuutosten ennakkotietoja Laitilassa ja Vakka-Suomessa ajalla 1.1.2018 – 31.12.2018.

VÄESTÖNMUUTOSTEN ENNAKKOTIEDOT 1.1.2018–31.12.2018

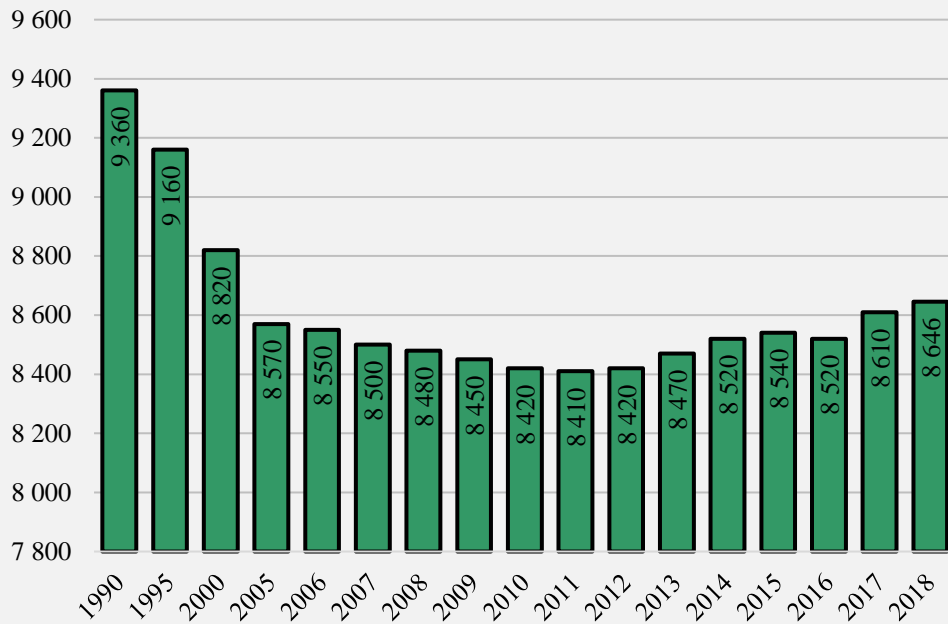
	Laitilan kaupunki	Vakka-Suomi
Syntyneet	71	210
Kuolleet	99	380
Luonnollinen kehitys	-28	-170
Tulomuutto	420	1 820
Lähtömuutto	414	1 843
Nettomuutto	+6	-23
Nettomaahanmuutto	58	122
Kokonaisuutus	+36	-71
Kokonaisväkiluku	8 646	31 261

Laitilan kaupungin väestön ikärakenne on kehittynyt vuodesta 1990 vuoteen 2017 siten, että 0-14 -vuotiaiden osuus on pienentynyt 3,1 prosenttiyksikköä (16,8 % vuonna 2017). Samalla ajanjaksolla 15-24 -vuotiaiden osuus on pienentynyt 3,5 prosenttiyksikköä (10,2 %), 25 -44 -vuotiaiden osuus pienentynyt 7,0 prosenttiyksikköä (22,7 %), 45-64 -vuotiaiden osuus on kasvanut 4,4 prosenttia (26,5 %) ja yli 65-vuotiaiden osuus kasvanut 9,1 prosenttiyksikköä (23,7 %).

Vuoteen 2016 verrattuna 0 – 14 vuotiaiden määrä on vähentynyt 0,2 prosenttiyksikköä, 15-24 -vuotiaiden osuus on kasvanut 0,4 prosenttiyksikköä, 25- 44 -vuotiaiden osuus on kasvanut 0,5 prosenttiyksikköä, 45-64 -vuotiaiden määrä on pienentynyt 1,0 prosenttiyksikköä ja yli 65 -vuotiaiden määrä kasvanut 0,2 prosenttiyksikköä.

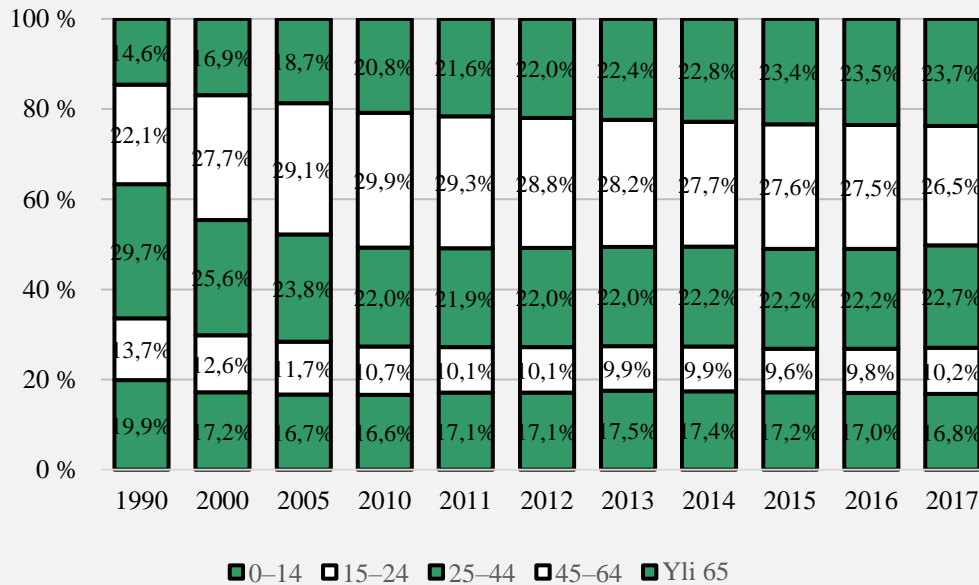
Alla olevassa kaaviossa on kuvattu Laitilan kaupungin väestökehitys 1990 - 2017.

LAITILAN VÄESTÖNKEHITYS 1990–2018

Seuraavassa kaaviossa on Laitilan kuvattu väestörakenne vuosina 1990 – 2017.

LAITILAN IKÄRAKENNE 1990–2017

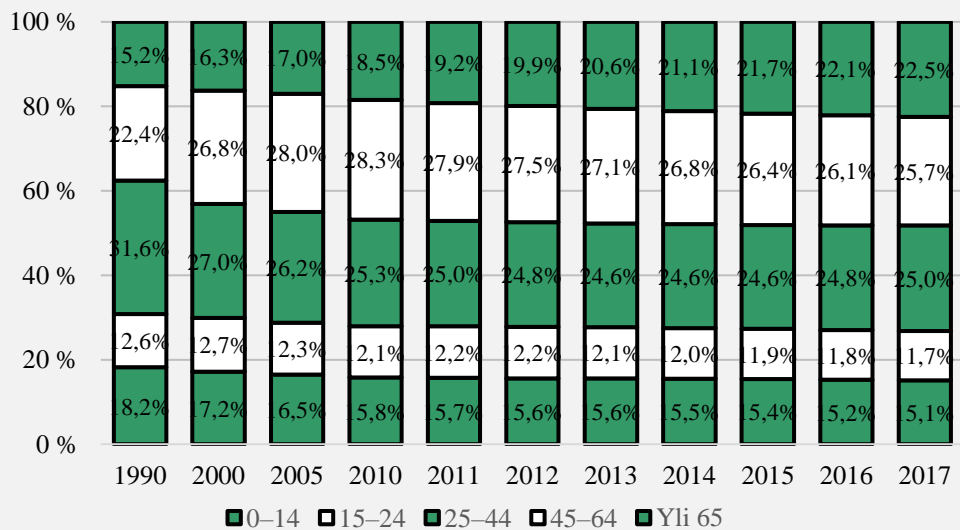
Väestöennusteen mukaan väkiluku Laitilassa vuonna 2040 on 8 813 henkilöä ja

yli 65-vuotiaiden suhteellinen osuus Laitilan väestöstä nousee 27,5 prosenttiin vuonna 2040, kun se vuonna 2017 on ollut 23,7 prosenttia.

Varsinais-Suomen alueen ikäjakauma vuonna 2017 oli vastaavasti seuraava: 0-14 -vuotiaat 15,1 % 15-24 -vuotiaat 11,7 %, 25-44 -vuotiaat 25,0 %, 45-64 -vuotiaat 25,7 % ja yli 65-vuotiaat 22,5 %.

Seuraavassa kaaviossa on havainnollistettu Varsinais-Suomen väestörakenteen kehitystä eri vuosina.

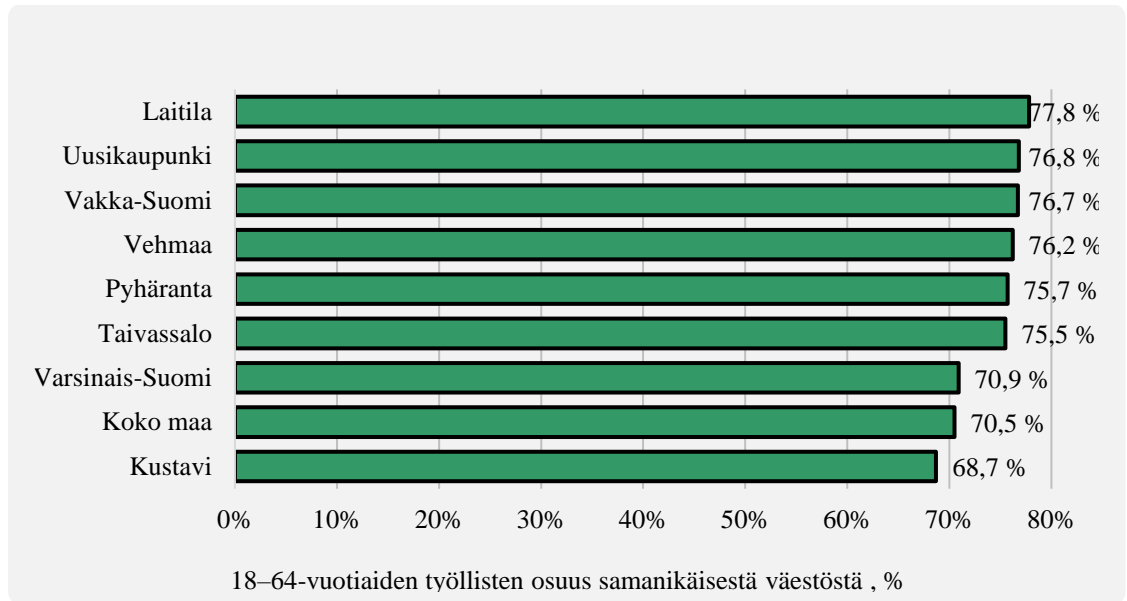
VARSINAIS-SUOMEN IKÄRAKENNE 1990–2017

Laitilan kaupungin työttömyysaste oli 6,2 prosenttia joulukuussa 2018 (6,1 % 12/2017). Työttömiä työnhakijoita (ml. lomautetut) oli yhteensä 204, joista miehiä oli 104 ja naisia 100. Työttömistä alle 25-vuotiaita oli 21 ja yli vuoden työttömänä olleita oli 28. Samana ajankohtana avoimia työpaikkoja oli yhteensä 108 kpl. Vakka-Suomessa työttömyysaste vuoden 2018 joulukuussa oli 6,5 prosenttia. Laitilassa työttömyysaste oli seutukunnan alhaisin.

Alla olevassa kaaviossa on kuvattu Vakka-Suomen kuntien työllisyysastetta vuoden 2017 lopussa.

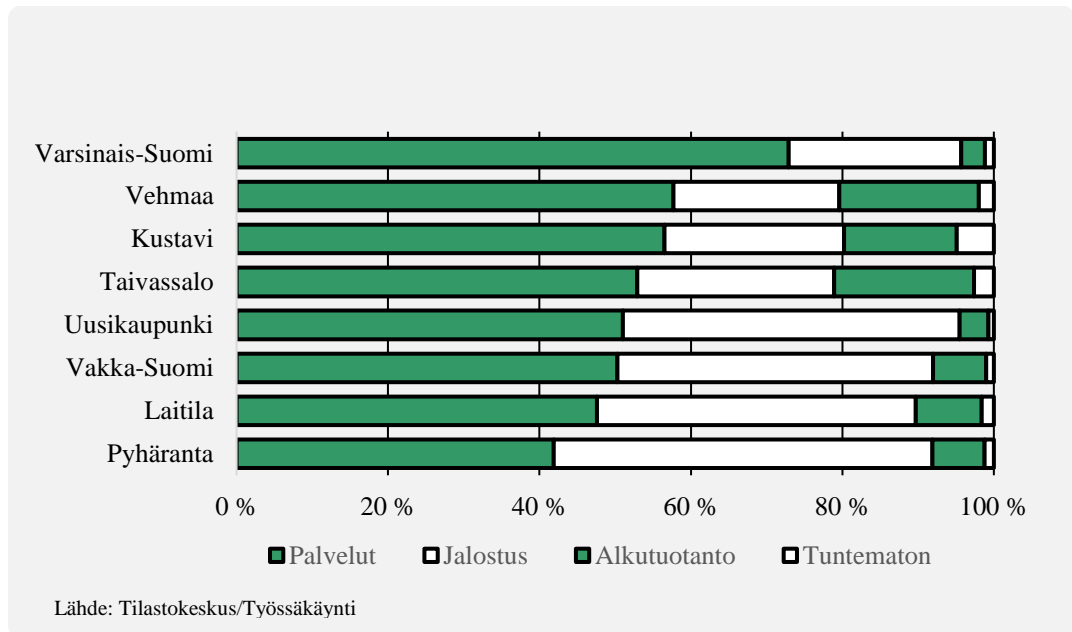
TYÖLLISYYSASTE KUNNITTAIN 2017

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Laitilan kaupungin työpaikkaomavaraisuus on kasvanut vuoden 1993 95,9 prosentista 100,2 prosenttiin vuoden 2016 loppuun mennessä. Työpaikkaomavaraisuus pysyi suunnilleen samana kuin vuotta aikaisemmin vastaavana aikana.

Laitilan työpaikkojen kokonaismäärä oli 3 559 vuonna 2016. Työpaikkojen määrä vähentyi edellisvuodesta 13 työpaikalla. Työllisten määrä oli 3 802 vuonna 2017.

ELINKEINORAKENNE KUNNITTAIN VAKKA-SUOMESSA 2016

Tilastokeskuksen vuoden 2017 tietojen mukaan Laitilassa on rakennuksia yh-

teensä 3 539 kpl (2016: 3 504). Niistä on asuinrakennuksia 2 987, liike- ja toimistorakennuksia 91, teollisuusrakennuksia 145 ja muita rakennuksia 316. Kesämökkejä Laitilassa on 1 263 kpl.

1.3.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

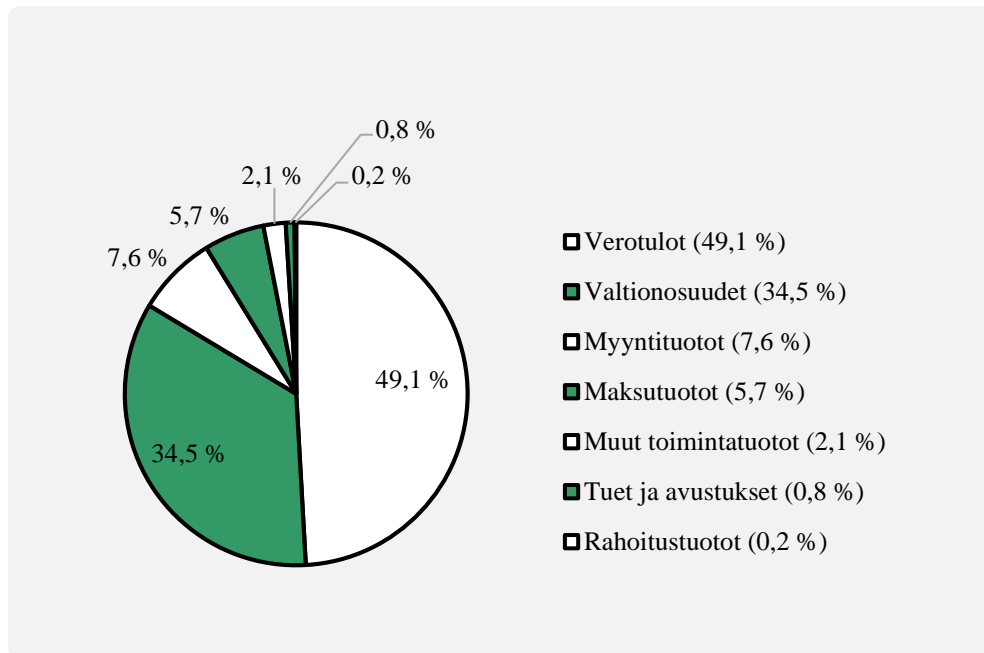
Kaupungin tilikauden alijäämä on 902 902,93 euroa ja tilikauden tulos 1 023 964,88 euroa alijäämäinen. Vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa tilikauden tuloksen arvioitiin jäävän 634 396 euroa alijäämäiseksi. Valtuusto myönsi vuoden aikana lisämäärärahoja yhteensä 1 044 576 euroa, joten tilikauden tulos muodostui 655 007,40 euroa lopullista talousarviota paremmaksi.

Vuonna 2018 verotuloja kertyi yhteensä 29,0 milj. euroa eli noin 0,2 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2017. Kunnallisveroa tilitettiin kaupungille 25,0 milj. euroa, joka on noin 0,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2017. Yhteisöveroja kertyi yhteensä noin 1,9 milj. euroa vuonna 2018 eli 0,2 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2017. Vuonna 2018 kiinteistöveroprosentit olivat seuraavat: vakituinen asunto 0,4 %, muu rakennus 0,98 % ja yleinen 0,85 %. Kiinteistöverojen tuotto oli 2,0 milj. euroa vuonna 2018, saman verran kuin vuonna 2017.

Valtionosuuksien toteutuma oli 20,4 milj. €. Valtionosuuksia saatiin noin 150 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2017.

Laitilan kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2018 ovat 9,6 milj. euroa. Toimintatuotot vähenivät edellisvuodesta 6,5 prosenttia, kun koko kuntasektorilla tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan toimintatuotot kasvoivat 2,3 prosenttia. Toimintatuottojen lasku Laitilassa johtui mm. työterveyden yhdistymisestä Laitilan Terveyskotiin 1.9.2018 alkaen sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen lakisääteisestä pienentämisestä.

ULKOISET TUOTOT %-OSUUKSITTAIN 2018

Laitilan kaupungin ulkoiset toimintakulut vuonna 2018 ovat yhteensä 57,4 milj. euroa. Toimintakulut kasvoivat vuodesta 2017 yhteensä 2,2 prosenttia (-1 225 840 €), kun koko kuntasektorilla toimintakulut kasvoivat 3,4 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 2,4 prosenttia. Palkat kasvoivat 2,8 prosenttia (580 314 €) ja sivukulut 0,9 prosenttia (54 440 €). Palkkoja pienempi nousu sivukuluissa johtuu kilpailukyky sopimuksen toimenpiteistä, jotka pienentävät työnantajamaksuja sekä lomarahaleikkauksesta, jonka vaikutukset näkyvät täysimääräisesti vuosina 2017 ja 2018. Palvelujen ostot lisääntyivät 1,8 prosenttia (404 847 €). Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat pysyivät vuoden 2017 tasolla.

Palkkakulujen kasvu edellisvuodesta johtuu vuodelle 2018 kohdistuneista palkkojen yleiskorotuksista. Lisäksi vuoden 2018 talousarviossa valtuusto myönsi määrärahat useiden uusien toimien perustamiselle, mikä selittää osaltaan henkilöstökulujen kasvua. Vuoden 2018 talousarvioon tehtiin 0,3 prosentin palkankorotusvaraus, joka osoittautui riittämättömäksi. Alkuvuoden sopimusneuvotteissa palkankorotukset toteutuivat vuosille 2018 ja 2019.

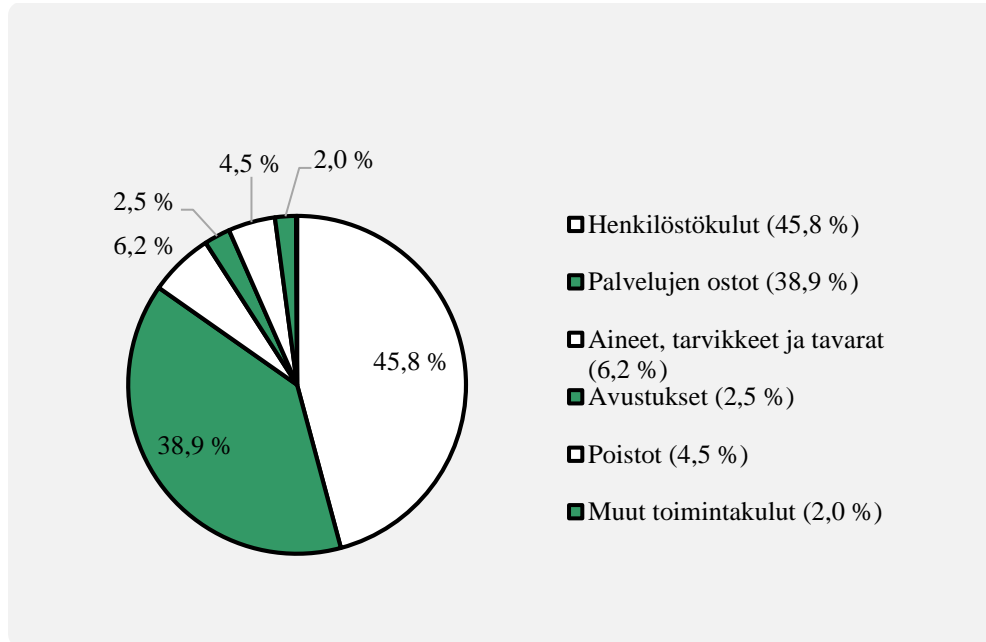
Vuodelle 2018 kohdistui palkankorotuksia seuraavasti: 1.5.2018 yleiskorotus 1,3 prosenttia. Sen lisäksi tammikuussa 2019 maksettu kertaerä kohdistettiin tilinpäätöksessä vuodelle 2018. Kertaerän kustannusvaikutus Suomen kunnissa oli keskimäärin 0,67 prosenttia ja keskimäärin 260 euroa palkansaajaa kohden. Vuoden 2018 palkankorotusten kustannusvaikutus oli yhteensä keskimäärin 1,53 prosenttia.

Vuodelle 2019 kohdistuu palkankorotuksia seuraavasti: 1.1.2019 alkaen paikallinen järjestelyerä 0,7-1,2 prosenttia. 1.4.2019 maksetaan keskimäärin 1,0 prosentin yleiskorotus. Vuoden 2019 palkankorotusten kustannusvaikutus on yhteensä keskimäärin 2,36 prosenttia.

Palkkamenoja on kokonaisuutena budjetoitu talousarviossa hieman toteutumaa enemmän (387 087 €). Palkkakustannuksia ovat yliarvioineet seuraavat tehtäväalueet: vammaispalvelut 0,1 milj. euroa ja iäkkäiden palvelut 0,2 milj. euroa. Muilla tehtäväalueilla palkkakustannukset ovat ylittyneet johtuen vuoden 2018 palkkojen yleiskorotuksista. Palkkamenoihin sisältyvät omaishoidon tuet (256 282 €) siirrettiin tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä kohtaan avustukset. Jatkossa omaishoidon tuet budjetoidaan suoraan avustusmenoihin, jonka jälkeen palkkakustannukset on mahdollista arvioida täsmällisemmin. Vuoden 2018 talousarvion laadinnan yhteydessä keskitettiin palkkojen tallentaminen talouspalveluihin. Tähän asti talousarviopalkat on tallennettu hajautetusti toimialoilla. Sairausvakuutus- ja tapaturmavakuutuskorvauksia saatiin n. 150 000 euroa budjetoitua enemmän.

Laitilan kaupungin toimintakate heikkeni edellisvuodesta 4,7 prosenttia (1,9 milj. €) ja koko kuntasektorilla toimintakatteen vastaava muutos oli 3,8 prosenttia alkuvuonna 2019 julkaistun kuntien tilinpäätösarvion mukaan.

ULKOISET MENOT %-OSUUKSITTAIN 2018

Vuosikate vuonna 2018 on 1,67 milj. euroa, 57,6 prosenttia edellisvuotta pienempi. Vuonna 2017 vuosikate oli 3,95 milj. euroa. Vuosikatteen heikkeneminen johtuu pääosin toimintakulujen 1,2 milj. euron kasvusta sekä toimintatuottojen pienenemisestä 0,7 miljoonalla eurolla. Lisäksi verotulot ja valtionosuudet ovat pienentyneet 0,4 milj. euroa.

Poistot ja arvonalentumiset pienenevät edellisvuodesta. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä on alaskirjattu vuonna 2019 Winnovan yhteydestä purettava Kannustalo (136 007,02 €). Vuoden 2017 tilinpäätöksessä alaskirjattiin käyttökelvoton päiväkoti. Alaskirjauksen tulosvaikutus vuodelle 2017 oli 1,9 milj. euroa.

Korkokuluja maksettiin vain n. 28 000 euroa. Tämä johtuu ajoittain jopa negatiivisista lyhytaikaisen lainan koroista. Korkokulut kasvoivat jonkin verran edellisvuodesta johtuen pitkäaikaisen 10 milj. euron talousarviolainan korkosuojauskustannuksista.

Ilman kustannuslaskennallisia eriä (sisältäen sisäiset erät) käyttötalouden nettomenot kehittyivät vuonna 2018 edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna seuraavasti:

Hallintotoimen nettomenot (2,8 milj. €) kasvoivat edellisvuodesta 22,8 prosenttia. Tämä johtuu ruokapalvelujen keskittämisestä hallintotoimen alle. Kyläkoulujen ja päiväkotien keittiöiden kustannukset siirrettiin muiden ruokapalvelujen yhteyteen sivistystoimesta hallintotoimeen. Menot kasvoivat 12,4 prosenttia ja tulot kasvoivat 3,4 prosenttia. Menojen kasvu johtuu lisäksi vuoden 2018 pitkien työvapaiden ja eläköitymistien aiheuttamista päällekkäisistä palkkakustannuksista. Hallintotoimeen perustettiin vuoden 2018 talousarviossa kaksi uutta toimea: taloussuunnittelija ja IT-asiantuntija. Tulojen kasvua pienentää Bovalius-ammattipiston vuokratulot, joita on kertynyt vain puolen vuoden ajalta. Bovalius-ammattipiston toiminnan loppuminen Laitilassa on vaikuttanut myös menoihin vas-

taavasti. Vuoden 2017 alussa asuntotoimi siirtyi teknisestä toimesta hallintotoimen alaisuuteen, mikä tuolloin kasvatti hallintotoimen tuloja ja menoja.

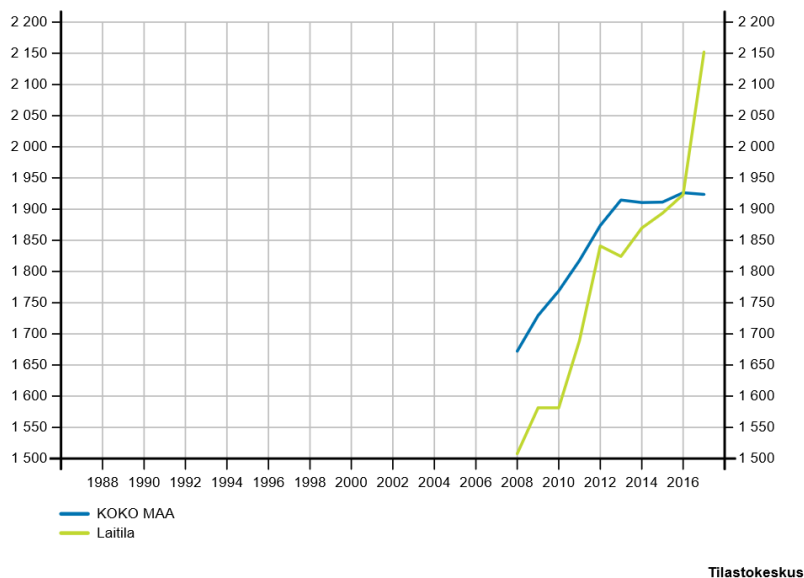
Sivistystoimen nettomenot (13,0 milj. €) kasvoivat 1,3 prosenttia. Sivistystoimesta siirtyi kyläkoulujen ja päiväkotien keittiöiden kustannukset hallintotoimen alle. Tämä ei kuitenkaan näy sivistystoimessa kokonaiskustannusten pienenemisenä. Menot kasvoivat 0,9 prosenttia ja tulot pienenivät 2,4 prosenttia. Tulojen väheneminen johtuu varhaiskasvatuksen päivähoitomaksujen lakisääteisestä alentamisesta.

Vakka-Suomen kansalaisopiston nettomenot (0,7 milj. €) pienenivät 2,1 prosenttia. Menot pienenivät 1,3 prosenttia ja tulot 4,9 prosenttia.

Vakka-Suomen musiikkiopiston nettomenot (0,6 milj. €) pienenivät 5,4 prosenttia 15 143 euroa. Menot pienenivät 1,8 prosenttia ja tulot 11,9 prosenttia.

Alla on Tilastokeskuksen avainlukuna vertailtu Suomen kuntien opetus- ja kult-

Opetus- ja kulttuuritoiminta yhteensä, nettokäyttökustannukset, euroa/asukas 1

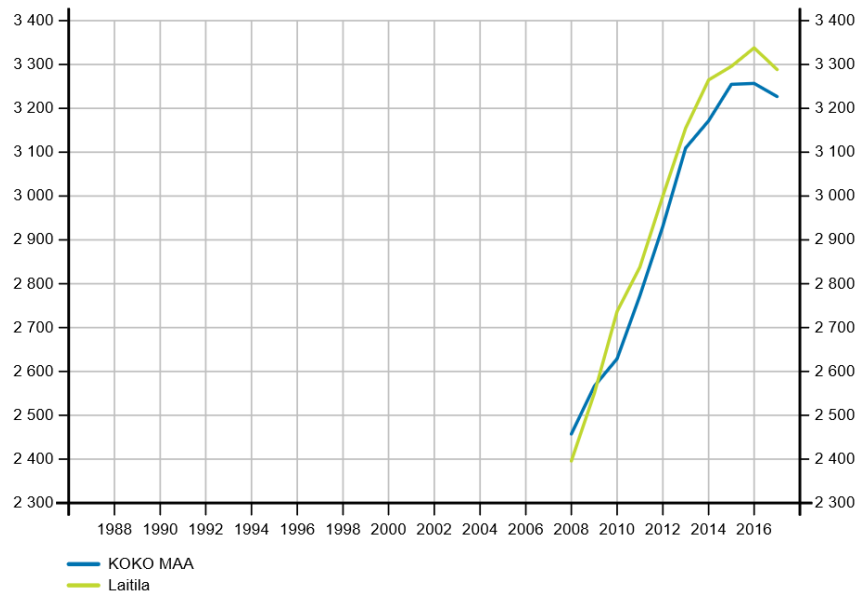

tuuritoiminnan nettokäyttökustannusten kehitystä. Laitilan opetus- ja kulttuuritoiminnan nettokäyttökustannukset vuonna 2017 olivat 2 152 euroa per asukas, kun Suomen kunnissa keskimäärin nettokäyttökustannukset olivat 1 895 euroa asukasta kohden.

Sosiaali- ja terveystoimen nettomenot (27,7 milj. €) kasvoivat 2,8 prosenttia. Menot kasvoivat 0,6 prosenttia ja tulot pienenivät 11,8 prosenttia. Tulojen väheneminen johtuu työterveyshuollon siirtymisestä Laitilan Terveyskodin yhteyteen 1.9.2018 alkaen.

Alla on Tilastokeskuksen avainlukuna vertailtu Suomen kuntien sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannusten kehitystä. Laitilan sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannukset vuonna 2017 olivat 3 289 euroa asukasta kohden. Samana ajankohtana Suomen kunnissa keskimäärin sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannukset olivat 3 646 euroa per asukas. Kaaviossa on huomioitu myös kuntayhtymät.

Sosiaali- ja terveystoiminta yhteensä, nettokäyttökustannukset, euroa/asukas 1

Tilastokeskus

Teknisen toimen nettomenot (2,9 milj. €) kasvoivat 16,6 prosenttia. Menot kasvoivat 8 prosenttia ja tulot 0,9 prosenttia edellisvuodesta.

Rakennus- ja ympäristötoimen nettomenot (0,12 milj. €) kasvoivat edellisvuodesta 44 prosenttia. Menot pienenevät 1,7 prosenttia ja tulot 30,7 prosenttia.

Tarkempia selvityksiä kustannusten muutoksista löytyy kunkin tehtäväalueen kohdalta toimintakertomusosiosta.

Vuonna 2018 toimialat ovat kehittäneet toimintaansa seuraavalla tavalla:

Sosiaali- ja terveystoimi:

- Sosiaalitoimessa on käynnistetty ikäihmisten päivätoiminta, jota on rahoitettu perintövaroilla.
- Kotihoidossa on otettu käyttöön lääkerobotteja ja laajennettu kotihoidon palveluvalikoimaan fysioterapia.
- Kotihoitoa on optimoitu ja otettu käyttöön mobiilikirjaukset.
- Sairaanhoidtajapäivystys on vakiinnutettu kotihoitoon.
- Perhevalmentaja aloitti vakinaisena sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkaiden kanssa työskentelyn.
- Lastensuojeluun saatiin palkattua vakinainen sosiaalityöntekijä.
- Laitilassa käynnistettiin STEA:n rahoituksella Löytävä vanhustyö yhteistyössä Fingeroosin säätiön kanssa.
- Laitilaan jalkautettiin Perhelinja yhteistyössä Varsinais-Suomen lastensuojelujärjestöt ry:n kanssa. Sekä Löytävä vanhustyö että Perhelinja jatkavat toimintaansa vuonna 2019.

- Terveyskeskukseen onnistuttiin palkkamaan virkalääkäreitä ostopalvelulääkäreiden tilalle.

Sivistystoimi:

- Sivistystoimi on mukana kehittämisverkostoissa, kuten AVI:n turvallisuustyöryhmässä, erityisen tuen VIP-verkostossa sekä LAPE-hankkeessa
- Apilaniityn päiväkoti ja Lukutuvan remontti valmistuivat ja otettiin käyttöön
- Sijaispooli otettiin käyttöön perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatus on mukana Ilo kasvaa liikkuen- hankkeessa
- Perusopetus on mukana mm. varhennetun kielenopetuksen hankkeessa
- Lukio osallistui valtakunnalliseen tuntijakokokeiluun (2016-2018)
- Kirjastossa palvelu- ja omatoimiamajan yhteenlaskettu aukioloaika kasvoi 70 %.
- Nuorisotoimessa otettiin käyttöön kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskuksen Kanuunan Logbook-työkalu.
- Nuorisotoimessa aloitettiin uutena toimintana yläkoulun Spotti-toiminta, jossa ohjaajat toimivat koululla
- Liikuntapaikoissa otettiin käyttöön Timmi-tilahallintaohjelma
- Vakka-opistossa aloitettiin mm. UMAKO-koulutus (uusi maahanmuuttajakoulutus)

Hallintotoimi:

- Talouspalveluissa on vuoden 2018 alussa kehitetty Laitilan kaupungin käyttöön tilinpäätöskirja-työkalu, jonka avulla tilinpäätöskirjan koostaminen tapahtuu automaattisesti.
- Vuoden 2018 keväällä aloitettiin talousarviokirja-työkalun kehittäminen, joka otettiin käyttöön vuoden 2019 talousarvion laadinnan yhteydessä.
- Vuoden 2018 aikana otettiin käyttöön Kuntari -johdon raportointijärjestelmä, jonka avulla talouden seuranta on jatkossa ajantasaisempaa ja sujuvampaa.
- Perintä ulkoistettiin Taitoan Kuntaperinnälle.
- Tietohallintopalveluissa otettiin käyttöön IT-laitteiden ja puhelinten osalta laiteresteri. Samalla siirryttiin kyseisten laitteiden osalta leasing-rahoituksen käyttöön.
- Palkkahallinnossa otettiin käyttöön sähköinen matkalaskuohjelma ja ESS7-henkilöstöpäätöksiin liittyvä järjestelmä.
- Palkkahallinto varautui vuonna 2018 tulorekisterin käyttöönottoon, joka tapahtui 1.1.2019.
- Hallintopalveluissa siirryttiin valtuuston osalta sähköisiin esityslistoihin. Samalla valtuutetuille otettiin käyttöön tabletit.
- Myös valtuustosalin kokousjärjestelmä uusittiin.
- Talous- ja velkaneuvonta siirtyi hallintotoimesta valtion hallinnoitavaksi 1.1.2019 alkaen.
- Ruokapalvelut keskitettiin 1.1.2019 alkaen keittiöpäällikön alaisuuteen. Vuoden

2018 aikana keittiöpäällikön alaisuuteen siirtyivät päiväkotikeittiöt ja kyläkoulujen keittiöt sekä Palke5-valmistuskeittiö, joka valmistaa syksystä 2018 alkaen ruokaa uuden päiväkodin lapsille.

Tilinpäätöksen ja talousarvion vertailu:

- Toimintakulut (57,4 milj. €) jäivät 1,1 milj. euroa pienemmiksi kuin lisämäärärahoilla korjatun talousarvion määrärahat. Valtuusto myönsi vuoden aikana lisämäärärahaa yhteensä 1,5 milj. euroa.
- Toimintatuotot (9,6 milj. €) muodostuivat 0,7 milj. euroa lisätalousarvion korjattua talousarviota ja varsinaista talousarviota pienemmiksi.
- Vuosikate (1,7 milj. €) muodostui 0,1 milj. euroa varsinaista talousarviota pienemmäksi ja tilikauden tulos (-1,0 milj. €) 0,4 milj. euroa varsinaista talousarviota heikommaksi.
- Veroja tilitettiin varsinaista talousarviota enemmän: kunnallisveroa 564 876 euroa ja kiinteistövero 35 508 euroa enemmän kuin talousarviossa oli ennakoitu. Osuutta yhteistöverosta tilitettiin 137 130 vähemmän kuin talousarviossa on ennakoitu. Yhteensä verotuloja saatiin 463 253 euroa arvioitua enemmän.
- Vuoden 2018 aikana valtuusto hyväksyi käyttötalouteen lisämäärärahasesityksiä yhteensä 1 044 576 euroa.

Kaupunginvaltuuston käyttötalouteen hyväksymät suurimmat **lisämäärärahat** olivat seuraavat:

- Länsirannikon Koulutus Oy:n osakassopimuksen muutos 20.026 €
- Sivistystoimen henkilöstön palkkaamista varten 27 350 €
- Siirrettiin erikoissairaanhoidon tehtäväalueelta määrärahoja ja sen lisäksi anottiin lisämäärärahaa yhteensä 876 000 €:
- Sos. hallinto 26 000 €
- Perhepalvelut 502 000 €
- Perusterveydenhuolto 423 000 €
- Palveluasuminen 239 000 €
- Vammaispalvelut 286 000 €

Olennaisimmat talousarvion tehtäväkohtaiset **määrärahan ylitykset** käyttötaloudessa olivat seuraavat:

- Varpeen koulun keskuskeittiö: menot ylittyivät 162 793 € ja tulot alittuivat 395 747 €
- Kaukolankodin keittiö: tulot ylittyivät 74 613 €
- Hallintopalvelut: menot ylittivät 120 741 € ja tulot ylittivät 66 890 €
- Elinkeinotoimi: menot ylittivät 25 600 €
- Liikuntatoimi: menot ylittivät 37 272 € ja tulot ylittivät 13 381 €
- Sos. hallinto: menot ylittivät 52 666 € ja tulot ylittivät 32 536 €
- Perhepalvelut: menot ylittivät 115 930 € ja tulot alittuvat 8 135 €
- Kiinteistöt: menot ylittivät 85 319 € ja tulot alittuvat 43 588 €
- Pääosin tehtäväalueiden ylitykset johtuvat palkkojen yleiskorotuksista, joihin talousarviossa ei varauduttu riittävästi

Esitetään tilivelvollisille vastuuvapautta, mikäli valtuusto hyväksyy poikkeamat.

Olenneisimmat talousarvion tehtäväkohtaiset **määrärahan alitukset** käyttötaloudessa olivat seuraavat:

- Tietohallintopalvelut: menot alittuvat 40 219 €
- Talouspalvelut: menot alittuvat 109 175 € ja tulot alittuvat 51 602 €
- Kaavoitus: menot alittuvat 69 873 € ja tulot alittuvat 5 452 €
- Asuminen: menot alittuvat 46 178 € ja tulot alittuvat 7 689 €
- Sivistystoimen hallinto: menot alittuvat 39 796 €
- Varhaiskasvatus: menot alittuvat 229 642 € ja tulot alittuvat 104 540 €
- Perusopetus: menot alittuvat 78 928 € ja tulot ylittyvät 136 538 €
- Kirjastotoimi: menot alittuvat 20 649 € ja tulot ylittyvät 5 538 €
- Vakka-Suomen kansalaisopisto: menot alittuvat 17 971 € ja tulot ylittyvät 33 174 €
- Toimeentuloturva: menot alittuvat 28 752 €
- Perusterveydenhuolto: tulot alittuvat 154 876 €
- Vammaispalvelut: menot alittuvat 99 868 € ja tulot alittuvat 59 034 €
- Iäkkäiden palvelut: menot alittuvat 202 345 € ja tulot alittuvat 80 933 €
- Tekninen hallinto: menot alittuvat 14 810 € ja tulot alittuvat 197 199 €
- Liikenneväylät ja alueet: menot alittuvat 23 515 € ja tulot alittuvat 5 026 €
- Jätehuolto: menot alittuvat 29 683 €
- Vesihuoltolaitos: menot alittuvat 48 603 € ja tulot ylittyvät 103 919 €
- Ympäristönsuojelu: menot alittuvat 52 280 € ja tulot alittuvat 5 410 €
- **Vaikka määrärahoja jäi käyttämättä, henkilöstökustannukset ylittivät suurimmalla osalla tehtäväalueita.** Vuoden mittaan viestitty heikentynyt Laitilan kaupungin talouden tasapaino, vuodelle 2018 aliarvioidut palkankorotukset sekä alijäämäinen vuoden 2018 talousarvio kannustivat tehtävien vastuuhenkilöitä säästöihin toimintakuluissa.

INVESTOINNIT

Investointiosan menot olivat yhteensä 9,3 milj. euroa ja varsinaista talousarviota 1 524 476 euroa suuremmat. Valtuusto hyväksyi investointiosaan lisämäärärahoja yhteensä 4 020 680 €, joista suurin osa kohdistui ns. Tuunan päiväkodin rakentamiseen. Määrärahat jäivät käyttämättä, koska päiväkodin rakentaminen alkaa vasta vuoden 2019 keväällä. **Tilinpäätöksessä 2018 tehtiin takautuva investointiosaan vaikuttava oikaisukirjaus Kiinteistö Oy Laitilan Yrityspuiston osalta. Oikaisukirjaus tehtiin tasetilien välillä, ja tämä kasvatti vuoden 2018 investointimenoja 707 040 euroa.**

Suurimmat yksittäiset **toteutuneet investointikohteet** vuonna 2018 olivat:

- Apilaniityn päiväkotin irtaimistoinen 3 437 197 euroa (kokonaiskustannukset 4 325 324 €; ylitti vuoden 2018 määrärahat 810 774 eurolla),
- Maanhankinta 144 348 euroa,
- Osakkeiden hankinta 337 080 euroa,

- Kappelimäen koulun viemärisaneeraus 165 116 euroa,
- Terveyskeskuksen saneeraus 946 643 euroa,
- Kustaa Hiekan lukutuvan peruskorjaus 946 643 euroa (ylitti vuoden 2018 määrärahat 263 957 eurolla, koska lisämääräraha-anomus ei ehtinyt valiokunnasta valtuuston päätettäväksi vuoden 2018 aikana),
- Kaupungintalo 92 704 euroa,
- Valtuustosalin kokoustekniikka 85 612 euroa,
- Keskusurheilukenttä 161 496 euroa,
- Kaavateiden päällystys 151 946 euroa,
- Katujen rakentaminen 448 383 euroa ja
- Vesilinjat 125 621 euroa.

Investointeihin myönnettiin **lisämäärärahoja** seuraavasti:

- Pähkinäpensaan päiväkodin tilaratkaisun suunnitteluun 50 000 euroa.
- Katujen rakentamiseen 60 000 euroa
- Jätevedenpuhdistamon purkuhankkeelle 121 200 euroa
- Ns. Tuunan päiväkodin rakentamista varten 3 milj. euroa
- Kiinteistöjen oston 60 000 euroa + 70 000 euroa
- Terveyskeskuksen IV-saneeraukseen 60 000 euroa
- Monitoimihallin varustamisen viimeistelyyn 42 000 euroa
- Keskusurheilukentän alkuperäisen kunnostussuunnitelman mukaiseen toteutukseen 31 000 euroa
- Yrityspuiston osakkeiden oston 335 580 euroa

Suurimmat investointikohtaiset alitukset olivat: ns. Tuunan päiväkoti 2 963 992 euroa, terveyskeskus 263 957 euroa, kaupungintalo 207 296 euroa, katujen rakentaminen 448 383 euroa. Edellä mainitut jatkuvat vuoden 2018 investointeina.

RAHOITUS

Laitilan kaupungin korollinen vieras pääoma oli vuoden 2018 lopussa 23 085 000 euroa. Asukaskohtaisesti lainaa on 2 670 euroa (vuonna 2017 asukaskohtainen laina oli 1 662 €). Lainamäärä kasvoi edellisvuodesta 8 770 000 euroa. Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainamäärä oli 2 921 euroa vuonna 2017.

Kaupungin lainarahoitus on pitkällä aikavälillä muodostunut pääasiassa lyhytaikaisesta lainasta. Vuoden 2018 alussa otettiin korkoriskin pienentämiseksi 10 milj. euron talousarviolaina, johon tehtiin korkosuojaus.

Lainakannan kasvua on viime vuosina hillinnyt investointien arvioitua hitaampi toteutuminen sekä positiivinen verotulokehitys. Lainakannan ennakoitiin aiemmissa talousarvioissa kasvavan jo vuoden 2017 loppuun mennessä 25 miljoonaan euroon. Kahden uuden päiväkodin rakentaminen kasvattaa vuosien 2018 ja 2019 investointimenoja, joten Laitilan kaupungin lainakanta tulee jatkossakin kasvamaan tavallista nopeammin.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta on Laitilan kaupungissa ollut pysyvästi negatiivinen. Tunnusluku on vuoden 2018 lopussa -12,5 milj. euroa (vuonna 2017 -8,1 milj. €). Tämä alijäämä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Veroprosentteja nostamalla saadaan lisää tulorahoitusta, jota voidaan käyttää investointien rahoitukseen ja lainanlyhennyksiin. Kuntalaisten palveluihin panostetaan merkittävästi mm. päiväkotirakentamisella, joten kuntalaisten voidaan olettaa olevan motivoituneita maksamaan aiempaa enemmän veroja. Tällä pystytään hillitsemään jatkossa lainakannan kasvua.

1.3.4 Arvio tulevasta talouden kehityksestä

Sote- ja maakuntauudistuksen toteuttamisajankohta on siirtynyt useampaan otteeseen. Alun perin uudistuksen piti toteutua 1.1.2019 alkaen, jolloin kunnilta olisi siirretty sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuu maakunnille. Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu lopetettiin 8.3.2019, koska uudistuksen yksityiskohdista ei päästy yksimielisyyteen. Samalla Suomen hallitus kaatui. Koska sote- ja maakuntauudistuksen toteutumiseksi ei ole enää aikataulua eikä tietoa siitä, missä muodossa uudistus mahdollisesti aikanaan toteutuu, ei tätä mittavaa uudistushanketta toistaiseksi huomioida arvioitaessa Laitilan kaupungin talouden lähivuosien kehitystä.

Vuoden 2019 huhtikuussa on eduskuntavaalit, joten vuonna 2019 laaditaan uusi hallitusohjelma sekä uusi julkisen talouden suunnitelma, jotka vaikuttavat kuntien tilanteeseen ja niiden talouden kehitykseen lähivuosina. Myös korkokehitykseen liittyy epävarmuutta, sillä korkotason on ennustettu lähtevän nousuun vuonna 2019. Viimeisimmän 19.3.2019 ennusteen mukaan korot eivät kuitenkaan hidastuneesta talouskasvusta johtuen lähivuosina nousisi. Jos korot nousevat yhden prosenttiyksikön verran, tarkoittaa se kunnille merkittävää menojen kasvua.

Yleinen taloustilanne on edelleen hyvä, vaikka talouskasvun ennustetaan hidastuvan. Kuntien tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan kuntien talous on heikentynyt merkittävästi edellisvuoden tasapainotilanteesta. Kaksi kolmasosaa kunnista tuleteekemään alijäämäisen tilinpäätöksen vuonna 2018. Kuntatalouden kokonaisuus on ennakkotietojen mukaan muodostumassa merkittävästi huonommaksi kuin mitä syksyn kuntatalousohjelmassa on arvioitu.

Tilinpäätösten ennakkotiedot annettiin tammikuussa 2019, jolloin kunnat joutuivat arvioimaan verotulonsa huomioiden ainutkertainen joulukuun 2018 negatiivinen verotulotilitys. Verotulot on kirjattava tilinpäätöksessä maksuperusteisesti, mutta tässä poikkeuksellisessa tapauksessa kuntien ei tarvinnut maksaa verotajalle takaisin joulukuun negatiivista verotuloa, vaan se kuitattiin tammikuun verotulotilityksen yhteydessä. Kuntia ohjeistettiin kirjaamaan tammikuun 2019 verotulotilityksen yhteydessä verotuloerittelyn loppusumma siirtovelkoihin ja vuoden 2018 verotulojen vähennyksenä. Samalla erittelyllä kuitataan kunnan ennakonpidätys- ja sotu-velka. Laitilan kaupungin kohdalla siirtovelkana näkyy poikkeuksellisesti kahden kuukauden (marraskuu ja joulukuu) ennakonpidätys- ja sotu-velka, koska verotulotilitys ei riittänyt marraskuun em. velkojen kuittaamiseen. Tavallisesti tilinpäätöstilanteessa siirtovelloissa on vain joulukuun ennakonpidätys- ja sotu-velka. Kirjaus tehtiin tilintarkastajien ohjeiden perusteella. On

todennäköistä, että tammikuussa 2019, ennen tilinpäätöksen laadinnan aloittamista, ainakin osa kunnista on tästä poikkeuksellisesta kirjauksesta johtuen arvioinut vuoden 2018 verotulot alakanttiin. Oletettavasti kuntien tilinpäätösten tulokset vuodelta 2018 muodostuvat tammikuussa ennakoitua paremmiksi.

Laitilan kaupungin talousnäkymät ovat positiivisen väestökehityksen vuoksi melko hyvät. Merkittävät investointipaineet kuitenkin heikentävät talouden tasapainoa. Varsinais-Suomen työllisyystilanne on parantunut merkittävästi vuodesta 2016. Telakkateollisuuden ja autoteollisuuden tilauskanta on vahvistunut ja samalla myös Laitilaan on muuttanut uusia asukkaita. Vuoden 2018 loppuun mennessä Laitilan asukasluku on lisääntynyt edellisvuodesta 36 henkilöllä (ennakkotiedon mukaan 8 646 asukasta 31.12.2018). Asukasluvun kasvua tukee työllisyyden parantumisen lisäksi Laitilaan vuonna 2018 valmistuneet vuokrakerrostalot.

Omat haasteensa kuntataloudelle kuitenkin asettaa muuttunut kuntalaki, jonka yksi merkittävimmistä uudistuksista liittyy tiukentuneeseen alijäämän kattamisvelvollisuuteen. Jatkossa alijäämän kattamisvelvollisuutta määriteltäessä pohjana käytetään konsernitilinpäätöksen tietoja. Kuntalaki on vuodesta 2015 alkaen velvoittanut kaikkia kuntia laatimaan konsernitilinpäätöksen. **Arviointimenettelyn käynnistävät kriisikuntakriteerit ovat seuraavat:**

- Asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä on vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa TAI kahtena peräkkäisenä vuonna täyttyvät kaikki seuraavat kriteerit yhtä aikaa
- Kuntakonsernin vuosikate on negatiivinen
- Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti
- Asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla
- Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia
- Jatkossakin peruskunnan on katettava taseeseen kertynyt alijäämä neljässä vuodessa

Vuoden 2019 alussa on hyväksytyt uudet, päivitettyt kriisikuntakriteerit, jotka ovat seuraavat:

- Jatkossakin asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä on vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa TAI kahtena peräkkäisenä vuonna täyttyvät kaikki seuraavat kriteerit yhtä aikaa:
- Konsernituloslaskelman vuosikatteen olisi oltava vähintään 80 prosenttia pois-toista. Tämä korvaisi nykyisen kriteerin negatiivisesta vuosikatteesta
- Lainamäärä asukasta kohden säilyisi kriteerinä, mutta **lainamäärän lisäksi huomioitaisiin myös vuokravastuut**. Lainamäärä ei saa ylittää kuntien keskimääräistä lainamäärää yli 50 prosentilla
- Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8. Laskennallinen lainanhoitokate korvaisi suhteellinen velkaantuminen -tunnusluvun
- Tuloveroprosentin raja-arvoa nostetaan siten, että jatkossa kriteeri olisi yhden

prosenttiyksikön tilalta **kaksi prosenttiyksikköä Suomen kuntien keskimääräistä korkeampi tuloveroprosentti**

- Jatkossakin peruskunnan on katettava taseeseen kertynyt alijäämä neljässä vuodessa

Tulevien vuosien investointihankkeet ja niiden kehitys vaikuttavat oleellisesti Laitilan kaupungin velkakehitykseen ja talouden tasapainoon. Voimassa olevan rakentamishjelman toteuttaminen sellaisenaan saattaa merkitä lainamäärän kasvua kohtuuttoman suureksi. **Kriisikuntakriteerien valossa jatkossa ei ole merkitystä sillä, rakennetaanko esim. päiväkotia lainarahalla kunnan omaan taseeseen vai rahoitetaanko päiväkotia leasing-rahoituksella. Tunnusluvussa huomioidaan jatkossa lainakannan lisäksi myös leasingvastuut.** Sen sijaan investointimäärärahoja myönnettäessä on harkittava tarkkaan mitkä investoinnit toteutetaan ja missä mittakaavassa investoinnit toteutetaan.

Sote- ja maakuntauudistuksen kaatumisesta huolimatta Laitilan kaupungin omien kiinteistöjen käyttöä tulee edelleenkin selvittää ja tehostaa sekä tarpeettomat kiinteistöt tulisi laittaa myyntiin.

Vuoden 2015 talousarvion valmistelun yhteydessä aloitettiin palvelurakenneselvitystyö, jonka tarkoituksena on säästötoimenpiteiden aikaansaaminen toimintatapoja tehostamalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.12.2016 palvelurakenneohjelman taloudelliset tavoitteet. Nettosäästötavoitteeksi vahvistettiin koko kaupungin tasolla 1,5 miljoonaa euroa, joka kohdistuu vuosille 2017 - 2019.

Vuoden 2019 talousarvion hyväksymisen yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti käynnistää uuden talouden tasapainottamiseen tähtäävän ohjelman.

Laitilan kaupungin vuoden 2018 tulos muodostui varsinaisessa talousarviossa ennakoitua heikommaksi. Tämä johtuu mm. palkankorotuksista sekä Winnovan yhden käyttökelpottoman rakennuksen alaskirjauksesta. Tulos oli kuitenkin parempi kuin vuoden 2018 muutettu talousarvio.

Laitilan kaupungin vuoden 2017 tuloksen muodostuminen alijäämäiseksi johtui käyttökelpottomaksi osoittautuneen Pähkinäpensaassa päiväkodin alaskirjaamisesta. Ilman tätä kirjanpidollista toimenpidettä Laitilan kaupungin tulos vuodelta 2017 olisi ollut 1,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Laitilan kaupungin taseeseen kertynyt ylijäämä 31.12.2018 on 4 920 858,06 euroa (5 823 760,99 vuonna 2017). Vuoden 2018 tilinpäätöksen tilikauden alijäämä on 902 902,93 euroa.

1.3.5 Henkilöstöasiat ja sosiaaliset asiat

Kaupungin henkilöstömäärä oli 31.12.2018 yhteensä 774 henkilöä (780 henkilöä 31.12.2017), joista määräaikaisia oli 229, oppisopimuslaisia 3 ja työllistettyjä 16. Kaupungin vuoden 2018 henkilöstökertomuksessa analysoidaan henkilöstöön ja työhyvinvointiin liittyviä asioita tarkemmin.

Henkilöstömäärän kasvua pyritään hillitsemään aukitulevien vakanssien täyttöluopien tarkemmalla tarkastelulla. Mahdolliset henkilöstövähennykset pyritään toteuttamaan luonnollisen poistuman kautta eläköitymisten yhteydessä, jolloin tehtäviä pyritään järjestelemään uudelleen. Vuoden 2019 aikana on tavoitteena ottaa käyttöön vakanssiluettelot, joiden avulla henkilöstömäärän kehitystä on helpompi

seurata. Vuonna 2018 käyttöön otettu Kuntari -johdon raportointijärjestelmä tuo vuoden mittaan merkittävästi aiempaa paremmin ja ajantasaisemmin esille henkilöstöön liittyviä muutoksia ja kehitystä.

Laitilan kaupungin omassa toiminnassa ja palveluhankinnoissa huomioidaan sosiaalisia näkökohtia seuraavasti:

- Työelämän perusoikeuksien noudattaminen (Kansainvälisen työjärjestön (International Labour Organization, ILO) yleissopimuksia, YK:n lapsen oikeuksien sopimusta, vähimmäispalkkoja ja työaikoja koskevaa kansallista lainsäädäntöä sekä yleisiä ympäristö-, terveys- ja turvallisuusvaatimuksia)
- Verojen maksaminen (harmaan talouden välttäminen)
- Työttömien tai vajaakuntoisten työllistämisvelvoite voidaan liittää vaatimukseksi osana hankintoja ja kilpailutusprosesseissa. Kaupunki huolehtii omalta osaltaan tästä Palke5:n ja Palke7:n toiminnoissa, joiden päätehtävänä on työttömien ja/tai vajaakuntoisten työllistäminen.
- Oppisopimuskoulutettavien ottaminen voidaan liittää vaatimukseksi hankinnoissa ja näitä otetaan kaupunkikonsernin sisällä säännöllisesti.
- Riskialojen kohdalla sosiaaliset-, ympäristö- ja ihmisoikeusnäkökohdat huomioidaan myös materiaalihankinnoissa tulevaisuudessa (mm. elintarvikkeet, it- ja tele, kalastus, kemia, koru, leikkikalut, lääke, matto, tekstiili- ja vaatetus, puu, puolustus, raaka-aine).

1.3.6 Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Tasa-arvolain 4 §:n mukaisesti viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Toiminnallisella tasa-arvolla Laitilan kaupungissa tarkoitetaan sukupuolten tasa-arvon huomioonottamista ja edistämistä Laitilan kaupungin toiminnoissa ja palveluissa.

1.3.7 Korruption ja lahjonnan torjuminen

Kunnan ulkopuolisten tahojen tarjoaman taloudellisen etuuden hyväksyttävyyden arvioinnissa keskeisenä säädöspohjana ovat viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden asemaa koskevat yleiset säännökset sekä rikoslain rangaistussäännökset. Viranhaltijalain 17 §:n nojalla viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Viranhaltijan on toimittava tehtävässään tasapuolisesti ja käyttäytyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla. Viranhaltija ei saa vaatia, ottaa vastaan tai hyväksyä sellaista taloudellista tai muuta etua, josta säädetään rikoslain 40 luvussa. Viranhaltijan on vältettävä menettelyä, joka voi heikentää luottamusta viranomaistoiminnan tasapuolisuuteen.

Kuntien ja yksityisen sektorin välinen yhteistyö lisääntyy jatkuvasti ja tämä tuo

uusien haasteita kunnallishallinnon toimintatavoille suhteessa yksityiseen sektoriin. Julkisen vallan käyttäjiltä edellytetään puolueettomuutta ja riippumattomuutta. Kun esimerkiksi yksityinen yritys on tarjoamassa kunnan henkilöstölle tai luottamushenkilölle matkaa, matkan hyväksyttävyyden arvioinnissa keskeisenä arviointikriteerinä on se, voiko etuuden hyväksyminen tai lahjan vastaanottaminen olla omiaan heikentämään luottamusta viranomaistoiminnan tasapuolisuuteen. Suomessa ei ole olemassa euromääräistä rajaa kielletylle etuudelle, joten hyväksyttävyyden arviointi on aina tapauskohtaista. Lähtökohtana on henkilön oma arvio toiminnan hyväksyttävyydestä. Vaikka etujen vastaanottaminen ei täyttäisi rikoksen tunnusmerkistöä, saattaa tulkinnanvaraisten etujen vastaanottaminen aiheuttaa negatiivista julkisuutta. Tarjotuista eduista on aina mahdollista kieltäytyä.

Virkamatkoissa lähtökohtana voidaan pitää, että kunta itse maksaa viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja työntekijöiden matkat. Mikäli esimerkiksi ulkomaanmatka katsotaan virkatehtävien hoidon vuoksi tarpeelliseksi, huolehtii kunta pääsääntöisesti itse matkan aiheuttamista kustannuksista. Matkakustannuksia ovat esimerkiksi lentomatkat, oman auton käyttökustannukset sekä joukkoliikennelinien käyttömaksut. Yritysten tarjoamiin matkoihin on syytä suhtautua pidättyväisesti, jos viranhaltijalla ja luottamushenkilöillä saattaa asemansa perusteella olla tosiasiallista vaikutusvaltaa tehtäessä esim. etuuksia tarjonnutta yrityksiä koskevia päätöksiä ja hankintoja. Jos ulkopuolinen taho lähettää kutsun nimetyille henkilölle, saattaa tämä herättää epäilyksen siitä, että yritys haluaa tarjota matkan nimenomaan tietyille yrityksen kannalta vaikutusvaltaiselle henkilölle ja tätä kautta pyritään vaikuttamaan kunnalliseen päätöksentekoon epäasiallisin keinoin.

1.3.8 Ympäristöasiat

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain mukaan kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö. Lupalautakunta toimii em. lain tarkoittamana Laitilan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa:

- huolehtia sen hoidettaviksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määräytyistä tehtävistä
- huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä
- huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista
- osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen
- antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristöön liittyvistä asioista muille viranomaisille
- huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valituksesta ja koulutuksesta kunnassa

- edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä suorittaa muut sille hallintosäännössä määrätyt tehtävät

Laitilan kaupungin liittyminen Hiilineutraali kunta (HINKU)-hankkeeseen on mahdollistanut valtion tuen saamisen cleantech-hankintoihin, kuten kaupunginviirastoon ja terveystieteiden keskeisiin asennettuihin aurinkovoimaloihin. Kaupunki laskuttaa kiinteistöiltä jätelain valtuuttamaa ekomaksua. Ekomaksulla katetaan vaarallisten ja hyötyjätteiden keräyksestä sekä jäteneuvonnasta aiheutuneita kuluja. Laitilan kaupunki on Hinku- kuntana sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 prosenttia vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Edellä mainittujen tehtävien ja velvoitteiden tavoittamiseksi kaupungin organisaatioon on perustettu ympäristöpäällikön virka, jota avustaa palvelusihteeri 15 prosentin työpanoksella.

1.3.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kevään 2019 eduskuntavaalien jälkeen uusi hallitus laatii hallitusohjelman, jolla on ohjaava vaikutus seuraavina vuosina kuntatalouteen. Viimeisimmän hallitusohjelman toimenpiteet ovat heikentäneet kuntataloutta. Kuntien menoja vähentäviä toimenpiteitä ovat olleet mm. erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen, omais- ja perhehoidon kehittäminen, varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen kasvattaminen sekä asiakasmaksujen korottaminen sosiaali- ja terveystoimessa. Kuntaliiton selvityksen mukaan hallitusohjelman sopeutustoimet eivät ole edenneet kunnissa odotetulla tavalla, vaan säästötavoitteista vain kolmannes on toteutunut. Valtionosuuksia on vähennetty vuodelle 2019 oletuksella, että kunnat ovat toteuttaneet hallitusohjelmaan sisällytetyt säästötoimet.

Kilpailukyky sopimukseen sisältyvän lomarahaleikkauksen vaikutukset poistuvat 1.4.2019 alkaen, jonka jälkeen kertyvistä lomista maksetaan täydet lomarahat. Tällä on toisaalta positiivinen vaikutus kuntien kunnallisverotuottoon.

Henkilöstökulujen kasvu haastaa jatkossakin kuntien taloutta. Vuodelle 2018 kohdistui palkankorotuksia seuraavasti: 1.5.2018 yleiskorotus 1,3 prosenttia. Sen lisäksi tammikuussa 2019 maksettu kertaerä kohdistettiin tilinpäätöksessä vuodelle 2018. Kertaerän kustannusvaikutus Suomen kunnissa oli keskimäärin 0,67 prosenttia ja keskimäärin 260 euroa palkansaajaa kohden. Vuoden 2018 palkankorotusten kustannusvaikutus oli yhteensä keskimäärin 1,53 prosenttia.

Vuodelle 2019 kohdistuu palkankorotuksia seuraavasti: 1.1.2019 alkaen paikallinen järjestelyerä 0,7-1,2 prosenttia. 1.4.2019 maksetaan keskimäärin 1,0 prosentin yleiskorotus. Vuoden 2019 palkankorotusten kustannusvaikutus on yhteensä keskimäärin 2,36 prosenttia. Työehtosopimusten sopimuskausi on 26 kuukautta eli 1.2.2018 – 31.3.2020.

Laitilan kaupunki alensi alijäämäisestä vuoden 2018 talousarviosta huolimatta 0,25 prosenttiyksiköllä veroprosenttia vuodelle 2018 (20,5 %). Vuodelle 2019 kunnallisveroprosentti korotettiin takaisin 20,75 prosenttiin.

Kuntaliiton tuoreimman (marraskuu 2018) verotulokehikon/ennusteen mukaan Laitilan vuoden 2019 kunnallisverotulot kasvavat 4,9 prosenttia vuodesta 2018.

Vuosien väliseen vertailuun vaikuttaa veroprosentin 0,25-prosenttiyksikön korottaminen vuodelle 2019. Tilapäisellä veroprosentin alentamisella menetettiin arviolta 300 000 euron verran verotuloja vuodelta 2018. Vuonna 2019 yhteisöverotulot kasvavat ennusteen mukaan 12,8 prosenttia vuodesta 2018. Vuodesta 2017 yhteisöverotulot pienenevät 7,2 prosenttia vuonna 2018. Tämä johtui vuoden 2017 kuntien yhteisöverotuloja kasvattaneesta suuresta yksittäisestä yrityskaupasta. Kiinteistöverotulot pysyvät vuoden 2019 tasolla. Vuonna 2020 kiinteistöverotulot pysyvät samalla tasolla, ellei kaupunginvaltuusto päättä syksyllä 2019 korottaa kiinteistöveroprosentteja vuodelle 2020.

Laitilan kaupungin valtionosuuksia on leikattu jo useana vuonna peräkkäin. Päätösten mukaiset valtionosuudet ovat yhteensä 19 816 874 euroa vuonna 2019. Kaupungin talousarviossa on budjetoitu valtionosuuksia yhteensä 19.781.684 euroa. Talousarvio pohjautuu valtionosuuksien osalta Kuntaliiton vuoden 2019 ennakkolaskelmaan, jossa Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuutena on käytetty vuoden 2018 valtionosuutta. Päätös asiasta saatiin talousarvion vahvistamisen jälkeen joulukuussa 2018.

Laitilan kaupungin vuoden 2019 alijäämäisestä talousarviosta ja vuoden 2020 alijäämäisestä taloussuunnitelmasta johtuen, on todennäköistä, että sekä vuoden 2020 tuloveroprosenttia että kiinteistöveroprosentteja on korotettava talouden tasapainon saavuttamiseksi. Laitilan kaupunki on aloittanut vuoden 2019 alussa talouden tasapainottamisohjelman laadinnan. Tasapainottamisohjelma käsitellään valtuustossa ennen kesälomia.

Kaupunki on jo vuosien ajan käyttänyt investointien rahoitukseen ja maksuvalmiuden hoitamiseen lyhytaikaista lainaa. Korkotaso on vuonna 2018 ollut ajoittain negatiivinen. Helmikuussa 2018 osa lainakannasta muutettiin pitkäaikaiseksi lainaksi, jonka korko suojattiin mahdollisen koronnousun varalta. Tämä näkyy tulevina vuosina jonkin verran aiempaa suurempina korkomenoina.

Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2018 alussa Laitilan kaupungille laaditun uuden valmiussuunnitelman ja kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2018 Laitilan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen.

1.4. SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

1.4.1 Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Varojen käytöstä ja sisäisestä valvonnasta ohjeistetaan erilaisten sääntöjen ja toimintaohjeiden avulla. Toimintaa ohjaavia sääntöjä ja ohjeita ovat hallintosääntö, palkkiosääntö, talousarvion laadintaohjeet ja täytäntöönpano-ohjeet, hankintaohje, laskutus- ja perintäohjeet sekä tilinpäätöksen laadintaohjeet. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.12.2018 uuden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Hallintosääntö päivitettiin kokonaisuudessaan 1.6.2017. Hallintosääntöä täydennetään tarpeellisilta osin erilaisilla ohjeilla.

Hallintotoimen talouspalvelut raportoi valtuutettuja, hallituksen jäseniä sekä talousarvion tehtävien vastuuhenkilöitä siitä, miten talousarvio ja sen tavoitteet ovat toteutuneet talouden 31.3., 31.5. ja 30.9. tilanteessa. Raportti sisältää selvityksen

kaupungin talouden kokonaistilanteesta. Lisäksi kaupunginhallitusta ja hallintokuntia raportoidaan tehtävätason menojen ja tulojen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman, investointiosan toteutuman sekä lainakannan kehityksestä kuukausittain. Kuukausiraportointiin sisältyy myös tehtävien vastuuhenkilöiden selvitys mahdollisista laskennallisista määrärahaylityksistä. Vuoden 2018 aikana otettiin käyttöön uusi raportointijärjestelmä - Kuntari, jonka avulla tehtävien vastuuhenkilöt saavat aiempaa ajantasaisempaa ja monipuolisempaa tietoa vastuualueensa toteutuksesta. Mahdollisista lisämäärärahatarpeista tulee ilmoittaa annetussa aikataulussa osavuosikatsausten yhteydessä talous- ja hallintojohtajalle.

Julkisista hankinnoista annetun lain noudattamista valvoo talous- ja hallintojohtaja. Hankintalainsäädäntö uudistui 1.1.2017. Uuden hankintalain myötä hankintaohjeet päivitettiin ja uusi hankintaohje astui voimaan 1.1.2018.

Käteiskassojen tarkastuksesta vastaa yksikön esimies ja tarkastus tulee tehdä riittävän usein, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Mikäli kassanhoitaja vaihtuu kesken tilivuoden, on käteiskassan tarkastus syytä suorittaa. Kassan tarkastuksesta ja täsmäytyksestä tulee toimittaa raportti talouspalveluihin vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Sisäistä valvontaa voidaan lisäksi suorittaa talous- ja hallintojohtajan toimesta käteiskassojen satunnaistarkastuksilla. Käteiskassojen määrää pyritään jatkossa rajoittamaan ja vähentämään.

Riskienhallinta ja sisäisen valvonta koskevat myös kaupungin tytäryhtiöitä. Konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tulee raportoida konsernijohtoa konserniyhtiöiden merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävyydestä.

Laitosten turvallisuussuunnitelmat toimivat osana toiminnan riskienhallintaa. Laadittuja turvallisuussuunnitelmia päivitetään tarpeen mukaan.

Kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöiden lainoille kaupungin omavelkaisen takauksen. Näistä takausvastuista ei ole aiheutunut kaupungille taloudellisia tappioita. Jos kaupungin omistus ei ole 100 %:n luokkaa, vaaditaan pääsääntöisesti vasta-vakuus.

1.4.2 Riskien hallinnan järjestäminen

Kuntalaki velvoittaa, että kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty. Lisäksi on otettava kantaa siihen, että onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella, miten suunnittelukaudella on tarkoitus kehittää sisäistä valvontaa ja sen prosessia sekä annettava selonteko merkittävistä riskeistä.

Vuonna 2011 Laitilan kaupungille hankittiin riskienhallintaohjelma – Novum Granite. Vuosien 2011 – 2012 aikana kartoitettiin eri hallintokuntien riskit ja toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi. Vuonna 2013 valmistui ensimmäinen riskienhallintasuunnitelma. Tätä työtä jatkettiin vuosien 2016 ja 2017 aikana, jolloin hallintokunnat päivittivät jo olemassa olevaa riskienhallintaohjelmaa. Lisäksi vuoden 2014 alussa kartoitettiin työpaikkakohtaisesti työsuojelulliset riskit.

Riskienhallintatyötä on vuosina 2015-2016 laajennettu koskemaan eri tehtäväalueita. Tilinpäätöksen tehtäväkohtaisiin tarkasteluihin on sisällytettävä myös arvio

riskienhallinnan järjestämisestä ja sen toteutumisesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seurantaan tullaan tehostamaan vuoden 2019 aikana, uuden, joulukuussa hyväksytyt ohjeistuksen myötä. Tavoitteena on, että riskienhallinnasta raportoitaisiin puolivuositain. Vuoden 2019 keväällä Granite –riskienhallintaohjelma korvataan, uudella, Targetorin toimittamalla ohjelmistolla.

1.4.3 Riskien arviointi

Arvioitaessa riskejä ja epävarmuustekijöitä ne voidaan luokitella useampaan kategoriaan. Kaupunki on riskianalyyssissään käyttänyt seuraavaa jaottelua: toiminnalliset-, taloudelliset-, turvallisuus ja työsuojelulliset riskit. Osa riskitekijöistä voi kuulua samaan aikaan useampaan kategoriaan.

Vuoden 2018 lopussa Laitilan riskienhallintaohjelmaan sisältyy 79 riskiä, joista 30 on toiminnan riskejä, 11 talousriskejä, 16 henkilöriskejä ja 22 turvallisuusriskejä.

Toiminnallisia riskejä ovat toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen, organisaatorakenteeseen, sopimuksiin ja hankintoihin, omaisuuteen sekä viestintään ja sidosryhmiin liittyvät riskit. Toiminnallisista riskeistä suurimmat liittyvät tiedonkulkuaan henkilöstövaihdosten tai sairastapausten yhteydessä, ohjeiden puuttumiseen sekä kiinteistöjen kunnossapitoon.

Omaisuuksien vahinkoriskejä ja toiminnan häiriöttömyyteen liittyviä riskejä on rajattu vakuutuksilla. Vakuutusten ajanmukaisuus tarkistetaan vakuutusyhtiön kanssa säännöllisesti kerran vuodessa ja muuten tarvittaessa. Vakuutusasioita kaupungin kanssa hoitaa Novum-meklariyhtiö. Laitilan kaupungin vakuutukset on keskitetty Pohjolaan. Vakuutukset kilpailutettiin vuonna 2018 ja vuoden 2019 alusta omaisuusvakuutussopimukset tehtiin IF:in kanssa ja tapaturma- ja muut henkilövakuutukset Protectorin kanssa.

Taloudellisia riskejä aiheuttavat taloussuunnittelu, rahoitusratkaisut, investoinnit ja hankkeet sekä kulurakenne. Merkittävimmät taloudelliset riskit Laitilassa koetaan liittyvän suhdannevaihteluihin, lainsäädännön muutoksiin sekä kaupungin talouden tasapainottamisohjelman epäonnistumiseen. Riskinä koetaan myös Laitilan talouden tilan heikkeneminen yhdistettynä lisääntyvien investointien aiheuttamaan lainarahoituksen huomattavaa kasvuun. Suhdannevaihteluihin ja lainsäädännön muutoksiin liittyviin riskeihin kuuluvat esim. verotulojen ja valtionosuuksien pieneneminen sekä muuttuvat lakisääteiset velvoitteet, joilla on kustannuksia lisääviä vaikutuksia. Laitilan kaupungin korkoriski on jo vuosien ajan ollut melko suuri, mutta vuoden 2018 alussa toteutetun lainakilpailutuksen myötä puolet lyhytaikaisesta korollisesta vieraasta pääomasta korvattiin pitkäaikaisella talousarviolainalla. Samalla lainan yhteyteen otettiin korkosuojaus.

Henkilöriskejä ovat työyhteisöön ja työsuhteisiin liittyvät riskit sekä saatavuuteen ja osaamiseen liittyvät riskit. Henkilöstön osaaminen ja sen saatavuus ovat tällä hetkellä kohtuullisen hyvällä tasolla. Joillakin aloilla uuden henkilökunnan saatavuus, erityisesti sijaisten osalta, koetaan haasteena. Lisäksi oleelliseksi riskitekijäksi koetaan ikääntyminen ja eläköitymiset.

Turvallisuusriskejä ovat mm. turvallisuuden johtaminen, toimitilojen turvallisuus, tietoturva sekä ympäristön turvallisuus. Merkittävimmiksi riskeiksi koetaan vi-rastotalolla varapoistumisovien puuttuminen sekä koko kaupungin osalta lukitus-

ja hälytysjärjestelmiin liittyvät riskit.

Työsuojeluun liittyvistä riskeistä merkittävimmiksi koetaan sisäilmaongelmiin liittyvät riskit, onnettomuustilanteiden pelastautumisharjoitusten puuttuminen, kuulutusten huono kuuluvuus eri tiloissa sekä kiireen aiheuttama stressi.

Edellä mainittujen riskien toteutuminen Laitilassa on mahdollista, mutta niihin voidaan varautua huolellisella ja ennakoivalla suunnittelulla ja seurannalla. Riskien tiedostaminen auttaa poistamaan ja vähentämään riskejä muuttamalla ja kehittämällä mahdollisuuksien mukaan toimintatapoja ja käytäntöjä.

Laitilan kaupungissa riskienhallintaa koordinoi taloussuunnittelija.

1.4.4 Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Riittävän sisäisen valvonnan perusedellytyksenä on riskien tunnistaminen ja niiden huomioiminen valvontaa suunniteltaessa ja toteuttaessa.

Hallintokunnat ovat tehneet riskikartoituksia. Sisäinen valvonta toteutuu osana päivittäisiä työprosesseja mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena ja sopimusten hallintana.

Laskujen asiatarkastajat ja hyväksyjät käydään läpi vuosittain. Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja vastuualueiden esimiehet seuraavat toimintaa ja suorittavat itsearviointia.

Sisäistä valvontaa suoritetaan raportointikäytäntöjen sekä työrutiinien kautta ja se tapahtuu osana normaaleja johtamiskäytäntöjä, jolloin johto seuraa muun muassa määrärahojen käyttöä ja päätöksentekoa. Asioita käsitellään toimialojen johtoryhmissä ja osastopalavereissa. Kaupungin sisäinen tarkastus on ostettu tilintarkastusyhteisöltä. Sen lisäksi talouspalveluissa seurataan, miten hallintokunnat noudattavat talousarvion täytäntöönpano-ohjeita.

1.4.5 Hallituksen kannanotto sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan järjestämisestä

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sekä konsernivalvonnan. Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin.

Hallitus esittää kannanottonaan, että sisäinen valvonta tuottaa pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta, hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittäväyydestä.

1.5. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

TULOSLASKELMA, TIIVISTETTY

(1 000 €)	2018	2017	Muutos-%
Toimintatuotot	9 601	10 160	-5,5 %
Toimintakulut	-57 368	-56 030	2,4 %
TOIMINTAKATE	-47 767	-45 870	4,1 %
Verotulot	29 006	29 232	-0,8 %
Valtionosuudet	20 353	20 509	-0,8 %
Rahoitustuotot- ja kulut			
Korkotuotot	0	0	-100,0 %
Muut rahoitustuotot	116	89	29,7 %
Korkokulut	-28	-8	250,0 %
Muut rahoituskulut	-5	-3	83,2 %
Rahoitustuotot- ja kulut yht.	83	79	4,7 %
VUOSIKATE	1 674	3 950	-57,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 698	-4 630	-41,7 %
Satunnaiset erät	0	0	-
TILIKAUDEN TULOS	-1 024	-680	50,6 %
Tilinpäätössiirrot	121	294	-58,8 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-903	-387	133,5 %

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
Toimintatuotot/toimintakulut	16,7 %	18,1 %
Vuosikate/poistot	62,1 %	85,3 %
Vuosikate, €/asukas	193,6	458,7
Asukasmäärä	8 646	8 612

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyys. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Tilikauden tulojen riittävyys menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista 16,7 % (2017 18,1 %), laskenta-kaava: $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$.

Tunnusluvulla kuvataan maksurahoituksen osuutta toimintamenoista. Tunnusluku on hieman pienentynyt edellisvuodesta. Toimintatuotot ovat vähentyneet 5,5 % ja toimintakulut ovat lisääntyneet 2,4 % edellisvuoteen verrattuna. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta osoittaa, millainen osuus toimintakuluista rahoitetaan

verotuloin ja valtionosuuksin (83,3 %).

Toimintakate -47 767 083 € (2017 -45 869 840 €)

Toimintakate on toimintatuottojen ja –kulujen erotus. Toimintakate on heikentynyt edellisvuodesta 4,1 %. Kaikkien kuntien toimintakate asukasta kohden oli vuonna 2017 keskimäärin -5 770 €. Laitilassa vastaava tunnusluku oli vuonna 2017 -5 328 €/asukas.

Vuosikate 62,1 % poistoista (2017 85,3 %), laskentakaava: $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$ ja arvonalentumiset.

Kun tunnusluvun arvo on 100 % oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Laitilan kaupungin poistoajoja on lyhennetty vuodesta 2013 lähtien. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä kirjattiin alas käytöstä poistettu päiväkotitoiminta (tulosvaikutus 1,9 milj. €). Tästä johtuen tunnusluku on merkittävästi heikompi kuin vuonna 2018. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä kirjattiin alas yksi Winnovan vuonna 2019 purettavista rakennuksista. Alaskirjauksen tulosvaikutus on 136 007 euroa.

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuonna 2018 tulorahoitus ei ole riittävä, sillä vuosikate on 1 674 277 € ja poistot 2 698 241 €. Vuonna 2017 vuosikate oli 3 950 000 € ja poistot 4 630 143 €. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä kirjattiin alas käytöstä poistettu päiväkotitoiminta. Tästä johtuen poistot olivat poikkeuksellisen suuret, lähes puolta suuremmat kuin vuosina 2018 ja 2016.

Vuonna 2017 kaikkien kuntien vuosikate asukasta kohden oli keskimäärin 515 €, kun Laitilassa vastaava tunnusluku oli 459 €/asukas.

Tilikauden tulos -1 023 964,88 € (2017 -680 142 €)

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Vuoden 2018 tilinpäätöksen tilikauden alijäämä on 902 902,93 euroa, mikä on kuitenkin vuoden 2018 muutostalousarviota parempi tulos. Tulos on lähes puolta heikompi kuin vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa on ennakoitu.

1.6. TOIMINNAN RAHOITUS

RAHOITUSLASKELMA, TIIVISTETTY

(1 000 e)	2018	2017
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 674	3 950
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korj.erät	0	-235
Toiminnan rahavirta yht.	1 674	3 715
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 314	-3 918
Rah.osuudet inv.menoihin	2	15
Pys. vast. hyöd. luov.tulot	219	266
Investointien rahavirta yht.	-9 093	-3 637
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA YHT.	-7 419	78
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	0	0
Lainakannan muutokset	8 770	-1 230
Muut maksuvalmiuden muutokset	545	1 232
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHT.	9 315	2
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 897	80
RAHAVARAT 1.1.	431	351
RAHAVARAT 31.12.	2 328	431

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (5 vuotta), 1 000 e	-12 530	-8 133
Investointien tulorahoitus, %	18,0	101,2
Lainanhoitokate	0,6	2,2
Kassan riittävyys, pv	12,7	2,6
Asukasmäärä	8 646	8 612

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta -7 419 000 ja sen kertymä 5 vuodelta -12 530 000 € (2017 kertymä -8 133 000 €).

Rahoituslaskelman välitulot Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo

tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien kertymä -tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Laitilan kaupungilla näin on käynyt.

Investointien tulorahoitus 18,0 % (2017 101,2 %), laskentakaava: $100 * \text{Vuosi-kate} / \text{Investointien omahankintameno}$.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. **Laitilassa vuonna 2018 vain vajaa viidesosa investoinneista on rahoitettu tulorahoituksella.** Vuonna 2017 Suomen kunnissa investointien tulorahoitusprosentti oli keskimäärin 169 % eli merkittävästi Laitilaa parempi.

Lainanhoitokate 0,6 (2017 2,2), laskentakaava: $(\text{Vuosi-kate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanhoitolyhennykset})$.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. **Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.** Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä luvun ollessa 1 – 2 ja heikko, kun tunnusluku jää alle yhden. Laitilan lainanhoitokyky oli heikko vuonna 2018.

Kassan riittävyys 12,7 pv (2017 2,6 pv), laskentakaava: $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassan riittävyys oli 12,7 päivää vuonna 2018, kun yleensä kunnissa kassan riittävyys on noin 40 päivää. Päivittäistä maksuvalmiutta on negatiivisista lyhytaikaisen lainan koroista johtuen tietoisesti pidetty parempana vuonna 2018. Tällä on saatu kompensoitua pitkäaikaisen lainan suojauksesta aiheutuvia korkokuluja.

1.7. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

TASE VASTAAVAA, TIIVISTETTY

(1 000 e)	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	216	398
Aineelliset hyödykkeet	53 927	48 159
Sijoitukset	8 206	7 397
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	62 348	55 954
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	670	787
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	194	203
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	890	1 711
Lyhytaikaiset saamiset	3 350	3 245
Saamiset yht.	4 241	4 956
Rahoitusarvopaperit	244	199
Rahat ja pankkisaamiset	2 084	232
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 763	5 590
VASTAAVAA YHT.	69 781	62 330

TASE VASTATTAVAA, TIIVISTETTY

(1 000 e)	2018	2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30 730	30 730
Rahastot	0	0
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	5 824	6 210
Tilikauden yli-/alijäämä	-903	-387
OMA PÄÄOMA YHT.	35 651	36 554
POISTOERO JA VAPAAEHT. VAR.	1 045	1 166
PAKOLLISET VARAUKSET	28	28
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	702	802
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	11 421	2 926
Lyhytaikainen vieras pääoma	20 935	20 855
VIERAS PÄÄOMA YHT.	32 356	23 781
VASTATTAVAA YHT.	69 781	62 330

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
Omavaraisuusaste, %	52,6	60,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,9	39,7
Velat ja vastuut, % käyttötuloista	55,2	40,1
Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €	4,9	5,8
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	569,1	676,2
Lainakanta 31.12., 1000 €	23 085	14 315
Lainakanta, €/asukas	2 670	1 662
Lainasaamiset, 1000 €	774	774
Asukasmäärä	8 646	8 612

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Taseen liitetiedoissa on tase-erien tarkemmat erittelyt. Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste 52,6 % (2017 60,5 %), laskentakaava: $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$.

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 % ja sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. **Laitilassa omavaraisuusaste heikkeni edellisvuodesta ja on alle tavoitetason.** Suomen kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 54,8 % vuonna 2017.

Suhteellinen velkaantuneisuus 54,9 % (2017 39,7 %), laskentakaava: $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$.

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Vuonna 2017 suhteellinen velkaantuneisuus koko maassa oli 49,5 %.

Kertynyt ylijäämä 4,9 milj.€ (2017 5,8 milj. €), laskentakaava: Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)+Tilikauden ylijäämä (alijäämä).

Kertynyt ylijäämä osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana (tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina). Vuoden 2018 tilinpäätöksen tilikauden alijäämä on 902 902,93 euroa.

Kumulatiivinen ylijäämä olisi 6 989 682,05 euroa ilman vuonna 2017 tehtyä Pähkinäpensaän päiväkodin alaskirjausta (1 932 816,97 €) sekä tässä tilinpäätöksessä alaskirjattua Winnovan rakennusta (136 007,02 €).

Kertynyt ylijäämä/asukas 569,1 € (2017 676,2 €)

Kertynyt ylijäämä pieneni vuodesta 2017 asukasta kohden 107 euroa. Kaikkien kuntien kertynyt ylijäämä/asukas oli 1 353 euroa vuonna 2017.

Lainakanta 31.12.2018 oli 23,0 milj.€ (2017 14,3 milj. €), laskentakaava: Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat).

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

Lainat/asukas 2 670 € (2017 1 662 €)

Laitilan asukaskohtainen lainamäärä kasvoi 1 008 euroa asukasta kohden vuonna 2018. Vuonna 2017 koko maassa lainoja per asukas oli 2 804 euroa.

Lainasaamiset 31.12.2018 774 000 € (2017 774 000 €)

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittäviä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Koko maassa lainasaamiset olivat keskimäärin 18,4 milj euroa vuonna 2017.

1.8. KOKONAISTULOT JA -MENOT

KOKONAISTULOT JA -MENOT

Tulot (1 000 e)	2018	Menot (1 000 e)	2018
Varsinainen toiminta		Varsinainen toiminta	
Toimintatuotot	9 601	Toimintakulut	-57 368
Verotulot	29 006	Valm. omaan käyttöön	0
Valtionosuudet	20 353	Korkokulut	-28
Korkotuotot	0	Muut rahoituskulut	-5
Muut rahoitustuotot	116	Satunnaiset kulut	0
Satunnaiset tuotot	0	Varsinainen toiminta yht.	-57 401
Varsinainen toiminta yht.	59 075		
Tulorahoituksen korjauuserät		Tulorahoituksen korjauuserät	
Pys. vast. hyöd. myyntivoitot	0	Pys. vast. hyöd. myyntitappiot	0
		Pakollisten varausten muutos	0
Tulorahoituksen korjauuserät yht.	0	Tulorahoituksen korjauuserät yht.	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0	Investointimenot	-9 314
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	219		
Investoinnit yht.	219	Investoinnit yht.	-9 314
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennys	0	Antolainasaamisten lisäys	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-130
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-1 100
Rahoitustoiminta yht.	10 000	Rahoitustoiminta yht.	-1 230
KOKONAISTULOT YHT.	69 295	KOKONAISMENOT YHT.	-67 945

Kokonaistulot ovat kasvaneet edellisvuodesta 9,0 milj. euroa ja kokonaismenot ovat kasvaneet 6,7 milj. euroa. Kokonaistulojen lisäys johtuu pitkäaikaisten lainojen lisäyksestä ja kokonaismenojen lisäys kasvaneista investointimenoista.

1.9. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.9.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Laitilan kaupungin konserniin kuuluu 14 tytäryhteisöä, joista 9 on kiinteistöosa-
keyhtiötä, 2 osakeyhtiötä ja 3 kuntayhtymää. Osakkuusyhteisöjä on yhteensä 6
kpl. Osakkuusyhteisöihin kuuluvaa Kiinteistö Oy Laitilan Yrityspiistoa ei ole
aiempina vuosina yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska muista osakkuusyh-
teisöistä poiketen, sen omistusta ei oltu kirjanpidossa kirjattu osakkeisiin. Vuoden
2018 tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä Kiinteistö Oy Laitilan Yrityspiiston
omistus kirjattiin osakkeisiin. Oikaisukirjaus tehtiin taseen tilien välillä. Oikai-
sukirjauksen seurauksena Laitilan kaupungin vuoden 2018 investointimenot kas-
voivat 0,7 milj. euroa.

LAILILAN KAUPUNGIN KONSERNIRAKENNE

	Määrä
Yhdistelty kokonaan	
Tytäryhteisöt	-
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	9
Kunnallista liiketoim. harjoittavat yhtiöt	2
Muut yhtiöt	-
Osuuskunnat	-
Yhdistykset	-
Säätiöt	-
Kuntayhtymät	3
Yhteensä	14
Osuus voitosta/tappiosta yhdistelty	
Osakkuusyhteisöt	6
Yhteisyhteisöt	-
Yhteensä	6

1.9.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupungin konserniohjauksessa noudatetaan kaupunginvaltuuston vuonna 2017
hyväksymää hallintosääntöä, joka sisältää myös konserniohjeet. Uudistetuissa
konserniohjeissa on kiinnitetty aikaisempaa enemmän huomiota konserniraportin
sisältöön, kaupungin toimielinten toimivallan jakoon, keskitettyihin toimintoihin,
kuntakonsernin valvontaan ja kaupungin edustajien ohjeistukseen.

Ohjeiden tarkoituksena on edistää yhteisen kokonaisnäkemysmuodostumista
sekä sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.

1.9.3 Olennaiset kaupunkikonsernia koskevat tapahtumat

Kaupungin tilintarkastuksen suorittanut BDO Oy suoritti Kiinteistö Oy Keskeväaria ja Kiinteistö Oy Suulinmäen teollisuutta lukuun ottamatta myös tytäryhteisöjen tilintarkastuksen.

1.9.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta valvonnasta

Kiinteistöyhtiöiden taloudellinen tilanne on tällä hetkellä suhteellisen hyvä. Tulevaisuuden näkymät vuokratuottojen osalta ovat hyvät, mikä tulee jatkossakin pitämään yhtiöiden taloustilanteen hyvänä. Suunnitellut ja jo toteutuneet hankkeet lisäävät eräiden yhtiöiden velkaantuneisuutta ja näin kokonaisuudessaan omavaraisuusaste heikkenee.

Jääkukko Oy:n talous pysyy tiukkana niin kauan, kunnes sen lainat on maksettu. Lainat tulevat hoidetuksi vuoteen 2023 mennessä.

Laitilan Terveyskodin tehtävän muutokset myötä kasvaa sen vastuu toiminnan sopeuttamisesta lähivuosina. Tavoitteena on omavastuinen toiminta.

Laitilan Lämpö Oy jatkaa kaupunkienemmistöisenä yhtiönä pyrkien lisäämään kotimaisella polttoaineella tuotetun lämpöenergian osuutta. Laitilassa kaukolämpö on kilpailukykyinen lämmitysmuoto. Uudisrakennusten lämmöntarpeen pieneneminen, vanhojen rakennusten peruskorjaukset sekä ilmaston lämpeneminen muuttavat jatkossa kaukolämmön toimintaympäristöä. Haasteisiin vastataan tuottamalla lämpöenergiaa mahdollisimman energiatehokkaasti ja pienin ympäristövaikutuksin vähentämällä öljyn käyttöä lämmön tuotannossa.

1.9.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjeiden mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista.

Konsernijohto (kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja talous- ja hallintojohtaja) vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Toimialajohtaja seuraa toimialallaan kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa konsernijohdolle.

Konserniohje on sisällytetty osaksi uudistettua 1.6.2017 voimaan tullutta hallintosääntöä. Talous- ja hallintojohtaja vastaa konserniohjetta yksityiskohtaisempien ohjeiden valmistelusta sekä seuraa tytäryhtiöiden toimintaa, taloudenhoitoa ja konserniohjeen soveltamista.

1.9.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA, TIIVISTETTY

(1 000 e)	2018	2017
Toimintatuotot	38 494	38 145
Toimintakulut	-83 775	-81 532
Osuus osakk.yht. tuloksesta	23	12
TOIMINTAKATE	-45 258	-43 375
Verotulot	29 006	29 232
Valtionosuudet	20 359	20 509
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	53	6
Muut rahoitustuotot	86	59
Korkokulut	-235	-194
Muut rahoituskulut	-28	44
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-124	-85
VUOSIKATE	3 984	6 281
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 741	-6 576
Tilikauden yli- ja alipariarvot	0	0
Arvonalentumiset	-6	-7
Poistot ja arvonalentumiset yht.	-4 747	-6 583
Satunnaiset erät	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-763	-302
Tilinpäätössiirrot	0	-294
Laskennalliset verot	-31	-14
Vähemmistöosuudet	-107	-98
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-901	-707

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
Toimintatuotot/toimintakulut	45,9 %	46,8 %
Vuosikate/poistot	83,9 %	95,4 %
Vuosikate, €/asukas	460,73	729,31
Asukasmäärä	8 646	8 612

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA, TIIVISTETTY

(1 000 e)	2018	2017
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 984	6 281
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korj.erät	-1 244	-1 049
Toiminnan rahavirta yht.	2 739	5 232
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 903	-5 269
Rah.osuudet inv.menoihin	2 175	-574
Pys. vast. hyöd. luov.tulot	1 222	1 094
Investointien rahavirta yht.	-6 506	-4 749
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA YHT.	-3 767	483
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	0	0
Lainakannan muutokset	8 079	-1 760
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 544	1 784
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHT.	5 535	24
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 768	507
RAHAVARAT 1.1.	4 357	3 850
RAHAVARAT 31.12.	6 125	4 357

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (5 vuotta), 1 000 e	-5 871	-5 532
Investointien tulorahoitus, %	51,5	107,5
Lainanhoitokate	5,0	8,2
Kassan riittävyys, pv	23,6	18,2
Asukasmäärä	8 646	8 612

KONSERNITASE VASTAAVAA, TIIVISTETTY

(1 000 e)	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	493	675
Aineelliset hyödykkeet	86 562	77 158
Sijoitukset	2 444	2 024
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	89 499	79 857
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	879	964
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	562	561
Pitkäaik. saamiset	2 695	2 537
Lyhytaik. saamiset	5 083	5 068
Rahoitusarvopaperit	271	226
Rahat ja pankkisaamiset	5 855	4 131
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	14 465	12 524
VASTAAVAA YHT.	104 843	93 345

KONSERNITASE VASTATTAVAA, TIIVISTETTY

(1 000 e)	2018	2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30 730	30 730
Rahastot	1 773	1 919
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	9 108	9 325
Tilikauden yli-/alijäämä	-901	-707
OMA PÄÄOMA YHT.	40 711	41 266
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 736	1 664
PAKOLLISET VARAUKSET	968	891
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	914	990
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaik. vieras pääoma	33 514	21 130
Lyhytaik. vieras pääoma	27 001	27 403
VIERAS PÄÄOMA YHT.	60 515	48 534
VASTATTAVAA YHT.	104 843	93 345

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
Omavaraisuusaste, %	39,8	45,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	68,7	55,1
Velat ja vastuut, % käyttötuloista	69,1	56,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	8 207	8 617
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	949,2	1 000,6
Konsernin lainakanta, €/asukas	5 126	3 742
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	44 316	32 225
Konsernin lainasaamiset, 1000 €	389	328
Asukasmäärä	8 646	8 612

Muutettu kuntalaki asettaa vaatimuksia konsernitilinpäätöksen laadinnalle. Vuodesta 2016 alkaen kaikkien kuntien on laadittava konsernitilinpäätös. Samalla muutettiin kuntien arviointimenettelyyn liittyviä kriisikuntakriteeristöä siten, että suurin osa kriisikuntakriteereistä lasketaan konsernitilinpäätöksen perusteella. Kriisikuntakriteereitä on päivitetty vuoden 2019 alussa. Kriisikuntakriteerit on lueteltu tilinpäätöksen alkuosan toimintakertomuksessa.

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä konsernituloslaskelman toimintakate oli -45,3 milj. euroa (2017 toimintakate oli -43,3 milj. €). Konsernin toimintakate heikkeni edellisvuodesta 2,0 milj. euroa.

Konsernituloslaskelman vuosikate oli 460,73 €/asukas eli asukasta kohden 268,58 euroa pienempi kuin vuonna 2017. Vuonna 2017 Suomen kuntakonsernien asukaskohtainen vuosikate oli keskimäärin 772 euroa. Laitilan konsernitilinpäätöksessä vuoden 2017 asukaskohtainen vuosikate oli 733 euroa.

Konsernin vuoden 2018 tilikauden tulos oli -763 282 euroa, kun vuonna 2017 se oli -302 023 euroa.

Vuoden 2018 konsernitilinpäätöksessä investointien tulorahoitusosuus oli 51,5 prosenttia. Vuonna 2017 Suomen kuntakonserneissa investointien tulorahoitusosuus oli keskimäärin 109 %, kun Laitilan kuntakonsernissa se oli samaan aikaan 107,5 prosenttia.

Laitilan omavaraisuusaste oli 39,8 prosenttia vuoden 2018 konsernitilinpäätöksessä.

Konsernin lainakanta 31.12.2018 oli 44,3 milj. euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuodesta 12,1 miljoonalla eurolla. Vuonna 2017 Suomen kuntakonserneissa lainakanta oli keskimäärin 111,7 milj. euroa, kun Laitilassa se samanaikaisesti oli 32,2 milj. euroa.

Konsernin lainakannasta laskettu **vuoden 2018 asukaskohtainen lainamäärä oli 5 126 euroa eli 1 384 euroa edellisvuotta suurempi. Suomen kuntakonsernien vuoden 2017 asukaskohtainen lainakanta oli keskimäärin 4 634 euroa**, kun vastaavana ajankohtana Laitilan kaupungin konsernissa se oli 3 742 euroa asukasta kohden.

Vuonna 2017 Suomen kunnissa konsernin asukaskohtainen kertynyt ylijäämä oli keskimäärin 1 418 euroa, kun Laitilan konsernissa se oli 1 001 euroa asukasta

kohden. **Konsernin kertynyt ylijäämä vuonna 2018 on 8,2 milj. euroa. Asukasta kohden kertynyttä ylijäämää oli 949,2 euroa.**

1.10. Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa selkoa taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kaupungin vuoden 2018 tilikauden tulos on 1 023 964,88 euroa alijäämäinen. Poisto-eroa puretaan 121 061,95 euroa.

Tilikauden alijäämä 902 902,93 euroa kirjataan taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.

Vuoden 2018 taseessa kumulatiivinen ylijäämä on 4 920 858,06 euroa. Kumulatiivinen ylijäämä olisi 6 989 682,05 euroa ilman vuonna 2017 tehtyä Pähkinäpen-saan päiväkodin alaskirjausta (1 932 816,97 €) sekä tässä tilinpäätöksessä alaskirjattua Winnovan rakennusta (136 007,02 €).

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. VALTUUSTON STRATEGISTEN PÄÄMÄÄRIEN TOTEUTUMINEN

Valtuuston strategiset päämäärät on jalkautettu tavoitteiksi osastoille ja tehtäväalueille. Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan jokaisella tehtäväalueella erikseen seuraavissa alaluvuissa.

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Kunnallisveroon ja kiinteistöveron taso kilpailukykyinen kunnan palvelutasoon nähden	-Verojen ja palvelujen kustannuksia seurataan systemaattisesti -Verotulojen osuus ja palveluiden kustannukset vähintään kuntien keskimääräisellä tasolla	-
Taseen ylijäämän turvaaminen	-Tehdään asiakastyytyväisyyskysely kahden vuoden välein -Kaupungin menot on sopeutettu tuloihin laatimalla talouden tasapainotamisohjelma	-
Kaupungin lainakanta hallinnassa	-Tarkastellaan kriittisesti nykyinen investointiohjelma -Investointiohjelmaa on päivitetty	

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimivien ja laadukkaiden peruspalveluiden ylläpito	-Tutkitaan eri palvelutuotannon ja tarjonnan vaihtoehtoja -Omana tuotantona pidetään vähintään peruspalvelut turvaavalla tasolla ja palvelutarpeen kasvu katetaan joko ostopalveluilla tai omalla tuotannolla	-
Hyvinvoiva kuntalainen	-Kuntalaisen omavastuu hyvinvoinnistaan ja yhteistyö kolmannen sektorin kanssa -Määritellään panostettavat ennaltaehkäisevät palvelut palveluluokituksen yhteydessä -Sähköinen hyvinvointikertomuksen indikaattorit otetaan käyttöön	-
Asuntotuotanto mahdollistetaan koko kaupunkialueella	-Tehdään maapoliittiset linjaukset -Varmistetaan riittävä vuokra-asuntotuotanto	-
Huomiota herättävien hyvien palvelut ja yrittämisen edellytykset	-Kilpailukykyisten palveluiden ylläpito -Kaavoitus ja maankäyttö maapoliittisten linjausten mukaisesti: Asuintontteja 30 kpl ja tarpeita vastaavia teollisuustontteja 10 kpl -Elinkeino-ohjelmaa toteuttamalla vähintään 20 % elinkeino-ohjelman toimenpiteistä toteutuu -30–40 työpaikan nettolisäys vuodessa - Viihtyisän, siistin ja turvallisen ympäristön kehittäminen	-
Toisen asteen koulutuksen kehittäminen ja turvaaminen	-Winnovan koulutustarjonta kasvaa (sis. sekä ammatillisen perusopetuksen että aikuisopetuksen), lukiokoulutus säilyy	-
Hyvän imagon ylläpito ja hyödyntäminen	-Määritellään laitilalaiset brändit, ts. mistä Laitila tunnetaan: Vähintään 2 kpl brändi-istuntoja vuoden loppuun mennessä	-
Toimiva Hinku-kunta	-Nykyisen energian taloudellisempi käyttö ja uusiutuviin energiamuotoihin panostaminen: Hinku-tavoitteet toteutuvat	-

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tehokas organisaatio ja palveluprosessit	-Johtamisen vaikuttavuutta ja palveluprosessien toimivuutta arvioidaan säännöllisesti ja tehdään tarvittavat muutokset	-
Kaupungin toimintamallin ja hallintojärjestelmän uudistaminen	-Poliittinen ja ammatillinen johtamisjärjestelmä uudistetaan arvioinnin pohjalta hyödyntäen uutta kuntalakia	-
Avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri poliittisen ja operatiivisen johtamisen välillä	-Parannetaan sisäistä ja oikea-ai- kaista viestintää -Arvioidaan säännöllisesti ilmapiiriä kyselyllä -Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin säännöllinen käyttäminen	-

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Henkilökunnan hyvinvointi, työtyytyväisyys ja sitoutuneisuus	-Hyvän työ- ja toiminnan ylläpitäminen: sairauspoissaolot eivät kasva -Järjestetään esimies- ja johtamiskoulutusta: Koulutusta järjestetty 80 %:lle esimiehistä -100 % työyksikkökokous ja 90 % kehityskeskustelut. -Työtyytyväisyyskyselyt ja niiden perusteella tehtävä kehittäminen: Työtyytyväisyyskyselyt tehty ja kehittämistoimenpiteistä päätetty vuosittain	- - - -
Osaavan ja motivoituneen henkilöstön varmistaminen	-Osaamista lisäävän koulutuksen mahdollistaminen: Voimassa olevat täydennyskoulutus suunnitelmat henkilöstölle -Perehdytys, mukaan lukien kaupungin strategia: Ohjeiden mukainen perehdytys tehty 100 %:lle uusista työntekijöistä. -Jokainen uusi työntekijä täyttää pätevyysvaatimukset. -Henkilöstöresurssin joustavaa käyttöä tuetaan henkilöstöpankin avulla. -Hyvän työnantajaimagon ylläpitäminen: Työtyytyväisyyskysely ja onnistunut rekrytointi	- - - - - -

2.2. TYTÄRYHTEISÖILLE ASETETUT TAVOITTEET

Vuoden 2018 talousarviossa tytäryhtiöille asetettiin seuraavia tavoitteita:

- Jääkukon osalta tavoitteena oli jäähallitoiminnan asteittainen omavastuun lisääminen. Tämä tapahtuu vaiheittain, kun varsinaiset pääomallinat, kylmälaiteremontin, kuntosalin ja muun saneerauksen lainat on hoidettu. Edellä mainitut lainat on hoidettu viimeistään vuoteen 2023 mennessä. Tällöin kaupungin takausvastuut näihin myös päättyvät. Jääkukon osalta toiminta-aste on kasvanut edellisen vuoden vastaavasta tilanteesta.
- Laitilan Lämmön osalta ei ole toistaiseksi asetettu tuottovaatimuksia. Laitilan Lämpö Oy toimittaa kaupungille ja muille asiakkailleen lämpöenergiaa enintään muiden paikkakunnalla käytössä olevien yleisten lämpöenergiamuotojen keskimääräiseen hintatasoon sekä enintään maan vastaavien lämpölaitosten keskimääräiseen hintatasoon. Yhtiö on suorittanut viime vuosina osinkoa omistajilleen. Tätä tulee jatkaa tilinpäätöksen sen kulloinkin salliessa. Laitilan lämmön tuotanto on hieman kasvanut viime vuodesta vastaavaan ajankohtaan 684 MWh. Käyttökate on hieman parantunut edellisvuodesta.
- Laitilan Terveyskoti Oy:n perustehtävä muuttuu ja sen myötä tarve toiminnan sopeuttamiseen ja kehittämiseen kasvaa lähivuosina edelleen. Terveyskoti on joutunut hakeutumaan yhä enemmän julkisen ja yksityisen sektorin markkinoille. Laitilan Terveyskoti on arvostettu valtakunnallinen kuntoutuslaitos ja seudullinen gerontologinen osaamiskeskus. Se tarjoaa avopalveluita sekä vaativaa ympärivuorokautista hoivaa ja kuntoutusta sekä tuottaa hyvinvointipalveluja maakunnassa työikäisille. Valtion roolin toiminnan rahoituksessa on vähentynyt, ja tavoitteena on yhä enemmän taloudellisesti omavastuinen toiminta. Yhtiö sitoutuu erikseen niin päätettäessä konsernin yhteiseen hankintatoimintaan, kiinteistöhoitoon, henkilöstöpolitiikkaan ja muihin tarpeellisiin toimintoihin. Yhtiö sitoutuu resurssiensa rajoissa tarjoamaan kaupungille sen tarvitsemia palveluja. Laitilan kaupungin työterveyshuolto yhdistettiin 1.9.2018 alkaen Laitilan Terveyskotiin. Laitilan terveyskodin osalta ei ole asetettu sijoitetun pääoman tuottovaatimusta. Kiinteistö Oy Laitilan terveyskodin tuottojen toteutuma vuonna 2018 on parantunut edellisvuodesta 2 prosenttiyksikköä. Omavaraisuusaste on 67 prosenttia ja on parantunut edellisvuodesta prosentti verran. Suhteellinen velkaantuneisuus on 50 prosenttia ja on parantunut 2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.
- Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden omavaraisuusaste (oman pääoman suhde taseen loppusummaan) tulee pitkällä aikavälillä (n. 10 vuotta) saavuttaa vähintään 50 prosentin tason. Kiinteistö Oy Laitilan Talot toteuttaa edelleen vuokra-asuntojen uustuotantoa, mikä ei mahdollista lyhyellä tähtäimellä omavaraisuusasteen nousua.
- Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden tulee raportoida kiinteistöjen asuntojen/ huoneistojen käyttöasteesta, jonka tulee olla vähintään keskimäärin 90 prosenttia. Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osalta taloudelliseksi tavoitteeksi asetettiin 50 prosentin omavaraisuusaste ja 90 prosentin käyttöaste.

- Kesäkuun lopussa kiinteistöyhtiöiden omavaraisuusaste on hieman parantunut (1,1 %-yksikköä vuoden 2017 tasosta) sen ollessa 30.6.2018 tilanteessa 45,2 prosenttia. Se on lähes 5 prosenttiyksikköä alle talousarviossa 2018 asetetun tavoitetason. Omavaraisuusaste on alhainen monessa kiinteistöyhtiössä. Syynä omavaraisuusasteen heikkenemiseen on lainarahoituksen käyttäminen kiinteistöjen lisääntyneisiin investointitarpeisiin. Laitilan talojen osalta velkaantuminen johtuu uuden vuonna 2018 valmistuneen vuokratalon rakentamisesta. Alhaisimmat omavaraisuusasteet ovat Kiinteistö Oy Laitilan Valkorannalla 13,1 prosenttia, Kiinteistö Oy Keskevaarilla 15 prosenttia ja Laitilan taloilla 8,1 prosenttia.
- Asuntojen ja toimitilojen keskimääräinen vuokrausaste on hieman heikentynyt vuodesta 2017 (3,5 %-yksikköä) ollen vuoden 2018 kesäkuun lopussa 94,4 prosenttia. Sen osalta on saavutettu vuoden 2018 talousarviossa asetettu tavoite. Suurinta vuokrausasteen lasku oli Laitilan Valkorannalla (19,1 %).

2.3. KESKUSVAALILAUTAKUNTA

2.3.1 Valtiolliset vaalit / kunnallisvaalit (Tehtävä 13)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: hallintosihteeri Jaana Suominen.

Vaalien toimittamista varten kaupunki on edelleen jaettu kahteen äänestysalueeseen. Vaaliviranomaisina toimivat keskusvaalilautakunta, vaalilautakunnat ja vaalitoimikunta. Ennakoäänestys hoidetaan kaupungin omana työnä toimistohenkilöstön toimesta. Valtio osallistuu valtiollisten vaalien kustannuksiin.

Vuonna 2018 järjestettiin tammikuussa presidentinvaali.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

-

HENKILÖKUNTA

-

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vaalien osalta sisäinen valvonta toteutuu lainsäädännön mukaisesti. Riskienhallinnan osalta ei huomautettavaa.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	0	43 000	0	43 000	14 359	-28 641
Menot yht.	-16 992	-36 356	0	-36 356	-10 266	26 090
Netto ennen poistoja	-16 992	6 644	0	6 644	4 093	-2 551
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-16 992	6 644	0	6 644	4 093	-2 551
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-356	0	0	0	-352	-352
Kauden tulos	-17 348	6 644	0	6 644	3 741	-2 903
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-2,0	-4,3	-	-4,3	-1,2	-
Kokonaiskulut €/as	-2,0	-4,3	-	-4,3	-1,2	-
Toimintakate €/as	-2,0	0,8	-	0,8	0,4	-
Tulos €/as	-2,0	0,8	-	0,8	0,4	-
Verorahoitusosuus	100,0 %	-18,3 %	-	-18,3 %	-35,2 %	-
Osuus toim.kuluista	0,0 %	0,1 %	-	0,1 %	0,0 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

2.4. TARKASTUSLAUTAKUNTA

2.4.1 Tilintarkastus (Tehtävä 14)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuhenkilö: Tarkastuslautakunnan pj.

Tilintarkastus suoritetaan hyvää tilintarkastustapaa noudattaen ja siinä kiinnitetään huomiota toiminnan tuloksellisuuteen, toimintatavoitteiden toteutumiseen, sisäiseen valvontaan ja tilinpäätöstietojen oikeellisuuteen ja riittävyteen.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.9.2016 BDO Auditor Oy:n jatkamaan kaupungin tilintarkastustointia vuosina 2017 – 2018 (option käyttö). Tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin syksyllä 2018. Kilpailutuksen voitti BDO Auditor Oy.

Ammattitilintarkastuspäiviä on vuosittain 20. Ammattitilintarkastaja hoitaa varsinaisen talouden ja hallinnon tarkastuksen. Tarkastuslautakunta (5 jäsentä) valvoo tilintarkastusta ja sitä, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Arvioinnin tulokset esitetään vuosittain laadittavassa arviointikertomuksessa, joka luovutetaan kunnanvaltuustolle. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi tulevat hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tilintarkastus on yhteen sovitettu emoyhtiön tilintarkastuksen kanssa.

Kuntalain 84 §:n mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Säännöstä on sovellettu 1.6.2017 alkaen. Kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

HENKILÖKUNTA

-

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Tilintarkastuslautakunta toimii sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	0	0	0	0	0	0
Menot yht.	-24 436	-30 240	0	-30 240	-18 399	11 841
Netto ennen poistoja	-24 436	-30 240	0	-30 240	-18 399	11 841
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-24 436	-30 240	0	-30 240	-18 399	11 841
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	24 440	32 193	0	32 193	18 400	-13 793
KL menot yht.	-157	-240	0	-240	-215	25
Kauden tulos	-153	1 713	0	1 713	-214	-1 927
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-2,9	-3,6	-	-3,6	-2,2	-
Kokonaiskulut €/as	-2,9	-3,6	-	-3,6	-2,2	-
Toimintakate €/as	0,0	0,2	-	0,2	0,0	-
Tulos €/as	0,0	0,2	-	0,2	0,0	-
Verorahoitusosuus	0,6 %	-5,6 %	-	-5,6 %	1,1 %	-
Osuus toim.kuluista	0,0 %	0,0 %	-	0,0 %	0,0 %	-

2.5. KAUPUNGINHALLITUS**2.5.1 Kaupunginhallitus****TEHTÄVÄT**

Kaupunginhallituksen suorassa alaisuudessa ovat ruokapalvelut (Varpeen koulun keskuskeittiö ja Kaukolankodin keittiö), hallintopalvelut, sisäinen palvelutoiminta, talouspalvelut, tietohallintopalvelut, asuntotoimi, elinkeinotoimi, kaavoitus ja maataloustoimi.

Asuntotoimi siirtyi 1.1.2017 teknisen toimen alaisuudesta hallintotoimen alaisuuteen.

TOIMINTA-AJATUS

Kaupunginhallitus johtaa ja kehittää kaupunginvaltuuston määrittelemien strategisten päämäärien mukaisesti kaupungin hallintoa, taloutta, maankäyttöä, elinkeinotoimintaa, maataloustoimintaa sekä palvelutuotantoa siten, että Laitila toimii jatkossakin keskeisenä Vakka-Suomen asumisen, pienteollisuuden ja palvelujen keskuksena.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Laitilan kaupungissa on vuonna 2018 hyväksytty uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon tulisi jatkossa perustua näihin valtuuston hyväksymiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteisiin ja ohjeisiin. Sisäistä valvontaa toteutetaan ohjeiden mukaisesti.

Vuoden 2019 keväällä Laitilan kaupunki ottaa käyttöön uuden selainpohjaisen riskienhallintajärjestelmän, joka mahdollistaa riskien raportoinnin puolivuositain. Järjestelmän käyttöönoton yhteydessä riskit määritellään ja arvioidaan uudelleen. Riskienhallintaa koskevat asiat eritellään eri tehtäväalueille. Riskienhallintaa koordinoi koko kaupungin osalta taloussuunnittelija.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOS-LASKELMA						
Tulot yht.	2 697 139	3 084 629	0	3 084 629	2 789 011	-295 618
Menot yht.	-5 014 450	-5 862 293	-54 375	-5 916 668	-5 635 466	281 202
Netto ennen poistoja	-2 317 310	-2 777 664	-54 375	-2 832 039	-2 846 455	-14 416
Poistot yht.	-35 714	-30 939	0	-30 939	-31 910	-971
Netto	-2 353 024	-2 808 603	-54 375	-2 862 978	-2 878 365	-15 387
Kustannuslask.erät						
KL tulot yht.	880 698	865 197	0	865 197	1 064 022	198 825
KL menot yht.	-222 115	-193 930	0	-193 930	-254 064	-60 134
Kauden tulos	-1 694 441	-2 137 336	-54 375	-2 191 711	-2 068 406	123 305
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-615,7	-708,7	-	-715,0	-681,2	-
Kokonaiskulut €/as	-619,9	-712,3	-	-718,6	-684,9	-
Toimintakate €/as	-195,0	-246,5	-	-252,8	-235,5	-
Tulos €/as	-199,2	-250,1	-	-256,5	-239,2	-
Verorahoitusosuus	32,1 %	35,1 %	-	35,7 %	34,9 %	-
Osuus toim.kuluista	8,5 %	9,7 %	-	9,6 %	9,3 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä

Taloudellinen palvelurakenne

Tavoite

-Luodaan asiakaslähtöisiä ja kustannustehokkaita palvelukokonaisuuksia.

Toteutuma

Palvelurakenneohjelman 2017-2019 toimenpiteet on toteutettu. Loput toimenpiteet toteutetaan vuoden 2019 aikana.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen	Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattorit hyvällä tasolla.	Laaja hyvinvointikertomus on laadittu vuoden 2018 aikana ja käsitelty kaupunginhallituksessa 3/2019. Hyvinvointikertomus käsitellään valtuuston kesäkuun kokouksessa. Mitareiden kehitystä seurataan puoli-vuosittain.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Esimiestyön kehittäminen	Järjestetään johtamis- ja esimieskoulutusta.	<p>Esimiesvalmennuksia toteutettiin laajasti oppisopimuskoulutuksena vuosina 2017-2018. Valmennukset jatkuvat vuonna 2019 Loisto-johtamisvalmennuksena, joka johtaa Johtamisen erikoisammattitutkintoon.</p> <p>Johtoryhmälle järjestettiin valmennusta kevästä 2018 alkaen. Valmennus jatkuu 5/2019 asti.</p>
	Kehitetään esimiestyötä arviointikyselyillä ja kehityskeskusteluilla.	Toteutettiin osana esimiesvalmennusta. Kehityskeskustelut toteutettiin 3/2018.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tyytyväinen ja motivoitunut henkilöstö	Hyvät tulokset työhyvinvointikyselystä.	Työhyvinvointikyselyä ei toteutettu vuonna 2018. Seuraava työhyvinvointikysely toteutetaan keväällä 2019 uuden kyselytyökalun avulla. Jatkossa saman kysymyspatteriston avulla saadaan kehitysvertailu säännöllisesti toteutetuista työhyvinvointikyselyistä.
Osaamisen kehittäminen	Jokaiselle työntekijälle laaditaan koulutussuunnitelma.	Koulutussuunnitelmat laadittu osana kehityskeskusteluja.
Tehtävänkuvaukset ajantasaiset	Jokaisen työntekijän tehtävänkuvaukset päivitetään.	Tehtävänkuvaukset on päivitetty.
Osaamisen ja ohjauksen varmistaminen	Perehdytysmateriaalin kerääminen ja päivittäminen.	Perehdyttämismateriaalin työstäminen on käynnissä.

2.5.2 Varpeen koulun keskuskeittiö (Tehtävä 15)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuhenkilö: keittiöpäällikkö Juha Laiho

Valmistetaan ja tarjotaan maukasta, terveellistä ja vaihtelevaa ruokaa kaikille asiakasryhmille, niin päiväkotikäisille kuin aikuisillekin. Kouluissa ja päiväkodeissa sekä ryhmäperhepäivähoidossa on käytössä 7 viikon kiertävä ruokalista. Oppilaita opastetaan ottamaan tarjolla olevia ruokia monipuolisesti lautaselleen.

Otetaan huomioon moninaiset erikoisruokavaliot. Erikoisruokavalioiden valmistus vaatii ammatillisesti paljon tietoa ja tarkkuutta, koska osa erikoisruokavalioidista on tosi vaikea toteuttaa monien rajoittavien raaka-aineiden vuoksi. Erikoisruokavalioilmoituskäytäntöä on muutettu syksystä 2015 niin että suurimmasta osasta edellytetään lääkärintodistusta. Kaikille ruokailijoille tarkoitettuja kasvisruokia pääruokana on tarjolla noin kerran viikossa. Lisäksi niille yläkoulun ja lukion oppilaille ja aikuisille, jotka ovat sitoutuneet noudattamaan kasvisruokavaliota, on sitä tarjolla päivittäin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Varpeen koulun keskuskeittiö valmistaa oman koulun lisäksi lounaat 8:aan eri toimipisteeseen (Kappelimäen koulu, 3 kyläkoulua sekä ryhmäperhepäivähoitoon Laineen talolle ja Itäkulman koululle).

Keskuskeittiössä valmistetaan päivittäin n. 1 100 lounasta. Ryhmäperhepäivähoitoihin toimitetaan lisäksi aamu- ja välipalatarvikkeita. Kappelimäen koulun 6 luokkalaiset käyvät ruokailemassa Varpeen koulun ruokasalissa. Näin saadaan Kappelimäen koulun oppilaiden ruokailuun käytettävä aika ja yleensä ruokailu sujuvammaksi.

Kappelimäen iltapäiväkerhojen (3 kerhoa) osallistujat (n. 50 oppilasta) käyvät iltapäivällä välipalalla Kappelimäen koulun keittiön ruokasalissa. Sen lisäksi toimitetaan aamupalatarvikkeita yhteen kerhoon. Samoin toimitetaan välipaloja eri kouluissa pidettäviin oppilaskerhoihin. Erilaisten tilaisuuksien ja retkien (vanhempainillat, kokoukset, koulutustilaisuudet, leirikoulut) tarjoiluja järjestetään paljon.

Elintarvikkeiden osalta liitettiin 01.08.2016 KL-Kuntahankintojen puitesopimukseen lukuun ottamatta seuraavia tuotteita: Tuoreen leivän toimittajana on Leipomo Verainen ja peruna-porkkanatoimittajan Palvelutukku Immonen Oy vuonna 2018.

Pähkinäpensaan päiväkodin ruokapalvelu hoidettiin koko vuoden ostopalveluna. Suurin osa osastoista siirtyi kaupungintalolle ja eskarit(n.50) vastaavasti siirtyivät Kappelimäen koulun tiloihin ja saivat ruokapalvelun Kappelimäen koulun keittiöstä v. 2018.

Apilaniitynpäiväkoti aloitti toimintansa syyskuussa 2018. Päiväkodin ruokahuollon hoitaa Palke 5 keittiö joka toimii palvelukeittönä.

HENKILÖKUNTA

Varpeen koulun keskuskeittiössä: keittiöpäällikkö, 4 ravitsemistyöntekijää ja 1

osa-aikainen ravitsemistyöntekijä/siivoaja

Kappelimäen koulun keittiössä on 2 ravitsemistyöntekijää (toinen kokoaikainen ja toinen osa-aikainen) ja 1 ravitsemistyöntekijä (osa-aikainen).

Palke 5 keittiössä on ruokapalveluesimies ja 3 ravitsemistyöntekijää

Kiertävän sijaisen palkkauskustannukset jakautuvat seuraavasti Kaukolankodin keittiö 60 % ja Varpeen koulun keskuskeittiö 40%. Varpeen koulun keskuskeittiön osalta kustannukset jaetaan loppuvuodesta eri toimipisteiden osalta sen mukaan missä toimipisteessä varahenkilö on sijaisena toiminut.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Riskit:

- ammattitaitoisten sijaisten saanti
- sähkön ja veden saannin turvaaminen
- tilan puute Varpeen koulun keittiössä (kylmiöt, pakastimet, kuivavarastot yms.)
- keittiöhenkilökunnan ikääntyminen
- keittiöhenkilökunnan ammatillinen jatkokoulutus puutteellista
- laitekanta vanhenee
- kyläkouluissa yksin työskentely

Sisäinen valvonta:

- rekrytoinnin onnistuminen
- varmistettava osaamisen jatkuva ylläpito: lakien, asetusten, ohjeiden yms. mukaisesti
- tehdään oikeita asioita: tehtäväkuvaus

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Talousarvion alitus johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että ruokailijamäärät olivat pienemmät kuin mitä talousarviota tehtäessä osattiin arvioida. Pähkinäpensaan päiväkodin lapset ja henkilökunta joutuivat siirtymään koko vuodeksi muihin toimipisteisiin remontin vuoksi. Vaahteraportin päiväkodin siirtyminen Palke 5 keittiön alaisuuteen syyskuussa 2018.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	667 112	1 225 703	0	1 225 703	831 685	-394 018
Menot yht.	-664 317	-1 217 118	-54 375	-1 271 493	-1 110 430	161 063
Netto ennen poistoja	2 794	8 585	-54 375	-45 790	-278 744	-232 954
Poistot yht.	-7 219	-7 001	0	-7 001	-13 320	-6 319
Netto	-4 425	1 584	-54 375	-52 791	-292 065	-239 274
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	7 951	9 650	0	9 650	7 921	-1 729
KL menot yht.	-20 203	-30 890	0	-30 890	-37 719	-6 829
Kauden tulos	-16 677	-19 656	-54 375	-74 031	-321 863	-247 832

TUNNUSLUVUT	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintakulut €/as	-80,5	-146,0	-	-152,4	-132,8	-
Kokonaiskulut €/as	-81,3	-146,9	-	-153,2	-134,3	-
Toimintakate €/as	-1,1	-1,5	-	-7,8	-35,7	-
Tulos €/as	-2,0	-2,3	-	-8,7	-37,2	-
Verorahoitusosuus	2,4 %	1,6 %	-	5,7 %	27,7 %	-
Osuus toim.kuluista	1,1 %	2,0 %	-	2,0 %	1,8 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toiminnan tehostaminen	Edulliset uudet sopimukset	Sopimukset voimassa 2020 asti.
	Kustannusten hallintaan pyrkiminen	Seurataan viikko-kuukausitasolla
	Hävikin minimointi	Jatkuvassa seurannassa.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Aterioiden laatu ja turvallisuus	Asiakastyytyväisyys	Toteutuu 75%
	Valmistus huolella ja tarkkuudella	Toteutuu tavoitteiden mukaan.
	Palautepalaverit toimittajien kanssa	2 krt vuodessa tai tarpeen mukaan.
	Aterioiden valmistusprosessi on omavalvonnan kriteerien mukaista.	Toteutuu 100%
Toimiva aterioiden kuljetus	Sovitut aikataulut toteutuvat ja ateriakuljetuksissa noudatetaan omavalvontaa.	Toteutuu 100%

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto; tilauksesta valmistamiseen ja toimittamiseen	Toimiva tuotannonohjausjärjestelmä käytössä 2018	Toimivuutta päivitetään jatkuvasti.
Reseptiikan päivittäminen	Reseptit käytössä kokonaisuudessaan 2018	Päivitystä tehdään jatkuvasti.
Suurkeittiökoneiden ja laitteiden kunto	Huollon tehokkuus Työergonomiset ja ajanmukaiset laitteet	Toteutuu tavoitteen mukaisesti. Uudet keittopadat hankittu.
Henkilökunnan palvelualltius ja joustavuus	Palvelualltis ja joustava henkilökunta.	Toteutuu tavoitteiden mukaisesti.
Sujuvat ruokapalvelun prosessit	Tehtäväkuvauksien tarkentaminen	Tarkennetaan tarpeen mukaan.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Sijaisjärjestelyt ja henkilökunnan määrä mitoituksen mukainen	Sijainen aina käytettävissä	Sijaisia ei ole riittävästi
	Jokainen uusi työntekijä täyttää pätevyysvaatimukset.	Toteutuu 100%
Henkilökunnan työssä jaksaminen	Tehtäväkuvauksien päivittäminen	Jatkuva prosessi.
	Palaverit tarvittaessa vähintään 4 kertaa/v.	Toteutuu 100%
	Kehityskeskustelut	Toteutuu 100%
	Sairauslomien määrä ei kasva	Tavoite ei toteudu.
	Ammatillisen täydennyskoulutuksen järjestäminen	Jamix-koulutusta keväällä 2018

2.5.3 Kaukolankodin keittiö (Tehtävä 16)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: ruokapalveluesimies Marjut Marttila.

Peruslähtökohtana on suositusten mukainen perusruokavalio potilaille ja asukkailla. Otetaan myös huomioon yksilölliset toiveet teknisen toteutuksen rajoissa. Kotipalvelupuolen ateriapalvelu antaa ravitsevan, lämpimän aterian mahdollisuuden kotiin kuljetettuna. Ravintopalvelu kiinnittää huomiota myös kotipalvelupuolen asiakkaiden yksilöllisiin toiveisiin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Kaukolankodin valmistuskeittiö valmistaa kokopäivälaitoksien Kaukolankodin, terveyskeskuksen ja Koivukodon kaikki lounaat ja päivälliset, näiden lisäksi pakatut lounaat kotipalveluun. Pihlajakodin lounas ja päivällinen hoidettiin kevään 2018 ajan, kunnes asumisyksikkö lopetettiin. Kaukolankodissa toimivan vanhus-ten päivätoiminnan (Pirtti) ruokahuolto toteutetaan keittiöstä, sisältäen aamupalan, lounaan ja iltapäiväkahvin. Lisäksi Kaukolankodin henkilökunta ruokailee ruokasalissa. Ateriat yhteensä n. 200 lounasta sekä viikonlopuksi lähetetään kotipalveluun vielä n. 40 kylmänä pakattua annosta. Määrä on suurempi juhlapyhien aattoina ja juhlapyhäaikaan, riippuen pyhien määrästä. Näiden lisäksi keittiö toimittaa päivittäin 100 aamupalaa ja päivällistä laitosten osastoille. Koulu-ten kesäloma-aikana Vaahteraportin päiväkodin tarvitsema ruokapalvelu hoidettiin Kaukolankodin keittiön ja Palke 5:n keittiön kanssa yhteistyössä. Vaahteraportin ruokailut melkein kaksinkertaistavat Kaukolankodin keittiön lounasruokailijamäärät. Palkkeen ruokahuolto hoidetaan syksyllä 2018 Kaukolankodin keittiöstä Palke 5:n remontin ajan.

Elintarvikkeiden osalta on liitytty KL-Kuntahankintojen puitesopimukseen 1.8.2016, lukuun ottamatta seuraavia tuotteita: Tuoreen leivän toimittajana on Leipomo Verainen ja peruna-porkkanatoimittajana Palvelutukku Immonen Oy vuonna 2017.

HENKILÖKUNTA

Keittiöhenkilökunnan määrä: Yhteensä 9 henkilöä; 1 ravitsemispäällikkö, 7 ravitsemistyöntekijää ja 1 keittiöapulainen.

Keittiön keskittämisen aikana on henkilöstömäärä laskettu minimiin. Yhdeksän henkilöstön määrä takaa teknisen toteutuksen mahdollisuuden ruokapalveluyksikössä.

Ruokapalveluyksikkö toimii tällä hetkellä täysipainoisesti. Ruokapalveluissa aloitti vakituinen kiertävä sijainen 1.12.2013, joka tulee toimimaan kaikissa kouluissa ja Kaukolankodin keittiössä. Palkkakustannukset jakautuvat seuraavasti Kaukolankodin keittiö 60 % ja Varpeen koulun keskuskeittiö 40%.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Riskit:

- ammattitaitoisten sijaisten saanti
- sähkön ja veden saannin turvaaminen

- keittiöhenkilökunnan ikääntyminen
- keittiöhenkilökunnan ammatillinen jatkokoulutus puutteellista
- laitekanta vanhenee
- ruokaohjeiden päivittäminen (jamix-tuotannonohjausjärjestelmä)

Sisäinen valvonta:

- rekrytoinnin onnistuminen
- varmistettava osaamisen jatkuva ylläpito: lakien, asetusten, ohjeiden yms. mukaisesti
- tehdään oikeita asioita: tehtäväkuvaus

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Päiväkodin ruokailut hoidettiin suunniteltua pidemmän ajan Kaukolankodin keittiöstä. Näin sisäiset ateriamaksut ylittyivät. Kuljetuskustannukset ovat olleet arvioitua pienemmät. Sähkömenoissa on syntynyt säästöä.

Päiväkodin ruokailut kesä – syyskuussa ja lyhyet sairaslomat lisäsivät henkilöstömenoja. Päiväkodin ruokailujen vuoksi myös elintarvikemenot olivat ennakoitua suuremmat. Jätehuoltokustannusten ja lämmityksen määrärahat eivät riittäneet budjetissa.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	852 414	828 000	0	828 000	902 419	74 419
Menot yht.	-797 117	-787 116	0	-787 116	-801 945	-14 829
Netto ennen poistoja	55 297	40 884	0	40 884	100 473	59 589
Poistot yht.	-25 789	-19 601	0	-19 601	-15 884	3 717
Netto	29 508	21 283	0	21 283	84 589	63 306
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	195	195
KL menot yht.	-23 188	-18 040	0	-18 040	-23 285	-5 245
Kauden tulos	6 320	3 243	0	3 243	61 499	58 256
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-96,4	-94,2	-	-94,2	-95,4	-
Kokonaiskulut €/as	-99,5	-96,5	-	-96,5	-97,3	-
Toimintakate €/as	3,8	2,7	-	2,7	9,0	-
Tulos €/as	0,7	0,4	-	0,4	7,1	-
Verorahoitusosuus	-0,7 %	-0,4 %	-	-0,4 %	-7,3 %	-
Osuus toim.kuluista	1,3 %	1,3 %	-	1,3 %	1,3 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toiminnan tehostaminen	-Yhteisten kuntahankintojen ja lähi-toimittajien hyödyntäminen uusien elintarvikesopimusten neuvotte-luissa. -Hävikin puolittaminen uuden tuo-tannonohjausjärjestelmän (Jamix ruoka) avulla.	-KL-kuntahankintojen ja Veraisen leipomon sopimukset tulivat voi-maan 1.8.2016. Palvelutukku Immo-sen sopimus voimaan 1.12.2016. -On pyritty vähentämään hävikkiä huomattavasti.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Aterioiden laatu ja turvallisuus	-75 % asiakkaista tyytyväisiä moni-puoliseen ja kiertävään ruokalistaan. -Erytysruokavalioiden huomioimi-nen 100 %:n onnistumisella. -Käytetään vain ensiluokkaisia raaka-aineita.	-Varsinaisia asiakaskyselyjä ei ole tehty. -Toteutetaan suunnitellusti. -Käytetään sopimustuotteita, toimit-tajien kanssa on järjestetty palautepa-lavereja.
Toimiva aterioiden kuljetus	-Aterioiden valmistusprosessi on omavalvonnan kriteerien mukaista. -Aikataulujen mukaiset ja säännökset täyttävät kuljetukset.	-Aterioiden valmistus täyttää oma-valvonnan kriteerit. -Aikataulut ja säännökset toteutuvat.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tuotannonohjausjärjestelmän käyt-töönotto	-Toimiva tuotannonohjausjärjestelmä käytössä 2017.	-Käyttöönotto aloitettu, työ jatkuu vuoden 2018 aikana.
Reseptiikan päivittäminen	-Nykyisten asetusten edellyttämien tietojen tuominen esille aterioiden yhteydessä.	-Reseptejä päivitetty kesäkuussa ja jatkettu syksyn aikana.
Suurkeittiökoneiden ja laitteiden kunto	-Huollot toteutetaan samana tai vii-meistään seuraavana työpäivänä. -Tehdään huoltosopimukset niille laitteille, jotka sitä vaativat. -Uusitaan tarvittavat laitteet.	-Huolto toimii yleensä asianmukai-sesti. -Asia ei ole edennyt. -Laitekantaa päivitetty tarvittaessa.
Henkilökunnan palvelualltius ja joustavuus	-Tarjoilut pystytään hoitamaan lyhy-elläkin varoitusajalla.	-Tarjoilut on hoidettu lyhyelläkin va-roitusajalla.
Sujuvat ruokapalvelun prosessit	-Työtehtävien selkeyttäminen pros-essikuvausten avulla.	-Prosessikuvauksia ei ole tehty, mutta työtehtäväkuvauksia on päivi-tetty.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Sijaisjärjestelyt ja henkilökunnan määrä mitoituksen mukainen	-Pätevyysvaatimukset täyttäviä sijaisia on aina käytettävissä.	-Ongelmia on edelleen, sijaispula on huomattava.
Henkilökunnan työssä jaksaminen	-Kaikille uusille työntekijöille tehdään perehdytys työhön. -Sairauslomien määrä ei kasva.	-Perehdytykseen tarvitaan enemmän aikaa.
Henkilökunnan kouluttaminen	-Henkilökunnalle järjestetään ammatillista täydennyskoulutusta.	-Jamix-koulutus -Työhyvinvointikoulutus -Ensiapukoulutus

2.5.4 Tietohallintopalvelut (Tehtävä 17)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: Tietohallintopäällikkö Jarmo Saarinen

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Tietohallinnon tehtävänä on palvella Laitilan kaupunkia siten, että sillä on sen toimintoja tukeva tehokas ja laadukas tietohallinnon palvelujärjestelmä. IT-palveluja tuottamalla, kehittämällä ja hankkimalla sekä koordinoimalla tietohallinto tukee tuottavaa toimintaa ja tietotekniikan tehokasta käyttöä, sekä huolehtii tietoturvasta ja verkkoyhteyksien toimivuudesta korkeatasoisten ja jatkuvasti kehittyvien palvelujen toteuttamiseksi.

HENKILÖKUNTA

Yksikköön kuuluu vakinaisena viranhaltijana tietohallintopäällikkö sekä IT-asiantuntija.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

-

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	171 128	3 480	0	3 480	3 840	360
Menot yht.	-182 573	-293 615	0	-293 615	-253 396	40 219
Netto ennen poistoja	-11 444	-290 135	0	-290 135	-249 556	40 579
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-11 444	-290 135	0	-290 135	-249 556	40 579
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	172 060	174 573	0	174 573	253 650	79 077
KL menot yht.	-1 845	-1 910	0	-1 910	-3 774	-1 864
Kauden tulos	158 771	-117 472	0	-117 472	320	117 792
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-21,7	-34,6	-	-34,6	-29,7	-
Kokonaiskulut €/as	-21,7	-34,6	-	-34,6	-29,7	-
Toimintakate €/as	18,7	-13,7	-	-13,7	0,0	-
Tulos €/as	18,7	-13,7	-	-13,7	0,0	-
Verorahoitusosuus	-86,1 %	39,8 %	-	39,8 %	-0,1 %	-
Osuus toim.kuluista	0,3 %	0,5 %	-	0,5 %	0,4 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Tietohallinnolle ei ollut määritetty vuoden 2018 talousarviossa erityisiä päämääriä tai tavoitteita.

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Kustannustehokas tietohallinto	Kokonaistaloudellisesti edullisten ratkaisujen hankkiminen	Tietohallinto on toteutunut kustannustehokkaasti

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaat tietohallintopalvelut	Laadukas it-ympäristö	it-ympäristö on toiminut hyvin

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Pyritään lisäämään tietohallinnon tehtävien automatisointia ja keskitettyä hallintaa	Riittävä palvelutaso koko organisaation osalta	Palvelutaso on ollut riittävä
Virtuaaliklusterin uusiminen v. 2018 ja replikointi v. 2019	Riittävän vikasietoisuuden ja suorituskyvyn saavuttaminen virtuaaliympäristössä	Toteutus siirtyi vuoden 2019 kevääseen
Mobiililaittehallinta	Laitteiden helppo käyttöönotto ja hallinta koko elinkaaren ajan	Mobiililaittehallinta on käytössä

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toisarvoisten työtehtävien ulkoistaminen	Tietohallinto ehtii keskittyä myös toimintojen kehittämiseen	Toteutunut jossain määrin, tietohallinnolle tullut uusia tehtäviä
Lisähenkilön palkkaaminen	Työkuorman vähentäminen, sijainen aina käytettävissä	IT-asiantuntija aloitti toimessaan helmikuussa 2018
Osaamisen kehittäminen	Mahdollisuus osallistua asiantuntijakoulutuksiin	Ei käytetty

2.5.5 Hallintopalvelut (Tehtävä 18)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja Sirpa Romppainen

Hallintopalvelut tuottaa tehokkaasti ja hyvää hallintotapaa noudattaen keskushallinnon palvelut eri toimialoille, kuntalaisille ja muille sidosryhmille.

Hallintopalvelut koostuu seuraavista osa-alueista: yleishallinto, kylätoiminta ja työllistäminen. Yleishallintoon sisältyy palkanlaskentapalvelut. Edellä mainittuja tehtäviä hoitavat talous- ja hallintojohtaja (50 %), hallintosihteeri, toimistosih-teeri, asuntosih-teeri (50 %) ja kolme palkkasihteeriä.

Laitilan kaupunki on hoitanut 31.12.2018 asti Vakka-Suomen seutukunnan kuntien sekä Mynämäen kunnan talous- ja velkaneuvontatehtävät. Talous- ja velkaneuvonta siirtyy 1.1.2019 alkaen valtion oikeusaputoimistojen alaisuuteen.

Seudullinen yhteistyö: Vastuuhenkilö kaupunginjohtaja Johanna Luukkonen

Seudullisella yhteistyöllä tarkoitetaan Vakka-Suomen kuntien yhteistyötä, joka on kohdistunut lähinnä aluepoliittisten tehtävien hoitoon ja edunvalvontaan. Ukipolis Oy, jonka osakkaina Vakka-Suomen kunnat ovat, hoitaa vielä osin näitä tehtäviä, mutta sen toiminta keskittyy lähinnä erilaisten kehittämisprojektien toteuttamiseen. Ukipolis Oy palvelee yrittämiseen, yritystoiminnan kehittämiseen, rahoitukseen sekä yritystukiin liittyvissä kysymyksissä. Sen yhteydessä toimii yritysten tukineuvonta ja kehittämispalvelut.

Hyvinvointikertomus: Vastuuhenkilö kaupunginjohtaja Johanna Luukkonen

Terveystieteiden edistämisen ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa, kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. Saman säädöksen mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja tarveosoittimia. Kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Hyvinvointikertomuksen kohderyhmä on ensisijaisesti kunnan luottamushenkilöt. Kertomuksen avulla heidän on helpompi hahmottaa kunnan hyvinvointitilanne, kun päätetään kuntaa johtavista strategioista ja tulevaisuuden linjauksista. Hyvinvointikertomus on tärkeä kaikille kuntalaisille ja kunnan työntekijöille, jotta päätösten ymmärtäminen ja hyvinvoinnin kokonaiskuvan hahmottaminen olisi selkeämpää.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 8.6.2015 § 46 kaupungin ensimmäisen laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman, jossa painotetaan ennaltaehkäisevää työtä elinkaariajattelulla. Kehittämiskohteita ovat: väkiluvun kasvun turvaaminen, tasapainoinen talous, infrastruktuurin kehittäminen, lapsiperheiden hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy, nuorten päihteiden käytön vähentäminen ja ter-

veyden edistäminen, aikuissosiaalityön ja terveydenhuollon yhteistyön kehittäminen ja tiivistäminen sekä turvallinen vanhuus.

Hyvinvointiryhmä alatyöryhmineen on laatinut laajaa hyvinvointikertomusta valtuustokaudelle 2017-2020, joka pohjautuu kaupungin uuteen strategiaan. Hyvinvointikertomuksen koko kaupungin painopistealue on voimavarojen yhdistäminen osallistamalla. Hyvinvointikertomus käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa 11.3.2019. Valtuusto käsittelee laajan hyvinvointikertomuksen kesäkuun 2019 kokouksessa. Hyvinvointikertomuksessa ja –suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja kehittämiskohteiden tilaa seurataan jatkossa puolivuositain.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Hallintotoimessa toteutettiin vuosien 2016 ja 2017 vaihteessa organisaatiomuutos, jossa kaupunginsihteerin ja kaupunginkamreerin tehtävät yhdistettiin talous- ja hallintojohtajan virkaan. Talous- ja hallintojohtaja toimii koko hallintotoimen toimialajohtajana. Samalla erillinen talousyksikkö lakkautettiin ja henkilöstö siirtyi muun hallintotoimen henkilöstön tavoitin talous- ja hallintojohtajan alaisuuteen.

Palkkapalveluihin on vuonna 2018 kohdistunut useita toiminnallisia muutoksia. Työtehtäviä on järjestelty siten, että työmäärät jakautuvat tasapuolisemmin ja palkkasihteerien keskinäinen sijaistaminen onnistuu kesälomien yhteydessä ja mahdollistaa pidemmät yhtäjaksoiset lomat. Henkilöstöhallinnossa on otettu vuoden 2018 aikana käyttöön sähköinen matkalaskuohjelma sekä ESS7 -henkilöstöpäätösjärjestelmä. Käyttöön otetut järjestelmät automatisoivat palkanlaskennan prosesseja, vähentävät virheitä ja paperien turhaa päällekkäistä käsittelyä. Vuoden 2019 alussa Suomessa otettiin käyttöön tulorekisteri, joka jatkossa korvaa palkkahallinnossa tehtävät vuosi-ilmoitukset. Tulorekisteri aiheuttaa muutoksia käytössä oleviin järjestelmiin ja palkanlaskentaprosesseihin.

Kaupunginvaltuuston 12.12.2016 hyväksymä palvelurakennepohjelma sisältää palkkahallinnon palveluihin vaikuttavia toimenpide-ehdotuksia. Tavoitteena on selvittää, miten talous- ja palkkahallinnon palvelut tullaan jatkossa tuottamaan sekä kartoittaa tehokkain toimintatapa. Selvitykset tilattiin kahdelta talous- ja palkanlaskentapalveluja tuottavalta yritykseltä. Vaihtoehtona palvelujen ulkoistamiselle on nykyisten toimintatapojen ja prosessien kehittäminen ja tehostaminen. Selvityksissä analysoitiin Laitilan talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja sekä annettiin ehdotuksia prosessien kehittämiseksi ja tehostamiseksi. Saatujen tarjousten perusteella palkanlaskentapalvelujen hankkiminen ostopalveluna olisi omaa tuotantoa edullisempaa. Ostopalvelun etu omaan tuotantoon nähden on myös toimintavarmuus. Pienen kunnan hallinto harvoine työntekijöineen on haavoittuvainen muun muassa sairauslomien yhteydessä, jotka saattavat kasvattaa henkilöstökuluja merkittävästi ja viivästyttää lakisääteisten velvoitteiden toteuttamista. Kuntamaisema Oy:n vuonna 2017 toimittaman keskushallintopalvelujen kuntavertailuanalyysin mukaan palkkahallinto on Laitilassa kuitenkin järjestetty tehokkaasti.

Talous- ja velkaneuvonta on siirtynyt 1.1.2019 alkaen valtion oikeusaputoimistojen yhteyteen. Laitilan kaupungintalolla on siirron jälkeekin toimipiste, jossa on vastaanotto kahtena päivänä viikossa.

HENKILÖKUNTA

Hallintopalveluissa edellä mainittuja tehtäviä hoitavat kaupunginjohtaja, talous- ja hallintojohtaja (50 %), kaksi talous- ja velkaneuvojaa (31.12.2018 saakka), toimistosihteeri, asuntosihteeri (50 %), hallintosihteeri ja kolme palkkasihteeriä.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Hallintotoimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta. Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti.

Riskianalyysi päivitetään seuraavan kerran keväällä 2019, jolloin otetaan käyttöön uusi selainpohjainen riskienhallintaohjelma. Riskit kartoitetaan ja päivitetään uuteen järjestelmään, joka mahdollistaa jatkossa riskien raportoimisen puolivuositain.

Merkittävimmiksi riskeiksi on aiemmin koettu mm. hallinto-, konserni- ja johtosääntöjen tunteminen sekä niiden päivittäminen. Lisäksi kaupungin viestinnässä on todettu puutteita. Viestintää pyritään parantamaan uudistamalla nettisivuja ja hyödyntämällä sosiaalista mediaa. Lisäksi pyritään huolehtimaan riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta.

Hallintosääntö on päivitetty kesäkuussa 2017 ja se on menossa uusien päivitysten myötä valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2019 aikana. Hallintosääntö uudistettiin 2017 siten, että siihen koottiin suurin osa Laitilan kaupungin hallinnollisista säännöistä ja ohjeista. Konsernisääntö sisällytettiin osaksi hallintosääntöä.

Uuden kaupunginjohtajan myötä Laitilan kaupunki on ollut näkyvästi sosiaalisessa mediassa, mikä on lisännyt kaupungin ja siellä toimivien yritysten tunnettua. Keväällä 2019 hallinnossa aloittaa uusi kaupunginjohtajan sihteeri, jonka vastuualueeseen on sisällytetty Laitilan kaupungin viestintä- ja markkinointivastuu. Tiedottamista ja viestintää eri sidosryhmille pystytään tämän jälkeen hoitamaan suunnitelmallisesti.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Hallintopalvelujen tulot ylittyivät 66 889,93 euroa ja menot ylittyivät 120 740,96 euroa. Tulojen ylittyminen johtui työllistämistukien ennakoitua suuremmasta määrästä. Työllistämistueella palkattiin työntekijöitä enemmän kuin talousarviossa oli etukäteen arvioitu. Tämä näkyy myös menopuolella eli työllistettyjen palkkamenot ylittivät talousarvion 92 225,07 euroa. Muilta osin toimintamenojen ylittyminen johtuu suurimmaksi osaksi palkkojen yleiskorotuksista, joihin ei varauduttu riittävästi vuoden 2018 talousarviossa. Lisäksi hallintopalveluissa oli vuonna 2018 useita pitkäkestoisia työvapaita, joiden vuoksi jouduttiin palkkaamaan sijaisia. Tästä aiheutui päällekkäisiä palkkakustannuksia. Laitilan kaupunki siirtyi vuoden 2018 alussa ITC-laitteiden osalta leasing-vuokrajärjestelmään. Aiemmin nämä hankinnat kirjattiin enimmäkseen investointiosaan. Tämä on aiheuttanut kaikilla toimialoilla vuoden 2018 talousarvion laadinnassa tavallista enemmän hajontaa arvioiduissa kustannuksissa.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	185 043	221 090	0	221 090	285 921	64 831
Menot yht.	-1 407 219	-1 415 798	0	-1 415 798	-1 534 480	-118 682
Netto ennen poistoja	-1 222 176	-1 194 708	0	-1 194 708	-1 248 559	-53 851
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 222 176	-1 194 708	0	-1 194 708	-1 248 559	-53 851
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	465 757	458 868	0	458 868	518 849	59 981
KL menot yht.	-83 051	-66 780	0	-66 780	-93 534	-26 754
Kauden tulos	-839 470	-802 620	0	-802 620	-823 245	-20 625
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-175,2	-173,5	-	-173,5	-188,3	-
Kokonaiskulut €/as	-175,2	-173,5	-	-173,5	-188,3	-
Toimintakate €/as	-98,7	-93,9	-	-93,9	-95,2	-
Tulos €/as	-98,7	-93,9	-	-93,9	-95,2	-
Verorahoitusosuus	56,3 %	54,1 %	-	54,1 %	50,6 %	-
Osuus toim.kuluista	2,4 %	2,4 %	-	2,3 %	2,6 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**Kriittinen menestystekijä****Tavoite****Toteutuma**

Taloudellinen palvelurakenne

Palvelurakennemuutos: Asiakasläh-
töisten ja kustannustehokkaiden pal-
velukokonaisuuksien luominenPalvelurakennemuutoksen 2017-2019
toimenpiteet on toteutettu. Loput toi-
menpiteet toteutetaan vuoden 2019
aikana.**Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki****Kriittinen menestystekijä****Tavoite****Toteutuma**Kuntalaisten hyvinvoinnin tukemi-
nenSähköisen hyvinvointikertomuksen
mittareiden seuraaminenLaaja hyvinvointikertomus päivitet-
tiin vuoden 2018 aikana. Mittareiden
kehitystä seurataan puolivuositain.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Esimiestyön kehittäminen	Johtamis- ja esimieskoulutusten järjestäminen ja niihin osallistuminen	<p>Esimiesvalmennuksia toteutettiin laajasti oppisopimuskoulutuksena vuosina 2017-2018. Valmennukset jatkuvat vuonna 2019 Loisto-johtamisvalmennuksena, joka johtaa Johtamisen erikoisammattitutkintoon.</p> <p>Johtoryhmälle järjestettiin valmennusta kevästä 2018 alkaen. Valmennus jatkuu 5/2019 asti.</p>
	Johtamisen vaikuttavuutta ja palveluprosessien toimivuutta arvioidaan arviointikyselyjen ja kehityskeskustelujen avulla	<p>Toteutettiin osana esimiesvalmennusta.</p> <p>Kehityskeskustelut toteutettiin 3/2018.</p>

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tyytyväinen ja motivoitunut henkilöstö	Henkilöstön tyytyväisyyttä ja motivaatiota kartoitetaan työhyvinvointikyselyn avulla. Tulosten perusteella laaditaan toimenpidesuunnitelma.	Työhyvinvointikyselyä ei toteutettu vuonna 2018. Seuraava työhyvinvointikysely toteutetaan keväällä 2019 uuden kyselytyökalun avulla. Jatkossa saman kysymyspatteriston avulla saadaan kehitysvertailu säännöllisesti toteutetuista työhyvinvointikyselyistä.
Osaamisen kehittäminen	Jokaiselle työntekijälle laaditaan koulutussuunnitelma	Koulutussuunnitelmat laadittu kehityskeskustelujen yhteydessä.

2.5.6 Sisäinen palvelutoiminta (Tehtävä 19)**TOIMINNAN KUVAUS**

Sisäinen palvelutoiminta palvelee kaupunkilaisia ja kaupungin omaa organisaatiota.

Tehtäväalue jakaantuu seuraaviin osa-alueeseen: henkilöstön koulutus, henkilöstöhallinto, asiakirjahallinto, kopiointi, postitus, puhelinpalvelu ja yhteispalvelu.

Sisäisen palvelutoiminnan tehtäviä hoitavat tietopalvelu- ja työhyvinvointipäällikkö, joka toimii myös kaupungin työsuojelupäällikkönä ja yhteispalvelun palvelusihteeri (50 %).

Puhelinpalvelu-, postitus- ja kopiointimaksut ovat muille hallintokunnille sisäisiä määrärahoja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET:

Asianhallintaohjelman avulla laaditaan esityslistat, pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset sekä hoidetaan kaupungille saapuneiden asiakirjojen ja kokouskäsittelyyn menevien asioiden tietopalvelu.

Työsuojelu on normaalia jokapäiväistä toimintaa kaupungin organisaatiossa. Organisaatiolla on sekä toiminnallinen että lakiin perustuva vastuu työsuojelusta.

Työsuojelua Laitilan kaupungissa toteuttaa koko kaupungin henkilöstö esimiesten ja lähiesimiesten ohjeistuksella. Työsuojeluhenkilöstön uusi toimikausi alkaa 1.1.2018. Varsinaiseen työsuojeluorganisaatioon kuuluvat työhyvinvointipäällikkö, työsuojeluvaltuutetut ja varatyösuojeluvaltuutetut. Edelliset tahot lisättyinä työterveyshoitajalla muodostavat työsuojeluryhmän.

Sisäilmatyöryhmän tehtävänä on toimia sisäilmaongelmien käsittelyelimenä. Sisäilmatyöryhmän tärkein tehtävä on suunnitellusti edetä sisäilmaongelmien ratkaisuisissa sekä pyrkiä luomaan kestäviä ja yhtenäisiä toimintatapoja kaupungin sisäilmaohjeistuksen pohjalta.

Kaupungin henkilöstökertomus, jossa kuvataan myös henkilöstön työhyvinvointia, laaditaan vuosittain. Kaupungissa on käytössä aktiivisen tuen malli. Työterveyshuollon toimintasuunnitelma päivitetään vuosittain.

Esimieskoulutus Muuttuva esimiestyö käynnistyi joulukuussa 2016 ja jatkuu vuoteen 2018 asti.

Johtoryhmän koulutus ja työyhteisövalmennus aloitetaan vuonna 2018.

Lankapuhelimista luopumista valmistellaan ja toteutus on vuoden 2018 aikana.

Sähköinen asianhallintaohjelma otetaan käyttöön vuoden 2018 aikana.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Työsuojeluriskien arvioinnit on tehty kerran valtuustokaudessa. Uuden vuonna 2019 aikana käyttöön otettavan sähköisen riskienhallintaohjelmiston avulla tullaan myös työsuojeluriskit kartoittamaan kaikkien työyksiköiden osalta ja ne päivitetään ajantasaisesti työolosuhteiden muutosten osalta.

Työpaikkaselvitysten yhteydessä työsuojeluriskit on päivitetty sisältäen psykososiaalisen kuormituksen.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Sisäisen palvelutoiminnan talousarvio ylittyi 9.509,04 euroa, joka johtuu työterveyshuollon kustannusten noususta, joka on n. 36.000 euroa verrattuna tilinpäätöksen 2017 kustannustietoihin. Em. ylittävistä kustannuksista Kela korvaa korvausluokassa I 60 % ja korvausluokassa II 50 %:

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Puhelinsykäysten lukumäärä	219 073	200 000	79 850
€/sekunti 1.1.2016 alkaen	0,46		
Kopioiden lukumäärä	329 456	525 000	239 148
€/kopio	0,06		

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	312 172	317 040	0	317 040	342 778	25 738
Menot yht.	-621 444	-638 675	0	-638 675	-647 291	-8 616
Netto ennen poistoja	-309 273	-321 635	0	-321 635	-304 513	17 122
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-309 273	-321 635	0	-321 635	-304 513	17 122
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	36 950	37 993	0	37 993	39 390	1 397
KL menot yht.	-2 609	-2 580	0	-2 580	-3 473	-893
Kauden tulos	-274 932	-286 222	0	-286 222	-268 596	17 626
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-73,4	-75,0	-	-75,0	-75,3	-
Kokonaiskulut €/as	-73,4	-75,0	-	-75,0	-75,3	-
Toimintakate €/as	-32,3	-33,5	-	-33,5	-31,1	-
Tulos €/as	-32,3	-33,5	-	-33,5	-31,1	-
Verorahoitusosuus	44,1 %	44,6 %	-	44,6 %	41,3 %	-
Osuus toim.kuluista	1,0 %	1,0 %	-	1,0 %	1,0 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä

Henkilöstötuottavuutta hyvällä henkilöstöpolitiikalla

Tavoite

Palvelut tuotetaan tehokkaammin, henkilöstön palvelukyky on parempi ja saadaan lisää asiakasvaikutusta.

Toteutuma

Henkilöstö-tuottavuutta on parannettu henkilöstön koulutuksella, uusilla sähköisillä toimintatavoilla ja huomion kiinnittämisellä johtamiskäytäntöihin.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaat palveluprosessit.	Tiedotus/perehdytys laadituista prosessikuvauksista eri tahoille	Palveluprosessien kuvaukset ovat osittain kesken. suomi.fi –palvelun palvelutieto-varantoon on koostettu kaupungin lakisääteiset palvelut.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Sähköisen asianhallinnan kehittäminen	Käyttöaste koko organisaatiossa 100 %	Sähköisen sopimusten-hallinnan käyttöönotto on työn alla. Asianhallintaportaalin avulla kokousasiakirjat toimitetaan toimielimille sähköisesti.
Toukokuussa 2018 voimaan astuvan tietosuojalainsäädännön mukaisten henkilörekisterit ajan tasalla	Laadinta-aste 100 %	Tietosuojalainsäädännön vaatimat tietosuojaselosteet on laadittu koko kaupungin osalta.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Osaava henkilöstö	Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laatiminen	Henkilöstön koulutus-suunnitelmat on laadittu koko henkilöstölle (paitsi tekninen toimi) ja koulutuskorvaus on haettu Työllisyysrahastolta.
Henkilöstö voi hyvin	Henkilöstön koulutuksen riittävä taso eri organisaatiossille mm. kehityskeskustelujen avulla	Muuttuva esimiestyö –valmennus päättyi joulukuussa ja tammikuussa 2019 järjestettiin palautetilaisuus em. valmennuksesta, jossa koostettiin kehittämisiäsideita. Johtoryhmä-valmennus on käynnistynyt ja esimiestapaamiset ovat muodostuneet vakiintuneeksi käytännöksi. Henkilöstökyseily toteutetaan vuonna 2019.
Henkilöstöllä on tehtäväkuvaukset	Laaditaan/päivitetään kaikille tehtäväkuvaus, joka vastaa nykyisiä toimintatapoja	Laaditut tehtäväkuvaukset on päivitetty tva –prosessin yhteydessä.
Henkilöstö on perehdytetty hyvin työtehtäviin	Perehdytysuunnitelman koostaminen/laatiminen	Perehdytys-suunnitelman valmistelu on aloitettu työsuojelun osalta ja sovittu etenemistavasta.
Kehityskeskustelut	Kehityskeskustelut käyty koko henkilöstön kanssa	Kehityskeskustelut on pääosin käyty henkilöstön kanssa.

2.5.7 Talouspalvelut (Tehtävä 20)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja Sirpa Romppainen

Talouspalvelut hoitaa kaupungin laskentatoimeen ja rahoitukseen liittyvät tehtävät. Talouspalveluissa tuotetaan kaupungin toimialoille taloushallinnon ja taloussuunnittelun palveluja. Tavoitteena on tuottaa palvelut tehokkaasti siten, että kirjanpito on ajantasaista, johdon ja toimialojen raportointi on selkeää, talousarviosuunnittelu ajallaan tapahtuvaa, maksatus ja perintä tehokasta ja rahavarojen hoito tuottavaa.

Tehtäväalueeseen sisältyy seuraavien osatehtävien menot ja tulot: taloushallinto, kunnallisverotus, Bovallius – ammattiopisto (31.12.2018 saakka), nuorisoverstas ja joukkoliikenne.

Sitova perustelu: Nuorisoverstaalle 50 000 €:n avustus. Vuoden 2019 talousarvion yhteydessä Nuorisoverstaan avustus siirrettiin nuorisotoimeen.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Hallintotoimessa toteutettiin vuosien 2016 ja 2017 vaihteessa organisaatiomuutos, jossa kaupunginsihteerin ja kaupunginkamreerin tehtävät yhdistettiin talous- ja hallintojohtajan virkaan. Talous- ja hallintojohtaja toimii koko hallintotoimen toimialajohtajana. Samalla erillinen talousyksikkö lakkautettiin ja henkilöstö siirtyi muun hallintotoimen henkilöstön tavoin talous- ja hallintojohtajan alaisuuteen. Hallintotoimen henkilöstön lisäksi Varpeen koulun keittiön keittiöpäällikkö sekä Kaukolankodin keittiön ruokapalveluesimies ovat talous- ja hallintojohtajan alaisia.

Talouspalveluihin kuuluu vakinaisena viranhaltijana talous- ja hallintojohtaja (50 %) ja työsuhteisina toimihenkilöinä pääkirjanpitäjä ja pääkassanhoitaja. Lisäksi talouspalveluissa toimii vuoden 2018 loppuun asti yksi määräaikainen laskentasihteerin. Hallintotoimen organisaatiomuutoksen yhteydessä kaupunginkamreerin työpanoksesta siirtyi puolet hallintoon. Tästä aiheutui talouspalveluihin suunnittelu-/asiantuntijatasen resurssivajaus, joka on korvattu vuoden 2018 alussa palkkaamalla taloussuunnittelija.

Kaupunginvaltuuston 12.12.2016 hyväksymä palvelurakenneohjelma sisältää taloushallinnon palveluihin vaikuttavia toimenpide-ehdotuksia. Tavoitteena on selvittää, miten talous- ja palkkahallinnon palvelut tullaan jatkossa tuottamaan ja kartoittaa tehokkain toimintatapa. Selvitykset tilattiin kahdelta talous- ja palkanlaskentapalveluja tuottavalta yritykseltä. Vaihtoehtona palvelujen ulkoistamiselle on nykyisten toimintatapojen ja prosessien kehittäminen ja tehostaminen. Selvityksissä analysoitiin Laitilan talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja sekä annettiin ehdotuksia prosessien kehittämiseksi ja tehostamiseksi. Saatujen tarjousten perusteella taloushallintopalvelujen hankkiminen ostopalveluna olisi kustannuksiltaan samalla tasolla kuin oma tuotanto. Ostopalvelun etu omaan tuotantoon nähden on toimintavarmuus. Pienen kunnan hallinto harvoine työntekijöineen on haavoittuvainen muun muassa sairauslomien yhteydessä, jotka saattavat kasvattaa henkilöstökuluja merkittävästi ja viivästyttää lakisääteisten velvoitteiden toteuttamista. Kuntamaisema Oy:n toimittaman keskushallintopalvelujen kuntavertailuanalyysin mukaan taloushallinto on Laitilassa järjestetty tehokkaasti.

Yhtenä tehostamisen keinona palvelurakenneohjelmassa nostetaan esille sähköisten toimintojen lisääminen. Vuoden 2017 tilinpäätöskirja laadittiin ja koottiin Laitilan kaupunkia varten kehitetyn tilinpäätöskirjatyökalun avulla. Tilinpäätöskirjatyökalu kokoaa tilinpäätöskirjaan automaattisesti tilinpäätöslaskelmat, tunnusluvut, liitetiedot ja toimintakertomuksen. Vuonna 2018 vuoden 2019 talousarvion laadinnan yhteydessä on otettu käyttöön Laitilan kaupunkia varten kehitetty talousarviokirjatyökalu, jonka toimintaperiaatteet ovat samanlaiset kuin tilinpäätöskirjatyökalussa. Vuoden 2018 syksyllä on otettu käyttöön Kuntari -talouden ja toiminnan raportointijärjestelmä, jonka avulla raportointi eri toimielimille on aiempaa sujuvampaa, selkeämpää ja havainnollisempaa. Perintä ulkoistettiin Taitoan Kuntaperinnälle vuoden 2018 keväällä.

Laitilan kaupunki joutuu muiden kuntien tapaan valmistautumaan automaattiseen talousraportointiin. Automaattisessa talousraportoinnissa taloustiedot toimitetaan automaattisena tiedonsiirtona neljännesvuosittain Valtiokonttorille. Tämä koskee myös talousarvio- ja tilinpäätöstietoja. Tähän asti tiedot on toimitettu sähköisillä lomakkeilla Tilastokeskukselle. Muutos astuu voimaan 1.1.2021, mutta jo vuoden 2020 talousarviotiedot on toimitettava automaattisesti. Tämä aiheuttaa merkittäviä muutoksia Laitilan kaupungin nykyiseen tilikarttaan ja laskentatunnisteisiin. Kuntari-järjestelmää on tarkoitus jatkossa käyttää tietovarastona, jonka kautta tietojen automatisoitu siirto toteutetaan. Tämä vaatii kuitenkin merkittäviä kehittämistoimenpiteitä sekä järjestelmien toimittajilta että taloushallinnon henkilöstöltä. Muutoksiin on taloushallinnossa valmistauduttu osallistumalla vuonna 2018 uudistukseen liittyviin ajankohtaiskoulutuksiin.

1.1.2017 tuli voimaan uusi hankintalaki. Hankintalaki velvoittaa sähköiseen kilpailutukseen. Vuonna 2017 otettiin käyttöön Clodian hankintajärjestelmä aiemmin käyttöön otetun Clodian pienhankintaohjelman lisäksi. Vuoden 2017 loppuun mennessä voimaan astuu uusi hankintasääntö, jossa on huomioitu uusi hankintalainsäädäntö ja tarkistettu viranomaisten hankintaoikeudet. Kilpailutusten suunnittelu ja toteuttaminen on uuden hankintalainsäädännön, uuden hankintaohjeen, uusien hankintajärjestelmien sekä keväällä 2017 järjestetyn hankintalaki-koulutuksen myötävaikutuksella hajautettu toimialoilla suoritettavaksi.

Bovallius-ammattiopisto yhdistyi 1.1.2018 Validia Ammattiopiston kanssa Ammattiopisto Spesiaksi, joka on ammatillinen erityisoppilaitos. Spesian toimipaikoja ovat Jyväskylä, Järvenpää, Pieksämäki ja Turku.

HENKILÖKUNTA

Taluspalveluihin kuuluu vakinaisena viranhaltijana talous- ja hallintojohtaja (50 %) ja työsuhteisina toimihenkilöinä taloussuunnittelija, pääkirjanpitäjä, pääkasanhoitaja ja laskentasihteeri.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Merkittävimpinä riskeinä talouden osalta on nähty valtionosuusuudistuksen heikentävä vaikutus kaupungin talouteen, lisääntyvän investointitarpeen aiheuttama lainakannan kasvu, lainakannan suojaamattomuus, tietoturvaohjeistuksen puuttuminen, puutteellinen hankintaosaaminen ja uusien ohjelmien käyttöönotto.

Valtionosuudet ovat pienentyneet vuosi vuodelta. Eduskuntavaalien jälkeen valit-

tava Suomen hallitus laatii uuden hallitusohjelman ja samalla laaditaan uusi julkisen talouden suunnitelma. Tällä on vaikutusta tulevien vuosien valtionosuuksiin ja kuntatalouteen.

Lainojen suojausten osalta on eri pankkien kanssa tehty suojausten yleissopimukset. Vuoden 2018 alussa kilpailutettiin 10 miljoonan euron talousarviolaina sekä toteutettiin lainan suojaus korkotason nousun varalta.

Investointitarpeiden vaikutusta kaupungin talouteen seurataan, analysoidaan ja viestitään luottamushenkilöille talousarvioprosessin yhteydessä. Vuodelle 2017 hyväksytyistä investoinneista toteutui alle puolet, joten vuoden 2018 lainakanta ei ole kehittynyt arvioidun mukaisesti.

Kevään 2019 aikana tehdään tietohallintopalveluihin kokonaisarkkitehtuurin kuvaus, jonka jälkeen päivitetään tietoturvaohjeistus. Laitilan kaupungin tietosuojavastaavana toimii ICT-Factor.

Hankintojen kilpailutuksista on järjestetty koulutusta sekä uudistuneen hankintalainsäädännön että Clouidia-hankintajärjestelmien osalta. Lisäksi kaupungin hankintaohje on laadittu uudelleen huomioiden uusi hankintalainsäädäntö ja päätösten julkaisemiseen liittyvät säännökset. Uusien järjestelmien käyttöönoton yhteydessä järjestetään koulutusta.

Laitilan kaupungin käytössä ollut riskienhallintaohjelma vaihdetaan uuteen selainpohjaiseen järjestelmään vuoden 2019 kevään aikana. Riskejä arvioidaan jatkossa puolivuositain. Riskienhallintaa koordinoi koko kaupungin osalta taloussuunnittelija.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Taloussuunnittelun toimintatulot alittuvat 51 602 euroa. Tämä johtuu Bovallius-ammattipiirien vuokratulojen poistumisesta ammattipiirien toiminnan lakatessa 1.1.2018 Laitilassa. Vuokratuloa tiloista saatiin vuonna 2018 puolelta vuodelta.

Toimintamenot alittuivat 109 175 euroa. Toimintamenot alittuivat osittain samasta syystä eli Bovalliuksen osalta menoja vuodelle 2018 on vain puolelta vuodelta. Vuodelle 2018 budjetoiduista Kuntarin käyttöönottokustannuksista kirjautui merkittävä osa (15 500 €) vuodelle 2019, koska kyseinen lasku ei ehtinyt ajoissa tilinpäätökseen. Palkkakustannukset sivukuluineen kuitenkin ylittivät palkkojen yleiskorotuksista johtuen n. 15 000 eurolla talousarvion. Vuodelle 2018 kohdistui myös pitkiin työvapaisiin ja eläköitymisiin liittyviä päällekkäisiä palkkakustannuksia. Vuoden 2018 alusta alkaen Laitilan kaupunki siirtyi ITC-laitteiden osalta leasing-rahoitukseen ja otti samalla käyttöön laiterekisterin. Muutosvaihe aiheutti vuoden 2018 talousarvion laadinnassa kaikilla toimialoilla tavallista suurempaa arviointia IT-laite- ja puhelinkustannusten osalta. Aiemmin nämä hankinnat ovat pääosin menneet investointiosaan.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	101 871	102 000	0	102 000	50 278	-51 722
Menot yht.	-611 422	-652 460	0	-652 460	-543 165	109 295
Netto ennen poistoja	-509 551	-550 460	0	-550 460	-492 888	57 572
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-509 551	-550 460	0	-550 460	-492 888	57 572
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	197 980	184 113	0	184 113	243 790	59 677
KL menot yht.	-39 383	-26 600	0	-26 600	-40 758	-14 158
Kauden tulos	-350 955	-392 947	0	-392 947	-289 856	103 091
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-76,5	-79,5	-	-79,5	-67,5	-
Kokonaiskulut €/as	-76,5	-79,5	-	-79,5	-67,5	-
Toimintakate €/as	-41,3	-46,0	-	-46,0	-33,5	-
Tulos €/as	-41,3	-46,0	-	-46,0	-33,5	-
Verorahoitusosuus	53,9 %	57,9 %	-	57,9 %	49,6 %	-
Osuus toim.kuluista	1,1 %	1,1 %	-	1,1 %	0,9 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Vakaa talous	Toimintakulut kasvavat alle 3 %.	Toimintakulut kasvoivat vuonna 2018 edellisvuodesta 2,4 %.
	Palvelurakennemuutoksen ansiosta tilikauden yli-/alijäämä 2017: 0-tulos / 2018: -0,4 milj.€ / 2019: 0,9 milj.€ / 2020: 0,9 milj.€.	Vuoden 2018 tilinpäätöksen alijäämä 903 t€, mikä johtui mm. veroprosentin 0,25 %-yksikön alentamisesta sekä palkkojen yleiskorotuksista.
	Säästöt palvelurakennemuutoksen mukaiset.	Palvelurakennemuutoksen kehittämissuunnitelman toteutetaan vuoden 2019 loppuun mennessä. Säästöta-voitteita on mahdollista arvioida vuoden 2020 keväällä.
	Lainakannan maltillinen kasvu: Kaupungin lainakanta enint. 80% kuntien keskim. lainakannasta	Laitilan kaupungin lainakanta on n. 45 % kuntien keskimääräisestä lainakannasta. Lainakanta per asukas 2.670 € kasvoi edellisvuodesta. Kuntien keskimääräinen vuoden 2017 lainakanta asukasta kohden 2.804 €/asukas.
Koko kaupungin osalta kustannustehokkaammat taloustoiminnot	Taloustoimintojen sähköistäminen.	Perintä on vuoden 2018 aikana ulkoistettu Kunnan Taitoalle. Kuntari -johdon raportointijärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2018 syksyllä. Tilinpäätöskirja-työkalu ja talousarviokirja-työkalu otettiin käyttöön vuonna 2018.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaat talouspalvelut	Tehdään selvitystyö vaihtoehtoista taloustehtävien tuottamistavalle.	Selvitykset tilattiin ja saatiin kahdelta eri talous- ja palkanlaskentapalveluja tuottavalta yritykseltä. Kustannusvertailu oman tuotannon ja osuuden välillä tehtiin vuoden 2018 keväällä ja sitä päivitettiin vuoden 2019 alussa. Vuoden 2019 aikana tehdään päätökset toiminnan järjestämistavasta.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimivat talousprosessit	Talousprosessien kehittämisen jatkaminen laatimalla prosessikuvaukset ja tehostamissuunnitelma	Edellä mainittujen selvitysten oheistuotteena saatiin analyysit Laitilan talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseista ja annettiin ehdotuksia prosessien kehittämiseksi ja tehostamiseksi.
Hankintaosaamisen ja kilpailutusten kehittäminen	Uuden hankintalain ja Cloudia-kilpailutusjärjestelmien hyödyntäminen kilpailutuksissa	Uuden hankintalain tullessa voimaan 1.1.2017 keväällä 2017 järjestettiin hankintalakikoulutus. Toimialojen hankinnoista vastaavat kouluttautuivat vuoden 2018 aikana itseohjautuvasti. Tarpeen mukaan kilpailutuksissa on hyödynnetty hankintajuristien apua. Vuonna 2017 otettiin käyttöön laaja Cloudian hankintajärjestelmä aiemmin käyttöönotetun Cloudian pienhankintaohjelman lisäksi. Samalla järjestettiin molemmista hankintajärjestelmistä koulutusta. Cloudian hankintajärjestelmiä on vuoden 2018 aikana hyödynnetty aktiivisesti.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tyytyväinen ja motivoitunut henkilöstö	Hyvät tulokset tyytyväisyyskyselystä.	Vuoden 2018 aikana ei toteutettu tyytyväisyyskyselyä. Seuraava kysely toteutetaan vuoden 2019 keväällä ja sen jälkeen kehitysvertailun mahdollistamiseksi samalla rakenteella säännöllisin väliajoin.
Osaaminen ja sen kehittäminen	Laaditaan koulutussuunnitelma.	Koulutussuunnitelmat laadittiin kehityskeskustelujen yhteydessä.

2.5.8 Elinkeinotoimi (Tehtävä 21)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: elinvoimapäällikkö Juha-Matti Päivölä.

Laitilan elinkeinotoimen tehtävänä on kehittää elinkeinon harjoittamisen yleisiä edellytyksiä sekä huolehtia kunnan ja elinkeinonharjoittajien välisestä yhteistyöstä sekä edistää Laitilan imagoa hyvänä paikkana asua, elää ja yrittää. Laitilan kaupungin elinkeinopoliittinen visio, strategiset kehittämisalueet esitetään Laitilan elinkeinopoliittisessa ohjelmassa 2019-2022. Uusi elinkeinopoliittinen ohjelma julkaistaan keväällä 2019.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Laitilan kaupungin työpaikkaomavaraisuus on n. 100 %. Korkean työpaikkaomavaraisuuden on mahdollistanut laitilalaisten yritysten suhteellisen hyvä työpaikkatilanne. Hyvä työpaikkatilanne sekä myönteinen työllisyystilanne koko työssäkäyntialueella näkyy matalina työttömyyslukuina. Laitila on edelleen vahva teollisen toiminnan keskus. Status myös kehittyvänä palvelukeskuksena on vahvistunut valtatie 8:n tuntumaan kehittyneiden kauppapalveluiden myötä. Kasitien yrityspuiston mahdollistaa teknologiayritysten sijoittumista hyvien liikenneyhteyksien varrelle ja rakentamisen toteutuessa lisää Laitilan vetovoimaa. Uudelle alueelle on jo sijoittunut uusia yrityksiä. Tontti- ja teollisuustilakysyntä on ollut taiseissa myötätuuessa. Uusien yritystonttialueiden hankinta ja kaavoittaminen on hyvässä vauhdissa.

Laitilan menestyminen ja vuonna 2012 kasvuun (31.12.2017 + 200) kääntyneen väkiluvun edelleen kasvattaminen edellyttää kaupungin palvelujen ja asumismahdollisuuksien jatkuvaa kehittämistä. Huomiota on kiinnitettävä myös keskustan alueen viihtyvyyteen ja palveluihin. Huolimatta lähialueen suuryritysten hyvästä työpaikkakehityksestä tulee Laitilassa edelleen panostaa työpaikkaomavaraisuuden pitämiseen korkeana. Työpaikka on tärkeä syy paikkakunnalle muuttoon, mutta työpaikkojen ohella tulee asumisen ja vapaa-ajan harrastusten vaihtoehtoja edelleen lisätä ja monipuolistaa.

Edellytykset uusien työpaikkojen syntymiselle sekä teollisuudessa että palveluissa ovat edelleen hyvät Laitilassa ja yleensäkin Vakka-Suomen alueella. Lähialueen suurteollisuuden myönteiset näkymät avaavat uusia mahdollisuuksia laitilalaisille yrityksille.

HENKILÖKUNTA

-

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Toimitilariskit: Elinkeinotoimi vuokraa teollisuus- ja toimistotiloja. Tilojen kuntoa ja turvallisuutta seurataan säännöllisesti. Esillä oleviin ongelmiin on reagoitu ja reagoidaan tilanteen mukaan. Suurimpina riskeinä on korjausvelan kasvaminen ja yllättävät korjausmenot.

Sopimusriskit: Kaupunki tekee yrittäjien kanssa toimitilasopimuksia. Riskien karitoitusta tehdään sopimuksia laadittaessa / neuvoteltaessa. Vuokrien ja lyhennysten maksamista seurataan yhteistyössä taloustoimiston kanssa.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Suurimmat ylitykset koostuivat henkilöstökuluista ja aineet, tarvikkeet ja tavarat. Henkilöstökulut johtuivat edellisen ja uuden huhtikuussa aloittaneen viranhaltijan päällekkäisyydestä aiheutuneista henkilöstökuluista 3 kk ajalta. Aineet tarvikkeet ja tavarat: näiden osalta ylitys kohdistui kasitien yrityskeskuksen lämmitykseen ja sähköön, johtuen 2018 talven kylmistä pakkasjaksoista. Suuri lämmityksen kulutus nostaa myös sähkön kulutusta vastaavasti.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	181 178	154 250	0	154 250	155 649	1 399
Menot yht.	-354 361	-347 685	0	-347 685	-373 064	-25 379
Netto ennen poistoja	-173 183	-193 435	0	-193 435	-217 415	-23 980
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-173 183	-193 435	0	-193 435	-217 415	-23 980
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	180	180
KL menot yht.	-14 649	-6 900	0	-6 900	-10 096	-3 196
Kauden tulos	-187 832	-200 335	0	-200 335	-227 331	-26 996
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-43,4	-41,5	-	-41,5	-44,3	-
Kokonaiskulut €/as	-43,4	-41,5	-	-41,5	-44,3	-
Toimintakate €/as	-22,1	-23,4	-	-23,4	-26,3	-
Tulos €/as	-22,1	-23,4	-	-23,4	-26,3	-
Verorahoitusosuus	50,9 %	56,5 %	-	56,5 %	59,3 %	-
Osuus toim.kuluista	0,6 %	0,6 %	-	0,6 %	0,6 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toiminnan tehostaminen palvelujen ostamisen kriittisellä tarkastelulla	Toiminnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden seuranta	

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Terve ja monipuolinen elinkeinorakenne	Riittävä reservi tontteja eri tarpeet huomioiden	Vuokrattujen ja myytyjen tonttien määrä on pysynyt hyvällä tasolla ja kysyntä on ollut tasaista.
	Toimitilojen vuokrausaste 100 % Vuokrataan / myydään vähintään 3 tonttia	Toimitilojen vuokrausaste on ollut lähellä 100 %. Yksi toimistotila vapaana 2018 syksyllä.

	Yrityksiä kehittämishankkeisiin	Laserteknologiaan liittynyt hanke on päättynyt ja hanke oli onnistunut.
	Uudet yritykset	uusia yrityksiä perustettiin Laitilaan 52 kpl.
	Yritysten kasvu	Mateko- ja kasvunportaat –hankkeet
Positiivinen kaupunkikuva	Näkyminen mediassa	Näkyvyys mediassa on ollut media-seurannan mukaan hyvä yritysmarkkinoinnissa.
	Kysely / www -sivut	Toteutettu Mainiampi Laitila –lehti sekä www –sivujen aktiivinen päivittäminen.
	Alueiden monipuolistuminen ja veto-voimaisuuden kehittäminen,	Yritysalueet ovat kehittyneet suotuisasti ja uusia teollisuustiloja on rakentunut tasaisesti Yhteisesiintymiset mm. Meriteollisuuspäivät, Alihankinta-messut
Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio		
Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-
Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki		
Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

2.5.9 Kaavoitus (Tehtävä 22)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: maankäyttöinsinööri Mika Palmulaakso.

Kaavoitus-tehtävään sisältyy kaupungin maankäytön suunnittelu ja ohjaus. Tukielimenä asioiden valmistelussa kaupunginhallitukselle toimii kaavaryhmä.

Toiminnan tunnuslukuja:

- Yleiskaava-aluetta; oikeusvaikutteinen: 4 100 ha.
- Asemakaava-aluetta (keskusta): 936 ha.
- Ranta-asemakaavoja: 310 ha.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Keskustan ja sen ympäristön oikeusvaikutteinen osayleiskaava on hyväksytty ja lainvoimainen Meijerin aluetta lukuun ottamatta.

Vuoden 2018 aikana on toteutettu ja työn alla seuraavia asemakaavoja:

- VT 8:n liikenteen sujuvuuden parantaminen Laitilan keskustan alueella –hanke on käynnistynyt elokuussa 2017. Liikenteen sujuvuuden parantamisesta johtuvat asemakaavamuutostarpeet vahvistuvat aluevarausuunnitelmien vahvistamisen jälkeen.
- Laessaaren asemakaavan muutos ja laajennus
- Laitilan Sirppujoen puukerrostaloalueen asemakaavan muutos (JV-puhdistamo)
- Kauppakadun kulman asemakaavan muutos
- Sillantaka Asemakaavan tarkistus
- Kodjalan alueen kaavoituksen aloitus

HENKILÖKUNTA

- maankäyttöinsinööri, tekninen johtaja, palvelusihteeri

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

-

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

- Kaavoituksen määrärahoja on jäänyt käyttämättä, koska suunniteltuja kaavoitusprosesseja ei ole aloitettu tai niitä ei ole saatettu loppuun.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	2 005	6 250	0	6 250	750	-5 500
Menot yht.	-102 168	-166 412	0	-166 412	-96 491	69 921
Netto ennen poistoja	-100 163	-160 162	0	-160 162	-95 741	64 421
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-100 163	-160 162	0	-160 162	-95 741	64 421
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	48	48
KL menot yht.	-11 348	-6 780	0	-6 780	-11 296	-4 516
Kauden tulos	-111 512	-166 942	0	-166 942	-106 989	59 953
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-13,3	-20,3	-	-20,3	-12,5	-
Kokonaiskulut €/as	-13,3	-20,3	-	-20,3	-12,5	-
Toimintakate €/as	-13,1	-19,5	-	-19,5	-12,4	-
Tulos €/as	-13,1	-19,5	-	-19,5	-12,4	-
Verorahoitusosuus	98,2 %	96,4 %	-	96,4 %	99,3 %	-
Osuus toim.kuluista	0,2 %	0,3 %	-	0,3 %	0,2 %	-

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA:

Yleiskaava-aluetta; oikeusvaikutteinen/ha	4100
Asemakaava-aluetta (keskusta)/ha	936
Ranta-asemakaavoja/ha	310

Kaavoitus on nettositova valtuustoon nähden.

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Maankäytön palveluiden hinta	-Muutoskaavan hinta 350 e/ha ja uuden kaavan hinta 600 e/ha.	-Toteutunut.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Riittävä monipuolinen tonttitarjonta	-Pientalotontteja vapaana 30 kpl ja teollisuustontteja 5 kpl.	- AO tontteja 34 kpl AP tontteja 3 kpl AK tontteja 5 kpl AR tontteja 0 kpl teollisuus- ja liiketontteja 18 kpl

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Valmius nopeisiin muutoksiin	-Onnistunut kaavoitusprosessi / oikeusvaikutteinen kaava	-Toteutunut

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Motivoitunut ja kokenut henkilöstö	-Riittävän monta koulutuspäivää / henkilö.	-Toteutunut osittain

2.5.10 Asuntotoimi (Tehtävä 23)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: asunto- ja palvelusihteeri Tiina Mäkelä.

Turvata kuntalaisille tarvetta vastaava, viihtyisä ja asumismenoiltaan kohtuullinen asunto ja asumisympäristö.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Asuntotoimisto ottaa vastaan arava-, ja vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen asuntohakemukset. Keskitetty asukasvalintapäätösten tekeminen turvaa valtioneuvoston asettamien kriteerien täyttymisen kaikissa edellä mainituissa vuokra-asuntojen asukasvalinnoissa.

Asuntotoimisto vastaanottaa ja käsittelee valtion asuntorahaston myöntämien avustusten hakemukset. Korkotukilainahakemusten käsittely sekä henkilökohtaisten aravalainojen hoito kuuluvat myös asuntotoimen tehtäviin. Asuntotoimen vastualueena on myös kaupungin omistamien asuntojen korjaus- ja kunnossapito.

Uudet vuokrakerrostalot valmistuivat: Huovinkaarre 2015 ja Aaronkaarre 2012 sekä Kiinteistö Oy Valkoranta syksyllä 2018.

HENKILÖKUNTA

Asuntotoimistossa työskentelee yksi henkilö, asunto- ja palvelusihteeri.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

-

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

- Pihlajakodon vuokratuloja ei odotetusti, koska toiminta loppui 2018. Tilojen saneeraus alkoi loppuvuodesta ja asunnot tulevat vuokrattaviksi vuoden 2019 alusta alkaen.

- Kaikkia korjauksiin varattuja määrärahoja ei käytetty.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Korkotukilainapäätökset	-	-	-
Korjausavustuspäätökset	-	-	-
Hyväksytyt asukasvalintapäätökset	89	120	143

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	215 199	214 316	0	214 316	206 627	-7 689
Menot yht.	-155 449	-217 453	0	-217 453	-171 275	46 178
Netto ennen poistoja	59 749	-3 137	0	-3 137	35 351	38 488
Poistot yht.	-2 706	-4 337	0	-4 337	-2 706	1 631
Netto	57 043	-7 474	0	-7 474	32 646	40 120
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-15 170	-26 680	0	-26 680	-19 997	6 683
Kauden tulos	41 873	-34 154	0	-34 154	12 649	46 803
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-20,1	-28,6	-	-28,6	-22,1	-
Kokonaiskulut €/as	-20,4	-29,1	-	-29,1	-22,4	-
Toimintakate €/as	5,2	-3,5	-	-3,5	1,8	-
Tulos €/as	4,9	-4,0	-	-4,0	1,5	-
Verorahoitusosuus	-24,2 %	13,7 %	-	13,7 %	-6,5 %	-
Osuus toim.kuluista	0,3 %	0,4 %	-	0,4 %	0,3 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Vuokra-asuntojen korkea käyttöaste	-Käyttöaste 100 %.	-95,6 %.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Riittävä ja monipuolinen asuntotarjonta sekä viihtyisä asuinympäristö	-Hakijoista 80% saa tarpeitansa vastaavan asunnon.	-80 % hakijoista saanut tarpeitansa vastaavan asunnon. Uusi vuokrakerrostalo täyttyi nopeasti.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tiedonkulku, esimiestyö	-	- Sähköposti/matkapuhelin/sekä somen lisääntyminen lisännyt tiedonkulkua positiivisesti Kehityskeskustelu maaliskuussa 2018.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki**Kriittinen menestystekijä**

Viihtyvyys, tasa-arvoisuus, esimiestyö, työturvallisuus, sopiva työkuormitus

Tavoite

-Työntekijöiden hyvä palaute ja sitoutuminen 100 %.

Toteutuma

-80 %. Työnkuormitus lisääntynyt voimakkaasti sekä työturvallisuus heikentynyt ajoittain/vaativat asiakaskohtaukset. Työssä viihtymistä vähentää monen asiakokonaisuuden hallinta ja ajan puute kouluttautua.

2.5.11 Maaseututoimi (Tehtävä 25)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja Sirpa Romppainen

Maaseututoimessa hallinnoidaan EU-tukea ja kansallista maataloustukea maaseutuyrityksiin, annetaan neuvontaa maatalouslainsäädännöstä, edistetään maaseutuyritysten kehitystä sekä monipuolistetaan maaseutuelinkeinoja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Vuoden 2013 alusta alkaen Laitilan kaupungin maataloushallinto on ollut osa Vakka – Suomen yhteistoiminta-alueen maataloushallintoa. Palvelut ostetaan käytännössä Vehmaan kunnalta. Tehtävä sisältää maksullisen lomituksen tukea 3.500 euroa.

Maatalouden kannattavuus jatkunee heikkona. Maatalouden rakennemuutos jatkuu maatilojen lukumäärän vähenemisenä ja tilakokoon kasvuna.

Maaseututoimi on jo vuosia ollut siirtymässä 1.1.2021 alkaen maakuntien järjestämisvastuulle. Sote- ja maakuntauudistuksen toteuttaminen kuitenkin epäonnistui maaliskuussa 2019 ja sitä jatketaan todennäköisesti kokonaan uudelta pohjalta kevään 2019 eduskuntavaalien jälkeen valittavan uuden hallituksen johdolla.

HENKILÖKUNTA

-

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta. Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti.

Riskianalyysi päivitetään vuoden 2019 keväällä. Samalla otetaan käyttöön uusi selainpohjainen riskienhallintaohjelma. Työyhteisöjen työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	9 018	12 500	0	12 500	9 065	-3 435
Menot yht.	-118 378	-125 961	0	-125 961	-103 929	22 032
Netto ennen poistoja	-109 360	-113 461	0	-113 461	-94 864	18 597
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-109 360	-113 461	0	-113 461	-94 864	18 597
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-10 669	-6 770	0	-6 770	-10 131	-3 361
Kauden tulos	-120 028	-120 231	0	-120 231	-104 995	15 236
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-15,2	-15,5	-	-15,5	-13,2	-
Kokonaiskulut €/as	-15,2	-15,5	-	-15,5	-13,2	-
Toimintakate €/as	-14,1	-14,1	-	-14,1	-12,1	-
Tulos €/as	-14,1	-14,1	-	-14,1	-12,1	-
Verorahoitusosuus	93,0 %	90,6 %	-	90,6 %	92,1 %	-
Osuus toim.kuluista	0,2 %	0,2 %	-	0,2 %	0,2 %	-

2.6. SIVISTYSVALIOKUNTA**2.6.1 Sivistysvaliokunta (Varhaiskasvatus-, opetus-, kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut)****TEHTÄVÄT**

Tehtäväalue sisältää sivistystoimen hallinnon, varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukio-opetuksen, toisen asteen ammatillisen koulutuksen sekä niihin kuuluvat tukipalvelut. Tukipalveluihin kuuluvat oppilashuolto (koulupsykologi ja -kuraattori) sekä aamu- ja iltapäivätoiminta. Sivistystoimialaan kuuluvat lisäksi kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimet.

TOIMINTA-AJATUS:

Sivistystoimi tukee laitilalaisten lasten ja nuorten kehittymistä hyvinvoiviksi ja monipuolisiksi tulevaisuuden osaajiksi järjestämällä laadukkaita ja monipuoliset sivistyspalvelut uudistuvassa, verkostoituneessa ja turvallisessa toimintaympäristössä. Sivistystoimen tehtävä on luoda edellytykset laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, esi-, perus- ja nuorisoasteen koulutuksen antamiselle paikkakunnalla. Edelleen valiokunnan tehtävä on huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksesta kouluun tulevilla lapsilla sekä kouluista ja oppilaitoksista valmistuvilla on valmiudet elinikäiseen oppimiseen, aktiiviseen osallistumiseen työelämään ja itsensä kehittämiseen.

Sivistystoimi edistää ja tukee laadukkaiden sekä monipuolisten kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kehittämistä kaupungin vetovoima- ja viihtyisyystekijöinä.

Sivistystoimi edistää kaupunkilaisten fyysistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä tukee nuorten tervettä kasvua ja kansalaisvalmiuksia luomalla edellytykset monipuoliseen liikunta- ja nuorisotoimintaan. Sivistystoimen palveluilla on merkittävä vaikutus kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen sekä varhaisen puuttumiseen ja siten ongelmia ennaltaehkäiseviin toimintoihin.

Sivistyslautakunnan/valiokunnan talousarviovuodelle 2018 asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Palvelujen laatuun, monipuolisuuteen ja oikea-aikaisuuteen panostettiin tavoitteena kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen. Esimiesten työhyvinvointiin ja osaamiseen panostettiin kohdennetulla koulutuksella.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET:

Sivistystoimenjohtajan on sekä toimialajohtaja että tehtäväaluevastaava perusopetuksen (ml. aamu- ja iltapäivätoiminta, esiopetus, oppilashuolto), lukiokoulutuksen sekä hallinnon tehtävissä 1.8.2018 asti. Elokuun alusta alkaen sivistystoimen palvelupäällikön vastuulle on siirtynyt lukiokoulutuksen ja nuorisotoimen tehtäväaluevastaavuuksien pitkäjänteinen jatkunut niukkuus sivistystoimessa on johtanut siihen, että työmäärät erityisesti esimiesasemassa olevilla henkilöillä ovat kasvaneet huomattaviksi eikä työtehtävistä suoriuduta työajan puitteissa. Lisätöitä kasaantuu ja vastaavan ajan antaminen vapaana on mahdotonta, ja toisaalta vuosilomia jää pitämättä. Lisäksi monet asiat jäävät valmistelussa liian vähäisellä huomiolla. Työuupumisen sekä henkilöstön muualle hakeutumisen ehkäisemiseksi sivistystoimeen lisättiin henkilöstöresurssia siten, että perusopetuksen ja lukiokoulutuksen rehtorien sekä sivistystoimenjohtajan työmäärää helpottamaan perustettiin sivistystoimen palvelupäällikön virka. Ko. viranhaltijan työpanoksesta ohjataan opetustoimen (perusopetus, lukio) 60 % siten, että mm. hankkeiden hallinnointi (hakemukset, ohjaus ja raportointi), erityisen tuen päätösten valmistelu, opetussuunnitelmatyön koordinointi, aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinointi sekä oppilashuollosta vastaaminen kuuluvat uuden viranhaltijan tehtäviin. Palvelupäällikön työpanoksesta ohjataan 40 % nuorisotoimeen. Nuorisotoimen vastualue on aiemmin kuulunut liikuntasihteerille. Liikuntasihteerin tehtäviin kuuluvat jatkossa liikuntatoimen hallinnon lisäksi mm. erilaisten liikuntatapahtumien järjestäminen, mm. erityisliikunnasta vastaaminen ja uusien kuntalaisten kotouttamiseen liittyviä toimia.

IT-laitteiden hankinnassa siirryttiin laitteiden ostosta leasing-rahoitteisiin laitteisiin, mikä näkyy leasing-vuokriin varattavan määrärahan huomattavana kasvuna kaikilla tehtäväalueilla.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sivistystoimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosääntönsä mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännölli-

sesti ja ajantasaisesti. Sivistysvaliokunnalle toteuma tiedotetaan kolmen kuukauden välein. Lisäksi esimiehet suorittavat säännöllisesti sisäistä valvontaa (esim. palkkatietojen tarkastukset, laskutusten tarkastus, virkaehtosopimusten mukaisten koulutuspäivien osallistumisen seuranta, irtaimiston tarkastukset, poissaolojen seuranta). Opetuksen järjestäjä on ohjannut alakouluja osallistumaan valtakunnallisiin matematiikan ja englannin kokeisiin.

Kaikkien sivistystoimen työyhteisöjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty kahdesti vuodessa. Havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Merkittävimmät riskit liittyivät talouden heikkeneviin näkymiin sekä valtion erityisavustusten mahdolliseen loppumiseen, jolloin opetustoimen tavoitteellisuus ja laatu ovat vaarassa heikentyä. Koulutetun ja kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus, niin toistaiseksi voimassa oleviin kuin myös määräaikaisiin vakansseihin on välillä haastavaa. Kiinteistöjen kuntoon ja yllättäviin ongelmiin sekä omaisuuden suojaamiseen liittyy toimintaan vaikuttavia riskejä. Ennaltaehkäisevään työhön ja oppilashuoltoon panostaminen pienentää oppilaiden syrjäytymisen riskejä. Koulutoimeen on laadittu laajasisältöinen turvallisuusmateriaali. Sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisöjen työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeinen viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Sivistysvaliokunnan toimialan tulojen toteuma on 107,7 % ja menojen toteuma on 96,9 %. Menojen ja tulojen ylitykset ja alitukset selitetään tarkemmin kunkin tehtäväalueen yhteydessä.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	1 598 022	1 474 550	0	1 474 550	1 557 732	83 182
Menot yht.	-14 504 748	-14 935 090	-27 350	-14 962 440	-14 632 603	329 837
Netto ennen poistoja	-12 906 726	-13 460 540	-27 350	-13 487 890	-13 074 872	413 018
Poistot yht.	-2 979 007	-858 027	0	-858 027	-823 772	34 255
Netto	-15 885 733	-14 318 567	-27 350	-14 345 917	-13 898 644	447 273
Kustannuslask.erät						
KL tulot yht.	109 884	134 185	0	134 185	100 515	-33 670
KL menot yht.	-1 506 349	-1 569 865	0	-1 569 865	-1 909 906	-340 041
Kauden tulos	-17 282 198	-15 754 247	-27 350	-15 781 597	-15 708 034	73 563
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-1 882,6	-1 931,3	-	-1 934,5	-1 913,3	-
Kokonaiskulut €/as	-2 232,8	-2 031,7	-	-2 034,9	-2 008,6	-
Toimintakate €/as	-1 681,7	-1 743,1	-	-1 746,3	-1 721,5	-
Tulos €/as	-2 032,0	-1 843,5	-	-1 846,7	-1 816,8	-
Verorahoitusosuus	91,0 %	90,7 %	-	90,7 %	90,5 %	-
Osuus toim.kuluista	26,1 %	26,4 %	-	26,0 %	26,1 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki****Kriittinen menestystekijä**

- Asiakaslähtöisten ja kustannustehokkaiden palvelukokonaisuuksien luominen

Tavoite

- Palvelurakenneohjelman sivistystoimen tavoitteiden toteutuminen

Toteutuma

- pääosin toteutunut

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki**Kriittinen menestystekijä**

- Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen

Tavoite

- monipuolinen palvelurakenne
- ennaltaehkäisevä työote

Toteutuma

- kuvataan tehtäväalueiden toteutumisissa
- toimialan sisäisen ja poikkihallinnollisen yhteistyön kehittämiseen tähtäviä toimenpiteistä ja vastuualueista sovittu

- Palvelujen, koulutuksen ja tukitoimien sisällön ja laadun kehittäminen yhteistyössä Vakka-Suomen seutukunnan kuntien kanssa

- osallistuminen koulutusta ja sen tukitoimia edistäviin kuntakohtaisiin ja seudullisiin hankkeisiin

-useimmilla tehtäväalueilla osallistuttu toimintaa kehittäviin ja yhteistyötä lisääviin hankkeisiin

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio**Kriittinen menestystekijä**

- Esimiestyön kehittäminen

Tavoite

- esimieskoulutukseen osallistuminen

Toteutuma

- kaikki esimiehet ovat osallistuneet koulutuksiin

- Hankintaosaamisen kehittäminen

- Hankintaohjelman käyttöönotto

-Hankintaohjelma käytössä kaikilla tehtäväalueilla

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki**Kriittinen menestystekijä**

- Työssäjaksamisen varmistaminen

Tavoite

- Työajan riittäminen työtehtävien tekemiseen

Toteutuma

- Lisätyömäärien kertymää edelleen, mutta tasaantumassa

2.6.2 Sivistystoimen hallinto (Tehtävä 26)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: sivistystoimenjohtaja Heli Kiertokari-Laitinen.

Sivistystoimen hallinto sisältää toimialan hallinnon, kehittämisen ja johtamisen tehtäviä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Sivistystoimen hallinto luo hyvät edellytykset sivistyspalvelujen tuottamiselle ja ohjaa sekä seuraa yksiköiden toimintaa hyväksytyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Hallinto huolehtii varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen, kulttuuripalveluiden sekä nuoriso- ja liikuntapalveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä sekä vastaa omalta osaltaan oppilashuollollisten palvelujen laadusta ja saatavuudesta. Sivistystoimenjohtaja järjestää ja koordinoi opetushenkilöstön täydennyskoulutusta yhdessä rehtorien ja Vakka-Suomen kansalaisopiston kanssa.

Sivistystoimenjohtajan on ollut elokuun alkuun sekä toimialajohtaja että tehtäväaluevastaava perusopetuksen (ml. aamu- ja iltapäivätoiminta, esiopetus, oppilashuolto), lukiokoulutuksen sekä hallinnon tehtävissä. Henkilöstöressurssin niukkuus sivistystoimessa on johtanut siihen, että työmäärät erityisesti esimiesasemassa olevilla henkilöillä ovat kasvaneet huomattaviksi eikä työtehtävistä suoriuduta työajan puitteissa. Lisätyötunteja on kasaantunut ja vastaavan ajan antaminen vapaana on mahdotonta, ja toisaalta vuosilomia jää pitämättä. Lisäksi monet asiat jäävät valmistelussa liian vähäisellä huomiolla. Työuupumisen sekä henkilöstön muualle hakeutumisen ehkäisemiseksi sivistystoimeen on lisätty henkilöstöressursseja siten, että perusopetuksen ja lukiokoulutuksen rehtorien sekä sivistystoimenjohtajan työmäärää helpottamaan perustettiin sivistystoimen palvelupäällikön virka, joka täytettiin 16.4. alkaen. Ko. viranhaltijan työpanoksesta on ohjattu 20 % lukiokoulutuksen tehtäväalueelle. Perusopetuksen tehtävistä palvelupäällikkö vastaa mm. hankkeiden hallinnoinnista (hakemukset, ohjaus ja raportointi), erityisen tuen päätösten valmistelu sekä oppilashuollosta. Hän toimii rehtorien lähiesimiehenä. Palvelupäällikkö yhdessä rehtorien kanssa vastaa opetussuunnitelmien ajantasaisuudesta.

IT-laitteiden hankinnassa siirryttiin laitteiden ostosta leasing-rahoitteisiin laitteisiin, mikä näkyy leasing-vuokriin varattavan määrärahan huomattavana kasvuna kaikilla tehtäväalueilla.

Sivistysvaliokunnan kokouskäytännössä siirryttiin digitaalisiin esityslistoihin. Tätä varten varattiin leasing-rahoitukseen määräraha sivistysvaliokunnan jäsenten tietokonehankintoihin sekä liittymämaksuihin.

Sivistyslautakunnan/valiokunnan talousarviovuodelle 2018 asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Palvelujen laatuun, monipuolisuuteen ja oikea-aikaisuuteen panostettiin tavoitteena erityisesti ongelmia ja haasteita ennaltaehkäisevä toiminta. Esimiesten työhyvinvointiin ja osaamiseen panostettiin kohdennetulla koulutuksella.

HENKILÖKUNTA

Hallinnon henkilöstö koostuu sivistystoimenjohtajasta, toimistosihteeristä ja palvelusihteeristä.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sivistystoimen hallinnon sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta. Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Sivistyslautavaliokunnalle toteuma tiedotetaan kolmen kuukauden välein. Lisäksi sisäistä valvontaa tehdään säännöllisesti (esim. palkkatietojen tarkastukset, laskutusten tarkastus, virkaehtosopimusten mukaisten koulutuspäivien osallistumisen seuranta, opetuksen järjestäjän arviointi, irtaimiston tarkastukset).

Kaikkien sivistystoimen työyhteisöjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty kahdesti vuodessa. Havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Merkittävimmät riskit liittyivät talouden heikkeneviin näkyymiin sekä valtion erityisavustusten mahdolliseen loppumiseen, jolloin mm. opetustoimen tavoitteellisuus ja laatu ovat vaarassa heikentyä. Koulutetun ja kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus, niin toistaiseksi voimassa oleviin kuin myös määräaikaisiin vakansseihin on välillä haastavaa. Ennaltaehkäisevään työhön ja oppilashuoltoon panostaminen pienentää oppilaiden syrjäytymisen riskejä. Koulutoimeen on laadittu laajasisältöinen turvallisuusmateriaali. Sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisöjen työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeinen viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan. Merkittävä riski on tehtäväkentän laajuus ja henkilöstöresurssin riittävyys.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Sivistystoimen hallinnon menojen toteuma on 82,1 %. Menomäärärahan alittuminen johtui palkkakulujen, leasing-kustannusten ja kalustomäärärahojen arvioitua pienemmästä käytöstä. Koulutuksia järjestettiin mm. hankkeiden kautta tai pienin kustannuksin.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	1 487	0	0	0	0	0
Menot yht.	-207 632	-219 920	0	-219 920	-179 884	40 036
Netto ennen poistoja	-206 145	-219 920	0	-219 920	-179 884	40 036
Poistot yht.	-244	0	0	0	0	0
Netto	-206 389	-219 920	0	-219 920	-179 884	40 036
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	240	240
KL menot yht.	-25 766	-18 850	0	-18 850	-24 970	-6 120
Kauden tulos	-232 155	-238 770	0	-238 770	-204 614	34 156
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-27,4	-27,9	-	-27,9	-23,7	-
Kokonaiskulut €/as	-27,5	-27,9	-	-27,9	-23,7	-
Toimintakate €/as	-27,3	-27,9	-	-27,9	-23,7	-
Tulos €/as	-27,3	-27,9	-	-27,9	-23,7	-
Verorahoitusosuus	99,4 %	100,0 %	-	100,0 %	99,9 %	-
Osuus toim.kuluista	0,4 %	0,4 %	-	0,4 %	0,3 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
- Asiakaslähtöisten ja kustannustehokkaiden palvelukokonaisuuksien luominen	- palvelurakenneohjelman sivistystoimien tavoitteiden toteutuminen	- Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
- Koulutuksen ja sen tukitoimien sisällön ja laadun kehittäminen	- Osallistuminen seutukunnalliseen kehittämis- ja koulutusyhteistyöhön	- Kehittämistyötä tehty sekä kaupungin omina hankkeina että seudullisena yhteistyönä.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
- Toimivat ja tehokkaat palveluprosessit	- Yhteisistä käytännöistä sopiminen eri toimijoiden kesken	- Yhteistyökokouksia ja –suunnitelmia tehty

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki**Kriittinen menestystekijä**

-Laadukas ja riittävä sisäinen ja ulkonen tiedottaminen

Tavoite

- Tiedottaminen on riittävää, monipuolisia viestintäkanavia käyttävää ja oikea-aikaista.

Toteutuma

- Sivistystoimi tiedottaa useita eri kanavia käyttäen niin kotisivuilla, lehdissä kuin sosiaalisessa mediassa.

2.6.3 Varhaiskasvatus (Tehtävä 27)

Vastuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja Taija Jalonen

TOIMINNAN KUVAUS

Varhaiskasvatus tarjoaa perheiden tarpeisiin vastaavia, monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja sekä esiopetusta. Kunnallisia varhaiskasvatuspalveluita annetaan Pähkinäpensaan ja Apilaniityn päiväkodeissa, Laineen talon ja Itäkulman ryhmäperhepäivähoitokodeissa sekä perhepäivähoidossa. Vuorohoito on keskitetty Apilaniityn päiväkotiin. Laitilan kaupungilla on käytössä myös palveluseteli, jota perheet voivat hakea yksityisen palveluntuottajan järjestämään varhaiskasvatukseen.

Laitilan varhaiskasvatuksen tavoitteena on tarjota yhteistyössä huoltajien kanssa lapsen ja perheen tarpeet huomioon ottavaa toimintaa, joka edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja – vastuu, ja vanhemmat ovat lastensa asiantuntijoita. Varhaiskasvatuksen henkilöstö tukee omalla asiantuntijuudellaan vanhempia heidän kasvatustyössään. Varhaiskasvatus on moniammatillista, tavoitteellista toimintaa, joka toteutetaan lapsen kasvu- ja oppimiselle suotuisassa ja turvallisessa ympäristössä.

Lasten kotihoidontuki sisältyy varhaiskasvatuspalveluihin. Varhaiskasvatus on myös tärkeä osa lastensuojelun avohuollon tukitoimenpidettä. Avohuollon tukitoimena myönnetty varhaiskasvatus on perheelle maksutonta. Varhaiskasvatus tukee kotikasvatusta ja lapsen hyvinvointia.

Vanhempien määräaikaiset työsuhteet, vuorotyön lisääntyminen, lomautukset ja irtisanomiset vaikuttavat lasten päivähoiton tarpeeseen ja määrään nopeina muutoksina.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Pähkinäpensaan päiväkoti:

Pähkinäpensaan päiväkodissa toimii kuusi osastoa. Päiväkodissa on paikkoja 120 lapselle. Pähkinäpensaan päiväkodissa on todettu sisäilmaongelma syksyllä 2015 ja toiminta on siirretty toistaiseksi Laitilan kaupungintalon alakertaan. Uuden päiväkodin suunnittelu on aloitettu.

Henkilökuntaan kuuluu kymmenen lastentarhanopettajaa, kahdeksan hoitajaa, 3 ryhmässä toimivaa erityisavustajaa.

Asiakaspalveluostot (kp 2001 ja 2003) koostuvat Pähkinäpensaan päiväkodin ruokailuista, jotka ostetaan kokonaisuudessaan Poukanvilleltä. Tämän lisäksi asiakaspalveluostot koostuvat lisääntyneistä tulkkipalveluostoista.

Apilaniityn päiväkoti

Uusi Apilaniityn päiväkoti valmistui elokuussa 2018 monitoimikeskus Palkkeen yhteyteen osoitteeseen Poukantie 3. Apilaniityn päiväkotiin siirtyi Vaahteraportin päiväkodin lapset ja henkilökunta. Valtuustolta pyydettiin määrärahalisäys syyskuussa 2018 kahdelle lastentarhanopettajalle ja yhdelle hoitajalle, jotta saatiin kuudes osasto auki 1.10.2018.

Henkilökuntaan kuuluu yhdeksän lastentarhanopettajaa, 15 hoitajaa ja yksi erityisavustaja. Apilaniityn päiväkotiin on keskitetty vuoroahoito.

Perhepäivähoito:

Perhepäivähoidon ohjaus jaetaan varhaiskasvatusjohtajien kesken. Kotona työskenteleviä perhepäivähoitajia oli vuonna 2018 18 kpl, joista vakinaisia oli 17 ja määräaikaista 1.

Mäntykodon ryhmäperhepäivähoitokoti toimi Palkkeen tiloissa kesäkuun alkuun 2018 asti, jonka jälkeen lapset sijoitettiin muihin varhaiskasvatusyksiköihin. Kustannukset on laskettu perhepäivähoidon menoihin.

Laineen Talon ryhmäperhepäivähoitokotiin on keskitetty syksystä 2018 alkaen perhepäivähoidon varahoito. Kotona työskentelevä perhepäivähoitaja on siirretty hoitamaan varahoitolapsia. Henkilökustannukset ovat Laineen Talolla.

Ryhmäperhepäivähoito:

Itäkulman ryhmäperhepäivähoitokodissa työskentelee 2 hoitajaa ja maksimissaan kahdeksan kokopäiväistä ja kaksi osa-aikaista lasta.

Ryhmäperhepäivähoitokoti Laineen Talolla on 3 hoitajaa, 12 hoitopaikkaa. Laineen Talolla toimii myös perhepäivähoitajien varahoitopaikka, joka lisää Laineen Talon kustannuksia ja nostaa hoitopaikan hintaa.

Palveluseteli

Palveluseteliä on maksettu 92253,90€ vuonna 2018. Lapsia palvelusetelillä on sijoitettu seuraavasti:

Ryhmäperhepäivähoitokoti Pikku Panda, Rauma 1 lapsi

Touhula Rauma, 4 lasta

Verkanapput oy, Nappulajoki Laitila, 20 lasta

Perhepäivähoitaja Heli Niskanen, 4 lasta.

Kehittäminen

Varhaiskasvatukseen saatiin täyttölupa toisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan palkkaamiseen.

Varhaiskasvatus lähti mukaan Ilo kasvaa liikkuen – hankkeeseen. Hankkeen tarkoituksena on arkiliikunnan lisääminen kaikissa varhaiskasvatusmuodoissa.

Tulokertymä

Varhaiskasvatuksen tulokertymä väheni edelleen vuonna 2018. Vanhempien tulorajoja laskettiin ja perheen toisen lapsen maksut pienenivät 50%:iin.

Sivistysvaliokunta päätti nostaa Apilaniityn päiväkodin ryhmäkoot lain sallimaan 8 lasta/1 aikuinen yli 3-vuotiaiden ryhmissä. Tämä nosti Apilaniityn paikkalukua 9 lapsella.

HENKILÖKUNTA

- kts edellä

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Varhaiskasvatuksen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Sivistyslautakunnalle toteuma tiedotetaan kolmen kuukauden välein. Lisäksi varhaiskasvatuksessa suoritetaan säännöllisesti sisäistä valvontaa (esim. palkkatietojen tarkastukset, laskutusten tarkastus, asiakkaiden tulotietojen tarkastukset, irtaimiston tarkastukset yms.)

Varhaiskasvatuksessa on tehty riskien arviointia. Havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Koulutetun ja kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus, niin toistaiseksi voimassa oleviin kuin myös määräaikaisiin vakansseihin on välillä haastavaa, erityisesti lastentarhanopettajien saatavuus on heikkoa.

Varhaiskasvatuksella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisöjen työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeinen viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Tulomäärärahan alitukseen vaikuttivat ensisijaisesti varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen aleneminen.

Henkilöstömenoja kasvattivat useat äitiys- ja vanhempainvapaat sekä pitkät sairauslomat. Kustannuksia kasvattivat myös varhaiskasvatuksen käytössä olevat sähköiset ohjelmat.

Hoitopäivän hinnan alenemiseen on vaikuttanut lisääntynyt lapsimäärä ja sen myötä lisääntyneet hoitopäivät päiväkodeissa. Tässä näkyy muutos vanhempien työajoissa; osa-aikatyö sekä tilapäistyö on lisääntynyt ja näin lapsi tarvitsee varhaiskasvatusta vain osaviikkoisesti varsinkin vuorohoidossa, jonne lapsia on voitu sijoittaa paikkamäärää enemmän.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Perhepäivähoito			
hoitajia	24 (Mäntykoto)	20	20 (Mäntykoto)
hoitopaikat	88	80	80
hoitopäivät	17 880	15000	15261
Ryhmäperhepäiväkoti Laineen talo, Itä- kulma			
hoitajia	3+3½	3+4+3	4 +2
hoitopaikat	12+12	12+16+12	12 +10
hoitopäivät	5 838	6000	5522
Pähkinäpensaan päiväkoti			
henkilökunta	24	21	21
lapsipaikat	120	120	120
hoitopäivät	25 482	20000	25257
Vaahteraportin päiväkoti			
henkilökunta	22	20	25
lapsipaikat	110	110	150
hoitopäivät	24 303		28964
Lasten kodinhoidontuki kotihoitontuen saajat	119	140	117

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	620 110	643 500	0	643 500	543 523	-99 977
Menot yht.	-3 890 990	-4 052 719	-27 350	-4 080 069	-3 855 068	225 001
Netto ennen poistoja	-3 270 880	-3 409 219	-27 350	-3 436 569	-3 311 545	125 024
Poistot yht.	-2 199 823	-117 525	0	-117 525	-93 775	23 750
Netto	-5 470 703	-3 526 744	-27 350	-3 554 094	-3 405 320	148 774
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	33 266	40 000	0	40 000	35 437	-4 563
KL menot yht.	-254 313	-255 450	0	-255 450	-294 369	-38 919
Kauden tulos	-5 691 750	-3 742 194	-27 350	-3 769 544	-3 664 253	105 291
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-487,4	-504,1	-	-507,3	-479,9	-
Kokonaiskulut €/as	-746,0	-517,9	-	-521,1	-490,8	-
Toimintakate €/as	-410,6	-424,1	-	-427,3	-413,0	-
Tulos €/as	-669,2	-437,9	-	-441,1	-423,8	-
Verorahoitusosuus	89,7 %	84,6 %	-	84,7 %	86,4 %	-
Osuus toim.kuluista	6,8 %	6,9 %	-	6,8 %	6,6 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palvelutarpeen priorisointi	-Osa varhaiskasvatuspaikoista suljetaan koulujen loma-aikoina esim. hiihtoloma, joululoma ja heinäkuu, jolloin sijaismeno supistuvat.	-Tilanne1-12/ 2018: tulot 84,7%, menot 97,2%

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Varhaiskasvatuksen monipuolinen palvelurakenne	-Hoitopäivien määrä kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa seuraavasti: pph 15 000, ryhmäpph 4500, pk 35 000. Varhaiskasvatuksen menot hoitopäivää kohden seuraavasti: Päiväkodit: Apilaniitty. 65€ (vuorohoito), Pähkinä 60€, ryhmäpph 58€, pph 60€ . -Pienten lasten kodinhoidontuen saajat 140	Hoitopäivien määrä pph 15261 (sis. Mäntykodon) ryhmäpph 5522 Päiväkodit yhteensä 54221 Päiväkodit: Apilaniitty, sis. vuorohoito. 46€ Pähkinä, sis. esiopetuksen 47€ pph 53€ Laineen Talo 58€ Itäkulman ryhmis 44€ 117 kotihoidontuen saajaa
Laadukas varhaiskasvatus	Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille.	Laadittu kaikille
Perheiden hyvinvoinnin tukeminen	-Vanhemmuuden tukeminen, ennaltaehkäisevä työ. -Lastensuojelun tukitoimena annetaan päivähoitoa kaikille tarvitseville. Sisäinen laskutus	

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Esimies- ja työyhteisötaidot	-Kehityskeskustelut joka toinen vuosi / työntekijä. -Ryhmäkehityskeskustelu tarvittaessa.	kehityskeskustelut käyty Pähkinäpensaassa päiväkodin henkilökunnan kanssa Apilaniityn päiväkodin henkilökunnan kanssa käyty ryhmäkehityskeskustelut

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Ammattitaitoinen, motivoitunut henkilökunta	-Täydennyskoulutuksia 3 pv/ vuosi.	- koulutussuunnitelman mukaan täydennyskoulutusta on järjestetty.
Henkilöstön työtyytyväisyys ja hyvinvointi	-Hyvät tulokset työtyytyväisyyskyselystä.	kysely järjestetään keväällä 2019

2.6.4 Perusopetus (Tehtävä 28)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: sivistystoimenjohtaja Heli Kiertokari-Laitinen.

Perusopetuksen tarkoituksena on kasvattaa ja opettaa monipuolisesti oppivelvollisuusikäisiä opetussuunnitelmassa määritellyillä tavoilla ja päästä niissä esitettyihin tavoitteisiin kiinteässä vuorovaikutuksessa kodin ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Peruskoulut luovat mahdollisimman hyvät perusvalmiudet oppilaille jatko-opintoja varten sekä antavat elämässä tärkeitä tietoja, taitoja ja sosiaalisia valmiuksia vuorovaikutuksessa kodin ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Laitilassa on seuraavat peruskoulut: Itäkulman koulu (luokat 1-6), Kappelimäen koulu (luokat 1-6, erityisen tuen luokkamuotoinen opetus 1-6, toiminta-alueittain annettava opetus 1-10), Kodjalan koulu (luokat 1-6), Koveron koulu (luokat 1-6), Soukaisten koulu (luokat 1-6), Suontaan koulu (luokat 1-6), Untamalan koulu (luokat 1-6) ja Varpeen koulu (luokat 7-9 ja erityisen tuen luokkamuotoinen opetus 7-9). Esiopetusta annetaan (syyslukukauden 2016 tilanne) Kappelimäen, Kodjalan ja Soukaisten kouluissa erillisissä esiopetusryhmissä. Varpeen koulun yleisopetuksen sekä erityisen tuen opetuksen sekä Kappelimäen koulun erityisen tuen opetuksen antamisesta on sopimus Pyhärannan kunnan kanssa.

Sivistystoimen palvelupäällikkö aloitti virassa huhtikuussa 2018. Hänen vastuulle siirtyivät perusopetuksesta mm. oppilashuolto ja aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinointi sekä rehtorien lähiesimiestehtävät.

Peruskoulujen ja lukion virkarehtorit huolehtivat opetussuunnitelmien ajan tasalla pitämisestä yhteistyössä sivistystoimen palvelupäällikön kanssa. Vuoden 2018 syyslukukauden alkaessa otetaan käyttöön uusi opetussuunnitelma yläkoulun kahdeksansilla vuosiluokilla. Erityisesti arviointikäytäntöjen muutoksiin kiinnitetään huomiota. Sivistystoimenjohtaja tekee päätökset erityisen tuen opetuksesta yksiköiden esimiesten valmistelun perusteella.

Perusopetuksen kerhotoiminnan kehittämiseen saadulla valtionrahoituksella kerhotoimintaa järjestetään kaikissa peruskouluissa. Opetusryhmien pienentämiseen vuonna 2017 saatua valtionapua käytetään osittain myös kevätlukukaudella 2018. Saatua valtion erityisavustus on vuosittain pienentynyt, mikä asettaa haasteet kerhotoiminnan laajuudelle ja suunnitelman mukaiselle toiminnalle.

Koska valtion erityisavustusta ryhmäkokojen pienentämiseen ei ole saatu, suurien opetusryhmien jakamiseen varauduttan kaupungin omassa rahoituksessa. Kappelimäen koulussa aloitti syksyllä 2018 18 yleisopetuksen perusopetusryhmää. Tämä edellytti yhden luokanopettajan viran perustamista.

Toimiva ja ennaltaehkäisevä oppilashuolto edellyttää riittävää oppilashuoltohenkilöstöä. Oikea-aikaisella ja ennakoivalla tuella voidaan ehkäistä syrjäytymistä

sekä erikoisairaanhoidon ja lastensuojelun menoja. Oppilashuoltohenkilöstön mitoitus on suositusten mukainen.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetus hoidettiin integroimalla oppilaat olemassa oleviin opetusryhmiin ja järjestämällä suomi toisena kielenä-opetusta.

Oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan 80-90 lapselle. Ryhmiä on Kappelimäen koulussa neljä ja kaksi seurakunnan tiloissa. Kappelimäen koulussa tarjotaan myös aamupäivätoimintaa.

Esiopetuksessa toteutui 3-4 opetusryhmään koulutoimessa. Osana palvelurakennepohjelmää sekä päiväkodin uudisrakennushanketta suunnitellaan esiopetuksen siirtämistä päiväkoteihin ja Kappelimäen kouluun. Toiminnallisesti ja taloudellisesti riittävän kokoisten ryhmien saaminen haja-asutusalueille on ollut haastavaa. Lisäksi kulkeminen ja kuljettaminen esiopetuksesta hoitopaikkaan ovat monella tavalla ongelmallisia, kun hoitopaikat eivät sijaitse koulujen vieressä.

Perusopetuksessa kustannuksia kasvattavat sähköisten ohjelmien käyttömaksut, kuituliittymän ja seutuverkon maksut sekä osallistuminen Yrityskylä-hankkeeseen. IT-laitteiden hankinnassa siirrytään laitteiden ostosta omaan taseeseen leasing-rahoitteisiin laitteisiin, mikä näkyy leasing-vuokriin varattavan määrärahan huomattavana kasvuna. Samoin uudet laitehankinnat siirtyvät käyttötalouden menoiksi. Varpeen koulun talousarvioehdotukseen sisältyy tv-laitteiden hankinta koulun liikuntasaliin sekä tietotekniikkalaitekannan uusimista. Haja-asutusalueen koulujen taloudessa varaudutaan iPad-laitteiden hankintaan.

HENKILÖKUNTA

Perusopetuksen henkilökunta:

Opettajien virat ovat kuntakohtaisia. Rehtorin virkoja on kolme. Luokanopettajan virkoja on 33. Lehtorin virkoja on 20. Perusopetuksen ja lukion yhteisiä lehtorin virkoja on 4. Päätoimisia tuntiopettajia on kahdeksan. Erityisopettajan virkoja on viisi, erityisluokanopettajan virkoja on yhdeksän.

Koulujen yhteydessä annettavassa esiopetuksessa on syksystä 2018 alkaen kolme päätoimista lastentarhanopettajaa.

Haja-asutusalueiden koulujen toimintakulttuurin kehittämistä jatketaan mm. lisäämällä koulujen välistä yhteistyötä koulujen yhteisen virkarehtorin johdolla. Koulujen toimintakulttuuria ajanmukaistetaan uuden opetussuunnitelman ja oppilashuoltolain suuntaisesti.

Perusopetuksen muu henkilökunta:

Kansliahenkilökunta: Kaksi koulusihteeriä

Oppilashuolto: Kaksi koulukuraattoria, kaksi koulupsykologia, 20 koulunkäyntiohjaajaa (joista osa-aikaisia 19 ja määräaikaisia 1), kaksi koulunkäyntiohjaajaa kokoaikaisesti aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Lisäksi Kappelimäen koulussa työskentelee yksi koulunkäyntiohjaaja Pyhärannan kunnan palkkaamana.

Keittiöhenkilökunta siirtyi vuoden 2018 alusta hallintotoimeen ja siivoushenkilöstö sekä talonmiespalvelut siirtyivät teknisen toimen toimialueelle.

Sivistysvaliokunnan perusopetuksen tehtäväalueelle talousarviovuodelle 2018 asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Oppilashuoltopalveluja on tuotettu riittävästi, lakisääteisiä aikarajoja noudattaen sekä ulottaen palvelut kaikkiin oppilaitoksiin. Kouluissa etsittiin uusia tapoja lisätä ja kehittää koululaisten yhteisöllisyyttä sekä hyvinvointia. Palvelujen laatuun, monipuolisuuteen ja oikea-aikaisuuteen panostettiin tavoitteena erityisesti ongelmia ja haasteita ennaltaehkäisevä toiminta.

Esimiesten työhyvinvointiin ja osaamiseen panostettiin kohdennetulla koulutuksella. Perusopetuksen, kyläkoulujen rehtorin viran myötä koulujen toimintakulttuuria on ohjattu opetussuunnitelman vaatimuksien suuntaan. Kappelimäen kouluun perustettiin uusi luokanopettajan virka syksystä 2018 alkaen. Esikouluryhmiä perustettiin syksyllä Kappelimäen ja Soukaisten kouluihin Pähkinäpensaana päiväkodin lisäksi. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin kaikille halukkaille. Kaikkien koulujen kiinteistönhuolto- ja siivouspalvelujen siirto teknisen toimeen ja ruokapalveluiden siirrosta talous- ja hallintotoimeen vuoden 2018 alusta toteutui.

Varpeen koulussa elokuussa tapahtunut vesivahinko ja alkanut sisäilmaoireilu on vaikuttanut opetuksen järjestämiseen sekä aiheuttanut merkittävää psyykkistä kuormitusta niin oppilaille kuin henkilökunnalle.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sivistystoimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Sivistysvaliokunnalle toteuma tiedotetaan kolmen kuukauden välein. Lisäksi esimiehet suorittavat säännöllisesti sisäistä valvontaa (esim. palkkatietojen tarkastukset, laskutusten tarkastus, virkaehtosopimusten mukaisten koulutuspäivien osallistumisen seuranta, irtaimiston tarkastukset, alakoulun kuu-desluokkalaisten osallistuminen valtakunnallisiin kokeisiin).

Kaikkien sivistystoimen työyhteisöjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty kahdesti vuodessa. Havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Merkittävimmät riskit liittyivät talouden heikkeneviin näkymiin sekä valtion erityisavustusten mahdolliseen loppumiseen, jolloin mm. opetustoimen tavoitteellisuus ja laatu ovat vaarassa heikentyä. Koulutetun ja kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus, niin toistaiseksi voimassa oleviin kuin myös määräaikaisiin vakansseihin on välillä haastavaa. Ennaltaehkäisevään työhön ja oppilashuoltoon panostaminen pienentää oppilaiden syrjäytymisen riskejä. Koulutoimeen on laadittu laajasisältöinen turvallisuusmateriaali. Sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisöjen työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeinen viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Perusopetuksen tulomääräraha ylittyi 231.167 eurolla (toteuma 128,9 %). Ylitymisen syynä ovat muilta kunnilta saadut myyntituotot ja saadut valtion avustukset. Menomääräraha alittui 174.629 eurolla (toteuma 97,9 %). Merkittävimmät menojen alitukset tapahtuivat atk-huoltopalveluissa, kalustossa ja opetusvälineissä.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Kokonaiskulut €/opp.	9540,95	9 638,85	9 797,14
Tuntia/oppilas	75,46	75,1	75,4
Oppilasta/pt.opettaja	12,1	11,8	11,7

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	778 394	651 590	0	651 590	815 150	163 560
Menot yht.	-8 047 841	-8 179 444	0	-8 179 444	-8 127 460	51 984
Netto ennen poistoja	-7 269 447	-7 527 854	0	-7 527 854	-7 312 311	215 543
Poistot yht.	-433 773	-398 611	0	-398 611	-350 933	47 678
Netto	-7 703 220	-7 926 465	0	-7 926 465	-7 663 244	263 221
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	71 360	85 845	0	85 845	58 823	-27 022
KL menot yht.	-837 035	-855 495	0	-855 495	-1 044 428	-188 933
Kauden tulos	-8 468 895	-8 696 115	0	-8 696 115	-8 648 849	47 266
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-1 044,7	-1 057,2	-	-1 057,2	-1 060,8	-
Kokonaiskulut €/as	-1 095,7	-1 103,9	-	-1 103,9	-1 101,4	-
Toimintakate €/as	-944,8	-970,9	-	-970,9	-959,7	-
Tulos €/as	-995,8	-1 017,6	-	-1 017,6	-1 000,3	-
Verorahoitusosuus	90,9 %	92,2 %	-	92,2 %	90,8 %	-
Osuus toim.kuluista	14,5 %	14,4 %	-	14,2 %	14,5 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki****Kriittinen menestystekijä**

- Tarkoituksenmukaisen kokoiset perusopetuksen ryhmät ja -yksiköt

Tavoite

- Yksikkö- ja oppilaskohtaiset menot lähellä oppilaskohtaista valtionosuutta

Toteutuma

- Oppilaskohtaiset kustannukset 5495 -11 216 e koulusta riippuen (vos n. 6500 e)

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
- Resurssien tehokas käyttö; vaikuttava tehostetun ja erityisen tuen opetus sekä oppilashuoltopalvelut	- Kaikki yhdeksännen vuosiluokan oppilaat saavat päättötodistuksen	- Toteutunut
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjoaminen 1.-2.-luokan ja erityisen tuen oppilaille	- Toimintaan osallistuvia oppilaita 80-90.	-Toteutunut

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
- Tasa-arvoiset ja monipuoliset ope- tuspalvelut	- Toiminnallisten ja taloudellisten näkökulmien huomioiminen	- Yhteistyö koulujen välillä moni- puolistunut

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
- Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilökunta	- Täydennyskoulutus 3-4 pv/hlö	- Toteutunut

2.6.5 Lukio-opetus (Tehtävä 29)**TOIMINNAN KUVAUS**

Vastuuhenkilö: sivistystoimen palvelupäällikkö Tuomas Kankaanpää

Lukio tarjoaa perusopetuksensa päättäneille nuorille laaja-alaista yleissivistävää koulutusta. Se antaa riittävät valmiudet lukion oppimääriin perustuviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on tarjota laitilalaisille perusopetuksen päättäneille oppilaille houkutteleva ja tasokas toisen asteen oppilaitos.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Lukio toimii perusopetuksen opetuksen 7-9-vuosiluokkien kanssa samassa kiinteistössä ja kiinteässä yhteistyössä.

Lukion opiskelijahuoltosuunnitelma on päivitetty keväällä 2018. Opiskelijahuoltopalvelut toteutuvat lukiossa tyydyttävällä tavalla samassa kiinteistössä sijaitsevien oppilashuoltohenkilökunnan ja kouluterveydenhoidon palveluiden myötä.

Sivistysvaliokunnan talousarviovuodelle 2018 asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Lukiossa aloitti 39 opiskelijaa, joka muodosti 36,1 %:n osuuden ikäluokasta. Kevään 2018 kokeissa ei tullut hylättyjä tutkintoja eikä koesuorituksia. Syksyllä 2018 valmistuneille ylioppilaille suunnatussa kyselyssä tavoitettiin jopa 85,7 % entisistä lukion opiskelijoista. Vastausprosentti oli täten varsin hyvä. Ylioppilaiden sijoittuminen annettiin tiedoksi sivistysvaliokunnalle. Laitilassa perusopetuksen 9. vuosiluokalla 2017-2018 opiskelleista 36 % aloitti lukiossa.

Lukion vetovoimaisuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota jo syksyllä 2018 vuo-

den 2019 talousarvion valmistelun yhteydessä. Ikäluokasta suurempi osa haluttai-
siin saada lukio-opiskelujen piiriin. Lukiolle myönnetyllä lisämäärärahalta tue-
taan opiskelijoiden tietokone- ja kirjahankintoja lukuvuodesta 2019-2020 eteen-
päin. Toisen asteen opetuksen menot ovat herättäneet paljon myös valtakunnal-
lista keskustelua ja monissa paikoin ratkaisuja opiskelijoiden uudenlaisesta tuke-
misesta on jo ehditty tekemään. Lukion tarjoamia tukimuotoja hyödynnetään lu-
kion markkinoinnissa alkukeväästä 2019 alkaen ja jo ennen yhteishakua.

Laitilan lukion laadukas opetus on noteerattu niin ylioppilastulosten käsittelyssä
kuin myös oppilaitoksen entisiltä opiskelijoilta saadussa palautteessa. Laadukasta
opetusta ylläpidetään pyrkimällä hakeutumaan lukio-opetuksen kehittämiseen
suunnattuihin alueellisiin yhteistyöhankkeisiin. Mahdollisuuksia muun muassa
korkeakoulu-yhteistyöhön sekä lukioiden väliseen yhteistyöhön kartoitetaan. Vuo-
den 2018 puolella lähdettiin mukaan lukion tutoropettajatoiminnan starttaamisen
yhteistyöhön Turun kaupungin, Turun normaalikoulun lukion ja Uudenkaupungin
lukion kanssa. Yhteistyöhankkeiden tavoitteina on mm. lukion toimintakulttuurin
kehittäminen uuden lukiolain (1.8.2019) voimaantulon ja uusien lukion opetus-
suunnitelmien (1.8.2021) myötä.

HENKILÖKUNTA

Opetushenkilökunta: Lukiossa on rehtorin ja yhdeksän lehtorin virkaa sekä kul-
loinkin tarvittava määrä tuntiopettajia.

Muu henkilökunta: Koulusihteeri. Ruokahuollosta vastaa Varpeen keskuskeittiö.
Kiinteistöön liittyvät palvelut hoitaa kaupungin tekninen toimi.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sivistystoimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosään-
nön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraami-
sesta sekä toiminnan valvomisesta.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllis-
esti ja ajantasaisesti. Sivistysvaliokunnalle toteuma tiedotetaan kolmen kuukau-
den välein. Lisäksi esimiehet suorittavat säännöllisesti sisäistä valvontaa (esim.
palkkatietojen tarkastukset, oppilashuollollisten toimenpiteiden toteutumisen seu-
ranta, virkaehtosopimusten mukaisten koulutuspäivien osallistumisen seuranta,
irtaimiston tarkastukset).

Kaikkien sivistystoimen työyhteisöjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on
tehty kahdesti vuodessa. Havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteen-
päin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Merkittävimmät riskit liittyivät
talouden heikkeneviin näkyymiin sekä valtion erityisavustusten mahdolliseen lop-
pumiseen, jolloin mm. opetustoimen tavoitteellisuus ja laatu ovat vaarassa hei-
kentyä. Koulutetun ja kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus, niin tois-
taiseksi voimassa oleviin kuin myös määräaikaisiin vakansseihin on välillä haas-
tavaa.

Ennaltaehkäisevään työhön ja oppilashuoltoon panostaminen pienentää oppilai-
den syrjäytymisen riskejä. Koulutoimeen on laadittu laajasisältöinen turvallisuus-

materiaali. Sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisöjen työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus ovat keskeisiä viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan. Riittävän opiskelijamäärän aloittaminen vuosittain lukiokoulutuksessa takaa monipuolisen kurssitarjonnan toteutumisen ja sitä kautta edelleen lukion houkuttelevuuden lisääntymisen toisen asteen opiskelupaikkaa miettivien nuorten silmissä.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Lukio-opetuksen tulomääräraha toteutui 68,5 %. Tuloja kertyi yli 8 000 euroa vähemmän kuin budjetissa oli arvioitu. Suurimpana syynä tälle oli rakennusten vuokratuottojen toteutuminen budjetoitua pienempinä. Laskutusta korjattiin syksyn 2018 osalta, mutta ei koko vuoden. Laskutuskäytäntöä oli koulujen liikuntasalin osalta muutettu kesken talousvuotta lukiosta riippumattomista syistä.

Palkkamenot kokonaisuudessaan toteutuivat 104,9 % opettajien kuukausipalkkojen toteutuessa 92,9 %. Kokonaisylitystä palkkojen osalta selittää erilliskorvausten alibudjetointi (toteuma 192 %, ylitystä yli 40 000 euroa). Menoon on varauduttu tarkemmin vuoden 2019 talousarviossa.

Asiantuntijapalveluita ostettiin määrärahavarausta vähemmän. Myös koulutus- ja kalustomenoja oli ennakoitua vähemmän. Menomäärärahat toteutuivat 99,3 %. Kustannuslaskennalliset menot toteutuivat 130,2 %, jossa oli ylitystä lähes 29 000 euroa. Poistoja kirjattiin lähes 31 000 euroa ennakoitua enemmän. Kl-menoista ja poistoista sekä tulojen ennakoitua pienemmästä toteumasta johtuen talouden nettototeuma oli 106,2 % eli hieman yli 60 000 euroa ennakoitua suurempi.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Kokonaiskulut €/opp.	8063,5	8 075,39	8 690,6
Oppilasta/pt.opettaja	12,0	12,7	12,5
Kursseja/oppilas	1,7	1,6	1,64

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	21 158	17 800	0	17 800	14 250	-3 550
Menot yht.	-843 537	-889 821	0	-889 821	-895 877	-6 056
Netto ennen poistoja	-822 380	-872 021	0	-872 021	-881 627	-9 606
Poistot yht.	-33 186	-31 404	0	-31 404	-62 341	-30 937
Netto	-855 565	-903 425	0	-903 425	-943 968	-40 543
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	5 258	8 340	0	8 340	6 016	-2 324
KL menot yht.	-90 902	-104 350	0	-104 350	-130 989	-26 639
Kauden tulos	-941 209	-999 435	0	-999 435	-1 068 942	-69 507
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-109,9	-116,3	-	-116,3	-118,8	-
Kokonaiskulut €/as	-113,8	-120,0	-	-120,0	-126,0	-
Toimintakate €/as	-106,8	-113,3	-	-113,3	-116,4	-
Tulos €/as	-110,7	-116,9	-	-116,9	-123,6	-
Verorahoitusosuus	97,3 %	97,5 %	-	97,5 %	98,1 %	-
Osuus toim.kuluista	1,5 %	1,6 %	-	1,6 %	1,6 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Riittävä opiskelijamäärä	-Lukion aloittaa 40 % ikäluokasta.	39 aloittavaa, 36,1 % ikäluokasta

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Lukio tarjoaa valmiudet jatko-opintoihin ja itsensä kehittämiseen	-Ylioppilaskirjoitusten hylkäämisprosentti alle valtakunnallisen keskiarvon. -Valmistuneiden kyselyillä saavutetaan 2/3 edellisen kevään ylioppilaista.	Ei hylättyjä yo-tutkintoja eikä koesuorituksia kevään kirjoituksissa. Ei hylättyjä yo-tutkintoja syksyn kirjoituksissa Kysely lähetettiin kaikille 42:lle kevään ylioppilaalle. Vastauksia saatiin yhteensä 36 eli vastausprosentti oli varsin hyvä, 85,7

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Lukion vetovoimaisuudesta huolehtiminen	-40 % oppilaista jatkaa perusopetuksen jälkeen Laitilan lukiossa.	39 aloittavaa, 36:lla kotikunta Laitila, 36 % perusopetuksen 9. vuosiluokalla 2017-2018 opiskelleista

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Motivoitunut ja osaava henkilöstö	-Keskimäärin 1-2- koulutuspäivää/opettaja veso-koulutusten lisäksi.	1,67 koulutuspäivää vesokoulutusten lisäksi

2.6.6 Toisen asteen ammatillinen koulutus (Tehtävä 30)**TOIMINNAN KUVAUS**

Vastuhenkilö: sivistystoimenjohtaja Heli Kiertokari-Laitinen

Laitilan kaupungin talousarvion käyttötalousosan ammatillisen koulutuksen menot koostuvat lakkautetun Vakka-Suomen ammattikoulun eläkemenoista.

Laitilalaiset toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat nuoret ovat yhteishaun tulosten perusteella pääsääntöisesti lähipaikkakunnilla olevissa oppilaitoksissa (Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä Novida, Länsirannikon koulutus Oy). Laitilan kaupunki maksaa osuutensa koulutuksen järjestämisestä opeutus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti, ns. clearing-järjestelmän kautta. Tämän lisäksi opiskelijoiden oppilashuollosta aiheutuneet kustannukset maksetaan kunnille esitettyjä laskuja vastaan.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

-

HENKILÖKUNTA

-

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

-

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

TULOSASKELMA	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Tulot yht.	841	500	0	500	1 280	780
Menot yht.	-20 483	-27 261	0	-27 261	-19 397	7 864
Netto ennen poistoja	-19 642	-26 761	0	-26 761	-18 117	8 644
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-19 642	-26 761	0	-26 761	-18 117	8 644
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	0	0	0	0	0	0
Kauden tulos	-19 642	-26 761	0	-26 761	-18 117	8 644

TUNNUSLUVUT	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintakulut €/as	-2,4	-3,2	-	-3,2	-2,2	-
Kokonaiskulut €/as	-2,4	-3,2	-	-3,2	-2,2	-
Toimintakate €/as	-2,3	-3,1	-	-3,1	-2,1	-
Tulos €/as	-2,3	-3,1	-	-3,1	-2,1	-
Verorahoitusosuus	95,9 %	98,2 %	-	98,2 %	93,4 %	-
Osuus toim.kuluista	0,0 %	0,0 %	-	0,0 %	0,0 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

2.6.7 Kirjastotoimi (Tehtävä 35)

TOIMINNAN KUVAUS

Kirjasto on kaupunkilaisten tieto- ja kulttuuripalvelukeskus, joka tarjoaa tietoa ja elämyksiä. Tehtävänsä se hoitaa ajantasaisen ja monipuolisen aineistokokoelman, tarkoituksenmukaisten tilojen, kirjastoauton, riittävien aukioloaikojen, ammattitaitoisen henkilökunnan ja nykyaikaisen tietotekniikan avulla. Kirjasto on Laitilan kaupungin merkittävä hyvinvointi- ja viihtyvyystekijä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Laitilan kaupunginkirjaston tilat mahdollistavat monipuolisen toiminnan ja yhteistyön kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Pääkirjastossa kävijöitä oli 54.904 ja lainoja oli 116.434. Kirjastoautossa oli kävijöitä 6.876 ja lainoja 23.514. Kirjastoautolla oli 42 pysäkkiä ja 50 pysähdystä kahden viikon reitillä. Kirjastoautoa palvelua myytiin sekä Mynämäen että Pyhärannan kunnille.

Aukioloajat laajenivat vuoden 2018 aikana 70 %. Pääkirjastossa ja kirjastoautossa oli yhteensä 6.023 aukiolotuntia, joista omatoimiaikaa oli 3.073 tuntia. Pääkirjasto on avoinna 50 tuntia viikossa. Kesäaikana, kun kirjasto on lauantaisin suljettu, aukioloaikaa on 45 tuntia viikossa. Omatoimiaika on palveluaikojen ulkopuolella päivittäin klo 7 – 22.

Ohjatut kirjastokäynnit esikoululaisille toteutuvat suunnitellusti. Kirjastoon ja kirjastoautoon tutustumassa kävi 9 ryhmää, joissa oli 137 osallistujaa. Ohjatut kirjastokäynnit 2-, 4- ja 7-luokille toteutuivat osittain. Kirjavinkkaukseen osallistui 33 ryhmää, joissa oli 520 kuulijaa. Kaikki 7-luokat osallistuivat Mediamatka halki Suomen -mediakasvatustunneille. Vuonna 2018 senioripalveluita kehitettiin yhdessä vanhuspalvelujen ja vapaaehtoisten kanssa. Kirjasto kotiin -palvelua käytti kuusi asiakasta, jotka lainasivat yhteensä 240 teosta. Lahjoita lukuhetki -palvelun lukukertoja oli 13 ja kuuntelijoita 32. SeniorSurf -iltapäivä tavoitti 50 senioria, ja tietotekniikkaopastuksiin osallistui 12 henkeä. Kirjastoaineiston toimittaminen laitosasiakkaille laajeni yhdellä toimipisteellä ja yksi toimipiste jäi pois. Siirtokokoelmia on kuudessa ikäihmisten hoitokodissa. Yhteistyötä tehtiin myös luterilaisen seurakunnan, Palkkeen, Nuorisoverstaan ja paikallisten yhdistysten kanssa.

Kehityskeskustelut käytiin suunnitellusti. Työturvallisuutta parannettiin asentamalla kirjastoauton talliin kulkurampin liikutteluun apuväline. Vartiointipalvelujen käyttöä jatkettiin. Tavoite täydennyskoulutukseen osallistumisesta ylittyi. Kirjastotoimenjohtaja osallistui 8 koulutuspäivään, kirjastonhoitaja 4 päivään ja kirjastovirkailijat keskimäärin 3,6 päivään.

Laitilan kaupunginkirjasto kuuluu Vaski-kirjastoihin. Yhteistyö sisältää yhteisen kirjastojärjestelmän, aineisto- ja asiakasrekisterin, kirjastokortin, käyttösäännöt ja maksut. Vaski-yhteistyön etuina ovat mm. yhteiskäytössä oleva laaja, 18 kunnan kokoelma, asiakkaille ilmainen ja nopea aineiston kuljetus kirjastojen välillä sekä hankinta- ja kuvailuyhteistyö. Aineiston varaaminen muuttui maksuttomaksi vuoden 2018 aikana.

HENKILÖKUNTA

Vakinaiseen henkilökuntaan kuuluu kirjastotoimenjohtaja, kirjastonhoitaja ja neljä kirjastovirkailijaa, josta yksi toimii autokirjastonhoitajana. Vuoden aikana yksi kirjastovirkailija muutti toiseen työpaikkaan, ja uusi virkailija aloitti vuoden 2019 alussa. Yksi virkailija oli osan vuotta työvapaalla ja hänen sijaisensa teki osa-aikatyötä, mistä aiheutui säästöä palkkamenoissa.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sivistystoimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta. Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Sivistysvaliokunnalle toteutuma tiedotetaan kolmen kuukauden välein. Lisäksi esimiehet suorittavat säännöllisesti sisäistä valvontaa (esim. palkkatietojen tarkastukset, virkaehtosopimusten mukaisten koulutuspäivien osallistumisen seuranta, irtaimiston tarkastukset).

Kaikkien sivistystoimen työyhteisöjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty kahdesti vuodessa. Havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Merkittävimmät riskit kirjastossa ovat henkilöresurssin riittävyys, henkilöstön jaksaminen ja nuoren asiakaskunnan lisääntynyt häiriökäyttäminen. Koulutetun ja kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus on välillä haastavaa. Sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisöjen työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeinen viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Tulot ylittivät 5.539 €, josta on saatuja lahjoituksia 500 €. Lions Club Untamoinen Ladyt ry:ltä saatiin 500 € Novellikoukku-tapahtuman lankojen hankintaan. Viivästysmaksuja ja muita kirjaston kassaan maksuja kertyi ennakoitua enemmän.

Menot alittuivat 20.649 €. Palkkamenoja säästy, kun työvapaalla olleen kirjastovirkailijan sijainen palkattiin osa-aikaiseksi.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Lainauksia/vuosi	141 060	150 000	140328
Lainauksia/asukas	16,4	17	16,3
Lainan kustannukset €/laina	3,5	3,2	2,9
Kirjastoaineistomenot/asukas	9,2	10	10,3
Kirjastokäynnit/asukas	7,6	10	7,2
Lainajia % asukasluvusta	41	43	38,1

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	33 802	20 410	0	20 410	25 949	5 539
Menot yht.	-443 815	-426 732	0	-426 732	-406 083	20 649
Netto ennen poistoja	-410 013	-406 322	0	-406 322	-380 135	26 187
Poistot yht.	-6 423	-6 305	0	-6 305	-7 706	-1 401
Netto	-416 435	-412 627	0	-412 627	-387 841	24 786
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-39 572	-53 610	0	-53 610	-59 854	-6 244
Kauden tulos	-456 007	-466 237	0	-466 237	-447 695	18 542
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-56,8	-56,2	-	-56,2	-53,9	-
Kokonaiskulut €/as	-57,6	-56,9	-	-56,9	-54,8	-
Toimintakate €/as	-52,9	-53,8	-	-53,8	-50,9	-
Tulos €/as	-53,6	-54,6	-	-54,6	-51,8	-
Verorahoitusosuus	93,1 %	95,8 %	-	95,8 %	94,5 %	-
Osuus toim.kuluista	0,8 %	0,8 %	-	0,8 %	0,7 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Taloudellinen palvelurakenne	Vaski-yhteistyöhön osallistuminen ja yhteistyön syventäminen sekä sitä kautta syntyvät säästöt.	31.12.2018: tulot 127,1 % ja menot 95,2 %

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Kirjasto on merkittävä hyvinvointi- ja viihtyvyystekijä	Vähintään 400 uutta kirjaa / 1000 asukasta.	396
	Muuta aineistoa vähintään 100 kpl / 1000 asukasta.	86
	Vähintään 1 henkilötyövuosi / 1000 asukasta.	0,7
	Vähintään 1 asiakastietokone / 1000 asukasta.	1,4
Yhteistyö varhaiskasvatuksen, koulujen ja nuorisotoimen kanssa	Monipuolisesti aamu-, ilt- ja lauantai- aukioloaikoja.	Aukioloajat: arkisin klo 10-19, lauantaisin ja aattopäivinä klo 10-15. Toukokuusta elokuuhun kirjasto on lauantaisin suljettu.
	Järjestetään monipuolisesti ilmaisia tapahtumia kaikille kuntalaisille.	78 tapahtumaa, 966 osallistujaa
	Satutuokioita 20/vuosi.	20 satutuokiota, 501 osallistujaa
	Järjestetään esikoululaisille ohjattuja kirjastokäyntejä, kaikki ryhmät käyvät kirjastossa 1 krt/v.	Toteutui suunnitellusti
	Järjestetään 2-, 4- ja 7-luokille ohjattuja kirjastokäyntejä ja mediataitojen ohjausta, kaikki luokat käyvät kirjastossa 1 krt/v.	Toteutui osittain

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Hyvä johtaminen	Kehityskeskustelut 1-2 krt/v/työntekijä	Toteutui suunnitellusti, 1 krt/v/työntekijä

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Motivoitunut ja osaava henkilöstö	Täydennyskoulutusta vähintään 3 pv/v/työntekijä	3,5 pv/v/työntekijä
	Työtyytyväisyyskysely 1 krt/v	Kyselyä ei tehty 2018

2.6.8 Kulttuuritoimi (Tehtävä 36)**TOIMINNAN KUVAUS**

Kulttuuritoimi vahvistaa laitilalaista identiteettiä vanhoihin ja uusiin aineisiin, pyrkii luomaan kaupunkilaisille edellytyksiä kulttuuriharrastuksiin ja kulttuuripalvelujen käyttämiseen, monipuolistamaan Laitilan kulttuuritarjontaa ja tuomaan siihen vaihtoehtoja. Vilkas kulttuurielämä houkuttelee uusia asukkaita ja matkailijoita sekä tuottaa henkistä hyvinvointia. Kulttuuritoimi vastaa Kauppilan umpipihasta, Kustaa Hiekan lukutuvasta yhdessä musiikkiopiston kanssa ja osaltaan kulttuuri- matkailun edellytysten kehittämisestä.

Kaupungin kulttuuritoimi huolehtii erilaisten toimintojen koordinoinnista, aktiivoinnista, edellytysten ja yhteyksien luomisesta sekä tiedottamisesta. Se järjestää vuoden mittaan myös muutamia tilaisuuksia ja tapahtumia, mm. kesän ohjelmalliset iltatorit. Kustaa Hiekka –kulttuuriviikko järjestettiin tammikuussa kymmenennen kerran. Tärkeä merkitys on paikallishistoriallisella konsultoinnilla.

Kauppilan umpipihan kunnossapitoon ja kehittämiseen panostetaan vuosittain sekä kaupungin budjettivaroin että mm. Museovirastolta haettavin avustuksin. Kauppilan miespihan kolme sisäläpettä (asuinhuoneet ja luhtirivi) saivat uuden pärekaton kaupungin varoin. Tuulimyllyyn tehtiin uudet siivet.

Kesällä kaupungin keskustassa järjestettiin Rural Urban Art –katutaidetapahtuma, jossa katutaidekilta G-Rexin taiteilijat tekivät korvauksetta 13 erikokoista, pysyvää taideteosta. Kaupunki vastasi majoituksesta ja ruokailusta.

Laitilalaisen kulttuuritoiminnan pääosa muodostuu yhdistysten ja epämuodollisten ryhmien vapaaehtoistyöstä, joka liittyy eri taiteenaloihin, perinneharrastukseen ja matkailun edistämiseen. Elokuvateatteri Laitilan Kinon kanssa yhteistyössä järjestettiin kevättalvella elokuvaviikko. Kulttuuritoimi osallistui digitaalisten ooppera- ja balettinäytäntöjen tiedottamiseen. Kaupunki tuki Kinon toimintaa 6000 eurolla, mikä on ehtona Suomen elokuvasäätiön maksamalle vastaavalle tuelle.

Jazzkukko ry järjesti ensimmäisen Jazzkukko-festivaalin Laitilassa elokuussa 2015. Sen jälkeen toiminta on jatkunut vuosittain. Yhdistys järjesti heinäkuun loppulla 2018 festivaalin, jota kaupunki tuki 10 000 eurolla.

Kulttuurisihteerin työ perustuu yhteistyöhön monipuolisen verkoston kanssa. Läheskään kaikki työ ei tule näkyviin budjettitasolla. Työn määrällinen mittaaminen ei tuota relevanttia tulosta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Kulttuuritoiminta keskittyy erilaisiin kulttuuritiloihin, joita Laitilassa on lukuisa määrä. Tärkeimmät niistä ovat kaupungintalon valtuustosalin, Kustaa Hiekan lukutupa, opistotalo, Poukan talo ja Kauppilan umpipiha. Meijerillä on teatteritila, jota ei nykyisessä kunnossa ole mahdollista käyttää.

Kustaa Hiekan lukutuvan ensimmäinen ja toinen kerros otettiin käyttöön sisäilmaremontin jälkeen syyslukukauden alussa. Pohjakerros jäi odottamaan uusia tutkimustuloksia.

HENKILÖKUNTA

Kulttuurisihteerin 100 %

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sisäinen valvonta on kulttuuritoimessa sisäänrakennettua. Yhden hengen yksikössä on paljon monivuotisia rutiineja, jotka ovat muotoutuneet vuosikymmenten kuluessa. Tässä kohden lienee luotettava siihen, että työstä syntyy näkyviä tuloksia, joista ympäröivä yhteisö tunnistaa kulttuuritoimen mukana olon. Kulttuurisihteerin työ tapahtuu paljolti erilaisissa verkostoissa.

Talousraportit laatii kaupungin talousyksikkö. Kulttuurisihteerin pyrkii parhaansa

mukaan toimimaan säästeliäästi ja suorittamaan tiliöintinsä oikein.

Lakien ja säädösten noudattamisessa ei ole tullut esille ongelmia.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

25.2.2019 päivätyn toteutumisvertailun mukaan kulttuuritoimen talousarvion tulojen alitus oli 3.280,35 euroa ja menojen alitus 18.333,20 euroa.

Tulojen alitus johtuu pääsymaksullisten tilaisuuksien vähydestä.

Menojen alituksen yhtenä syynä on se, että elokuvateatteri Kinon tukierät 1/2018 ja 2/2018 á 1500 euroa olivat jääneet maksamatta. Syytä tähän ei tiedetä, eikä tuensaajakaan asiaa kysellyt. Tuet on maksettu takautuvasti vuoden 2019 määrärahoista.

Rahaa on jäänyt käyttämättä lisäksi rakennusten ja alueiden kunnossapidosta, kiinteistöjen valvonnasta, matkakuluista, sähkömaksuista ja sekalaisista menoista.

Poukan talon, Kauppilan umpipihan ja Kustaa Hiekan lukutuvan ylläpito vei rahaa odotettua vähemmän (lukutupa otettiin remontin jälkeen käyttöön elokuussa).

Kaiken kaikkiaan kulttuuritoimintaa on onnistuttu järjestämään hyvällä hintalaatu –suhteella, mikä on tulosta laajan toimijaverkoston yhteistyöstä.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Kauppilan umpipihan kävijämäärä	774	1 000	912
Poukan talon kävijämäärä	2 490	2 500	2154

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TUOSLASKELMA						
Tulot yht.	13 469	12 750	0	12 750	9 470	-3 280
Menot yht.	-146 144	-140 856	0	-140 856	-122 523	18 333
Netto ennen poistoja	-132 675	-128 106	0	-128 106	-113 053	15 053
Poistot yht.	-17 141	-17 301	0	-17 301	-12 334	4 967
Netto	-149 816	-145 407	0	-145 407	-125 387	20 020
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-50 850	-57 190	0	-57 190	-102 035	-44 845
Kauden tulos	-200 666	-202 597	0	-202 597	-227 422	-24 825

TUNNUSLUVUT	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintakulut €/as	-23,2	-23,2	-	-23,2	-26,0	-
Kokonaiskulut €/as	-25,2	-25,2	-	-25,2	-27,4	-
Toimintakate €/as	-21,6	-21,7	-	-21,7	-24,9	-
Tulos €/as	-23,6	-23,7	-	-23,7	-26,3	-
Verorahoitusosuus	93,7 %	94,1 %	-	94,1 %	96,0 %	-
Osuus toim.kuluista	0,3 %	0,3 %	-	0,3 %	0,4 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä

Pienellä panostuksella hyvä kulttuurinäkyvyys

Tavoite

-Myönteinen näkyvyys mediassa.

Toteutuma

-Kulttuuriasiat ovat olleet hyvin esillä mediassa, paljon saatu aikaan vähällä rahalla

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä

Kohtuuhintaisia kulttuuripalveluja ympäri vuoden

Tavoite

-Henkinen hyvinvointi lisääntyy.

Toteutuma

-Moni on kokenut ja kertonut virkistyneensä, selkeä vaikutus oli kesän katutaidetapahtumalla

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä

Kulttuurin tekijät ja kokijat kohtaavat toisensa

Tavoite

-Erilaiset kulttuurin tekijät tapaavat toisensa saman pöydän ääressä, uutta syntyy vanhan rinnalle.

Toteutuma

- Uuden, monitaiteisen kalevalaisen näytelmän syntysanat lausuttiin

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä

-

Tavoite

-

Toteutuma

-

2.6.9 Nuorisotoimi (Tehtävä 38)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: sivistystoimen palvelupäällikkö Tuomas Kankaanpää

Nuorisotoimi edistää laitilalaisten nuorten hyvinvointia ja kasvua lähinnä vapaa-ajalla tapahtuvan nuorille mielekkään toiminnan kautta. Tavoitteena on tukea nuorten itsenäistymistä sekä aktiivista kansalaisuutta yhdessä nuorisojärjestöjen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Nuorisotoimen yksikössä toimii kaksi kokoaikaista nuoriso-ohjaajaa. Sivistystoimeen perustettiin sivistystoimen palvelupäällikön virka, jonka työpanoksesta osa ohjataan nuorisotoimeen. Liikuntasiihteeri on oman virkansa ohella aiemmin vastannut myös nuorisotoimesta. Nykyisen viranhaltijan eläköityessä toimenkuvia muutettiin siten, että liikuntasiihteerille kuuluvat liikunta- ja vapaa-aikatoimen hallinnon lisäksi mm. erilaisten liikuntatapahtumien järjestäminen ja mm. erityisliikunnasta vastaaminen. Uuden viranhaltijan, sivistyspalvelupäällikön, tehtäviin kuuluu nuorisotoimen yleisestä kehittämisestä sekä nuoriso-ohjaajien lähesiemiestehtävistä huolehtiminen.

Nuorisotalo on kolme kertaa viikossa auki ja siellä järjestetään avoimen tilatoiminnan lisäksi kerho- ja ryhmätoimintaa. Taloa käyttävät myös muut nuorten parissa työskentelevät tahot mm. 4h-yhdistys, etsivät nuorisotyöntekijät, Palke ja koulut. Koulujen, sosiaali- ja kirjastotoimen, seurakunnan nuorisotyön sekä nuorisojärjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään edelleen. Nuorisojärjestöjen toimintaa tuetaan 15 000 euron avustuksilla.

Toiminnan kehittämisessä on otettu käyttöön kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskuksen Kanuunan Logbook-työkalu. Sähköisen työkalun avulla tilastoidaan kävijämääriä. Logbook on nuorisotyön auditointi- ja itsearviointimalli. Avoimessa tilatoiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota laadukkaaseen nuorisotyön toteuttamiseen ja suunnitteluun. Nuorisotoimessa pyritään reagoimaan joustavasti eri kohderyhmien tarpeisiin: avointa tilatoimintaa onkin suunnattu tarpeen mukaan mm. tyttöjen ja poikien illoilla, nuorempien alakoululaisten illoilla sekä vanhempien nuorten illoilla yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa.

HENKILÖKUNTA

Kaksi nuoriso-ohjaajaa, sivistystoimen palvelupäällikkö (40 %). Kiinteistöön liittyvät palvelut hoitaa kaupungin tekninen toimi.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sivistystoimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Sivistysvaliokunnalle toteuma tiedotetaan kolmen kuukauden välein. Lisäksi esimiehet suorittavat säännöllisesti sisäistä valvontaa.

Kaikkien sivistystoimen työyhteisöjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty kahdesti vuodessa. Havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty.

Sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisöjen työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus ovat keskeisiä viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Nuorisotoimen tulomääräraha on ylittynyt selkeästi toisaalta lisääntyneen retki-toiminnan ja toisaalta kesäleirimaksujen ennakoitua suuremman toteutumisen myötä.

Vakinaisen henkilöstön palkkojen osalta palkkamääräraha alittui (toteuma 87,4 %) toisen nuoriso-ohjaajan irtisanoutuessa ennen kesää. Tilapäiset ja sijaispalkkamenot toteutuivat ennakoitua suurempina palkkamenojen kokonaistoteuman ollessa 103,3 %, jossa ylitystä oli noin 2 500 euroa. Palkkamenojen ylittymiseen vaikutti mm. keväällä lyhyemmille jaksoille palkattu määräaikainen tilatyöntekijä.

Kaluston toteumassa näkyy nuorisotalolla samaan aikaan kaupungintalon kanssa toteutettu Iloq-lukitusjärjestelmän käyttöönotto. Nuoriso-ohjaajien huoneeseen kulkua oli tarpeen rajoittaa mm. salassa pidettävien tietojen vuoksi. Nuorisotalolla on ulkopuolisia vuokratyöntekijä.

Avustukset toteutuivat alle budjetoidun. Muun muassa perusavustuksia haettiin selvästi vähemmän kuin mitä niiden myöntämiseen oli budjetoitu. Menomäärärahat toteutuivat 94,7 % (kl-menoilla 90,4 %). Kustannuslaskennalliset menot toteutuivat alle budjetoidun (69,5 %, jossa alitusta oli yli 10 000 euroa). Talousarvion nettototeuma oli 86,9 % (alitusta hieman yli 26 000 €).

Keskeisimpinä syinä nettoalitukseen on tulojen ennakoitua selkeästi suurempi toteuma sekä toiminnan uudelleen käynnistäminen ja suunnittelu, jota kevään henkilövaihdokset edellyttivät.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Nuorisotalon kokonaiskävijämäärä	1 500	3 500	2700
Nuorisotalon avoimentilatoiminnan kävijämäärä	-	3 000	2 200

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	8 735	2 800	0	2 800	9 529	6 729
Menot yht.	-95 166	-169 121	0	-169 121	-159 822	9 299
Netto ennen poistoja	-86 431	-166 321	0	-166 321	-150 293	16 028
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-86 431	-166 321	0	-166 321	-150 293	16 028
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-26 153	-34 360	0	-34 360	-23 869	10 491
Kauden tulos	-112 583	-200 681	0	-200 681	-174 162	26 519
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-14,3	-23,8	-	-23,8	-21,2	-
Kokonaiskulut €/as	-14,3	-23,8	-	-23,8	-21,2	-
Toimintakate €/as	-13,2	-23,5	-	-23,5	-20,1	-
Tulos €/as	-13,2	-23,5	-	-23,5	-20,1	-
Verorahoitusosuus	92,8 %	98,6 %	-	98,6 %	94,8 %	-
Osuus toim.kuluista	0,2 %	0,3 %	-	0,3 %	0,3 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä

Riittävät resurssit ennaltaehkäisevään työhön

Tavoite

Kaksi työntekijää ja riittävä määrä yhteistyötahoja -> monipuoliset ja laadukkaat palvelut -> hyvinvoiva nuoriso

Toteutuma

Alkuvuoden aikana henkilövaihdoksia, uusi nuoriso-ohjaaja aloittanut 1.8.2018. Toiminnan vakiinnuttaminen ja uudet palvelut kehitteillä (ml. jalkautuva työ, eri kohderyhmien tarpeisiin vastaaminen, kouluissa tehtävä työ). Yhteistyötä tehdään vähintään viiden eri järjestö-toimijan ja alueellisten nuorisotyön verkostojen kesken. Seudullista yhteistyötä on edistetty tapahtumajärjestämisessä. Nuorisopalveluiden laadunarviointityökalun ”Logbookin” käyttöönotto meneillään (Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuunan koordinoima hanke)

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Aktiivisessa käytössä oleva nuorisotalo	3 päivää viikossa 3000 käyntiä/vuosi	Noin 2200 käyntiä vuonna 2018, tilatoimintaa säännöllisesti yli 3 päivää viikossa. Toisaalta käyttöön otettu myös eri kohderyhmiä palvelevia iltoja, esim. nuorempien iltaa, tyttöjen ja poikien iltoja, iltoja vanhemmille nuorille järjestetään myös yhteistyössä Nuorisoverstaan etsivätyön kanssa. Ulkopuolisia käyttäjiä n. 550 kpl.
	6 ryhmää/kerhoa	Kevät 2018: 3 kerhoa, järjestötoimijoiden (4H) ryhmiä, kerhot toteutuneet suunnitellusti myös syksyn 2018 osalta (ml. biljardikerhot, tanssi-kerho). Uutuutena toteutettuna ammattilaisohjaajalla tanssi-kerhoa, nuorisotila myös Palkkeen, ulkopuolisten vuokralaisten ym. käytössä
Hyvät tieto- ja neuvontapalvelut	Aktiivinen somen käyttö, ajantasaiset internetsivut, koulujen ja paikallislehden hyödyntäminen tiedotuksessa	Nuorisotoimen-verkkosivut päivitetty, lisätty näkyvyyttä some-palveluissa. Tapahtumien ja tilatoiminnan aktiivinen markkinointi. Uusien työntekijöiden osaamista pystytty hyödyntämään ja ilmettä yleisesti uudistamaan sekä virkistämään. Viestinnässä tavoitellaan monikanavaisuutta ja ajankohtaisuutta
	Ohjaaja tavoitettavissa nuorisotalon aukiolon puitteissa sekä kerran viikossa yläkoululla	Yläkoulupäivystyksissä nuorisohjaaja vähintään kerran viikossa 15.8. alkaen. Nuorisohjaajat tavoitettavissa somessa, puhelimitse ja sähköpostilla

Nuorten osallisuuskasvatus ja vaikutusmahdollisuudet	Nuorisovaltuus-to osallistuu kaupungin päätöksentekoon ja järjestää toimintaa nuorille	Nuorisovaltuuston edustaja osallistuu mm. sivistysvaliokunnan kokouksiin. Nuvan aseman selkeyttäminen hallintosäännössä edesauttaisi tilannetta. Ehdotus hallintosääntömuutoksesta nuvan osalta esitetty talous- ja hallintojohtajalle
	Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa heille tuotettaviin	Nuva järjestänyt mm. Munamarkkinoilla osallisuuskyselyn. Nuorisotoimen Spotti-piste toiminut Varpeella syyslukukaudella 2018. Kerätty oppilasmielipiteitä nuorisotoiminnan kehittämiseksi. Avoin palaute mahdollista sähköisesti nuorisotoimen verkkosivujen ja somen kautta

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä

Esimies- ja yhteistyötaidot

Tavoite

-Kehityskeskusteluita 1 krt/vuosi ja työyksikkökokouksia 1 krt/kk.

Toteutuma

Esimiesjärjestelyt muuttuneet 16.4. alkaen. Työyksikkökokoukset ja kehityskeskustelut toteutettu suunnitellusti

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä

Ajantasaiset tehtäväkuvaukset

Tavoite

-Tehtäväkuvaukset päivitetään.

Toteutuma

Nuoriso-ohjaajien tehtäväkuvaukset on päivitetty vuoden 2018 aikana osana henkilö-kunnan kehityskeskusteluja

2.6.10 Liikuntatoimi (Tehtävä 39)

Vastuuhenkilö: Liikuntasihteeri Elina Rautanen

TOIMINNAN KUVAUS:

Liikuntatoimi järjestää liikuntapalveluja siten, että kaupunkilaisilla on monipuoliset mahdollisuudet liikunnan harrastamiselle sekä tukee liikuntajärjestöjä niiden toiminnassa. Liikuntatoimi koordinoi toimintaa ja pyrkii vahvistamaan osallisuutta. Tasavertainen mahdollisuus liikunnan harrastamiseen ympäri Laitilaa on tärkeää.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET:

Liikuntatoimen tehtävä muodostuu liikuntatoiminnan, urheilutalon, FinnLamex-hallin, jäähallin, uimahallin, sivukoulujen liikuntasalien, urheilukentän ja muiden liikunta-alueiden osatehtävistä. Liikuntatoimen hallinnosta ja asioiden valmistelusta vastaa liikuntasihteeri.

Liikuntasihteerille kuuluvat liikuntahallinnon lisäksi mm. erilaisten liikuntapahtumien järjestäminen ja mm. erityisliikunnasta vastaaminen. Liikuntasihteeri osallistuu myös uusien kaupunkilaisten kotouttamiseen ja elinkeinoelämän poikkitoiminnallisiin työtehtäviin hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.

Uimahallin palvelut hankitaan ostopalveluna 2019 toukokuun loppuun ulottuvalla sopimuskaudella. Sopimus kattaa uimahallin uimaopetuspalvelut, uinninvalvonnan, liikunnanohjauspalvelut sekä kassa- ja kahvilapalvelut. Henkilöstön sijaistamispalvelut, henkilökunnan ammattitaidon ylläpito, uimahallin kehittämisen työpanos ja työnjohtotehtävät kuuluvat palvelun tuottajalle.

Uimahalli on avoinna maanantaista lauantaihin kevätkaudella toukokuun loppuun asti ja syyskaudella syyskuun alusta vuoden loppuun tarjoten uinti-, saunomis-, vesivoimistelun- ja vesijuoksupalveluja sekä vauvauinnin ohjauksen. Kaupungin koulut käyttävät uimahallia uimaopetuksessaan säännöllisesti päivittäin klo 8.30-14.30 välisenä aikana.

Monitoimihallin hoito ja valvonta sisältyy liikunta-alueiden yksikköön. Monitoimihallin vuoroja voi varata Timmi tilojenhallintaohjelmasta sähköisesti. Monitoimihallin, jäähallin, keskusurheilukentän ja muut liikunta-alueet sisältävästä liikunta-alueiden yksiköstä vastaa urheilualueiden vastaava hoitaja henkilökunnanaan kolme urheilualueiden hoitajaa ja seitsemän kuukautta vuodessa liikunta-alueella toimiva urheilualueiden hoitaja/puistotyöntekijä.

Ajanmukaisten sisäliikuntatilojen valmistuttua ns. suuret perusliikuntapaikat, monitoimihalli, uimahalli ja jäähalli ovat erinomaisessa kunnossa. Keskusurheilukentän suorituspaikkojen ja varustetason päivitykset on tehty kesällä 2018. Tasokkaat liikuntapaikat toimivat kaupungin vetovoima- ja viihtyisyystekijöinä. Edelleen tulee huolehtia pienempien kunnossapitohankkeiden toteutuksesta. Kaupungin uusi frisbeegolfrata avattiin 19.8.2018 ja tekourmi valmistui Tuunan kentälle 2018 syksyllä.

Laitilalaisia aktivoidaan liikkumaan järjestämällä kunto- ja terveysliikuntatapa-

tumia, yhteistyöverkostoa kehittämällä ja tiedotusta tehostamalla. Liikuntasiihteerin toimenkuvan muutos mahdollistaa myös erityisliikunnan kehittämisen ja uudenlaisen toiminnan toteuttamisen sekä kokeilukulttuurin, innovatiivisuutta unohtamatta.

Jäähallitoiminnan tavoitteena on jäähallipalvelujen tarjoaminen elokuun puolivälistä maaliskuun loppuun ulottuvalla jäädytyskaudella ja 100 %:n käyttöaste tarjolla olevalle jääajalle koulupäivien ulkopuolella sekä kuntosalipalvelujen tarjoaminen läpi vuoden.

Seuratoiminta-avustuksia jaetaan 30.000 euroa. Joista 20 000 perusavustuksina ja 10 000 kohdeavustuksina. Lisäksi jaetaan 5000 euron kenttämääräraha haja-asutusalueiden liikuntapaikoille

HENKILÖKUNTA

- Liikuntasiihteerin, liikuntapaikkamestari, liikuntapaikkojenhoitaja x 2,5 hlö

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Parannettavaa on paljon kaikissa prosesseissa. Laskujen tarkastaminen ja hyväksyminen poikkihallinnollisesti sekä muut taloushallinnon ja konserniohjauksen prosessit liikuntatoimen näkökulmasta.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

- Tekninen toimi on hyväksynyt menoja sivistystoimen/liikunta kustannuspalkalta

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	120 026	125 200	0	125 200	138 581	13 381
Menot yht.	-809 141	-829 216	0	-829 216	-866 488	-37 272
Netto ennen poistoja	-689 114	-704 016	0	-704 016	-727 907	-23 891
Poistot yht.	-288 417	-286 881	0	-286 881	-296 683	-9 802
Netto	-977 532	-990 897	0	-990 897	-1 024 589	-33 692
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-181 758	-190 560	0	-190 560	-229 391	-38 831
Kauden tulos	-1 159 290	-1 181 457	0	-1 181 457	-1 253 980	-72 523
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-116,5	-119,3	-	-119,3	-126,7	-
Kokonaiskulut €/as	-150,4	-152,9	-	-152,9	-161,1	-
Toimintakate €/as	-102,4	-104,7	-	-104,7	-110,7	-
Tulos €/as	-136,3	-138,2	-	-138,2	-145,0	-
Verorahoitusosuus	90,6 %	90,4 %	-	90,4 %	90,0 %	-
Osuus toim.kuluista	1,6 %	1,6 %	-	1,6 %	1,7 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tuottavuuden lisääminen hyvinvoinnin keinoin	Aktivoidaan paikalliset yritykset mukaan strategialähtöisiin hyvinvointiohjelmiin	Mukana olevien yritysten määrä Toiminta on jalkautettu osaksi toimintakulttuuria

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan palveluketjun rakentaminen	Toteutetaan poikkihallinnollisesti ja seuroja ja yhdistyksiä osallistaen	Terveystieteidenhuollossa on käytössä valmis malli. Prosessi on kuvattu
Ilo kasvaa liikkuen, lasten liikkumisen ja hyvinvointiohjelman käyttöönotto.	Innostetaan varhaiskasvatuksen yksiköt mukaan ohjelmaan.	Rekisteröityneiden yksiköiden määrä. Kaikki toimijat ovat mukana. Toiminnan laatu, lapset toimivat kokemusasiantuntijoina.
Vertaisohjaajaverkoston rakentaminen	Osallistetaan kuntalaiset mukaan palvelujen tuottamiseen.	Vertaisohjaajien määrä ja tuotetut palvelut. Toiminta on lisääntynyt haja-asutusalueilla.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Olemassa olevan tiedon hyödyntäminen liikuntatoimen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa.	liikuntatoimen matriisi	asiakas- ja hyvinvointitiedolla johtaminen

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Mahdollisimman moni työntekijä löytää Laitilan kaupungin liikunta- ja palvelut ja olemassa olevat ryhmät.	Hyvä markkinointi ja henkilökohtaiset kontaktit.	Henkilöstön kokemus hyvinvoinnin lisääntymisestä Toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista.

2.7. VAKKA-SUOMEN KANSALAI SOPISTON JOHTOKUNTA

2.7.1 Aikuiskoulutus/Vakka-Suomen kansalaisopisto (Tehtävä 40)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: kansalaisopiston rehtori Tomi Kangas.

Vakka-Suomen kansalaisopisto järjestää toiminta-alueensa asukkaille monipuolista vapaan sivistystyön koulutusta ja mahdollisuuksia oppimiseen ja omaehtoiseen itsensä kehittämiseen. Opiston toiminta perustuu opiskelijan omien lähtökohtien ja valintojen kunnioittamiseen ja luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle sekä elämää yleensä että työelämää varten. Vakka-opisto järjestää tavoitteellista, monipuolista harrastepohjaista aikuisopetusta, lapsille ja nuorille suunnattua taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetusta sekä avointa korkeakouluopetusta ja mahdollisesti myös täydennyskoulutusta eri henkilöstöryhmille.

Kansalaisopiston laajan toiminta-alueen eri osissa on mahdollista painottaa erilaisia oppiaineita. Koko opiston mittakaavassa painopistealueina ovat käden taidot, taideaineet sekä liikunta ja terveys, minkä lisäksi voidaan painottaa kielten, tietotekniikan ja yhteiskunnallisten aineiden koulutusta. Tärkeinä koulutustehtävinä ovat tietoyhteiskunnan vaatimien perustaitojen lisääminen sekä yleisten kansalaisyhteiskunnan valmiuksien kehittäminen. Läpilyövä periaatteena koko toiminnassa on paikallisuuden ja paikalliskulttuurin tukeminen sekä paikallisen kulttuuriperinnön vaaliminen kestävän kehityksen periaatteita noudattaen.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Seudullinen, Laitilan kaupungin ylläpitämä Vakka-Suomen kansalaisopisto on aloittanut toimintansa 1.1.2007. Kansalaisopisto tarjoaa palveluja kattavasti koko toiminta-alueen (Laitila, Pyhäranta, Uusikaupunki, Taivassalo, Kustavi ja Vehmaa) vuosittain jopa yli sadassa eri toimipisteessä. Toimintaa suunnitellaan ja kehitetään vastaamaan kuntalaisten ja muuttuvan yhteiskunnan tarpeita.

Vakka-Suomen kansalaisopisto tekee yhteistyötä seudun muiden oppilaitosten ja etenkin alueen muiden vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa (erityisesti Turun, Salon ja Rauman seutujen kansalaisopistojen kanssa). Edellä mainituissa yhteistyöverkostoissa voidaan toteuttaa kehittämishankkeita, joihin haetaan erillisiä rahoitusta. Vakka-opisto on vuosittain mukana muutamissa alueellisissa ja kansallisissa sekä mahdollisesti myös kansainvälisissä kehittämis- tai koulutushankkeissa.

HENKILÖKUNTA

Vakka-Suomen kansalaisopiston henkilökunta muodostuu seuraavasti: 1) kokoaikainen rehtori, joka on työajastaan 60 % (3 työpäivää viikossa) Laitilan toimistossa ja 40 % (2 työpäivää viikossa) Uudenkaupungin toimistossa; 2) kokoaikainen suunnittelija Laitilan toimistossa; 3) osa-aikainen suunnittelija Uudenkaupungin toimistossa; 4) kokoaikainen opistos sihteeri Laitilan toimistossa; 5) kokoaikainen opistos sihteeri Uudenkaupungin toimistossa; 6) kolme päätoimista opettajaa (käden taidot, kielet ja tietotekniikka), joiden työpanoksesta virkaehtosopimuksen mukaisesti n. 38 % osoitetaan oman oppiaineryhmän

kurssien suunnitteluun ja muuhun kehittämistoimintaan koko opiston toimi-alueella 7) valvoja Uudenkaupungin Pohitullin koulun toimipisteessä 8) tuntipalkkainen iltavalvoja Laitilan keskustan alueella sekä 9) Pyhärannassa, Taivassalossa, Kustavissa ja Vehmaalla osa-aikaiset osastonjohtajat. Edellä luetellun vakinaisen henkilöstön lisäksi Vakka-opistossa työskentelee yhteensä jopa 210-230 sivutoimista tuntiopettajaa ja luennoitsijaa vuosittain.

Rehtori Tomi Kangas on toiminut 1.8.2017 lähtien osittain myös Laitilan lukion rehtorin viransijaisena, ollen osittaisella virkavapaalla kansalaisopiston rehtorin virasta. Kansalaisopiston rehtorin tehtäviä on joiltain osin jaettu määräaikaisesti opiston muulle henkilökunnalle.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vakka-Suomen kansalaisopiston sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutumisen seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta. Vakka-opisto noudattaa Laitilan kaupungin hallintosääntöä. Lisäksi noudatetaan toimialaa koskevaa lainsäädäntöä sekä muita opistoa ja sen ylläpitoa koskevia sopimuksia.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Vakka-opiston johtokunnalle toteuma on tiedotettu ja tiedotetaan jokaisessa johtokunnan kokouksessa.

Opiston kurssimaksut laskutetaan opiston toimistojen kautta osana Laitilan kaupungin myyntireskontraa, saatavien perinnässä noudatetaan kaupunginhallituksen antamia määräyksiä sekä laskutus- ja perintäohjeita.

Kansalaisopiston rehtori suorittaa säännöllisesti esimiehelle kuuluvaa sisäistä valvontaa (esim. palkkatietojen tarkastukset, laskutusten tarkastus, henkilökunnan koulutuspäivien osallistumisen seuranta ym.).

Sivistystoimen työyksikköjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty talvesta 2014 lähtien kahdesti vuodessa. Vakka-opisto on ollut tiiviinä osana tätä arviointia, havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Laitilan kaupungin sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisön työhyvinvointiin kiinnitetään kansalaisopistossa erityistä huomiota.

Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeistä viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja monipuolisesta tiedotuksesta huolehditaan myös sosiaalisen median kanavissa.

Vakka-Suomen kansalaisopiston rehtorin tekemistä viranhaltijapäätöksistä (ratkaisuvallasta määritelty kaupungin hallintosäännössä) pidetään päätöspöytäkirjaa ja tarvittaessa annetaan tarkempi yksilöinti opiston johtokunnan kokouksissa. Vakka-opiston toimialueen sivistystoimesta vastaavat viranhaltijat saavat 3-4 kertaa vuodessa ns. alueellisissa opistokokouksissa selvityksen kansalaisopistoa koskevista asioista. Vakka-opiston johtokunnan pöytäkirjat toimitetaan edelleen Laitilan kaupunginhallitukselle ja osakaskuntien kaupungin-/kunnanhallituksille tiedoksi.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Vakka-Suomen kansalaisopistossa v. 2018 tuloja saatiin yhteensä 33 174,45 euroa

ennakoitua enemmän, mikä selittyy etenkin kurssimaksutulojen kasvaneella osuudella. Kurssimaksutuloja saatiin yhteensä lähes 256 800 euroa eli yli 48 800 euroa budjetoitua enemmän.

Opiston menot yhteensä (sisältäen kustannuslaskennalliset erät eli KL-menot) alittuivat 11 812,54 euroa, eli menojen toteutumisprosentti oli 99,1 %.

Vakka-opiston taloudessa huomioidaan myös kustannuslaskennalliset erät (KL-menot eli palkkahallinnon kustannukset, siivous, talonmiespalvelut, sisäiset KL-vuokrat jne.). Nämä KL-menot ylittyivät n. 6 160 e, mutta niiden syntyyn tai muodostumiseen ei käytännön yksikkötasolla juuri pysty vaikuttamaan.

Tehtävä alittuu talousarvion neton osalta 44 987 euroa. Kurssimaksujen tasoa korotettiin hieman vuodelle 2018, mutta kokonaisuudessa kurssimaksutuotto oli selvästi vielä ennakoituakin suurempi. Tämä selittyy ennakoitua suuremmilla opiskelijämäärillä. Menoja ei kyetty kasvattamaan enää kesken syksyä, jolloin vasta selvisi ennakoitua suurempi kurssimaksukertymä kurssilaisten ilmoittautumis- ja osallistumisaktiivisuuden kasvaessa (kurssimaksut laskutetaan pääosin syysluku-kaudella, myös koko lukuvuoden kurssien osalta).

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Opiskelijämäärä			
Yksilöittäin laskettuna	5 570	5 300	5 419
Kursseittain laskettuna	13 451	12 000	12 680
Taloudellisuus			
Toimintakulut €/opiskelija	98,94	110,52	103,66
Toimintakulut €/opetustunti	79,43	83,41	77,26
Toimintakulut €/opintopiiri	1598,91	1711,27	1640,98
Muut			
Opetustuntien määrä	16 748	15 900	17 013
Toimipaikat	103	100	98
Opintopiirien määrä	832	775	801

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	631 965	568 000	0	568 000	601 174	33 174
Menot yht.	-1 280 339	-1 281 176	0	-1 281 176	-1 263 205	17 971
Netto ennen poistoja	-648 374	-713 176	0	-713 176	-662 030	51 146
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-648 374	-713 176	0	-713 176	-662 030	51 146
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-49 951	-45 060	0	-45 060	-51 219	-6 159
Kauden tulos	-698 325	-758 236	0	-758 236	-713 249	44 987

TUNNUSLUVUT	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintakulut €/as	-156,4	-155,2	-	-155,2	-152,0	-
Kokonaiskulut €/as	-156,4	-155,2	-	-155,2	-152,0	-
Toimintakate €/as	-82,1	-88,7	-	-88,7	-82,5	-
Tulos €/as	-82,1	-88,7	-	-88,7	-82,5	-
Verorahoitusosuus	52,5 %	57,2 %	-	57,2 %	54,3 %	-
Osuus toim.kuluista	2,2 %	2,1 %	-	2,1 %	2,1 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Opiston rahoituspohjan ja tulorahoituksen tason turvaaminen	-Ylläpitäjän ja osakaskuntien maksu- osuuksien säilyttäminen vähintään nykytasolla. -Riittävän ulkopuolisen rahoituksen haku.	-Ylläpitäjän ja osakaskuntien maksu- osuuksista on neuvoteltu vuoden ai- kana ja v. 2019 talousarvioon maksu- osuudet ovat suunnilleen ennallaan. -Ulkopuolista rahoitusta on saatu OPH:lta 6 000 € opintoseteleihin, OPH:lta 27 377 € Erasmus+ -rahoit- teeseen hankkeeseen ”Vakka-opisto Heading for Europe” sekä hakemusta vastaan lisäsuoritteita Opetus- ja kulttuuriministeriöltä maahanmuutta- jien suomen kielen koulutukseen 368 lisätuntia/17 571,60 euroa lisää valti- onosuutta.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Opiston kurssitarjonnan laajuus	-Tavoitteena 15 900 opetustuntia ja 750 kurssia kalenterivuodessa.	-Kalenterivuoden 2018 aikana toteu- tui 17 013 opetustuntia (107,0 % koko vuoden tavoitteesta) sekä 801 kurssia (103,35 % koko vuoden ta- voitteesta).
Opetuksen toteutus mahdollisimman kattavasti ja lähipalveluperiaatteella koko toimialueella	-Tavoitteena järjestää kalenterivuo- den aikana opetusta 100 eri toimipai- kassa ja toteuttaa 5 tietoverkkoja hyödyntävää kurssia.	-Kalenterivuonna 2018 opetusta jär- jestettiin 98 toimipaikassa ja toteutui 3 verkkopohjaista kurssia.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Kansalaisopiston kehittämis- ja laatu-toiminnan jatkaminen ja tehostaminen	-Osallistutaan vuosittain 1-3 kehittämishankkeeseen joko itse haetulla hankerahoituksella tai yhteistyöverkostojen kanssa.	-Kalenterivuoden aikana oltiin mukana LaKe-rahoitteisessa OpistoAkatemia-kehittämishankkeessa -saatiin myönteinen päätös Erasmus+-rahoitteiseen Vakka-opisto Heading for Europe-hankkeeseen, 27 377 euron tuki -OKM myönsi lisäsuoritteita maa-hanmuuttajien kielikoulutukseen, 368 tuntia/17 571,60 euroa -OPH:lta saatiin 6000 € valtionavustusta opintoseteleihin.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Työhönsä sitoutunut, hyvinvoiva henkilökunta	-Tehdään työtyytyväisyyskysely ja analysoidaan sen tulokset.	-Tehdyn kyselyn pohjalta nousseisiin kehittämiskohteisiin on tartuttu, mm. opetusohjelman aikataulu on uudistettu ja henkilökunnan työnjakoa kehitetty.
Henkilökunnan osaamisen kehittäminen	-Laaditaan koulutussuunnitelma päätoimiselle henkilökunnalle ja toteutetaan sitä suunnitelmallisesti.	-Henkilökunta on osallistunut koulutuksiin erittäin aktiivisesti ja suunnitelman mukaisesti.

2.8. VAKKA-SUOMEN MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA**2.8.1 Vakka-Suomen musiikkiopisto (Tehtävä 41)****TOIMINNAN KUVAUS**

Vastuhenkilö: rehtori Jussi Kauranen.

Vakka-Suomen musiikkiopisto on ensisijaisesti lapsille ja nuorille taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetusta antava oppilaitos. Vakka-Suomen musiikkiopiston toimialueeseen kuuluvat Kustavi, Laitila, Pyhäranta, Taivassalo, Uusikaupunki ja Vehmaa. Vakka-Suomen musiikkiopisto pyrkii olemaan oman toiminta-alueensa merkittävä kulttuurivaikuttaja koulutuksen ja tapahtumien järjestäjänä. Toiminnallaan Vakka-Suomen musiikkiopisto edistää hyvinvointia toiminta-alueellaan järjestämällä opetusta, konsertteja ja kulttuuritapahtumia. Alueellista yhteistyötä tehdään laajalti Varsinais-Suomen ja Satakunnan musiikkiopistojen kanssa.

Vakka-Suomen musiikkiopiston perustehtävä on tarjota monipuolista ja laadukasta musiikkikasvatusta, jolla luodaan edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja elinikäiselle harrastamiselle. Opinnoilla annetaan valmiudet musiikinalan ammattiopintoihin suuntautuville oppilaille.

Oppilaitoksen opetus- ja muu toiminta pohjautuu taiteen perusopetusta koskevaan

lainsäädäntöön sekä 1.8.2018 alkaen Opetushallituksen vuonna 2017 antamiin Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Vakka-Suomen musiikkiopiston talousarvio vuodelle 2018 on laadittu noudattaen Laitilan kaupungin ohjeita ja annettua kehystä. Talousarvio on laadittu siten, että musiikkiopiston oppilaiden tarvitsemat opetuspalvelut voidaan järjestää. Talousarvion tavoitteena on vakaan talouden turvaaminen.

Vakka-Suomen musiikkiopiston sopimuskunnat ovat käyneet vuosittaisen yhteisen neuvottelun talousarvioraamin valmisteluvaiheessa, ja ilmoittaneet, että jatkavat palvelua yhteisesti sovitussa laajuudessa. Musiikkiopiston eri sopimuskuntien käyttämisen tilojen vuokratustannukset kirjataan Vakka-Suomen musiikkiopiston johtokunnan talousarvioon. Mikäli vuokrat nousevat jossakin sopimuskunnassa, tämä edellyttää vastaavaa lisäystä myös kyseisen kunnan maksuosuuteen.

Vakka-Suomen musiikkiopiston talous on pysynyt vakaalla pohjalla. Musiikkiopiston palvelut on tuotetut vaikuttavasti, tehokkaasti, kokonaistaloudellisesti ja laadukkaasti. Musiikkiopiston osakaskunnat ovat säilyttäneet nykyiset kuntaosuutensa. Musiikkiopisto etsii aktiivisesti projekteihin ja hankkeisiin ulkopuolista rahoitusta.

Vakka-Suomen musiikkiopisto aloitti yhteistyön Vörun musiikkikoulun kanssa keväällä 2017. Yhteistyö käynnistyi orkesterivierailuilla Laitilassa ja Uudessa kaupungissa 20.-23.3.2017. Vastavierailu Vöruun tapahtui kesäkuussa 2018.

HENKILÖKUNTA

Rehtori, toimistos sihteeri sekä 21 opettajaa, joista 7 opettajaviranhaltijaa ja 14 tuntiopettajaa.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vakka-Suomen musiikkiopiston sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisessa sekä toiminnan valvomisessa. Vakka-Suomen musiikkiopisto noudattaa Laitilan kaupungin hallintosääntöä sekä sitä koskevaa lainsäädäntöä ja kaikkia niitä sopimuksia, joita toiminnan ylläpitämiseksi on solmittu. Vakka-Suomen musiikkiopisto noudattaa näiden lisäksi taiteen perusopetuksen lainsäädäntöä.

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Vakka-Suomen musiikkiopiston johtokunnalle toteutuma tiedotetaan kokousten yhteydessä. Musiikkiopiston lukukausimaksut laskuttaa Laitilan kaupungin talous- ja laskentayksikkö, perinnässä noudatetaan kaupungin hallituksen antamia määräyksiä ja laskutus- ja perintäohjeita.

Laitilan kaupungin sivistystoimen yksiköitä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty, jossa musiikkiopisto on ollut mukana. Havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Vakka-Suomen musiikkiopistolle on laadittu laajasisältöinen turvallisuusmateriaali. Laitilan kaupungin sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen.

Vakka-Suomen musiikkiopiston henkilöstön työhyvinvointiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Riittävästä, ajantasaisesta ja oikeasta tiedotuksesta huolehditaan. Vakka-Suomen musiikkiopiston irtaimiston tarkistus on suunniteltu tehtäväksi kesäkuussa 2019.

Vakka-Suomen musiikkiopiston rehtorin tekemistä viranhaltijapäätöksistä pidetään päätöspöytäkirjaa, tehdyistä päätöksistä luettelo toimitetaan ote sivistysjohtajalle ja johtokunnalle annetaan kokousten yhteydessä tarvittaessa tarkempi yksilöinti.

Vakka-Suomen musiikkiopiston johtokunnalle annetaan sen kokouksissa ajan-kohtaiskatsaus musiikkiopiston ajankohtaisista asioista. Lisäksi musiikkiopiston toimialueen sivistysjohtajille/hyvinvointijohtajalle annetaan kolme kertaa vuodessa alueellisen opistokokouksen yhteydessä selvitys musiikkiopistoa koskevista asioista. Musiikkiopiston johtokunnan pöytäkirjat toimitetaan edelleen Laitilan kaupunginhallitukselle.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Vakka-Suomen musiikkiopiston johtokunnalle toteutuma tiedotetaan kokousten yhteydessä. Musiikkiopiston lukukausimaksut laskuttaa Laitilan kaupungin talous- ja laskentayksikkö, perinnässä noudatetaan kaupunginhallituksen antamia määräyksiä ja laskutus- ja perintäohjeita.

Tuloja on kertynyt yhteensä 13 019,96 € arvioitua enemmän, josta valtion erityisavustusta vuoden 2017 avustuspäätöksestä on siirtynyt tilivuodelle 2018 yhteensä 5 877,02 € ja muita tuottoja 7 142,94 €. Lukukausimaksukertymä on 1 500,06 € arvioitua pienempi. Avoimen osaston toiminnassa tuloja on tullut 1 070,00 € enemmän.

Toimintamenoja on kokonaisuudessaan 843,31 € budjetoitua vähemmän.

Opetustunneissa Laitilassa ja Vehmaalla ei ole päästy tavoitteeseen, johtuen uusien hakijoiden vähydestä ja oppilaiden opintojen lopettamisista. Uudessakaupungissa on vastaavasti ollut arvioitua enemmän oppilaita. Kustavissa, Pyhärännässä ja Taivassalossa on onnistuttu saavuttamaan arvioitu opetustuntitaso.

Laitilan kaupungin vuoden 2018 tilinpäätöksen laadintaohjeiden mukaisesti musiikkiopisto selvitti 6.2.2019 mennessä vuoden 2018 lopulliset osakaskuntein maksusuodet.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Oppilasmäärä 20.9. tilanteen mukaan	617	400	619
josta varhaisiän kasvatuksen oppilasmäärä	274	100	247
Maksullisen palvelutoiminnan oppilasmäärä	8	10	9
Opetustuntien lukumäärä	12856	12 845	12 942
josta varhaisiän kasvatuksen opetustuntien määrä	698	500	709
Maksullisen palvelutoiminnan opetustuntien lukumäärä	230	190	207
Konserttien määrä	47	30	74
Hakijoiden määrä	122	100	60
Oppilaaksi hyväksytyjen määrä	79	50	45
Päättötodistusten määrä (musiikin perustaso)	19	10	5
Päättötodistusten määrä (musiikkiopistotaso)	1	2	5

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	398 816	353 750	0	353 750	351 511	-2 239
Menot yht.	-955 042	-945 050	0	-945 050	-938 002	7 048
Netto ennen poistoja	-556 226	-591 300	0	-591 300	-586 491	4 809
Poistot yht.	-6 529	-5 951	0	-5 951	-19 201	-13 250
Netto	-562 755	-597 251	0	-597 251	-605 692	-8 441
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-24 091	-32 470	0	-32 470	-36 666	-4 196
Kauden tulos	-586 845	-629 721	0	-629 721	-642 357	-12 636
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-115,1	-114,4	-	-114,4	-112,7	-
Kokonaiskulut €/as	-115,9	-115,1	-	-115,1	-115,0	-
Toimintakate €/as	-68,2	-73,0	-	-73,0	-72,1	-
Tulos €/as	-69,0	-73,7	-	-73,7	-74,3	-
Verorahoitusosuus	59,5 %	64,0 %	-	64,0 %	64,6 %	-
Osuus toim.kuluista	1,6 %	1,6 %	-	1,5 %	1,5 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tulo- ja rahoituspohjan vahvistaminen	-Nykyisten kuntaosuuksien säilyttäminen.	-Kuntaosuudet säilyneet nykytasolla. VOS-yksikköhinta noussut hieman.
Kokonaiskulujen hallinta	-Tulot ja menot tasapainossa.	-Tuloja on kertynyt arvioitua enemmän. Menoja osalta arvioidussa.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Vaikuttavat, tehokkaat, kokonaistaloudelliset ja laadukkaat palvelut	-Toimintaan tyytyväiset oppilaat ja heidän huoltajat.	-Toimintavuoden aikana saatu palaute on ollut pääosin myönteistä ja kannustavaa.
Palveluita ja toimintaa kehitetään oivaltavasti ja innovatiivisesti	-Soitinvalikoima mahdollisimman laaja ja sata hakijaa vuosittain.	-Soitinvalikoima pysynyt laajana. Uusia hakijoita yhteensä 60.
Oppilaille ja vanhemmille konkreettista hyötyä musiikkiopistosta	-Positiivinen ja monipuolinen näkyvyys.	-Uutiskirja, some- ja medianäkyvyyttä ollut.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Johtaminen ja päätöksenteko osaamiseen ja tietoon perustuvaa	-Riittävä informaation liikkuvuus eri keinoin.	-Uutiskirje, Wilma, sähköpostit, some (facebook ja twitter) sekä tekstiviestit varmistavat riittävän kattavuuden tiedonkulussa
Luodaan avoimuuteen ja vuorovaikutukseen perustuva hallintokulttuuri	-Musiikkiopiston toiminta kaikille kuntalaisille tuttua.	-Kuntalaisilta saatu palaute on ollut myönteistä.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Arvostava ja kannustava henkilöstöjohtaminen	-Hyvinvoiva henkilöstö.	-Sairaspoissaoloja vähän ja henkilöstön kanssa keskusteleva ilmapiiri.
Haluttu ja kiinnostava työnantaja	-Riittävä määrä hakijoita ja henkilöstön pysyvyys.	-Avoimna olleisiin tehtäviin ollut riittävästi hakijoita ja valinnat saatu tehtyä.
Osaamisen kehittäminen	-Tarpeeseen perustuva koulutussuunnitelma.	-Koulutussuunnitelma tehty.

2.9. SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

2.9.1 Sosiaali- ja terveysvaliokunta (Sosiaali- ja terveyspalvelut)

TEHTÄVÄT

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto, perhepalvelut, iäkkäiden palvelut, vammais- palvelut, toimeentuloturva, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoito.

TOIMINTA-AJATUS

Sosiaali- ja terveystalouden tuottamisen lähtökohtana on eettinen toiminta, johon kuuluvat inhimillisyyden, oikeudenmukaisuuden ja asiakas/ potilaslähtöisyyden periaatteet. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan lisäksi palvelujen jatkuva kehittämisen tarve sekä laadun ja taloudellisuuden vaateet. Tehostetaan omien palveluiden käyttöä ja kehitetään palveluja muuttuvassa toimintaympäristössä kustannustehokkaasti.

Laitilan kaupungin sosiaalipalvelujen perustehtävänä on edistää ja ylläpitää yksilön, perheiden ja koko yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä. Sosiaali- ja terveystalouden tehtävänä on myös huolehtia terveystalouden perustehtävän (terveyden edistäminen, sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito) toteutumisesta.

Sosiaali- ja terveystalouden strategiset päämäärät perustuvat Laitilan kaupungin strategiaan

HENKILÖKUNTA

Palvelurakennetta on kevennetty (Pihlajakodon lakkautus), palveluihin pääsy on parantunut (matalan kynnyksen strategia perhepalveluissa) ja palveluketjut toimivat aikaisempaa sujuvammin (kotihoidosta asumispalveluiden/palveluseteliasumisen piiriin ilman turhaa jonotusta). Päihde- ja mielenterveyspalvelut on yhdistetty aiempaa sujuvammin ja lasten, nuorten ja perheiden palvelujen yhteiskehittämisessä on päästy hyvään vauhtiin. Talouden hallinta ja tuottavuus ovat myös parantuneet selvästi.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Talousarvio toteutui kokonaisuutena lisämääräraha huomioiden 100%:sti Sosiaalitoimen hallinto ylittyi 3,3% eli euroissa 20 129€. Ylitys selittyy palkkamenojen kasvulla ja ostopalveluiden arvioitua suuremmalla käytöllä (päihdehuolto). Perhepalveluissa ylitys oli 7,6% eli euroissa 124 065€. Ylitys selittyy sillä, että lastensuojelussa jouduttiin tekemään kodin ulkopuolelle tehtyä sijoituksia arvioitua enemmän (10 kiireellistä sijoitusta ja 6 huostaanottoa). Perusterveydenhuolto ylittyi 3,3% eli euroissa 169 243€. Ylitys selittyy sijaismäärärahojen ylittymisellä (ostolääkärit) ja lääkeostoihin on käytetyn arvioitua enemmän. Erikoissairaanhoito alittui 1,7% eli euroissa 175 405€. Alitus selittyy perusterveydenhuollon tehokkaalla toiminnalla ja arvoitua pienemmällä erikoissairaanhoidon tarpeella. Vammaispalvelut alittuivat 1,3% eli euroissa 40 834€. Alitus selittyy palveluiden arvoitua vähäisemmällä käytöllä.

Iäkkäiden palvelut alittuivat kokonaisuutena 1,9% eli euroissa 202 345€. Pihlajakodon kustannuspaikalla (3775) määrärahoja on jäänyt käyttämättä 384 232 €, koska Pihlajakoto ei toiminut koko vuotta sen lakkauttamisen johdosta. Kustannuspaikalla 3785 yks. vanhusten tehostettu palveluasuminen menot ovat ylittyneet 164183 € (käyttö 110 %). Palveluseteleihin on tarvittu arvioitua enemmän määrärahoja.

Toimeentuloturva alittui 3,4% eli euroissa 6838€. Alitus selittyy työllisyystilanteen paranemisella, jolloin tarvetta työmarkkinatuen kuntaosuuden maksamiseen on ollut arvioitua vähemmän.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toteutunut sosiaali- ja terveystoimen johtamis- ja hallintojärjestelmissä, päätöksenteossa sekä toiminnan ja talouden suunnittelussa sekä seurannassa, poikkeamiin reagoinnissa ja suoriutumisen arvioinnissa kaikilla organisaation tasoilla. Tehtävien vastuuhenkilöt ja muut viranhaltijat ovat tietoisia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista eikä sitä ole eriytetty muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta. Kunnan määrittelemien vastuutahojen velvollisuutena on analysoida toimintaympäristön muutoksia ja tunnistaa talousarvion valmistelun yhteydessä tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida riskien vaikutuksia ja laatia tarvittavat suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Omavalvontasuunnitelmat on tehty ja päivitetty vuoden 2017 aikana.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	4 630 511	4 375 984	0	4 375 984	4 080 481	-295 503
Menot yht.	-31 541 237	-31 217 726	-821 625	-32 039 351	-31 734 574	304 777
Netto ennen poistoja	-26 910 726	-26 841 742	-821 625	-27 663 367	-27 654 094	9 273
Poistot yht.	-313 600	-243 380	0	-243 380	-318 058	-74 678
Netto	-27 224 326	-27 085 122	-821 625	-27 906 747	-27 972 152	-65 405
Kustannuslask.erät						
KL tulot yht.	-9 919	2 300	0	2 300	3 079	779
KL menot yht.	-833 094	-746 060	0	-746 060	-1 090 971	-344 911
Kauden tulos	-28 067 339	-27 828 882	-821 625	-28 650 507	-29 060 044	-409 537
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-3 806,5	-3 740,2	-	-3 836,3	-3 796,6	-
Kokonaiskulut €/as	-3 843,4	-3 768,7	-	-3 864,8	-3 833,4	-
Toimintakate €/as	-3 263,2	-3 227,9	-	-3 324,0	-3 324,3	-
Tulos €/as	-3 300,1	-3 256,4	-	-3 352,5	-3 361,1	-
Verorahoitusosuus	85,9 %	86,4 %	-	86,7 %	87,7 %	-
Osuus toim.kuluista	52,7 %	51,0 %	-	51,5 %	51,9 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palvelurakenteet kustannustehokkaasti toimivia	-Kustannusten kasvun hillitseminen palvelumuotoilun avulla.	-Palveluvalikot on kuvattu lapsiperheiden palveluista.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Lakisääteisten palveluiden saavuus, ennaltaehkäisevien palveluiden ensisijaisuus	-Oman henkilöstön tehokas käyttö.	-Oman henkilökunnan käyttö ei riittävän tehokasta. Edelleen työajanseurannoilla tehostettava.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palvelut oikeaan aikaan oikeassa paikassa	-Palvelut kuvattuna ja uusia toimintatapoja luotu yhteistyön vahvistamiseksi.	-Palveluprosessit tehty ja yhteistyötä lisätty.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Henkilöstön hyvinvointi	-Esimiestyön vahvistaminen täydennyskoulutuspäivillä. -Verkostomaisen työtteen lisääminen prosessityöskentelyn jatkamisella.	-Koulutuspäiviä yhteensä 748 (634 v.2017). Terveyskeskus 203pv ja muu sote 545pv.

2.9.2 Sosiaali- ja terveystoimen hallinto (Tehtävä 43)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: sosiaali- ja terveysjohtaja Jussi Mattila.

Hallinto sisältää sosiaalityön (sisältäen myös päihdehuollon) ja muun hallinnon. Hallinnossa ja sosiaalityössä työskentelevät sosiaali- ja terveysjohtaja, erityis-sosiaalityöntekijä, kaksi perhetyöntekijää, avopalvelujohtaja, Kaukolankodin johtajan työpanoksesta 60%, kaksi ammatillista tukihenkilöä, kolme palvelusihteeriä sekä perhevalmentaja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Sosiaali- ja terveystoimessa tuotetaan lakisäätiset peruspalvelut. Painopisteenä on perheiden hyvinvointia tukevien palveluiden organisointi, koordinointi ja kehittäminen. Erityisenä painopisteenä sosiaali- ja terveystoimen toiminnan yhtenäistäminen ja palveluiden yhteensovittaminen eri toimijoiden yhteistyössä niin, että asiakkaiden palveluprosessit on kuvattuna ja rajapintojen työskentely tiedotettuna. Painopiste on edelleen ehkäisevien palveluiden ja perheiden varhaisen tuen lisäämisessä. Palveluita uudistetaan jatkuvasti vastaamaan nykyaikasta ja verkostomaista työtapa. Palvelujen uudistamisessa parantuu tuottavuuden lisäksi palvelujen saatavuus, asiakaskokemus ja vaikuttavuus sekä henkilöstökokemus.

Sosiaalityön tulee vastata yhä vaikeutuneimpiin perheiden ja yksilöiden tilanteisiin. Ongelmat voivat olla hyvinkin pitkittyneitä tai sitten tilanteet kriisiytyvät äkillisesti. Kummassakin tilanteessa sosiaalityön täytyy olla toimintakykyinen ja osaava. Erilaiset osaamisen kehittämistarpeet korostuvat, samoin työnohjaukselliset ja muut koko henkilöstön jaksamista tukevat toimenpiteet ovat tärkeitä. Täydennyskoulutusvelvoite koskee koko sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöä.

HENKILÖKUNTA

Palvelurakennetta on kevennetty, palveluihin pääsy on parantunut ja palveluketjut toimivat aikaisempaa sujuvammin. Päihde- ja mielenterveyspalvelut on yhdistetty aiempaa sujuvammin ja lasten, nuorten ja perheiden palvelujen yhteiskehittämisessä on päästy hyvään vauhtiin.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toteutunut sosiaali- ja terveystoimen johtamis- ja hallintojärjestelmissä, päätöksenteossa sekä toiminnan ja talouden suunnittelussa sekä seurannassa, poikkeamiin reagoinnissa ja suoriutumisen arvioinnissa kaikilla organisaation tasoilla. Tehtäväluevastaavat ja muut viranhaltijat ovat tietoisia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista eikä sitä ole eriytetty muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta. Kunnan määrittelemien vastuutahojen velvollisuutena on analysoida toimintaympäristön muutoksia ja tunnistaa talousarvion valmistelun yhteydessä tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida riskien vaikutuksia ja laatia tarvittavat suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Oma-valvontasuunnitelmat on tehty ja päivitetty vuoden 2017 aikana

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Talousarvio toteutui kokonaisuutena lisämääräraha huomioiden 100%:sti Sosiaalitoimen hallinto ylittyi 3,3% eli euroissa 20 129€. Ylitys selittyy palkkamenojen kasvulla ja ostopalveluiden arvioitua suuremmalla käytöllä (päihdehuolto).

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	87 188	30 000	0	30 000	62 296	32 296
Menot yht.	-638 955	-622 292	-26 000	-648 292	-700 718	-52 426
Netto ennen poistoja	-551 767	-592 292	-26 000	-618 292	-638 422	-20 130
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-551 767	-592 292	-26 000	-618 292	-638 422	-20 130
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	240	240
KL menot yht.	-77 733	-54 940	0	-54 940	-79 703	-24 763
Kauden tulos	-629 499	-647 232	-26 000	-673 232	-717 884	-44 652
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-84,3	-79,2	-	-82,3	-90,3	-
Kokonaiskulut €/as	-84,3	-79,2	-	-82,3	-90,3	-
Toimintakate €/as	-74,0	-75,7	-	-78,8	-83,0	-
Tulos €/as	-74,0	-75,7	-	-78,8	-83,0	-
Verorahoitusosuus	87,8 %	95,6 %	-	95,7 %	92,0 %	-
Osuus toim.kuluista	1,2 %	1,1 %	-	1,1 %	1,2 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palveluverkon uudistaminen	-Prosessit yhtenäistetään tukemaan sosiaali- ja terveystalouden integrointiä.	-Prosessit kuvattuna, mutta palveluverkon uudistaminen sote- ja perhekeskuksen osalta yhä kesken.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Sisäisen ja ulkoisen tiedotuksen kehittäminen	-Saatu palaute pääsääntöisesti positiivista.	-Tiedottamisessa onnistuttu.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Asiakkaiden ja yhteistyötahojen neuvonnan ja ohjauksen tehostaminen	-Laaditaan ohjeistus ja koulutetaan sosiaali- ja terveystoimen henkilökunta koulutettuna.	-Ohjeistukset tehty.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki**Kriittinen menestystekijä**

Henkilöstön hyvinvointi

Tavoite

-Käydään kehityskeskustelut.

-Käydään tuloskeskustelut.

Toteutuma

-Kehityskeskustelut on käyty.

-Tuloskeskustelut tehtäväalueista vastaavien henkilöiden kanssa kuukausittain on käyty.

2.9.3 Perhepalvelut (Tehtävä 44)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: Teemu Melan

Toiminnan tarkoituksena on järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia palveluita kuntalaisille. Sosiaalityöntekijät vastaavat asiakasprosessin koordinoinnista sekä edellä mainittujen lakien asettamien määräaikojen ja laatu-kriteerien noudattamisesta. Sosiaalihuolto- ja lastensuojelulain mukaisten palveluiden, kuten perhetyön, tukihenkilötoiminnan ja perheneuvonnan operatiivisesta toteuttamisesta ovat vastuussa kaikki tehtäväalueen työntekijät. Tavoiteltuna suuntauksena on jo pitempään ollut tulosalueen pienten erillisyksiköiden alasajo ja integrointi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, joka moniammatillisella tiimityöllä ja yhtenäisillä asiakasprosesseilla kykenee vastaamaan monipuolisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti asiakkaiden palvelutarpeisiin. Toimintaympäristössä korostuu palveluiden oikeanlainen ajoittaminen suhteessa asiakkaan elämäntilanteeseen. Pitkälti lakitasoisesti säädellyssä palveluvalikoimassa on oltava tarjolla tehokkaita ennaltaehkäiseviä ja korjaavia palveluita.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Ennaltaehkäisevien palveluiden merkitys on korostunut sosiaalihuoltolain uudistuksen myötä. Suurin osa tehtäväalueen palveluista edellytti ennen lakimuutosta lastensuojelun asiakkuutta. Nykytilassa samoja palveluita tulee kyetä tarjoamaan kaikille niitä tarvitseville ilman erillistä lastensuojelullista huolta sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina. Lyhytkestoisissa asiakassuhteissa ei tarvita edes sosiaalihuollon asiakkuutta. Lakimuutosten hyödyntäminen mahdollistaa samanaikaisesti avun tarjoamisen matalammalla kynnyksellä sekä tulosalueen henkilöstöresurssin tehokkaamman ja laajemman hyödyntämisen.

Toimintaympäristöä on pyritty viimeisen viiden vuoden aikana muuttamaan tiettyjen hyviksi havaittujen strategisten päämäärien mukaisesti. Sosiaalipalveluihin hakeutumisesta ja niihin ohjaamisesta on tehty helpompaa ja selkeämpää. Perustason henkilöstöresurssia on samalla pyritty pitämään laadullisesti ja määrällisesti korkealla tasolla. Henkilöstön sosiaalityöllinen, psykiatrinen ja terapeuttinen kokonaisuosaaminen on valtakunnallisesti tarkasteltuna poikkeuksellisen korkea.

Sosiaalipalveluiden piiriin hakeutumisen helppous ja palvelujen saatavuus näkyy vastaanotettujen ilmoitusten ja yhteydenottojen määränä, joka on kolminkertais- tunut vuodesta 2012. Madaltunut yhteydenottokynnys on kustannusten kannalta moniulotteinen asia. Palvelujen piiriin hakeutuu entistä enemmän asiakkaita joita voidaan auttaa lyhytkestoisella ja varhaisella puuttumisella. Samalla syntyy väistämättä lisää asiakkuuksia joissa korjaavat ja kalliimmat tukitoimet ovat välttämättömiä. Työn määrän lisääntyminen on myös ilmeistä ja tulosalueen sisällä on henkilöstön jaksamisen kannalta välttämätöntä tarkastella jatkuvasti työn tasaista jakaantumista.

HENKILÖKUNTA

Lastensuojelun sosiaalityössä ja lapsiperheiden psykososiaalisissa palveluissa työskentelee yksi erityissosiaalityöntekijä (VTM, laillistettu sosiaalityöntekijä),

sosiaalityöntekijä-lastenvalvoja (VTM, laillistettu sosiaalityöntekijä), sosiaalityöntekijä (VTM, laillistettu sosiaalityöntekijä), kolme perhevalmentajaa (2 sosionomi AMK, 1 sairaanhoitaja AMK), psykologi (psykologian maisteri, laillistettu psykologi, psykoterapeutti), psykiatrinen sairaanhoitaja (psykiatrinen sairaanhoitaja, perheterapeutti sekä yksi ammatillinen tukihenkilö (nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja, psykoterapeuttikoulutuksessa).

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Tehtäväalue sisältyy sosiaalitoimen riskikartoitukseen

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Talousarvio ylittyi lisätalousarvion jälkeen 124 000 euroa. Kokonaiskustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 484 000 euroa. Suurin selittäjä kasvaneille kustannuksille on poikkeuksellisen korkea sijaishuollon tarve. Vuoden 2018 aikana yhteensä 21 lasta oli sijoitettuna lastensuojelullisista syistä. Kiireellisesti sijoitettua oli yhteensä 10. Huostaanotettuina oli 11 lasta. Uusia huostaanottoja jouduttiin tekemään 6. Määrät ovat Laitilan THL-tilastohistoriassa kaikkien aikojen korkeimmat. Huostaanottojen ja kiireellisten sijoitusten määrä on valtakunnallisesti tarkasteltuna ollut viimeisen kahden vuoden aikana jyrkässä nousussa. Syyt tähän ovat moninaisia. Paikallisella tasolla merkittävänä osatekijänä voidaan pitää liian suurta optimismia ennaltaehkäisyä ja avohuollon tukitoimia kohtaan. Jälkeenpäin tarkasteltuna huostaanottoihin olisi pitänyt ryhtyä jo aiemmin, mikä olisi säästänyt merkittävästi avohuollon ostopalvelukustannuksia. Myönteistä tilanteesta on kuitenkin se, että huostaanottoihin ryhdyttiin siinä määrin riittävän varhaisessa vaiheessa, että kaikki huostaanotetut lapset pystyttiin sijoittamaan laitoshoidon sijasta perhehoitoon. Perhehoidossa lapsen kuukausittaiset kustannukset vaihtelevat välillä 2000-4000 euroa. Laitoshoidetun lapsen kuukausikustannukset ovat tasolla 9000-16 000 euroa.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	15 308	10 000	0	10 000	1 865	-8 135
Menot yht.	-1 278 584	-1 186 687	-502 000	-1 688 687	-1 749 617	-60 930
Netto ennen poistoja	-1 263 276	-1 176 687	-502 000	-1 678 687	-1 747 752	-69 065
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 263 276	-1 176 687	-502 000	-1 678 687	-1 747 752	-69 065
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-24 801	-24 360	0	-24 360	-32 163	-7 803
Kauden tulos	-1 288 077	-1 201 047	-502 000	-1 703 047	-1 779 915	-76 868

TUNNUSLUVUT	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintakulut €/as	-153,2	-141,7	-	-200,5	-206,1	-
Kokonaiskulut €/as	-153,2	-141,7	-	-200,5	-206,1	-
Toimintakate €/as	-151,4	-140,5	-	-199,3	-205,9	-
Tulos €/as	-151,4	-140,5	-	-199,3	-205,9	-
Verorahoitusosuus	98,8 %	99,2 %	-	99,4 %	99,9 %	-
Osuus toim.kuluista	2,1 %	1,9 %	-	2,7 %	2,8 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Laajentuneeseen palvelutarpeeseen vastaaminen kustannustehokkaasti ja matalammalla kynnyksellä	Henkilökunnan suoritettavien tavoitteiden täytyminen	Suoritettavat tavoitteet täyttyneet suurelta osin koko henkilöstön osalta.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Lakisääteisten palveluiden saatavuus niiden tarpeessa oleville kuntalaisille	Asiakkuuksien keston lyheneminen	Toteutunut osittain Riittävä apu on kyetty tarjoamaan yhä useammin jo palvelutarpeen arvioinnin (3kk) aikana. Toimivalla palveluohjauksella palvelutarpeen arviota ei ole monissa tapauksissa tarvinnut suorittaa. Huostaanottoihin ei ole ryhdytty riittävän varhain.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Perhevalmentajamalli , omatyöntekijämalli ja pyydä apua! –nappi juuruttetaan todelliseksi toimintatavaksi	Suorien yhteydenottojen lisääntyminen uusilla yhteydenottokanavilla	Asiakkaat ovat omaksuneet suorat yhteydenotot omatyöntekijöihin. Työntekijät siirtävät vähemmän yhteydenottoja perustasolta erityistalolle. Pyydä apua! –nappi on juuruttanut työntekijä- ja asiakastalolle

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki**Kriittinen menestystekijä**

Tehokas ja työntekijäystävällinen tiimiyöskentely

Tavoite

Tiimiosallistuminen toteutuu kaikilta työntekijöiltä ja työmäärät jakaantuvat tätä kautta tasaisesti

Toteutuma

-Tiimiosallistuminen on kiitettävällä tasolla.

Työmäärien tasoittumista on tapahtunut merkittävästi

2.9.4 Toimeentuloturva (Tehtävä 47)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: Johtaja-sosiaalipalveluohjaaja Anitta Keskitalo.

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, josta on vastannut 1.1.2017 alkaen Kela.

Kunta vastaa puolestaan täydentävän- ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä, työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannuksista sekä kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä

Täydentävää- ja ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää sosiaali- ja terveyslautakunnan vahvistaman ohjeistuksen mukaisesti. Täydentävä- ja ehkäisevä toimeentulotuki on kertaluonteinen taloudellinen tuki, joka on tarkoitettu avustamaan henkilö tai perhe äkillisen taloudellisen kriisin yli muun sosiaalityön ohella.

Työmarkkinatuen kuntaosuus on kustannus, jossa kunta osallistuu pitkäaikaisesta työttömyydestä aiheutuneisiin kustannuksiin. Kunnan maksuosuus on yli 300 päivää työttömänä olleen henkilön työmarkkinatuesta työttömyyden pitkittyessä 1000 päivään asti 50% kuukausittain maksetusta työmarkkinatuesta, jonka jälkeen kunnan maksuosuus on 70%.

Mikäli henkilö osallistuu työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen, kuten esim. kuntouttavaan työtoimintaan tai työkokeiluun, tältä ajalta kunnan maksuvelvollisuus poistuu.

Kuntouttava työtoiminta on ensisijainen toimenpide syrjäytymisen ehkäisemisessä ja kuntaosuuden kustannusten hallinnassa. Asiakkaiden aktivoituessa ja motivoituessa itsenäisemmiksi, siirrytään muihin työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin. Asiakkaan kuntoutumispolku saadaan näin jatkumaan pidemmälle ajalle.

Monipalvelukeskus Palke tarjoaa ensisijaisesti työvoimapolitiittisista toimenpiteistä kuntouttavan työtoimintaa, jonka kautta henkilön on mahdollisuus työllistyä palkkatuettuun työhön ja sitä kautta avoimille työmarkkinoille. Porrastetuilla toimenpiteillä pystytään parhaiten vastaamaan vaikeassa työllistymistilanteessa olevien henkilöiden palvelutarpeeseen. TE- toimiston järjestämä työkokeilu puolestaan kohdennetaan yksityiselle sektorille tukemaan henkilön siirtymistä avoimille työmarkkinoille.

Asiakkaiden työllistymistä tuetaan kokonaisvaltaisesti verkostoyhteistyönä. Yhteistyökumppaneina ovat mm. työllistämistä tukevat hankkeet, yhdistykset ja yritykset, terveydenhuolto, työeläkelaitokset, rikosseuraamusvirasto, koulutusyksiköt, etsivä nuorisotyö ja omat perhepalvelut.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Aikuissosiaalityön näkökulmasta taloudelliset tukitoimet ovat keskittyneet yhä enemmän. TE-toimistolle ja Kelalle. Aikuissosiaalityö muuttunut, kun sosiaalityön yhtenä osa-alueena ollut, taloudellisista tukitoimista päättäminen on siirtynyt pois kunnan vastuulta. Molempien yksiköiden palvelupisteet sijaitsevat kaupungintalolla, joka parantaa yhteistyötä ja asiakkaiden palvelua.

Kela tallentaa täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemukset sekä oman arvionsa mukaan sosiaalityön tarpeessa olevien henkilöiden yhteystiedot sähköiseen järjestelmäänsä, josta sosiaaliohjaaja poimii tiedot ja ottaa yhteyttä asiakkaaseen palveluneuvontaa tai- arviointia varten.

Perustoimeentulotukea hakenut henkilö ei enää automaattisesti ole sosiaalitoimen asiakas.

Monialaisen yhteispalvelun(TYP-toiminta) tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-,terveys- ja kuntoutuspalveluja. Varsinais-Suomessa monialaisen yhteispalvelun johtoryhmä on nimetty vuoden 2019 loppuun saakka. Seudullinen TYP- yhteistyöryhmä kokoontuu 4 kertaa vuodessa, jossa sosiaali-toimi, Kela ja TE-toimisto sopivat yhteisistä käytännöistä.

TYP- yhteistoiminnan alettua myös sosiaalitoimen henkilöstöllä on oikeus kirjata TE-toimiston hallinnoimaan järjestelmään TYP toimintaan valikoitujen asiakkaiden tietoja sekä nähdä TE-toimiston ja Kelan kirjaamia tietoja.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvat ovat nyt oikeutettuja ensisijaisiin etuuksiin ja selkeästi erotettu työhallinnon asiakkaiksi. Tämä lakimuutos on lisännyt henkilöiden tasa-arvoa ja näin ohjannut henkilöitä pois toimeentulotuen asiakkuudesta ja syrjäytymisen uhka on vähentynyt. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuminen kerryttää myös mahdollista työssäoloehto, joten osallistuminen kuntouttavaan työtoimintaan mahdollistaa oikeuden työttömyyspäivärahaetuuteen. Pitkäaikaistyöttömien ja vaikeimmin työllistyvien henkilöiden aktivointia tehostetaan erilaisilla ryhmätoiminoilla, joita ostetaan yhteistyökumppaneilta.

HENKILÖKUNTA

Toimeentulotuesta vastaa 1viranhaltija

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Tehtäväalue sisältyy sosiaalitoimen riskikartoitukseen.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Toimeentulotuen tehtäväalueen toteutuma oli 96,6%. Menot sekä tulot toteutuivat alle talousarvion.

Talousarviossa oli varauduttu täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta kustannusten kasvuun, joka ei toteutunut.

Kuntouttavan työtoiminnan ostot alittuivat suunnitellusta, samoin kuntouttavan työtoiminnan myynti muille kunnille ei toteutunut edellisvuosien tapaan.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden maksujen toteutuma oli 94,9% talousarviosta, eli n. 10 000 € alle talousarvion.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	16 651	38 000	0	38 000	16 086	-21 914
Menot yht.	-228 447	-238 008	0	-238 008	-209 256	28 752
Netto ennen poistoja	-211 796	-200 008	0	-200 008	-193 170	6 838
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-211 796	-200 008	0	-200 008	-193 170	6 838
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	0	0	0	0	0	0
Kauden tulos	-211 796	-200 008	0	-200 008	-193 170	6 838
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-26,9	-27,9	-	-27,9	-24,2	-
Kokonaiskulut €/as	-26,9	-27,9	-	-27,9	-24,2	-
Toimintakate €/as	-24,9	-23,4	-	-23,4	-22,3	-
Tulos €/as	-24,9	-23,4	-	-23,4	-22,3	-
Verorahoitusosuus	92,7 %	84,0 %	-	84,0 %	92,3 %	-
Osuus toim.kuluista	0,4 %	0,4 %	-	0,4 %	0,3 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimivat ja taloudelliset palvelut	-Palvelujen tuottaminen kohtuullisin kustannuksin.	-Talousarvion käyttö 96,6%.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Yksilöllinen palvelutarjonta lain määräämissä aikarajoissa	-Päätökset ja palvelut lain edellyttämässä aikarajoissa.	-Päätökset on tehty lain edellyttämässä määrärajoissa 100%.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Hyvä tiedonkulku eri yksiköiden välillä	-TE- toimiston kanssa säännölliset viikkopalaverit, muut tapaamiset kuukausittain.	Työmarkkinatuen kuntaosuuden talousarvion toteutuma 94,9%

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Asiantunteva ja osaava henkilökunta	-Yksilöllinen tarpeenmukainen täydennyskoulutus.	Henkilökunnan koulutuspäiviä 3 päivää/henkilö

2.9.5 Perusterveydenhuolto (Tehtävä 48)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: johtava lääkäri Irene Päärni.

Laitilan terveystakeskus vastaa Laitilan kansanterveystyölain mukaisesta perusterveydenhuollosta. Laissa tarkoitettujen terveyden- ja sairaanhoidon lisäksi terveystakeskus vastaa myös erityistason psykiatrisesta palvelusta ja päihdehuollon avo- ja katkaisuhoidosta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Terveystakeskuksen yksiköiden (lääkärin vastaanotto, laboratorio, ennaltaehkäisevä terveydenhuolto, mielenterveysyksikkö, hoito-osasto, työterveyshuolto, suun terveydenhuolto, fysioterapia ja lääkinällinen kuntoutus, huolto- ja hallinto) vastuuhenkilönä toimii lähiesimies.

Laboratoriopalvelut ovat jatkuneet omana toimintana vuoden 2018 ajan.

Terveystakeskusosaston potilaspääkäärä on ollut 23 (+1 kriisipaikka). Tavoitteena on ollut mahdollisimman lyhyet osastohoitojaksot ja vastaanottaa erikoissairaanhoitosta tulevat potilaat viiveettä. Vuoden 2018 keskimääräinen hoitojakson pituus oli 11 vuorokautta.

IT-järjestelmien yhtenäistäminen, KANTA-arkiston kehittäminen ja toiminnan aloittaminen kaikissa sairaanhoitopiirin terveydenhuollon yksiköissä on lähivuosien tavoitteena. Laitilassa tietotekninen uudistus noudattelee yleisiä yhtenäistämiskäytäntöjä sekä aikatauluja. Suun terveydenhuolto liitettiin osaksi Kanta-arkistoa ja hammashuoltoon otettiin tekstiviestimuiustus käyttöön. Mielenterveysyksikkö ja kotihoito työskentelevät väestötiloissa toistaiseksi ja lääkärinvastaanoton työtilat ovat remontin takia vanhoissa kotihoidon ja röntgenin tiloissa. Työterveyshuolto siirtyi 1.9.2018 alkaen pois Laitilan terveystakeskuksen verkosta liittyen Terveystakeskoden verkkoon. Terveystakeskuksen laboratorio liittyi tyks-laboratorioon vuoden lopussa. Siirtymätoimenpiteet ovat vielä tammi-helmikuussa 2019 menossa.

Työterveyshuollon osalta on käynnissä lakisääteinen yhtiöittämisselvitys, joka astuu voimaan 2019 alusta. Valmistelun alla on tätä varten yhteisyrityksen perustaminen Kiinteistö Oy Laitilan Terveystakeskoden kanssa. Yhteisyritys aloitti toimintansa 1.9.2018.

Läkinällisen kuntoutuksen sekä puheterapian osalta on valmistunut Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma. Suunnitelman pohjalta kuntoutuksen ja puheterapian perusteet ja tarpeenarvointikriteerit tehostuvat ja yhtenäistyvät. Laitilassa lääkinällinen- ja fysioterapiatoiminta noudattaa jatkossa näitä kriteerejä. Vastaavanlainen toimintasuunnitelma on valmisteilla myös toimintaterapian osalta. Se ei edennyt v 2018 aikana mutta nyt 2019 alussa ollaan tämä käynnistetty. Terveystakeskuksen lääkinällisen kuntoutuksen ja Laitilan Terveystakeskoti Oy:n välistä yhteistyötä on lisätty vuoden 2018 aikana. Vaativat neurologiset jatkokuntoutukset on ostettu Terveystakeskoti Oy:ltä.

Huolto- ja hallintoyksikön toiminta on jatkunut ennallaan vuoden 2018 aikana. Terveystakeskusapteekkitoiminta on jatkunut itsenäisenä kaupungin omana toimintana 2018.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella on käynnissä monia sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöprojekteja, joiden tarkoituksena on yhtenäistää hoitokäytäntöjä sekä tehostaa yhteistyötä sairaanhoitopiirin ja kuntien välillä ennen sote-järjestämislain voimaantuloa. Laitilan kaupunki on mukana diabeteksen sekä haa-vahoidon kehittämisprojektissa sekä LASTA-hankkeessa. LASTA-hankkeen tavoitteena on tehostaa lasten kaltoinkohtelun varhaista diagnosointia sekä yhteistyön tehostamista eri toimijoiden välillä. Hengityshalvauspotilaiden hoitoa pyritään keskittämään yhteen hoitoyksikköön jatkossa. Palliatiivisen ja saattohoidon kehittäminen ja hoitokäytäntöjen yhtenäistäminen on käynnissä sairaanhoitopiirin alueella. Laitila osallistuu aktiivisesti palliatiivisen- ja saattohoidon kehittämiseen.

HENKILÖKUNTA

Laitilan terveystieteiden keskuksessa toimi 2018 3 virkalääkäriä ja yksi pidempi määräaikainen. Muut rekrytoitiin osa-aikaisina Mehiläinen oy kautta. Tämä yhteistyö ei kuitenkaan ollut riittävä, joten tämä sopimus loppui 2018 lopulla ja lääkäreiden rekrytointifirma Mediavun kanssa tehtiin uusi sopimus. Mediapu toimii ”välikätenä” hankkimaan lääkäreitä, ja tämä yhteistyö onkin lähtenyt hyvin käyntiin.

Suun terveydenhuollon osalta on pyritty rekrytoimaan omat virkahammaslääkärit. Yhteensä virkoja on 5. Alkuvuodesta 2017 kaupungin omia virkalääkäreitä oli 2,5. Kilpailutuksen myötä ostohammaslääkäreiden palvelutuottajaksi valittiin Coronaria Oy, joka vuonna 2017 toimitti Laitilaan 2,0 hammaslääkäriä. Vakinaiset hammaslääkärivirat saatiin täytettyä tammikuussa ja huhtikuussa 2018, jonka jälkeen ostopalvelua ei ole tarvittu. Kaikki 5 hammaslääkärivirkaa ovat olleet siis täytettynä vakinaisilla viranhaltijoilla 1.4.2018 alkaen.

Vuoden 2018 aikana sosiaali- ja terveystoimen sijaispoolin myötä terveystieteiden keskuksen kaksi lähihoitajaa vakinaistettiin (16.3.2018). Osastolla on työskennellyt kolme laitospulasta vuoden 2018 aikana.

Mielenterveysyksikössä on toiminut viiden vuoden ajan ostopalvelu psykiatri. Tämä on tuonut toiminnassa säästöjä, vähentäen erikoistutkimusten ostoja. Ostopalvelu on jatkunut 2018.

Henkilöstö	TP2017	TA2018	TP2018	TA2019
Yliääkäri	1	1	1	1
Lääkärit	3	4,5	4,5	4,5
Sairaanhoitaja (vuodeosasto ja tk)	10	10	10	10
Terveystieteiden hoitaja	9	9	9	9
Lähihoitajat	10	10	10	10
Fysioterapeutit	2	2	2	2
Kuntohoitaja	1	1	1	1
Johtava hammaslääkäri	1	1	1	1
Hammaslääkärit	4	4	4	4
Vastaava hammashoitaja	1	1	1	1
Hammashoitajat	5	5	5	5
Suuhygienisti	2	2	2	2

Välinehuoltaja	1	1	1	1
Terveyskeskusavustaja	1	1	1	1
Osastosihteerit (30 h/vko)	2	2	2	2
Johtava psykologi	1	1	1	1
Psykiatriset sairaanhoitaja	3	3	3	3
Psykiatri (48h/kk)	1	1	1	1

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toteutunut sosiaali- ja terveystoimen johtamis- ja hallintojärjestelmissä, päätöksenteossa sekä toiminnan ja talouden suunnittelussa sekä seurannassa, poikkeamiin reagoinnissa ja suoriutumisen arvioinnissa kaikilla organisaation tasoilla. Tehtävien vastuuhenkilöt ja muut viranhaltijat ovat tietoisia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista eikä sitä ole eriytetty muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta. Kunnan määrittelemien vastuutahojen velvollisuutena on analysoida toimintaympäristön muutoksia ja tunnistaa talousarvion valmistelun yhteydessä tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida riskien vaikutuksia ja laatia tarvittavat suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Omavalvontasuunnitelmat on tehty ja päivitetty vuoden 2017 aikana.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Perusterveydenhuollon henkilöstökulut ylittyivät 6.6 % eli euroissa 272 000€. Merkittävänä syynä henkilöstökulujen ylitykseen on viranhaltijoiden vakinaistaminen verrattuna budjettiin. Ostolääkäreihin varattu määräraha kustannuspaikalla 5040 alittui puolestaan 441 000€ Lääke- ja hoitotarvikkeiden kulut ylittivät jälleen selkeästi talousarvioon varatun määrärahan. Perusterveydenhuollossa hoidetaan nykyään vaikeammin sairaita potilaita ja lääkekustannukset ovat joidenkin lääkkeiden osalta kalliita. Myös mm puheterapiaan on käytetty selkeästi enemmän kuin mitä on budjetoitu. Tämän vuoksi pyritään 2019 hankkimaan Laitilaan oma puheterapeutti kuluja vähentämään. Kokonaisuutena perusterveydenhuollon vuosikate ylittyi 3,3% eli euroissa 169 243€.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Suoritteet			
Avohoitokäynnit	44 458	45 000	48 029
Hoitopäivät	7 148	7 550	7 337
Vaikuttavuus			
Käynnit/1000 as.	5 162	5 291	5 560
Laitoshoitopäivät/1000 as.	830	888	850

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	2 178 782	1 834 920	0	1 834 920	1 680 044	-154 876
Menot yht.	-7 441 513	-6 617 559	-423 000	-7 040 559	-7 054 926	-14 367
Netto ennen poistoja	-5 262 730	-4 782 639	-423 000	-5 205 639	-5 374 882	-169 243
Poistot yht.	-151 892	-99 172	0	-99 172	-157 037	-57 865
Netto	-5 414 622	-4 881 811	-423 000	-5 304 811	-5 531 920	-227 109
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-211 488	-168 930	0	-168 930	-340 904	-171 974
Kauden tulos	-5 626 111	-5 050 741	-423 000	-5 473 741	-5 872 824	-399 083
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-899,8	-794,1	-	-843,6	-855,4	-
Kokonaiskulut €/as	-917,7	-805,7	-	-855,2	-873,6	-
Toimintakate €/as	-643,6	-579,4	-	-628,9	-661,1	-
Tulos €/as	-661,5	-591,0	-	-640,5	-679,3	-
Verorahoitusosuus	72,1 %	73,4 %	-	74,9 %	77,8 %	-
Osuus toim.kuluista	12,5 %	10,8 %	-	11,3 %	11,7 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Taloudellinen palvelurakenne	-Ostopalveluiden määrä (€) vähenee.	-Ostopalveluiden määrä ennallaan.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Perusterveydenhuollon palvelujen tehostaminen, palvelujen saatavuus, hoitoonpääsy	-Lyhyemmät hoitajakset.	-Hoitopäiviä hoito-osastolla 2018 7337. . Hoitajakson KA pituus 11 vrk. (2015 22). Hammaslääkärivirat ovat täynnä. Vuoden 2018 aikana virkalääkäreitä on ollut 4, loput ostopalvelulääkäreitä, joita Mehiläisen kautta saatiin ajoittain huonosti. V 2018 lopussa tehtiin Mediavun kanssa sopimus.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Asiakkaat ja potilaat hoidetaan oikeassa paikassa; erikoissairaanhoito/perusterveydenhuolto	-Erikoissairaanhoidon kustannusten kasvun hidastuminen, talousarviossa pysyminen.	-Osittain onnistunut. Lisälasku sairaanhoitopiiriltä yhteensä 142 633€ (1,4%). Vuoden 2018 menot talousarviossa 10 997 573 €.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Henkilöstön hyvinvointi	-Prosessikuvaukset tehty. -Koulutuspäiviä suunnitellusti.	-Prosessikuvaukset valmiit, jatkotoimenpiteet suunnitteilla. -On noudatettu.

2.9.6 Erikoissairaanhoido (Tehtävä 49)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: sosiaali- ja terveysjohtaja Jussi Mattila.

Erikoissairaanhoidolla tarkoitetaan lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaisia sairauden ehkäisyyn, tutkimiseen, hoitoon ja lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia terveydenhuollon palveluja. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri tuottaa nämä palvelut. Lisäksi Laitilan kaupunki ostaa palveluja Laitilan lääkäripalvelusta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Terveydenhuoltolain mukainen terveydenhuollon järjestämissuunnitelma määrittelee periaatteet, joiden mukaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa sovitaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisestä työnjaosta ja yhteistyöstä. Kaikissa työnjakoon ja yhteistyöhön liittyvissä neuvotteluissa arvioidaan suunniteltujen muutosten vaikutukset talousarvioon. Tavoitteena on kuluja vähentävä vaikutus.

HENKILÖKUNTA

-

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

-

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Sairaanhoitopiirin menot ovat alittuneet arvioidusta 2% eli euromääräisesti 204 521€. Huomioitava, että monilla erikoisaloilla laitilalaisten käynnit ovat vähentynyt parin viime vuoden aikana. Erikoissairaanhoidon päivystyksen käyttö on vähentynyt. Päivystyksen tarvetta on vähentänyt omien virkalääkärien työskentely Laitilassa.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Avohoitokäynnit			
Somaattinen hoito	17 069	18 112	17 244
Psykiatrinen toimintayks.	1 385	1 573	1 739
Muut			
Hoitojaksot	1 197	1 212	1 018
Psykiatrinen toimintayks.	55	50	65

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	8 000	0	0	0	-2 368	-2 368
Menot yht.	-10 289 539	-10 997 573	600 000	-10 397 573	-10 219 800	177 773
Netto ennen poistoja	-10 281 539	-10 997 573	600 000	-10 397 573	-10 222 168	175 405
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-10 281 539	-10 997 573	600 000	-10 397 573	-10 222 168	175 405
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	0	0	0	0	0	0
Kauden tulos	-10 281 539	-10 997 573	600 000	-10 397 573	-10 222 168	175 405
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-1 209,8	-1 286,9	-	-1 216,7	-1 182,0	-
Kokonaiskulut €/as	-1 209,8	-1 286,9	-	-1 216,7	-1 182,0	-
Toimintakate €/as	-1 208,9	-1 286,9	-	-1 216,7	-1 182,3	-
Tulos €/as	-1 208,9	-1 286,9	-	-1 216,7	-1 182,3	-
Verorahoitusosuus	99,9 %	100,0 %	-	100,0 %	100,0 %	-
Osuus toim.kuluista	16,8 %	17,6 %	-	16,3 %	16,1 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Hoitoketjujen toimivuus erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon ja sosiaalitoimeen	-Siirtoviivepäivien kustannukset 0 euroa.	-Siirtoviivepäiviä 4 kpl

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

2.9.7 Vammaispalvelut (Tehtävä 50)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: johtaja-sosiaalipalveluohjaaja Anitta Keskitalo.

Vammaispalvelujen tehtäväalue sisältää vammaispalvelu- ja erityishuoltolainlain mukaiset palvelut ja tukitoimet, Monipalvelukeskus Palke 5:n ja 7:n toiminnan, vammaisneuvoston sekä omaishoidontuen alle 65-vuotiaille.

Kotihoidon osalta vammaisten ja vajaakuntoisten kustannukset sisältyvät iäkkäiden tehtäväalueessa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Tehtäväalue erottaa vammaisten ja toimintarajoitteisten palvelut ja tukitoimet iäkkäiden palveluista. Toimintaympäristön tarkentaminen turvaa palvelujen ja tukitoimien kohdistumisen oikealle asiakasryhmälle. Kustannusten seuraaminen on selkeytynyt. Toimintaympäristön muutoksella palvelut tuotetaan yksilöllisesti, tasapuolisesti ja kustannustehokkaasti.

Erityishuoltopiirin kuntayhtymän (nykyisin Kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskus KTO) palveluja käytetään erityisosaamista vaativissa tilanteissa. Neuvola ja tutkimusjaksot päätetään yhdessä KTO:n henkilökunnan kanssa yksilöllisesti.

KTO:n neuvolapalvelut ja kuntoutusjaksot kohdennetaan ensisijaisesti kehitysvammaisille lapsille ja heidän vanhemmilleen.

KTO:n järjestämän palveluasumisen yksiköiden Anttilanhovin ja Pajukujan toiminta on vakiintunut.

Mäntykodon asumisyksikössä asuu 3 henkilöä ohjatussa ryhmäasunnossa. Yksi asukas on ulkopaikkakuntalainen, joka muuttanut kunnan sijoittamana palvelutarpeen takia.

Palvelulinja- toiminta on vakiinnuttanut paikkansa keskustan alueen kustannustehokkaana kuljetuspalveluna. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannukset pysyvät kohtuullisina ja käyttäjien määrä on vähentynyt, koska palvelut on pystytty turvaamaan ensisijaisten lakien perusteella.

Vaikeavammaisten intervallihoidon, omaishoidon vapaan ja päivähoidon tarpeeseen vastataan yksilöllisesti huomioimalla asiakkaan yksilöllinen tarve, mutta myös järjestämällä palvelu kustannustehokkaasti.

Vaikeavammaisten asiakkaiden palvelut ja tukitoimet järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain perusteella. Erityislakia sovelletaan vasta, kun ensisijaisten lakien perusteella asiakas ei saa sopivia tai riittäviä palveluja ja tukitoimia.

Määrärahasidonnaisiin palveluihin varaudutaan edellisvuosien tapaan palvelutarpeen edellyttämällä tavalla, kuitenkin huomioimalla ensisijaisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevat palvelua tai tukitoimeja tarvitsevat.

Asumispalvelujen tarve lisääntyy 1-2 henkilöllä vuodessa. Erilaisten ja yksilöllisten asumispalvelujen tarjonta on laajentunut, joten palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan yksilöllisesti.

Monipalvelukeskus Palke tarjoaa työtoimintapalveluja vaikeassa työmarkkinati-

lanteessa oleville henkilöille. Asiakas-työntekijä saa kuntoutuksellista tukea, hänelle tarkoituksenmukaisia työtehtäviä omien taitojen mukaisesti. Alihankintatöiden uusia yhteistyökumppaneita haetaan jatkuvasti, tuotteet toimitetaan tilausaikataulujen mukaisesti. Toimintaa järjestetään myös vammaispalvelulain mukaisena päivätoimintana Palke 7:n tiloissa.

Asiakas-työntekijöitä on 40- 45 henkilöä kerrallaan. Ohjaus ja työnjohtotehtävissä on 8 henkilöä, puolipäiväinen johtaja ja kanslisti. Alihankintatöiden ja asiakasmäärän lisääntyminen edellyttää työnjohdon ja ohjaajien keskittymistä työnjohtamiseen. Lisäksi osastoille pyritään järjestämään ryhmäavustajia.

Asiakastyöntekijät sijoittuvat Palkkeihin työkykynsä mukaisesti. Palke 7:n tarjoaa yksilöllistä työ- ja päivätoimintaa sekä muuta asiakkaan omaa elämänhallintaa vahvistavaa toimintaa ja virkistäytymistä työn ohessa, kun taas Palke 5:n toiminta perustuu työntekijän työkyvyn arviointiin ja kehittämiseen avoimien työmarkkinoiden sääntöjä noudattaen. Tavoitteena on asiakkaiden sijoittuminen talon ulkopuolelle.

HENKILÖKUNTA

Ohjaus- ja työnjohtotehtävissä on 8 henkilöä, 4 ryhmäavustajaa sekä 50% työajalla johtaja.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Monipalvelukeskus Palkessa on pelastussuunnitelma, omavalvontasuunnitelma sekä Palke 5&7 on osa sosiaalitoimen riskienhallintasuunnitelmaa.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Vammaispalvelujen tehtävään haettiin lisämääräraha, koska arvioidut asumispalvelujen kustannukset ylittyivät. Ylitys syntyi alkuvuoden asumistarpeen lisääntymisestä. Yksi henkilö siirtyi ryhmäavustajan työtehtäviin Koivukodon lähihoitajan tehtävästä työrajoitteiden takia, jota ei myöskään talousarviossa huomioitu. Loppuvuodesta asumispalvelujen kustannukset tasaantuivat, talousarvion toteutuma on 98,7%.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Suojatyöpäiviä	9135	7000	7787
Muille kunnille myydyt palvelut:		-	13
VPL:n mukaisissa tukitoimenpiteissä asiakkaita (lkm)	68	75	78
Palke 7: Kehitysvammaisten työtoiminnassa olevien asiakkaiden määrä	38	50	40
Palke 5: Asiakas-työntekijöiden määrä	39	45	28

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	580 570	634 714	0	634 714	576 549	-58 165
Menot yht.	-3 774 862	-3 467 709	-231 625	-3 699 334	-3 626 335	72 999
Netto ennen poistoja	-3 194 292	-2 832 995	-231 625	-3 064 620	-3 049 786	14 834
Poistot yht.	-101 536	-86 757	0	-86 757	-86 759	-2
Netto	-3 295 828	-2 919 752	-231 625	-3 151 377	-3 136 545	14 832
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	-9 919	2 300	0	2 300	1 431	-869
KL menot yht.	-67 597	-77 750	0	-77 750	-90 781	-13 031
Kauden tulos	-3 373 344	-2 995 202	-231 625	-3 226 827	-3 225 896	931
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-451,8	-414,9	-	-442,0	-429,9	-
Kokonaiskulut €/as	-463,7	-425,0	-	-452,1	-440,0	-
Toimintakate €/as	-384,7	-340,3	-	-367,4	-363,1	-
Tulos €/as	-396,6	-350,5	-	-377,6	-373,1	-
Verorahoitusosuus	85,5 %	82,5 %	-	83,5 %	84,8 %	-
Osuus toim.kuluista	6,3 %	5,7 %	-	5,9 %	5,9 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palvelutarpeen kartoittaminen	-Kustannusten kasvun rajaaminen.	Talousarvion toteutuma 98,7%.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Monipuolinen palvelurakenne	-Palvelut ensisijaisten lakien perusteella ennen erityislakeja.	Palvelut järjestetty yksilöllisesti asiakkaan oma näkemys huomioiden.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimijoiden välinen tiedon jakaminen ja yhteistyö	-Uusien toimintatapojen luominen yhteistyön vahvistamiseksi.	Asiakas- ja palvelusuunnitelmien säännöllinen päivitys.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki**Kriittinen menestystekijä**

Osaava ja ammattitaitoinen henkilökunta

Tavoite

-Henkilökunnan hyvinvointi ja työssä jaksaminen.

Toteutuma

Henkilöstön työhyvinvointiin panostettu erilaisin toimenpitein. Henkilöstön täydennyskoulutus toteutunut 100%.

2.9.8 Iäkkäiden palvelut (Tehtävä 51)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: Kaukolankodin johtaja Ritva Miesmaa.

Iäkkäiden palvelut tarjoavat avo- ja laitospalveluja laitilalaisille vanhuksille huomioiden heidän elämäntilanteestaan ja toimintakyvystään johtuvat palvelutarpeet.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Laitilan kaupungissa oli 31.12.2016 65–vuotta täyttäneitä 1938 ja 75–vuotta täyttäneitä 887. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Laitilassa on vuonna 2018 65-vuotta täyttäneitä 2071 ja 75-vuotta täyttäneitä 948. Vanhusväestön määrän kasvaessa myös vanhuspalvelujen tarvitsijoiden määrä lisääntyy. Vanhusväestön määrän lisääntyessä myös omaishoitajien määrän arvioidaan lisääntyvän. Vanhuspalvelujen käyttäjät tarvitsevat yhä enemmän apua päivittäisissä toiminnoissaan sekä avo- että laitoshuollossa.

Kotihoidon ryhmiä on kolme. Kotihoidossa on otettu käyttöön optimointijärjestelmä vuonna 2017. Mobiilisovellusten käyttöönotto aloitetaan vuoden 2017 loppu/vuoden 2018 alkupuolella. Kotihoidon optimointi ja mobiili tehostaa toimintaa; pienemmillä resursseilla enemmän asiakastyötä.

Laitilan kaupungin ylläpitämiä vanhusten tehostettuja palveluasumisyksiköjä ovat Pihlajakoto ja Koivukoto. Pihlajakodossa on 18 asukaspaikkaa ja Koivukodossa 19 asukaspaikkaa. Vanhusten tehostetussa palveluasumisessa on käytössä palveluseteli. Palveluseteli on yksi tapa järjestää vanhusten tehostettua palveluasumista kunnan omien palvelujen lisäksi.

Kunnan lakisääteisenä tehtävänä on järjestää sosiaalihuoltolain mukaisia laitospalveluja. Kaukolan-koti on Laitilan kaupungin (38 asukaspaikkaa), Pyhärannan kunnan (11 asukaspaikkaa) ja Rauman kaupungin (3 asukaspaikkaa) omistama vanhainkoti, jossa järjestetään edellä mainittuja palveluja ikääntyneille henkilöille.

Laitila osallistuu maakunnalliseen perhehoitoyksikön toimintaan. Isäntäkuntana toimii Kaarina.

Laitilan kaupungin ylläpitämä vanhusten muisti- ja palveluneuvontapiste sijaitsee Laitilan terveyskeskuksessa. Muisti- ja palveluneuvontapisteessä työskentelee yksi sairaanhoitaja.

Kotihoidossa hoidetaan yhä huonokuntoisempia ja paljon päivittäistä apua tarvitsevia asiakkaita. Jotta lisääntyneeseen palvelutarpeeseen sekä ennaltaehkäisevään vanhustyöhön pystytään vastaamaan, kotihoitoon ehdotetaan palkattavaksi toistaiseksi voimassaolevaan työsuhteeseen (täysi työaika) yksi fysioterapeutti. Kotihoidossa työskentelee ajalla 29.8.2016 – 31.12.2017 määräaikainen fysioterapeutti, jonka avulla kotihoidossa on voitu mm. nopeuttaa asiakkaiden kotiutumista terveys-keskusosastolta ja erikoissairaanhoidosta. Kotihoidon fysioterapeutti tukee ja turvaa omalta osaltaan yhä huonokuntoisempien asiakkaiden kotona asumista. Kotihoidossa työskentelee kolme määräaikaista hoitajaa 31.12.2017 asti. Ajalle 1.1.2018 – 31.12.2018 esitetään kotihoitoon kolmen hoitajan määräaikaista työsuhdetta. Vuoden 2018 aikana selviää kotihoitoon optimointijärjestelmästä saatavat hyödyt ja vaikutukset kotihoitoon työvoimatarpeeseen.

Laitilan kotihoito on valmistellut lääkkeiden koneellisen annosjakelun ja kymmenen koneellisen lääkeannosautomaatin käyttöönottoa kokeiluluontoisena palvelua tuottavan Evondos Oy:n kanssa. Kokeilu on kuuden kuukauden mittainen ja sen on tarkoitus käynnistyä tammikuussa 2018. Kokeilujakson loppupuolella voidaan kokeilusta saatujen kokemusten perusteella päättää palvelun jatkosta. Vuoden 2018 talousarvion investointiosaan on esitetty varattavaksi 40000 euron määräraha lääkkeiden koneelliseen annosjakeluun ja kymmeneen koneelliseen lääkeannosautomaattiin.

Suunnitelmissa on aloittaa Kaukolankodissa vanhusten päivätoiminta vuoden 2018 alkupuolella kahden vuoden kokeiluna. Tämän johdosta esitetään täyttä työaikaa tekevän yhden päivätoiminta-ohjaajan ja yhden hoitajan palkkaamista kahdeksi vuodeksi. Päivätoimintaan on tarkoitus käyttää Laitilan kaupungin valtiokonttorilta saatuja varoja.

Laitilan kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta on kokouksessaan 24.10.2017 päättänyt, että Pihlajakoto lakkautetaan 31.12.2018 mennessä ja nykyisille asukkailla tarjotaan palveluseteli ellei Kaukolankodin selvitys tuota muuta lopputulosta, jonka osana Pihlajakoto jatkaisi toimintaansa. Pihlajakodon tiloista luovutaan. Pihlajakodon henkilöstö siirretään kotihoitoon: (sairaanhoitaja ja 10 hoitajaa). Tämän muutoksen myötä Laitilan kaupungin on mahdollista käynnistää ympärivuorokautinen kotihoito kotona asuvien Laitilalaisten ikäihmisten hoidon tehostamiseksi.

Kotihoidossa on otettu käyttöön mobiilisovellukset vuonna 2018. Kotihoitoon on palkattu toistaiseksi voimassaolevaan työsuhteeseen fysioterapeutti. Lääkeautomaatti -kokeilu päättyi 31.8.2018. Kokeilusta saatujen positiivisten asiakas- ja työntekijäkokemusten perusteella palvelua jatkettiin ajalla 1.9 – 31.12.2018. Pihlajakodon toiminta on päätynyt heinäkuussa 2018. Kaukolankodin tiloissa alkoi vanhusten päivätoimintakokeilu maaliskuussa 2018. Päivätoimintakokeilu kestää enintään 31.12.2019 saakka. Vanhusten päivätoimintaan on käytetty testamenttivaroja vuonna 2018.

HENKILÖKUNTA

Tarkemmat tilastot toiminnan tunnuslukujen yhteydessä. Kotihoidon, Koivukodon ja Pihlajakodon henkilöstön lisäksi avopalveluissa toimii avopalvelujohtaja, jonka työpanoksesta 80 % kotihoidossa ja 20 % Koivukodossa. Kaukolankodin johtajan työpanoksesta on 40 % Kaukolankodissa ja 60 % muissa vanhustenhuollon tehtävissä.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Laskujen tarkastajat ja hyväksyjät ovat eri henkilöitä. Omavalvontasuunnitelmissa on ohjeistus riskienhallintaan. HaiPro-järjestelmä (potilasturvallisuuden vaaratapahtumien raportointimenettely sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille) on käytössä.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Talousarviovertailun (15.2.2019) mukaan iäkkäiden palvelujen käyttötalousmenojen toteuma oli 97,6 %. Määrärahat alittuivat 202 345 euroa. Tulojen toteuma

oli 95,6 %. Tulot alittuivat 80 933 euroa. Määrärahoja tarvittiin arvoitua vähemmän ja tuloja kertyi arvioitua vähemmän Pihlajakodon toiminnan päättymisen johdosta.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Kotihoito			
75-v. täytt. kk-maksuasiakk. (lkm)	101	145	104
Kk-maksuasiakkaat (lkm)	134	175	142
Tukipalveluasiakkaat (lkm)/tarkastelukuukausi	168	200	176
Henkilöstö	32	33	36
Tehostetun palveluasumisen yksiköt			
<i>Pihlajakoto</i>			
Henkilöstö	11,5	11,5	toiminta päätty- nyt 7/2018
Hoitopäivät	5939	6570	1829
Kustannukset (netto)*	485718	479214	245292
€/hoitopäivä (netto)	81,78	72,94	134,11
<i>Koivukoto</i>			
Henkilöstö	14	14	14
Hoitopäivät	6900	6935	6787
Kustannukset (netto)*	741987	673548	703650
€/hoitopäivä (netto)	107,53	97,12	103,68
Omaishoito			
Omaishoidon lomittaja	1	1	1

Kaukolankoti

Hoitopäivät	18961	18 980	19427
joista Laitilan	17148	17 155	18198
Hoitopaikat	52	52	52
joista Laitilan	38	38	38
Kustannukset (netto)*	2 236 760	2 342 659	2 286 154
€/hoitopäivä (netto)	117,97	123,43	117,67
Henkilöstö (lkm), jonka lisäksi Kaukolankodin johtaja (työpanoksesta 40 % Kaukolankodissa ja 60 % muissa vanhustenhuollon tehtävissä)	37,5	37,5	37,5

*sisältää myös kustannuslaskennalliset menot ja poistot

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	1 744 013	1 828 350	0	1 828 350	1 746 009	-82 341
Menot yht.	-7 889 338	-8 087 898	-239 000	-8 326 898	-8 152 145	174 753
Netto ennen poistoja	-6 145 326	-6 259 548	-239 000	-6 498 548	-6 406 136	92 412
Poistot yht.	-60 172	-57 451	0	-57 451	-72 629	-15 178
Netto	-6 205 497	-6 316 999	-239 000	-6 555 999	-6 478 765	77 234
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	1 408	1 408
KL menot yht.	-451 475	-420 080	0	-420 080	-547 420	-127 340
Kauden tulos	-6 656 973	-6 737 079	-239 000	-6 976 079	-7 024 777	-48 698
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-980,7	-995,6	-	-1 023,5	-1 006,2	-
Kokonaiskulut €/as	-987,8	-1 002,3	-	-1 030,2	-1 014,6	-
Toimintakate €/as	-775,6	-781,6	-	-809,6	-804,1	-
Tulos €/as	-782,7	-788,3	-	-816,3	-812,5	-
Verorahoitusosuus	79,2 %	78,7 %	-	79,2 %	80,1 %	-
Osuus toim.kuluista	13,6 %	13,6 %	-	13,7 %	13,7 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki****Kriittinen menestystekijä****Tavoite****Toteutuma**

Hoitoketjujen toimivuus

-SAS-ryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa.

-SAS-ryhmä on kokoontunut 9 kertaa (vuonna 2018)

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Monipuolinen palvelurakenne	-Palveluvalikko on laaja.	-Useita palvelumuotoja on käytössä.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Vanhustenhuollon toimijoiden välinen yhteistyö	-Tarkoituksenmukainen yhteistyö.	-Vanhustenhuollon toimijoiden välillä on tehty yhteistyötä.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Osaaminen ja sen kehittäminen	-Täydennyskoulutusta yksilöllisesti täsmäytettynä.	-Henkilöstö on osallistunut täydennyskoulutukseen.

2.10. TEKNINEN VALIOKUNTA**2.10.1 Tekninen valiokunta (Tekniset palvelut)****TEHTÄVÄT**

Tekninen hallinto, liikenneväylät ja alueet, kiinteistöt, metsät, vesihuoltolaitos, konekeskus, mittauspalvelut, palo- ja pelastuspalvelut (ostetaan Varsinais-Suomen aluepelastuslaitokselta).

Teknisen hallinnon työntekijöistä osa toimii useammalla tehtäväalueella. Teknisen johtajan työaika on talousarviossa jaettu siten, että 40 % kaavoituksesta ja 60 % teknisestä hallinnosta. Työpäällikön tehtävät on jaettu 50 % vesihuoltolaitos ja 50 % liikenneväylät ja alueet. Palvelusihteerin työn jako talousarviossa on 45 % rakennusvalvonta, 40 % kaavoitus ja 15 % ympäristönsuojelu. Teknisen työnjohtajan toimi työ jakaantuu keskimäärin 60 % kiinteistötoimeen, 40 % yksityistiet.

TOIMINTA-AJATUS

Kunnallistekniikan, kiinteistö-, ja vesihuollon rakentamisen sekä ylläpidon palveluiden tuottaminen kaupunkilaisten asumisen laadun, viihtyvyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja lisäämiseksi.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmän riskit ovat hallinnassa (talousarviossa ei merkittäviä ylityksiä, raportointi toimivaa).

Johtamisjärjestelmän riskit ovat olleet hallinnassa (Sisäinen valvonta ohjeistettu, valmistelu ollut hyvän hallintotavan mukaista, viranhaltijanpäätökset olleet lautakunnan käsittelyssä).

Ydin- ja tukitoimintojen riskit ovat olleet hallinnassa (Sopimusasiat kunnossa ja vastuutettu, hankintaprosessit olleet oikeellisia).

Omaisuusriskit ovat kunnossa (Vakuutukset ajan tasalla, vakuudet tarkistettu säännöllisesti).

Henkilöriskit ovat pääosin kunnossa. Resurssit ovat paikoitellen, riippuen meneillään olevien tehtävien määrästä, riittämättömät. Henkilöstö sitoutunutta, henkilöstön koulutuksessa osittain parannettavaa.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Teknisen toimen menot pysyivät kokonaisuudessaan hyvin hallussa ja tulot ylittivät budjetoidun tason. Vuoden aikana siirrettiin vesihuoltolaitoksen valvontatoiminnot uusiin tiloihin ja samalla uusittiin laitteistot. Vanha jätevedenpuhdistamon tontti siistittiin ja purettiin vanhat rakenteet. Siirtovesijohtotyömaan valmistui aikataulustaan myöhässä.

Tuloarvio alittui merkittävästi teknisen hallinnon osalta, koska puukerrostalohankkeesta arvioituja myyntituloja ei saatu. Myytävien rakennustonttien osalta menot ylittivät, johtuen maisemointitöistä.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	2 376 430	2 560 300	0	2 560 300	2 397 915	-162 385
Menot yht.	-4 933 704	-5 230 472	-141 226	-5 371 698	-5 328 148	43 550
Netto ennen poistoja	-2 557 274	-2 670 172	-141 226	-2 811 398	-2 930 233	-118 835
Poistot yht.	-1 295 294	-1 272 097	0	-1 272 097	-1 505 299	-233 202
Netto	-3 852 568	-3 942 269	-141 226	-4 083 495	-4 435 533	-352 038
Kustannuslask.erät						
KL tulot yht.	1 928 408	1 794 580	0	1 794 580	2 356 449	561 869
KL menot yht.	-278 262	-226 820	0	-226 820	-179 857	46 963
Kauden tulos	-2 202 421	-2 374 509	-141 226	-2 515 735	-2 258 941	256 794
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-612,8	-638,6	-	-655,1	-637,1	-
Kokonaiskulut €/as	-765,1	-787,4	-	-804,0	-811,2	-
Toimintakate €/as	-106,7	-129,0	-	-145,5	-87,2	-
Tulos €/as	-259,0	-277,9	-	-294,4	-261,3	-
Verorahoitusosuus	33,8 %	35,3 %	-	36,6 %	32,2 %	-
Osuus toim.kuluista	8,5 %	8,7 %	-	8,8 %	8,7 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palvelujen tuottaminen tehokkaasti	-Kustannukset enintään keskitasoa verrattuna vastaaviin laitoksiin/kuntiin.	-100 %.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palvelujen hyvä laatu- ja hintasuhde	-Kustannukset toiminta huomioiden kilpailukykyistä verrattuna vastaaviin palveluihin kunnilla/yksityisellä puolella.	-80 %.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tehtävien prosessien edelleen kehittäminen	-Tehostettu työnjohto ja -ohjaus.	- 90 %.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Henkilöstö ammattitaito	-Henkilöstön täsmäkoulutus.	-80 %.
Henkilökunnan hyvä työtyytyväisyys	-Poissaolot keskimääräistä vähäisemmät.	-60 %.

2.10.2 Tekninen hallinto (Tehtävä 57)**TOIMINNAN KUVAUS**

Vastuhenkilö: tekninen johtaja Mika Raula.

Tekninen hallinto on lautakunnan tehtävien aputoiminto. Asiakaspalvelun ja yhteistyötoimintojen lisäksi tehtäviin kuuluu lautakunnan kokousten valmistelu ja päätösten toimeenpano, teknisen lautakunnan päättämät vesihuoltoavustukset sekä kaupungin omistamien metsien hoito. Kaupungin metsätilat on omana tulospaikkana teknisessä hallinnossa.

Positiivisen rakennemuutoksen myötä tehtävät ovat lisääntyneet. Etenkin tehtävät, jotka vaativat nopeaa reagoitua ja vievät aikaa. Tämä on osaltaan aiheuttanut töiden kasaantumista ja aikatauluvaikkeitä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Teknisen hallinnon tehtävässä on 100 % toimistosihteerin ja 60 % teknisen johtajan palkkakustannuksista. Metsätilojen hoidosta ja myynnistä vastaa tekninen johtaja Metsänhoitoyhdistyksen avustuksella. Vesihuoltoavustuksiin on varattu 10 000 euroa, joka on varauksena vesiosuuskuntahankkeiden kaupungin avustuksena.

Metsätilojen hoidosta ja puun myynnistä vastaa tekninen johtaja Metsänhoitoyhdistyksen avustuksella.

HENKILÖKUNTA

Tekninen johtaja ja toimistosihteeri

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Teknisen toimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista on seurattu kuukausittain, esimiehet seuraavat kunnossapitotöiden ja huoltotöiden toteutumista kiinteistökohtaisesti lisäksi kiinteistöjen kuntoa kartoitetaan säännöllisesti. Huoltotoimenpiteiden kirjallinen seuranta puuttuu, sekä työntekijöiden työnajanseuranta. Taloudellinen selvitys annetaan Tekniselle valiokunnalle 4 kertaa vuodessa.

Riskien arviointi työntekijöiden kesken on tehty viimeksi vuonna 2014, jossa kiinnitettiin huomiota työolosuhteisiin mm. ergonomia, kemialliset ja fysikaaliset olosuhteet ym. Suurin kuormittava tekijä työntekijöillä on henkinen jaksaminen.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Tuloarvio alittui merkittävästi teknisen hallinnon osalta, koska puukerrostalohankkeesta arvioituja myyntituloja ei saatu. Myytävien rakennustonttien osalta menot ylittyivät, johtuen maisemointitöistä.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Metsäala (talousmetsät) ha	696	625	640
Euroa/metsäala ha	27,28	67,31	

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	180 597	422 000	0	422 000	224 609	-197 391
Menot yht.	-301 023	-207 091	-121 200	-328 291	-313 289	15 002
Netto ennen poistoja	-120 426	214 909	-121 200	93 709	-88 680	-182 389
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-120 426	214 909	-121 200	93 709	-88 680	-182 389
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	274 868	274 868
KL menot yht.	-66 148	-43 450	0	-43 450	-63 923	-20 473
Kauden tulos	-186 574	171 459	-121 200	50 259	122 265	72 006

TUNNUSLUVUT	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintakulut €/as	-43,2	-29,3	-	-43,5	-43,6	-
Kokonaiskulut €/as	-43,2	-29,3	-	-43,5	-43,6	-
Toimintakate €/as	-21,9	20,1	-	5,9	14,1	-
Tulos €/as	-21,9	20,1	-	5,9	14,1	-
Verorahoitusosuus	50,8 %	-68,4 %	-	-13,5 %	-32,4 %	-
Osuus toim.kuluista	0,6 %	0,4 %	-	0,6 %	0,6 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palvelujen tuottaminen tehokkaasti	Tehokkaat ja hyvät palvelut	100 %

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Hyvä hinta / laatusuhde	Tyytyväiset asiakkaat	80 %

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-Tehtävien prosessien edelleen kehittäminen	-Resurssien tehokas käyttö	-70 %

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-Henkilöstön tyytyväisyys	-Yhteistyön sujuminen, sairaspöissaolojen vähentäminen	70 %

2.10.3 Liikenneväylät ja alueet (Tehtävä 58)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuhenkilö: työpäällikkö Markus Hautala.

Tehtäväalue sisältää katujen, kevyenliikenteen väylien, tievalaistuksen, puistojen, leikkikenttien, torin, matonpesupaikan ja levähdysalueiden ylläpitotehtävät ja kaupungin alueella olevan yksityistieverkoston hallintotehtävät.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Laitilan kaupungin asemakaavan mukaiset kadut on kuntokartoitettu vuonna 2017 ja samalla on otettu käyttöön sähköinen katurekisteri. Kuntokartoituksen yhteydessä on samalla tarkistettu katuverkoston laajuus. Vahvistetun asemakaavan mukaisen katuverkon pituus on noin 56 km, josta 49 km on kestopäällystettyä, loput ovat sorapäällysteisiä. Katuverkko laajenee sitä mukaa, kun uusia asemakaava-alueita otetaan rakentamiskäyttöön.

Vuonna 2010 tehdyn kartoituksen perusteella asemakaava-alueella on tie- ja katuvalaistusta n. 44 km matkalla ja haja-asutusalueella n. 26,5 km matkalla. Määrä on lisääntynyt asemakaava-alueille uusien valaistusten osalta 3,9 km. Vuonna 2014 käynnistynyt katuvalaistusverkon uusiminen jatkuu. Uusiminen jatkuu koko ohjelmakauden osana Laitilan HINKU-hanketta, jossa vanhat elohopeahöyryvalaisimet uusitaan energiaa säästäviin monimetalli- tai LED-valaisimiksi. Valaistuksen uusimisten saneerausosuus asemakaava-alueella on 36,3 % ja haja-asutusalueella 17,6 %. Saneerausosuuksissa ei ole huomioitu uusia rakennettuja valaistusosuuksia, joita on toteutettu uusilla valaisimilla mm. Koto-harjun, Karvinmäen ja Tuunan alueille.

Hoidettavia puistoalueita on arvioitu olevan n. 21 ha ja leikkikenttiä on 13 kpl. Uusia puistoja ja leikkikenttiä kunnostetaan ja pyritään ottamaan käyttöön, resursien puitteissa, osana kaavan toteuttamista.

Yksityistieverkon ylläpitoon kaupunki osallistuu sekä osakasmaksuina että avustuksina, joiden suuruus riippuu kunkin tien liikenteellisen merkityksen mukaisesta luokasta..

HENKILÖKUNTA

Työpäällikkö (50%), puistotyöntekijä

Kausityöntekijät kesäajaksi: Määräaikainen puistotyöntekijä, laitospäällikkö (siirtyy jäähallilta)

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Teknisen toimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintösääntönsä mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Riskien arviointi työntekijöiden kesken on tehty viimeksi vuonna 2014, jossa kiinnitettiin huomiota työolosuhteisiin mm. ergonomia, kemialliset ja fyysiset olosuhteet ym. Suurin kuormittava tekijä työntekijöillä on fyysinen jaksaminen.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Talousarvion menomäärärahat alittuivat n. 18 000,00 eurolla.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Katujen pituus	56	56	56
Euroa/kaavatie km	3072	2874	
Valaistut tiet km	77	75	75
Euroa/valaistut tiet km	1576	1355	
Kunn.pid.puistoal. ha	21	21	21
Euroa/puistoalue ha	4576	6230	

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	6 789	8 700	0	8 700	3 674	-5 026
Menot yht.	-553 613	-600 302	0	-600 302	-576 787	23 515
Netto ennen poistoja	-546 824	-591 602	0	-591 602	-573 113	18 489
Poistot yht.	-483 276	-476 325	0	-476 325	-521 891	-45 566
Netto	-1 030 100	-1 067 927	0	-1 067 927	-1 095 004	-27 077
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-6 603	-4 290	0	-4 290	-8 744	-4 454
Kauden tulos	-1 036 704	-1 072 217	0	-1 072 217	-1 103 748	-31 531
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-65,9	-70,7	-	-70,7	-67,7	-
Kokonaiskulut €/as	-122,7	-126,5	-	-126,5	-128,1	-
Toimintakate €/as	-65,1	-69,7	-	-69,7	-67,3	-
Tulos €/as	-121,9	-125,5	-	-125,5	-127,7	-
Verorahoitusosuus	99,3 %	99,2 %	-	99,2 %	99,7 %	-
Osuus toim.kuluista	0,9 %	1,0 %	-	0,9 %	0,9 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimiva infrastruktuuri	-Keskustan kadut aurattu viim. klo 9.00 ja kev.liik.väylät klo 7.00. -Ei vaurioihin ja korvauksiin johtavia kuoppia.	-Talvikausilla 2018 aurasohjelman toteutus toimi hyvin, ja tavoitteet saavutettiin. -2018 korvattiin yksi kuopasta johtunut omaisuusvahinko.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Puistojen ja yleisten alueiden siisteys ja viihtyisyys sekä liikenneturvallisuus	-Alueet siistejä, ei valituksia. -Liikennemerkkit, katuvalot ym. kunnossa ja nopeat korjaukset tarpeen vaatiessa.	-Alueet pääosin siistejä. - Korjaamisessa on päästy kohtuulliseen nopeuteen vikojen ilmettyä. tie- ja katuvalohuoltoa on paikoin ollut runsaasti

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Liikenneverkon toimivuus tarpeita vastaavasti	-Yleisesti hyväksyttävät kaavat ja suunnitelmat, ei muistutus- ja valituskierroja.	-Vuoden 2018 aikana ei uusia kaavoitusalueita ole käsitelty.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Ammattitaitoinen ja tyytyväinen henkilökunta	-Kaikki osallistuvat koulutukseen. -Yleinen tyytyväisyys työhön ja työympäristöön.	- Pätevyyskoulutukset ovat ajantasalla. -

2.10.4 Jätehuolto (Tehtävä 59)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuhenkilö: työpäällikkö Markus Hautala.

Jätehuoltotehtävät käsittävät kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtävät, hyöty- ja vaarallisten jätteiden muiden kuin yritysten (kotitaloudet) keräyksen ja asianmukaisen käsittelyn järjestämisen sekä yleisen neuvonnan ja opastuksen.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Laitilan kaupungilla on sopimus Jätehuolto M.Helistölä Oy:n kanssa. Jätteiden käsittely ja loppusijoituksen järjestäminen on siirretty yrityksen hoidettavaksi.

Jätteiden keräyksessä on sopimusperusteinen jätteidenkuljetus eli kotitaloudet

saavat kilpailuttaa jätteidensä kuljettajan.

Hyöty- ja vaarallisten jätteiden keräyksestä ja käsittelystä aiheutuvat kustannukset peritään hyötyjätämaksulla.

Hyötyjätämaksun perinnän hoitaa korvausta vastaan Jätehuoltoyritys, jolla on valmis ohjelma omassa laskutusohjelmassaan. Yritys laskuttaa Laitilan kaupungin nimellä ja maksut tuloutetaan kaupungin tilille.

HENKILÖKUNTA

-

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

-

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Tehtävä-alueen kustannukset peritään hyötyjätämaksulla. Hyötyjätämaksun suuruutta arvioidaan vuosittain edellisten vuosien kustannusten perusteella, jolloin toimintakatteessa on pientä vaihtelua. Tavoitteena tehtäväalueessa on menojen kattaminen tuloilla.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	66 323	65 000	0	65 000	54 853	-10 147
Menot yht.	-35 374	-66 620	0	-66 620	-36 937	29 683
Netto ennen poistoja	30 948	-1 620	0	-1 620	17 916	19 536
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	30 948	-1 620	0	-1 620	17 916	19 536
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	0	0	0	0	0	0
Kauden tulos	30 948	-1 620	0	-1 620	17 916	19 536
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-4,2	-7,8	-	-7,8	-4,3	-
Kokonaiskulut €/as	-4,2	-7,8	-	-7,8	-4,3	-
Toimintakate €/as	3,6	-0,2	-	-0,2	2,1	-
Tulos €/as	3,6	-0,2	-	-0,2	2,1	-
Verorahoitusosuus	-87,5 %	2,4 %	-	2,4 %	-48,5 %	-
Osuus toim.kuluista	0,1 %	0,1 %	-	0,1 %	0,1 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

2.10.5 Kiinteistöt (Tehtävä 60)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: rakennusinsinööri Eva Nurmi.

Kaupungin omistamien kiinteistöjen kunnossa- ja ylläpidon optimointi toiminnallisuuden ja taloudellisuuden vaatimusten mukaisesti käytössä olevin resurssein.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Organisaatioon kuuluu rakennusinsinööri, tekninen työnjohtaja (80 % työaika tekevä), rakennusten kunnossapidossa 4 kokoaikaista tuntipalkkaista työntekijää ja yksi määräaikainen työntekijä, talonmiespalvelukeskuksessa seitsemän kokoaikaista kuukausipalkkaista työntekijää ja vaihtuvasti työllistettyjä, siivoustoimessa 19 kokoaikaista siivoajaa, 7 osa-aikaista siivoajaa, sekä siivoustyönohjaaja. Haja-asutusalueiden koulujen (yhteensä 6 kpl) talonmiespalvelu siirrettiin sivistystoimen alaisuudesta tekniselle toimelle vuoden 2018 alusta.

Kiinteistö- tehtäväalue sisältää kaupungin omistamien kiinteistöjen (n. 38 kiinteistöä / n. 300.000 m³) rakennusten ja alueiden kunnossapidon, vuosikorjaukset, ylläpidon osassa kiinteistöjä sekä muut kiinteistöihin välittömästi liittyvät menot. Vuokralle annettuja tiloja ja asuntoja on n. kymmenessä kiinteistössä. Ulkopuoliselta taholta vuokrattuja kiinteistöjä eri toiminnoille on 2, joissa on talonmiestointia, sekä laitteistojen ylläpitoa. Talonmiespalvelukeskus myy kiinteistönhoitopalveluja Winnova/Länsirannikon Koulutus Oy:lle. Vuoden 2018 aikana rakentui päiväkotia, jolloin kiinteistöjen lukumäärä kasvoi yhdellä.

Siivoustoimi hoitaa kaupungin n. 31 kiinteistön siivouksen. Siivottava pinta-ala on n. 38.000 m². Siivouksen neliöt on tarkistettu vuoden 2018 aikana ja osittain mitoitettu uudestaan. Siivoustoiminnan kiinteistöistä kaksi kiinteistöä on vuokrattu ulkopuoliselta taholta, muut kiinteistöt ovat kaupungin omistamia kiinteistöjä. Winnova/Länsirannikon Koulutus Oy:n kiinteistöjen siivouksesta huolehtii Winnova.

Talonmiespalvelukeskuksessa ja rakennusten kunnossapidossa oman työn ja ulkopuolisen työvoiman käytön osuus vaihtelee vuositasolla aikatauluista, kohteen erityisvaatimuksista sekä määrärahatilanteen mukaisesti.

Kiinteistöjen kunnossapitoon vuosittain varattavien määrärahojen niukkuudesta huolimatta rakennuskannan yleiskunto on tyydyttävällä tasolla. Kunnossapito on keskittynyt ensi sijassa akuutteihin huolto- ja korjaustoimenpiteisiin.

Vuoden 2018 aikana valmistui uusi seitsemän-osastoinen päiväkotia Meijerin alueelle, jonne muutti Vaahteraportin päiväkotia Laitilan Portista.

HENKILÖKUNTA

Rakennusinsinööri, tekninen työnjohtaja, erikoisammattimies, rakennusmies, maalari, laitospäällikö, seitsemän talonmiestä, siivoustyönohjaaja ja 26 siivoajaa.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Teknisen toimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosääntö mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista on seurattu kuukausittain, esimiehet seuraavat kunnossapitotöiden ja huoltotöiden toteutumista kiinteistökohtaisesti lisäksi kiinteistöjen kuntoa kartoitetaan säännöllisesti. Huoltotoimenpiteiden kirjallinen seuranta puuttuu, sekä työntekijöiden työnajaseuranta. Taloudellinen selvitys annetaan Tekniselle valiokunnalle 4 kertaa vuodessa.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Alla on esitetty kustannuspaikoittain suurimmat määrärahojen ylitykset ja alitukset, rajana on pidetty n. 10.000 euron muutosta arvioon nähden. Suluissa on merkitty kustannuspaikan toteuma prosentuaalisesti.

Kaupungintalon menomäärärahat ylittyivät 98.004 eurolla (174,4 %), johtuen sisäilmaongelman selvitystöistä ja sisäilman parantamiseen tehdyistä toimenpiteistä. Kaukolankodin menomäärärahat ylittyivät 14.333 eurolla (133,3 %), asiantuntijapalveluiden (kuntotarkastus ym. selvitykset) ja säännönmukaisen iv-nuohouksen takia. Kodjalan koulun menomäärärahat ylittyivät 9.595 eurolla (170,4%), asiantuntijapalveluiden (suunnittelu) ja korjausten suhteen. Kappelimäen koulun menomäärärahat ylittyivät 35.592 (184,9 %) eurolla vanhan koulun automaatiojärjestelmien uusimisen ja useiden pienten korjaustoimenpiteiden takia. Soukaisten koulun menomäärärahat ylittyivät 18.518 eurolla (216,1 %) asiantuntijapalveluiden (mm. iv-suunnittelu) ja korjaustoimenpiteiden takia. Untamalan koulun menomäärärahat ylittyivät 19.374 eurolla (223,8 %) asiantuntijapalveluiden, ilmanvaihdon ja automaatiokorjausten takia. Varpeen koulun menomäärärahat ylittyivät 61.516 eurolla (283,9 %), automaatiokorjausten, sisäilmanasiantuntijapalveluiden ja vesivahinkokorjausten takia. Kauppilan umpipihan menomäärärahat ylittyivät 33.460 eurolla (420,4%) kattojen korjausten takia. Kustaa Hiekan Lukutuvan menomäärärahat ylittyivät 12.215 eurolla (221,3 %) kameravalvonnan ja rikoshälytínjärjestelmän uusimisen, sekä kulunvalvonnan lisäyksen takia, jotka toteutettiin sisäilmasaneerauksen yhteydessä uusimisen ollessa edullisempaa, rakenteiden ollessa valmiiksi auki. Palke 5:n menomäärärahat alittuivat -9.268 eurolla (43,9 %), keittiön saneerauksen takia. Myllymäen koulun asuntolan menomäärärahat alittuivat -9.428 eurolla (34,7 %), vähäisten korjaustöiden takia. Meijerin menomäärärahat alittuivat -18.850 eurolla (50,5 %), lämmitys-, sähkö- ja vesikulutuksen vähentyneen käytön takia, koska käyttäjät ovat siirtyneet tiloista pois ja vähäisten korjaustöiden takia, koska rakennukseen ollaan toteuttamassa laajaa peruskorjausta lähivuosina. Winnovan menomäärärahat alittuivat -25.997 eurolla (50,8 %), Kannus-rakennuksen käyttämättömyyden takia. Kodjalan, Soukaisten ja Untamalan koulujen asiantuntijapalveluiden määrärahojen kasvu on johtunut maalämmitysjärjestelmä-urakkaan palkatun konsultin takia, joka on tehnyt selvitystyötä urakan toteutuksesta.

Siivouspalvelukeskuksen menomäärärahat ovat alittuneet -30.584 eurolla (96,7 %) johtuen suurimmaksi osaksi palkkakulujen toteutumattomuudesta poissaolojen takia. Rakennusten hallinnon menomäärärahat ovat alittuneet -94.242 eurolla (69,5 %) johtuen työntekijöiden palkkakulujen ja niiden sivukulujen käytöstä investointeihin ja suoraan kiinteistökohtaisille kustannuspaikoille.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Kiinteistö kpl	38	43	38
Euroa/kiinteistö	68 475	57 634	63 714
Talonmiespalvelukeskus, kiinteistöjä kpl	27	20	28
Talonmiespalvelu €/kiinteistö	13 204	16 030	11 083
Siivous m ²	29 500	31 040	38 000
Euroa/siivous m ²	29,09	30,67	23,52

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	241 292	256 900	0	256 900	213 277	-43 623
Menot yht.	-2 211 600	-2 316 582	-20 026	-2 336 608	-2 421 892	-85 284
Netto ennen poistoja	-1 970 308	-2 059 682	-20 026	-2 079 708	-2 208 615	-128 907
Poistot yht.	-410 723	-390 058	0	-390 058	-561 802	-171 744
Netto	-2 381 031	-2 449 740	-20 026	-2 469 766	-2 770 417	-300 651
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	1 928 408	1 794 580	0	1 794 580	2 081 581	287 001
KL menot yht.	-185 029	-161 120	0	-161 120	-83 080	78 040
Kauden tulos	-637 652	-816 280	-20 026	-836 306	-771 916	64 390
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-281,8	-289,9	-	-292,3	-289,7	-
Kokonaiskulut €/as	-330,1	-335,6	-	-337,9	-354,7	-
Toimintakate €/as	-26,7	-49,9	-	-52,2	-24,3	-
Tulos €/as	-75,0	-95,5	-	-97,9	-89,3	-
Verorahoitusosuus	22,7 %	28,5 %	-	29,0 %	25,2 %	-
Osuus toim.kuluista	3,9 %	4,0 %	-	3,9 %	4,0 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Kiinteistöjen tehokkaampi käyttö	-2-3 kiinteistön käytön tehostaminen.	- Yhden kiinteistön lopettaminen (Kannus-rakennus). Yhden kiinteistön myyminen (Heinikkalan navetta).
Kiinteistöjen vuokrien nostaminen (ulkopuoliset toimijat)	-Yhtenäistetään vuokrat tasapuoliseksi, vähintään Ilmaisvuokraukset pois.	- Sisäiseen vuokraan siirtyminen: tilojen vuokrat saatu laskettua ja tasa-puolistettua.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Hyvä laatutaso palvelussa ja nopeus	-Vähintään tyydyttävät tulokset palautekyselyistä muille toimikunnille.	- Suullisen palautteen kyseleminen jatkuva. Palaute ollut hyvää.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Tehtävien kehittäminen/syventäminen	-Toiminta kilpailukykyiseksi.	- Työnjohdon vaihtumisen seurauksena toimintaa saatu tehostettua.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Henkilöstön osaaminen ja kehittäminen	-Henkilökohtainen kehittyminen osallistumalla koulutuksiin.	- Työturvallisuuskortti-koulutus, tilityökortti-koulutus ja ea-koulutus koko henkilökunnalle, joita päivitetään tarpeen vaatiessa. Ammattitaidon täydennyskoulutuksia tarjottu siivoushenkilökunnalle. Rakennusinsinöörin ja siivoustyönohjaajan esimiesvalmennus-kurssi suoritettu.
Henkilöstön tiedottaminen	-Kaikki siivoojat yhteistiedotuksen piiriin.	-Toteutunut.

2.10.6 Vesihuoltolaitos (Tehtävä 61)**TOIMINNAN KUVAUS**

Vastuuhenkilö: työpäällikkö Markus Hautala.

Laitilan kaupungin vesihuoltolaitos on kaupungin muu taseyksikkö, joka vastaa vesihuoltolain mukaisesta vesihuollon järjestämisestä omalla toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitoksen maksuina peritään perusmaksut sekä veden ja jäteveden käyttömaksut. Maksuihin vuodelle 2018 ei tullut korotuksia.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Vesihuoltolaitos hankkii raakaveden kuudelta omalta pohjavedenottamolta. Pohjavedenottamoilta raakavesi toimitetaan kolmelle vedenkäsittelylaitokselle joilla vesi käsitellään ja toimitetaan talousvetenä käyttäjille. Vesihuoltolaitos on lisäksi täyttänyt toimitettavan talousveden tarvetta ostamalla talousvettä Uudenkaupungin Vedeltä. Vesihuoltolaitoksen rakennuttama yhdysvesijohto Eurasta Laitilaan valmistui vuoden 2018 aikana, ja talousveden ostaminen Euran kunnan vesihuoltolaitokselta on aloitettu syksyllä 2018. Uuden-kaupungin Vedeltä talousveden osto lopetettiin syyskuussa 2018. Vesihuoltolaitos myy talousvettä Pohjoiskulman ja Lukujärven vesiosuuskunnille sekä lisäksi vastaanottaa Pohjoiskulman vesiosuuskunnan jätevesiä. Jätevesien siirrosta ja käsittelystä Laitilan entiseltä jätevedenpuhdistamolta huolehtii Uudenkaupungin kaupungin liikelaitos Vakka-Suomen Vesi.

Vesihuoltolaitoksella on normaalin työajan lisäksi jatkuva varallaolopäivystys, jolla turvataan vesihuollon toimintaa.

Vuoden 2017 aikana on käynnistetty vesihuoltoverkostojen kuntokartoitukset. Kokonaiskuva vesihuoltoverkostojen tilasta on valmistunut vuoden 2018 aikana. Kuntokartoituksista saatuja tuloksia ja toimenpiteitä aloitetaan toteuttamaan vuodesta 2019 alkaen.

HENKILÖKUNTA

Työpäällikkö (50%), vesihuoltosihteeri, vastaava laitosmies, 2 * laitosmies

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Teknisen toimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintösääntön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Riskien arviointi työntekijöiden kesken on tehty viimeksi vuonna 2014, jossa kiinnitettiin huomiota työolosuhteisiin mm. ergonomia, kemialliset ja fysikaaliset olosuhteet ym. Suurin kuormittava tekijä työntekijöillä on fyysinen jaksaminen.

Vesihuoltolaitoksella on laadittu varautumis- sekä valmiussuunnitelma. Valmiussuunnitelma on laadittu vuonna 2017. Varautumissuunnitelma, jossa käsitellään kattavasti toiminnan riskejä, päivitetään vuoden 2018 aikana.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Vesihuoltolaitoksen toimintakate vuoden 2018 talousarviossa oli 547 000 € ja toteuma oli 699 000 €. Toimintakate oli täten 152 000 € ennakoitua parempi. Ennakoituja tuloja oli 103 000 € enemmän ja ennakoituja kuluja taas 49 000 € vähemmän. Ennakoitua suurempaa tuloa selittää osittain kesän 2018 pitkät hellejaksot, joka on osaltaan lisännyt veden myyntiä. Talousarvion mukaisessa tulomäärän arviossa on ennakoitu myös vedenkulutuksen muutoksia, jotka ovat pitkällä aikavälillä arvioitu vähenemään päin, tällä hetkellä suunta näyttäisi olevan hieman jopa kasvamassa. Vedenkulutuksen kasvun osaseurasta on myös kaupungin asukasmäärän kasvu, joka ennusteessa taas on ollut pikemmin vähenemään päin. Ennakoituja pienempiä kuluja selittää pääasiassa pitkälti vuoden 2018 kuivuus ja sadannan vähyys, sekä Euran talousveden ostamisen aloittamisen viivästyminen. Viemäriverkostoihin johtuu sateella huomattava määrä hulevesiä, josta maksetaan jätevedenkäsittelymaksua määräperusteisesti. Eurasta talousveden ostaminen viivästyi ennakoidusta n. 5 kk. Talousveden osto ja jäteveden käsittelymaksu alitti ennakoidun kuluarvion 78 000 €.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Vedenhankinta			
Pumpattu vesimäärä m ³	489 460	450 000	500 375
Euroa/pump. vesimäärä m ³	0,36	0,48	
Laskutettu vesimäärä m ³	453 917	450 000	464 562
Liittymisaste/asukasluku	71	71	71
Vedenjakelu			
Vesijohtoverkko km	150	160	170
Euroa/vesijohtoverkko km	349,55	152,71	
Puhdistamo			
Viemäriverkon laajuus	102	120	120
Euroa/viemäriverkon laajuus	959,05	583,50	
* Käsitelty jätevesimaksu m ³	545 618	610 000	526 348
Euroa/käsitelty jätevesimaksu. m ³	0,80	0,79	
Laskutettu jätevesimaksu/m ³	408 341	410 000	409 754
Liittymisaste/asukasluku	65	65	65

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	1 768 214	1 679 500	0	1 679 500	1 783 419	103 919
Menot yht.	-1 088 615	-1 257 576	0	-1 257 576	-1 208 973	48 603
Netto ennen poistoja	679 599	421 924	0	421 924	574 446	152 522
Poistot yht.	-386 396	-386 945	0	-386 945	-416 987	-30 042
Netto	293 203	34 979	0	34 979	157 460	122 481
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-10 939	-8 510	0	-8 510	-11 416	-2 906
Kauden tulos	282 264	26 469	0	26 469	146 043	119 574
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-129,3	-148,1	-	-148,1	-141,2	-
Kokonaiskulut €/as	-174,7	-193,4	-	-193,4	-189,4	-
Toimintakate €/as	78,6	48,4	-	48,4	65,1	-
Tulos €/as	33,2	3,1	-	3,1	16,9	-
Verorahoitusosuus	-19,0 %	-1,6 %	-	-1,6 %	-8,9 %	-
Osuus toim.kuluista	1,8 %	2,0 %	-	2,0 %	1,9 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Vesihuoltolaitoksen taloudellinen tulos positiivinen	-Taksapolitiikka; menot on katettava tuloilla, ei verokompensatiota.	-Vireillä olevat suuret muutokset vedenhankinnassa edellyttävät vesitaksojen tarkistamista.
Riittävästi raakavesikapasiteettia	-Laaditaan vedenhankinnan pts osana vesihuoltolaitoksen kehittämissuunnitelman päivittämistä.	- Omat raakavesilähteet käytössä, talousveden tarvetta täydennetään os-talousvedellä Eurasta.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimiva infrastruktuuri	-Ei jakeluhäiriöitä.	- Vuonna 2018 ei ollut merkittäviä jakeluhäiriöitä
Käyttöveden korkea laatu	-Ei veden laatuksiteereistä (STM) poikkeamia.	-Jaettu talousvesi on täyttänyt STM:n talousvesiasetuksen kriteerit kaikilla tarkkailukerroilla.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palvelujen ja toimintojen laadukkuus ja taloudellisuus	-Taksat ja hinnat kilpailukykyiset muihin vastaaviin laitoksiin verrattuna.	-Laitilan taksat ovat valtakunnallista keskitasoa. Perusmaksujen osalta jopa keskitasoa huomattavasti alemmat.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Ammattitaidon ylläpito	-Kaikki osallistuvat koulutukseen.	- Työssä vaaditut pätevyudet ovat ajan tasalla
Työtyytyväisyys	-Työtyytyväisyys.	-Vesihuoltolaitoksen henkilökunta on suhteellisen tyytyväinen työhönsä ja työympäristöönsä.

2.10.7 Konekeskus (Tehtävä 62)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: työpäällikkö Markus Hautala.

Konekeskus on tuottanut ylläpitohuollon ja uudisrakentamisen tarvitsemat kuljetus- ja konepalvelut joko kaupungin omalla kalustolla tai huolehtimalla ko. palvelujen hankkimisesta ostopalveluna joka toinen vuosi kilpailutettavien tarjousten perusteella. Konekeskuksen toiminta palvelee pääasiassa Tehtävää 58 Liikenneväylät ja alueet. Pienimuotoisesti konekeskus on tuottanut myös muuta sisäistä palvelutoimintaa. Konekeskuksen tulosalueessa kulut muodostuvat pääasiassa työkoneiden käytön kulusta. Konekeskuksen tehtävän sulauttamista Tehtävään 58 Liikenneväylät ja alueet tullaan tarkastelemaan vuoden 2019 aikana.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Konekeskuksessa on kuorma-auto, traktori sekä muut koneet ja laitteet (henkilönostin, pohjatutkimuslaite geokulkuri, kuorma-auton ja traktorin lisävarusteet ym.). Kalusto muuttuu tarvittaessa ja sitä uusitaan käyttötarpeen mukaan. Tehtävä sisältää yhden tuntipalkkaisen työntekijän, joka on siirretty tehtävästä liikenneväylät ja yleiset alueet.

HENKILÖKUNTA

Kuorma-auton kuljettaja

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Teknisen toimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintösäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

Riskien arviointi työntekijöiden kesken on tehty viimeksi vuonna 2014, jossa kiinnitettiin huomiota työolosuhteisiin mm. ergonomia, kemialliset ja fysikaaliset olosuhteet ym. Suurin kuormittava tekijä työntekijöillä on fyysinen jaksaminen.

Konekeskuksen työtehtävät käsittävät pääasiassa koneilla ja laitteilla tehtäviä töitä. Koneiden ja laitteiden toimivuus on edellytyksenä turvalliselle työskentelylle. Kone- ja laitekantaa pyritään uudistamaan määrärahojen puitteissa.

TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISTA ON SEURATTU KUUKAUSITTAINMERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Talousarvion menomäärärahat alittuivat n. 6 000,00 eurolla.

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	22 338	27 100	0	27 100	25 122	-1 978
Menot yht.	-56 058	-73 167	0	-73 167	-65 206	7 961
Netto ennen poistoja	-33 721	-46 067	0	-46 067	-40 083	5 984
Poistot yht.	-5 478	0	0	0	0	0
Netto	-39 199	-46 067	0	-46 067	-40 083	5 984
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-469	-1 450	0	-1 450	-312	1 138
Kauden tulos	-39 668	-47 517	0	-47 517	-40 395	7 122
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-6,6	-8,7	-	-8,7	-7,6	-
Kokonaiskulut €/as	-7,3	-8,7	-	-8,7	-7,6	-
Toimintakate €/as	-4,0	-5,6	-	-5,6	-4,7	-
Tulos €/as	-4,7	-5,6	-	-5,6	-4,7	-
Verorahoitusosuus	64,0 %	63,7 %	-	63,7 %	61,7 %	-
Osuus toim.kuluista	0,1 %	0,1 %	-	0,1 %	0,1 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

2.10.8 Mittauspalvelut (Tehtävä 63)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: maankäyttöinsinööri Mika Palmulaakso.

Kaupungin karttojen ajan tasalla pito ja mittauspalveluiden tuottaminen sekä kaa-voitusmittausten valvonta. Kaupungin omistamien ja hankkimien maa-alueiden kiinteistötoimituksista sekä niitä koskevien tietojen ajan tasalla pidosta ja arkistoinnista huolehtiminen.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

- Kunnallistekniikassa tarvittavat, ja rakennuslupien edellyttämät, paikan- ja korkeusaseman mittaukset sekä tulosten jatkokäsittely ja ylläpito.
- Kaupungin kantakartan ylläpito.
- Vesi- ja viemärikartan ajan tasalla pito yhteistyössä vesilaitoksen kanssa
- Kaupungin ostamien määräalojen ja tilojen selvitys kaupungin tiloiksi.
- Kaupungin tekemien kiinteistökauppojen tai maanvuokrasopimusten asiakirjojen laadinta.
- Osoiterekisterin ylläpito rakennusvalvonnan kanssa.
- Kansallisen tie- ja katutietojärjestelmän -ohjelmiston vastaava.
- Maanmittauslaitoksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisten aineistojen luovutus maanmittauslaitoksen käyttöön.

HENKILÖKUNTA

- maankäyttöinsinööri

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

-

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	11 798	21 100	0	21 100	12 676	-8 424
Menot yht.	-42 847	-66 098	0	-66 098	-61 514	4 584
Netto ennen poistoja	-31 049	-44 998	0	-44 998	-48 839	-3 841
Poistot yht.	-7 200	-2 400	0	-2 400	-2 400	0
Netto	-38 249	-47 398	0	-47 398	-51 239	-3 841
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-5 582	-4 900	0	-4 900	-5 939	-1 039
Kauden tulos	-43 830	-52 298	0	-52 298	-57 178	-4 880

TUNNUSLUVUT	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintakulut €/as	-5,7	-8,3	-	-8,3	-7,8	-
Kokonaiskulut €/as	-6,5	-8,6	-	-8,6	-8,1	-
Toimintakate €/as	-4,3	-5,8	-	-5,8	-6,3	-
Tulos €/as	-5,2	-6,1	-	-6,1	-6,6	-
Verorahoitusosuus	78,8 %	71,3 %	-	71,3 %	81,9 %	-
Osuus toim.kuluista	0,1 %	0,1 %	-	0,1 %	0,1 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Vakaa talous	-Talousarvion raamissa pysyminen	-Talousarvion määräraha on ylittynyt lievästi

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Laadukkaiden mittauspalveluiden tuottaminen kustannustehokkaasti	-Ei mittausvirheitä.	-Toteutunut.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Mittaustoimen prosessien kehittäminen	-Laadukkaat ja luotettavat mittauspalvelut	-Toteutunut

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen	-Laaja ammatillinen osaaminen	-Toteutunut riittävällä tasolla.

2.10.9 Palo, pelastus ja suojele (Tehtävä 64)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuhenkilö: tekninen johtaja Mika Raula.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Palo-, pelastus- ja suojeletoimi on Turun kaupungin hallinnoiman Varsinais-Suomen aluepelastuslaitoksen tehtävänä. Aluepelastuslaitosta johtaa aluepelastuslautakunta, jonka esittelijänä toimi pelastusjohtaja. Aluepelastuslaitos jakaantuu kolmeen lohkoon, joiden esimiehenä on pelastuspäällikkö. Yhdessä lohkossa on mukana Uudenkaupungin alue, johon myös Laitila kuuluu. Laitilan kaupunki kuten kaikki muutkin Varsinais-Suomen kunnat maksavat palvelusta Turun kaupungille erillisen sopimuksen mukaisesti.

Aluepelastuslaitostoiminta on määritelty pelastustoimilaililla ja –asetuksella.

Turun aluepelastuslaitos määrittelee itse tavoitteensa ja tiedottaa ne sen jälkeen kunnille.

HENKILÖKUNTA

ei henkilöstöä

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

-

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	80 071	80 000	0	80 000	80 286	286
Menot yht.	-644 575	-643 036	0	-643 036	-643 552	-516
Netto ennen poistoja	-564 504	-563 036	0	-563 036	-563 266	-230
Poistot yht.	-2 220	-16 369	0	-16 369	-2 220	14 149
Netto	-566 724	-579 405	0	-579 405	-565 486	13 919
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-3 492	-3 100	0	-3 100	-6 443	-3 343
Kauden tulos	-570 216	-582 505	0	-582 505	-571 929	10 576
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-76,2	-75,6	-	-75,6	-75,2	-
Kokonaiskulut €/as	-76,5	-77,5	-	-77,5	-75,4	-
Toimintakate €/as	-66,8	-66,2	-	-66,2	-65,9	-
Tulos €/as	-67,0	-68,2	-	-68,2	-66,1	-
Verorahoitusosuus	87,7 %	87,9 %	-	87,9 %	87,7 %	-
Osuus toim.kuluista	1,1 %	1,0 %	-	1,0 %	1,0 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
-	-	-

2.11. LUPALAUTAKUNTA

2.11.1 Lupalautakunta (Rakennus- ja ympäristöpalvelut)

TEHTÄVÄT

Rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu.

TOIMINTA-AJATUS

Rakennus- ja ympäristöpalveluiden toiminta-ajatuksena on turvata kuntalaisille turvallinen, terveellinen ja viihtyisä asuin- ja elinympäristö.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Teknisen toimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosääntön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

-

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	111 055	105 050	0	105 050	76 993	-28 057
Menot yht.	-196 456	-247 827	0	-247 827	-199 853	47 974
Netto ennen poistoja	-85 401	-142 777	0	-142 777	-122 860	19 917
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-85 401	-142 777	0	-142 777	-122 860	19 917
Kustannuslask.erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-19 136	-14 010	0	-14 010	-19 215	-5 205
Kauden tulos	-104 537	-156 787	0	-156 787	-142 075	14 712
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-25,3	-30,6	-	-30,6	-25,3	-
Kokonaiskulut €/as	-25,3	-30,6	-	-30,6	-25,3	-
Toimintakate €/as	-12,3	-18,3	-	-18,3	-16,4	-
Tulos €/as	-12,3	-18,3	-	-18,3	-16,4	-
Verorahoitusosuus	48,5 %	59,9 %	-	59,9 %	64,9 %	-
Osuus toim.kuluista	0,4 %	0,4 %	-	0,4 %	0,3 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET**Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki**

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palveluiden tuottaminen kustannus- tehokkaasti	-Tehtäväkohtaisten kustannusarvioi- den toteutuminen.	-Toteutunut.
Järkevät investoinnit uusiutuvaan energiaan	-	-

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palveluihin tyytyväiset kuntalaiset	-Lailliset päätösesitykset.	-Toteutunut.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimintatapojen kehittäminen	-Käytettävissä olevien voimavarojen tehokas ja joustava käyttö.	-Toteutunut.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Hyvä ammattitaito, hyvä työtyyty- väisyys, riittävät resurssit	-Ammattitaidon kehittäminen, koulu- tus.	-Toteutunut.

2.11.2 Ympäristönsuojelu (Tehtävä 68)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: ympäristöpäällikkö Pekka-Sakari Simula.

Kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena lupalautakunnan tehtävänä on huolehtia ympäristönsuojelun lupa- ja valvontatehtävistä, toimia maa-aineslain mukaisena viranomaisena, vesilaisissa säädettyjen päätösten tekeminen ja valvonta, jätelain sekä vesihuoltolain valvonta. Ympäristönsuojeluviranomainen antaa myös luonnonsuojelulain, vesiliikenne- ja maastoliikennelain mukaisia esityksiä ja lausuntoja sekä päättää luonnonmuistomerkkien rauhoittamisesta ja rauhoitusten lakkauttamisesta. Kuntalaisten neuvonta ja valistus ympäristönsuojelu ja jäteasioissa, pohjavesien ja vesistöjen suojelemisessa sekä luonnonsuojeluasioissa.

Laitilan kaupunki on sitoutunut valtuuston päätöksellä 15.4.2013 Hinku –hankkeen (hiilineutraali kunta) tavoitteisiin. Hankkeella pyritään vähentämään kunnan kasvihuonekaasupäästöjä parantamalla energiatehokkuutta ja lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä. Ympäristöpäällikkö toimii hankkeen yhteyshenkilönä.

Haja-asutuksen jätevesineuvontaa on toteutettu yhteistyössä Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskuksen Valonian kanssa kaudella 2012-2014. Kaupunginhallitus on lokakuussa 2014 päättänyt, että yhteistyötä Valonian kanssa jatketaan kaudella 2015-2020.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Toimintaympäristöön ei ole tulossa muutoksia.

HENKILÖKUNTA

Ympäristönsuojelun henkilöstö koostuu ympäristöpäälliköstä sekä kaavoitusosaston ja rakennusvalvonnan kanssa yhteisestä palvelusihteeristä (15 %).

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Teknisen toimen sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	18 530	7 000	0	7 000	1 590	-5 410
Menot yht.	-91 295	-139 400	0	-139 400	-87 120	52 280
Netto ennen poistoja	-72 765	-132 400	0	-132 400	-85 530	46 870
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-72 765	-132 400	0	-132 400	-85 530	46 870
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-7 002	-5 330	0	-5 330	-7 139	-1 809
Kauden tulos	-79 767	-137 730	0	-137 730	-92 669	45 061

TUNNUSLUVUT	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintakulut €/as	-11,6	-16,9	-	-16,9	-10,9	-
Kokonaiskulut €/as	-11,6	-16,9	-	-16,9	-10,9	-
Toimintakate €/as	-9,4	-16,1	-	-16,1	-10,7	-
Tulos €/as	-9,4	-16,1	-	-16,1	-10,7	-
Verorahoitusosuus	81,1 %	95,2 %	-	95,2 %	98,3 %	-
Osuus toim.kuluista	0,2 %	0,2 %	-	0,2 %	0,1 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palveluiden tuottaminen kustannus- tehokkaasti	-Tehtäväkohtaisten kustannusarvioi- den toteutuminen.	-Toteutunut.
Järkevät investoinnit uusiutuvaan energiaan	-	- Toteutunut

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palveluihin tyytyväiset kuntalaiset	-Lailliset päätösesitykset.	-Toteutunut.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimintatapojen kehittäminen	-Käytettävissä olevien voimavarojen tehokas ja joustava käyttö.	-Toteutunut.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Hyvä ammattitaito, hyvä työtyyty- väisyys, riittävät resurssit	-Ammattitaidon kehittäminen, koulu- tus.	-Toteutunut.

2.11.3 Rakennusvalvonta (Tehtävä 69)

TOIMINNAN KUVAUS

Vastuuhenkilö: rakennustarkastaja Tapio Linden.

Kaupungin rakennusvalvontaviranomaisena lupalautakunnan alaisuudessa rakennustarkastajan tehtävänä on huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Rakennusvalvontaviranomainen valvoo myös kaavojen noudattamista, huolehtii rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä, sekä osaltaan valvoo rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Toimintaympäristössä ei ole tulossa suuria muutoksia. Tarkoituksena vihdoin ottaa käyttöön sähköinen lupahakemuksen vastaanotto vanhan paperihakemus käytännön rinnalle.

HENKILÖKUNTA

Rakennusvalvonnassa viranhaltijoina ovat rakennustarkastaja, sekä kaavoituksen ja ympäristöpäällikön kanssa yhteinen toimistos sihteeri. Toimistosihteerin työajasta noin 45 % kuluu rakennusvalvonnan tehtäviin.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Rakennusvalvonta on yhden tarkastajan vastuulla ja on siksi haavoittuvainen.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Vaikka haettujen rakennuslupien määrä on kasvanut (yht 145 kpl) on niiden kokonaiskerrosala pysynyt pienenä ja siitä johtuen arvioitua tulotasoa ei saavutettu.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2017	Tavoitearvio 2018	Toteutuma 2018
Myönnetyt rak.luvat	150	145	145
Euroa/myönnetty rak.lupa	620,80	807,63	520
Ilmoitusmenettelyt kpl	12	20	8
Ilmoitusmenettelyt yht. €	7759.70	5 855,35	
Tarkastuksia/lausuntoja	200	25	15

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	92 525	98 050	0	98 050	75 403	-22 647
Menot yht.	-105 161	-108 427	0	-108 427	-112 733	-4 306
Netto ennen poistoja	-12 636	-10 377	0	-10 377	-37 330	-26 953
Poistot yht.	0	0	0	0	0	0
Netto	-12 636	-10 377	0	-10 377	-37 330	-26 953
Kustannuslask. erät						
KL tulot yht.	0	0	0	0	0	0
KL menot yht.	-12 134	-8 680	0	-8 680	-12 076	-3 396
Kauden tulos	-24 770	-19 057	0	-19 057	-49 406	-30 349
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-13,8	-13,7	-	-13,7	-14,4	-
Kokonaiskulut €/as	-13,8	-13,7	-	-13,7	-14,4	-
Toimintakate €/as	-2,9	-2,2	-	-2,2	-5,7	-
Tulos €/as	-2,9	-2,2	-	-2,2	-5,7	-
Verorahoitusosuus	21,1 %	16,3 %	-	16,3 %	39,6 %	-
Osuus toim.kuluista	0,2 %	0,2 %	-	0,2 %	0,2 %	-

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Talouden näkökulma: Vakaan talouden kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palveluiden tuottaminen tehokkaasti	-Kustannukset muihin kuntiin verrattuna enintään keskitasoa.	-Toteutunut: Kilpailukykyiset ja edulliset taksat.

Palvelu- ja asiakasnäkökulma: Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Palveluihin tyytyväinen asiakas	-Ei muutoksiin johtavia valituksia.	-Tyytyväinen asiakas -Asiakaslähtöinen toimintatapa.

Toiminnan ja tehokkuuden näkökulma: Vaikuttava johtaminen ja tehokas kaupunkiorganisaatio

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Toimintatapojen kehittäminen	- Ei kohtuuttoman pitkiä käsittelyaikoja.	-Toteutunut: Lyhyet käsittelyajat.

Henkilöstönäkökulma: Hyvinvoivan henkilöstön kaupunki

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toteutuma
Motivoitunut ammattitaitoinen henkilöstö	-Ammattitaidon kehittäminen, koulutus. Muuttuvien lakien ja säädösten huomioonottaminen.	-Toteutunut: Muutokset huomioitu ja koulutuksiin panostettu.

2.12. KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

2.12.1 Käyttötalous yhteensä

TEHTÄVÄN TALOUS

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot yht.	12 443 940	12 565 263	0	12 565 263	11 869 177	-696 086
Menot yht.	-58 467 405	-59 786 230	-1 044 576	-60 830 806	-59 760 516	1 070 290
Netto ennen poistoja	-46 023 465	-47 220 967	-1 044 576	-48 265 543	-47 891 339	374 204
Poistot yht.	-4 630 143	-2 410 394	0	-2 410 394	-2 698 241	-287 847
Netto	-50 653 608	-49 631 361	-1 044 576	-50 675 937	-50 589 581	86 356
Kustannuslask.erät						
KL tulot yht.	2 933 510	2 828 455	0	2 828 455	3 542 465	714 010
KL menot yht.	-2 933 510	-2 828 455	0	-2 828 455	-3 542 465	-714 010
Kauden tulos	-50 653 608	-49 631 361	-1 044 576	-50 675 937	-50 589 581	86 356
TUNNUSLUVUT						
Toimintakulut €/as	-7 219,4	-7 326,8	-	-7 449,0	-7 321,6	-
Kokonaiskulut €/as	-7 763,8	-7 608,8	-	-7 731,1	-7 633,7	-
Toimintakate €/as	-5 411,3	-5 525,5	-	-5 647,7	-5 539,1	-
Tulos €/as	-5 955,7	-5 807,6	-	-5 929,8	-5 851,2	-
Verorahoitusosuus	76,7 %	76,3 %	-	76,7 %	76,6 %	-
Osuus toim.kuluista	100,0 %	100,0 %	-	100,0 %	100,0 %	-

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ (LAAJA)

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA							
Tulot	0	43 000	0	43 000	14 359	-28 641	33,4 %
KL tulot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Tulot yht.	0	43 000	0	43 000	14 359	-28 641	33,4 %
Menot	-16 992	-36 356	0	-36 356	-10 266	26 090	28,2 %
KL menot	-356	0	0	0	-352	-352	0,0 %
Poistot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Menot yht.	-17 348	-36 356	0	-36 356	-10 618	25 738	29,2 %
KAUDEN TULOS	-17 348	6 644	0	6 644	3 741	-2 903	56,3 %
12 TARKASTUSLAUTAKUNTA							
Tulot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
KL tulot	24 440	32 193	0	32 193	18 400	-13 793	57,2 %
Tulot yht.	24 440	32 193	0	32 193	18 400	-13 793	57,2 %
Menot	-24 436	-30 240	0	-30 240	-18 399	11 841	60,8 %
KL menot	-157	-240	0	-240	-215	25	89,8 %
Poistot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Menot yht.	-24 593	-30 480	0	-30 480	-18 614	11 866	61,1 %
KAUDEN TULOS	-153	1 713	0	1 713	-214	-1 927	-12,5 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
14 KAUPUNGINHALLITUS							
Tulot	2 697 139	3 084 629	0	3 084 629	2 789 011	-295 618	90,4 %
KL tulot	880 698	865 197	0	865 197	1 064 022	198 825	123,0 %
Tulot yht.	3 577 837	3 949 826	0	3 949 826	3 853 034	-96 792	97,5 %
Menot	-5 014 450	-5 862 293	-54 375	-5 916 668	-5 635 466	281 202	95,2 %
KL menot	-222 115	-193 930	0	-193 930	-254 064	-60 134	131,0 %
Poistot	-35 714	-30 939	0	-30 939	-31 910	-971	103,1 %
Menot yht.	-5 272 278	-6 087 162	-54 375	-6 141 537	-5 921 440	220 097	96,4 %
KAUDEN TULOS	-1 694 441	-2 137 336	-54 375	-2 191 711	-2 068 406	123 305	94,4 %
20 SIVISTYSVALIOKUNTA							
Tulot	1 598 022	1 474 550	0	1 474 550	1 557 732	83 182	105,6 %
KL tulot	109 884	134 185	0	134 185	100 515	-33 670	74,9 %
Tulot yht.	1 707 906	1 608 735	0	1 608 735	1 658 247	49 512	103,1 %
Menot	-14 504 748	-14 935 090	-27 350	-14 962 440	-14 632 603	329 837	97,8 %
KL menot	-1 506 349	-1 569 865	0	-1 569 865	-1 909 906	-340 041	121,7 %
Poistot	-2 979 007	-858 027	0	-858 027	-823 772	34 255	96,0 %
Menot yht.	-18 990 104	-17 362 982	-27 350	-17 390 332	-17 366 281	24 051	99,9 %
KAUDEN TULOS	-17 282 198	-15 754 247	-27 350	-15 781 597	-15 708 034	73 563	99,5 %
21 V-S KANS.OPISTON JOHTOKUNTA							
Tulot	631 965	568 000	0	568 000	601 174	33 174	105,8 %
KL tulot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Tulot yht.	631 965	568 000	0	568 000	601 174	33 174	105,8 %
Menot	-1 280 339	-1 281 176	0	-1 281 176	-1 263 205	17 971	98,6 %
KL menot	-49 951	-45 060	0	-45 060	-51 219	-6 159	113,7 %
Poistot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Menot yht.	-1 330 291	-1 326 236	0	-1 326 236	-1 314 423	11 813	99,1 %
KAUDEN TULOS	-698 325	-758 236	0	-758 236	-713 249	44 987	94,1 %
26 V-S MUS.OP.JOHTOKUNTA							
Tulot	398 816	353 750	0	353 750	351 511	-2 239	99,4 %
KL tulot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Tulot yht.	398 816	353 750	0	353 750	351 511	-2 239	99,4 %
Menot	-955 042	-945 050	0	-945 050	-938 002	7 048	99,3 %
KL menot	-24 091	-32 470	0	-32 470	-36 666	-4 196	112,9 %
Poistot	-6 529	-5 951	0	-5 951	-19 201	-13 250	322,7 %
Menot yht.	-985 662	-983 471	0	-983 471	-993 869	-10 398	101,1 %
KAUDEN TULOS	-586 845	-629 721	0	-629 721	-642 357	-12 636	102,0 %
30 SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA							
Tulot	4 630 511	4 375 984	0	4 375 984	4 080 481	-295 503	93,2 %
KL tulot	-9 919	2 300	0	2 300	3 079	779	133,9 %
Tulot yht.	4 620 592	4 378 284	0	4 378 284	4 083 559	-294 725	93,3 %
Menot	-31 541 237	-31 217 726	-821 625	-32 039 351	-31 734 574	304 777	99,0 %
KL menot	-833 094	-746 060	0	-746 060	-1 090 971	-344 911	146,2 %
Poistot	-313 600	-243 380	0	-243 380	-318 058	-74 678	130,7 %
Menot yht.	-32 687 931	-32 207 166	-821 625	-33 028 791	-33 143 603	-114 812	100,3 %
KAUDEN TULOS	-28 067 339	-27 828 882	-821 625	-28 650 507	-29 060 044	-409 537	101,4 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
40 TEKNINEN VALIOKUNTA							
Tulot	2 376 430	2 560 300	0	2 560 300	2 397 915	-162 385	93,7 %
KL tulot	1 928 408	1 794 580	0	1 794 580	2 356 449	561 869	131,3 %
Tulot yht.	4 304 838	4 354 880	0	4 354 880	4 754 364	399 484	109,2 %
Menot	-4 933 704	-5 230 472	-141 226	-5 371 698	-5 328 148	43 550	99,2 %
KL menot	-278 262	-226 820	0	-226 820	-179 857	46 963	79,3 %
Poistot	-1 295 294	-1 272 097	0	-1 272 097	-1 505 299	-233 202	118,3 %
Menot yht.	-6 507 259	-6 729 389	-141 226	-6 870 615	-7 013 305	-142 690	102,1 %
KAUDEN TULOS	-2 202 421	-2 374 509	-141 226	-2 515 735	-2 258 941	256 794	89,8 %
42 LUPALAUTAKUNTA							
Tulot	111 055	105 050	0	105 050	76 993	-28 057	73,3 %
KL tulot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Tulot yht.	111 055	105 050	0	105 050	76 993	-28 057	73,3 %
Menot	-196 456	-247 827	0	-247 827	-199 853	47 974	80,6 %
KL menot	-19 136	-14 010	0	-14 010	-19 215	-5 205	137,2 %
Poistot	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Menot yht.	-215 592	-261 837	0	-261 837	-219 068	42 769	83,7 %
KAUDEN TULOS	-104 537	-156 787	0	-156 787	-142 075	14 712	90,6 %
KÄYTTÖTALOUS YHT.							
Tulot	12 443 940	12 565 263	0	12 565 263	11 869 177	-696 086	94,5 %
KL tulot	2 933 510	2 828 455	0	2 828 455	3 542 465	714 010	125,2 %
Tulot yht.	15 377 450	15 393 718	0	15 393 718	15 411 642	17 924	100,1 %
Menot	-58 467 405	-59 786 230	-1 044 576	-60 830 806	-59 760 516	1 070 290	98,2 %
KL menot	-2 933 510	-2 828 455	0	-2 828 455	-3 542 465	-714 010	125,2 %
Poistot	-4 630 143	-2 410 394	0	-2 410 394	-2 698 241	-287 847	111,9 %
Menot yht.	-66 031 058	-65 025 079	-1 044 576	-66 069 655	-66 001 223	68 432	99,9 %
KAUDEN TULOS	-50 653 608	-49 631 361	-1 044 576	-50 675 937	-50 589 581	86 356	99,8 %

2.13. TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	4 746 285	0	4 746 285	4 500 617	-245 668
Maksutuotot	3 307 715	0	3 307 715	3 387 453	79 738
Tuet ja avustukset	315 010	0	315 010	496 218	181 208
Muut toimintatuotot	1 600 831	0	1 600 831	1 216 415	-384 416
TOIMINTATUOTOT YHT.	9 969 841	0	9 969 841	9 600 704	-369 137
VALM. OMAAN KÄYTT.	0	0	0	0	0

	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-21 738 161	-322 310	-22 060 471	-21 670 924	389 547
Eläkekulut	-5 232 416	-24 026	-5 256 442	-5 011 064	245 378
Muut henkilösivukulut	-886 621	-1 500	-888 121	-843 212	44 909
Henkilöstökulut yht.	-27 857 198	-347 836	-28 205 034	-27 525 200	679 834
Palvelujen ostot					
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-3 533 839	-141 000	-3 674 839	-3 739 872	-65 033
Avustukset	-1 057 000	0	-1 057 000	-1 482 371	-425 371
Muut toimintakulut	-1 271 128	0	-1 271 128	-1 229 353	41 775
TOIMINTAKULUT YHT.	-57 065 808	-1 044 576	-58 110 384	-57 367 787	742 597
TOIMINTAKATE	-47 095 967	-1 044 576	-48 140 543	-47 767 083	373 460
Verotulot					
Valtionosuudet	28 543 000	0	28 543 000	29 006 253	463 253
Rahoitustuotot ja -kulut	20 400 565	0	20 400 565	20 352 503	-48 062
Korkotuotot	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	156 600	0	156 600	115 757	-40 843
Korkokulut	-100 000	0	-100 000	-27 994	72 006
Muut rahoituskulut	-128 200	0	-128 200	-5 160	123 040
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-71 600	0	-71 600	82 603	154 203
Kertaluonteiset poistot	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	1 775 998	-1 044 576	731 422	1 674 277	942 855
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-2 410 394	0	-2 410 394	-2 698 241	-287 847
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset yht.	-2 410 394	0	-2 410 394	-2 698 241	-287 847
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-634 396	-1 044 576	-1 678 972	-1 023 965	655 007
Poistoeron muutos					
Varausten muutos	149 210	0	149 210	121 062	-28 148
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-485 186	-1 044 576	-1 529 762	-902 903	626 859

VEROTULOJEN ERITTELY

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Kunnallisvero	25 111 729	24 430 000	0	24 430 000	24 994 876	564 876
Osuus yhteisöveroista	2 074 188	2 085 000	0	2 085 000	1 947 869	-137 131
Kiinteistövero	2 045 918	2 028 000	0	2 028 000	2 063 508	35 508
Muut verotulot	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	29 231 835	28 543 000	0	28 543 000	29 006 253	463 253

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Peruspalvelun valtion- osuus	19 951 204	20 400 565	0	20 400 565	19 883 604	-516 961
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	557 925	0	0	0	468 899	468 899
Yhteensä	20 509 129	20 400 565	0	20 400 565	20 352 503	-48 062

TULOVEROPROSENTTI VEROVUOSITTAIN

Vuosi	%
2002	18,25
2003	18,25
2004	18,75
2005	18,75
2006	19,25
2007	19,25
2008	19,75
2009	19,75
2010	19,75
2011	19,75
2012	19,75
2013	19,75
2014	19,75
2015	20,25
2016	20,75
2017	20,75
2018	20,50

2.14. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN**INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN**

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
14 KAUPUNGINHALLITUS							
8110 Kiinteä omaisuus							
8 Maanostot/myynnit							
Hankinnat yht.	178 450	100 000	60 000	160 000	144 348	15 652	90 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	-14 717	0	0	0	-15 358	15 358	0 %
Investoinnit netto	163 733	100 000	60 000	160 000	128 991	31 009	81 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
8120 Kaupunginvirasto/irtain							
12 Atk							
Hankinnat yht.	15 248	118 190	0	118 190	34 241	83 949	29 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	15 248	118 190	0	118 190	34 241	83 949	29 %
85 Kaupungintalo							
Hankinnat yht.	14 954	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	14 954	0	0	0	0	0	0 %
8121 Ruokahuolto/irtain							
9 Varppeen koulun keittiö							
Hankinnat yht.	12 581	58 500	0	58 500	57 046	1 454	98 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	12 581	58 500	0	58 500	57 046	1 454	98 %
8145 Arvopaperit							
11 Muut osakkeet ja osuudet							
Hankinnat yht.	8 150	0	337 080	337 080	1 012 500	-675 420	300 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	-16 106	0	0	0	-203 960	203 960	0 %
Investoinnit netto	-7 956	0	337 080	337 080	808 540	-471 460	240 %
20 SIVISTYSVALIOKUNTA							
8211 Kappelimäen koulu/irtain							
12 Atk							
Hankinnat yht.	-35 588	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	-35 588	0	0	0	0	0	0 %
8213 Ala-asteet/irtain							
4 Muut hankkeet/siv.toimi							
Hankinnat yht.	0	16 000	0	16 000	0	16 000	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	16 000	0	16 000	0	16 000	0 %
8230 Kirjasto/irtain							
12 Atk							
Hankinnat yht.	4 201	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	4 201	0	0	0	0	0	0 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
8241 Sivistysltk/irtain							
1 Päiväkoti							
Hankinnat yht.	0	150 000	0	150 000	126 424	23 576	84 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	150 000	0	150 000	126 424	23 576	84 %
19 Monitoimihalli							
Hankinnat yht.	0	0	42 000	42 000	49 663	-7 663	118 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	0	42 000	42 000	49 663	-7 663	118 %
8250 Liikunta-alueet/irtain							
13 Keskusurheilukenttä							
Hankinnat yht.	17 500	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	17 500	0	0	0	0	0	0 %
26 V-S MUS.OP.JOHTOKUNTA							
8290 Musiikkiopisto/irtain							
12 Atk							
Hankinnat yht.	11 948	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	11 948	0	0	0	0	0	0 %
30 SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA							
8350 Sosiaalitoimi/irtain							
12 Atk							
Hankinnat yht.	34 376	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	34 376	0	0	0	0	0	0 %
8360 Terveyskeskus/irtain							
3 Muut hankkeet/sos.ltk							
Hankinnat yht.	0	65 000	0	65 000	0	65 000	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	65 000	0	65 000	0	65 000	0 %
10 Koneet ja kalusto							
Hankinnat yht.	42 810	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	42 810	0	0	0	0	0	0 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
12 Atk							
Hankinnat yht.	130 068	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	130 068	0	0	0	0	0	0 %
40 TEKNINEN VALIOKUNTA							
8600 Talonrakennus							
1 Päiväkoti							
Hankinnat yht.	888 127	2 500 000	0	2 500 000	3 310 774	-810 774	132 %
Avustukset yht.	-15 000	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	873 127	2 500 000	0	2 500 000	3 310 774	-810 774	132 %
1 Kaukolankodin lukitusjärjestel							
Hankinnat yht.	0	25 000	0	25 000	0	25 000	0 %
Avustukset yht.	0	-6 730	0	-6 730	0	-6 730	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	18 270	0	18 270	0	18 270	0 %
22 Kaukolankoti/Viemärisaneeraus							
Hankinnat yht.	0	80 000	0	80 000	6 614	73 386	8 %
Avustukset yht.	0	-21 536	0	-21 536	0	-21 536	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	58 464	0	58 464	6 614	51 850	11 %
3 Varppeen koulun kunnostus							
Hankinnat yht.	100 851	75 000	0	75 000	27 954	47 046	37 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	100 851	75 000	0	75 000	27 954	47 046	37 %
11 Itäkulman koulu							
Hankinnat yht.	1 452	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	1 452	0	0	0	0	0	0 %
54 Kappelinmäen koulu viemärisane							
Hankinnat yht.	27 776	200 000	0	200 000	165 116	34 884	83 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	27 776	200 000	0	200 000	165 116	34 884	83 %
58 Sähköiset ylioppilaskirjoitukset							
Hankinnat yht.	6 049	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	6 049	0	0	0	0	0	0 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
60 Sivukylän koulu kameravalvonta							
Hankinnat yht.	0	50 000	0	50 000	18 000	32 000	36 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	50 000	0	50 000	18 000	32 000	36 %
61 Koveron koulun vesikate							
Hankinnat yht.	0	150 000	0	150 000	58 827	91 173	39 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	150 000	0	150 000	58 827	91 173	39 %
49 Heinikkalan navetta							
Hankinnat yht.	0	60 000	0	60 000	0	60 000	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	60 000	0	60 000	0	60 000	0 %
17 Tuunan päiväkot							
Hankinnat yht.	0	0	3 000 000	3 000 000	36 008	2 963 992	1 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	0	3 000 000	3 000 000	36 008	2 963 992	1 %
25 Urheilutalo							
Hankinnat yht.	0	10 000	0	10 000	12 688	-2 688	127 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	10 000	0	10 000	12 688	-2 688	127 %
34 Terveyskeskus							
Hankinnat yht.	43 799	720 000	490 600	1 210 600	946 643	263 957	78 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	43 799	720 000	490 600	1 210 600	946 643	263 957	78 %
31 Tk.n tilojen kehittäminen							
Hankinnat yht.	80 431	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	80 431	0	0	0	0	0	0 %
43 Leikkikentät							
Hankinnat yht.	4 022	10 000	0	10 000	7 583	2 417	76 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	4 022	10 000	0	10 000	7 583	2 417	76 %
45 Kustaa Hiekan lukutupa							
Hankinnat yht.	431 282	150 000	0	150 000	529 769	-379 769	353 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	431 282	150 000	0	150 000	529 769	-379 769	353 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
48 Opistotalo							
Hankinnat yht.	64 635	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	64 635	0	0	0	0	0	0 %
54 Meijeri							
Hankinnat yht.	0	50 000	0	50 000	7 746	42 254	16 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	50 000	0	50 000	7 746	42 254	16 %
55 Winnova							
Hankinnat yht.	0	300 000	0	300 000	0	300 000	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	300 000	0	300 000	0	300 000	0 %
60 Kiinteistöt/kalusto							
Hankinnat yht.	0	35 000	0	35 000	34 565	435	99 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	35 000	0	35 000	34 565	435	99 %
85 Kaupungintalo							
Hankinnat yht.	149 739	300 000	0	300 000	92 704	207 296	31 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	149 739	300 000	0	300 000	92 704	207 296	31 %
57 Kaupungintalon lukitusjärj.							
Hankinnat yht.	0	35 000	0	35 000	0	35 000	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	35 000	0	35 000	0	35 000	0 %
62 Valtuustosalin kokoustekniikka							
Hankinnat yht.	0	120 000	0	120 000	85 612	34 388	71 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	120 000	0	120 000	85 612	34 388	71 %
8700 Julkinen käyttöomaisuus							
5 Muut hankkeet/sivistystoimi							
Hankinnat yht.	0	22 000	0	22 000	29 922	-7 922	136 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	22 000	0	22 000	29 922	-7 922	136 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
10 Koneet ja kalusto							
Hankinnat yht.	0	50 000	0	50 000	52 433	-2 433	105 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	50 000	0	50 000	52 433	-2 433	105 %
13 Keskusurheilukenttä							
Hankinnat yht.	41 521	100 000	31 000	131 000	161 496	-30 496	123 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	41 521	100 000	31 000	131 000	161 496	-30 496	123 %
21 Uimarannat							
Hankinnat yht.	2 217	10 000	0	10 000	5 578	4 422	56 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	2 217	10 000	0	10 000	5 578	4 422	56 %
40 Kaavateiden päällyst./muut							
Hankinnat yht.	104 974	150 000	0	150 000	151 946	-1 946	101 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	104 974	150 000	0	150 000	151 946	-1 946	101 %
41 Katujen rakentaminen/muut							
Hankinnat yht.	146 615	476 000	60 000	536 000	448 383	87 617	84 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	146 615	476 000	60 000	536 000	448 383	87 617	84 %
42 Muut hankkeet/perusparantam.							
Hankinnat yht.	19 480	104 000	0	104 000	60 975	43 025	59 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	19 480	104 000	0	104 000	60 975	43 025	59 %
43 Leikkikentät							
Hankinnat yht.	31 547	40 000	0	40 000	52 920	-12 920	132 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	31 547	40 000	0	40 000	52 920	-12 920	132 %
69 Sadevesi ja viemärointi							
Hankinnat yht.	0	0	30 000	30 000	9 340	20 660	31 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	0	30 000	30 000	9 340	20 660	31 %
76 Tievalaistus							
Hankinnat yht.	121 954	100 000	0	100 000	74 857	25 143	75 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	121 954	100 000	0	100 000	74 857	25 143	75 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
79 Tuunan pallokentän jatkaminen							
Hankinnat yht.	203 497	50 000	0	50 000	41 640	8 360	83 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	203 497	50 000	0	50 000	41 640	8 360	83 %
8800 Irtain omaisuus							
10 Koneet ja kalusto							
Hankinnat yht.	39 963	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	39 963	0	0	0	0	0	0 %
8900 Vesi- ja viemärlaitos							
50 Vanhan puhdistamon siirto							
Hankinnat yht.	84 775	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	84 775	0	0	0	0	0	0 %
66 Jätevesipumppaamon saneeraus							
Hankinnat yht.	7 954	30 000	0	30 000	10 950	19 050	37 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	7 954	30 000	0	30 000	10 950	19 050	37 %
69 Sadevesi ja viemärointi							
Hankinnat yht.	0	30 000	-30 000	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	30 000	-30 000	0	0	0	0 %
70 Vesilinjat/muut hankkeet							
Hankinnat yht.	25 086	100 000	0	100 000	125 621	-25 621	126 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	25 086	100 000	0	100 000	125 621	-25 621	126 %
71 Viemäriinjat/saneeraus							
Hankinnat yht.	19 804	120 000	0	120 000	64 130	55 870	53 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	19 804	120 000	0	120 000	64 130	55 870	53 %
74 Viemäriinjat/muut hankkeet							
Hankinnat yht.	50 142	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	50 142	0	0	0	0	0	0 %

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot.
78 Vesihuoltol.kehittämis.kohteet							
Hankinnat yht.	0	30 000	0	30 000	38 606	-8 606	129 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	0	30 000	0	30 000	38 606	-8 606	129 %
98 Vedenhank.selv.tekeminen							
Hankinnat yht.	785 128	1 000 000	0	1 000 000	1 220 541	-220 541	122 %
Avustukset yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Myynnit yht.	0	0	0	0	0	0	0 %
Investoinnit netto	785 128	1 000 000	0	1 000 000	1 220 541	-220 541	122 %
INVESTOINTIOSA YHT.							
Hankinnat yht.	3 917 516	7 789 690	4 020 680	11 810 370	9 314 166	2 496 204	79 %
Avustukset yht.	-15 000	-28 266	0	-28 266	0	-28 266	0 %
Myynnit yht.	-30 822	0	0	0	-219 318	219 318	0 %
Investoinnit netto	3 871 694	7 761 424	4 020 680	11 782 104	9 094 848	2 687 256	77 %

2.15. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 776 000	-1 044 576	731 424	1 674 277	942 853
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta yht.	1 776 000	-1 044 576	731 424	1 674 277	942 853
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 789 690	-4 020 680	-11 810 370	-9 314 166	2 496 204
Rah.osuudet investointimen.	28 000	0	28 000	1 780	-26 220
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	219 318	219 318
Investointien rahavirta yht.	-7 761 690	-4 020 680	-11 782 370	-9 093 068	2 689 302
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA YHT.	-5 985 690	-5 065 256	-11 050 946	-7 418 791	3 632 155
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille	-200 000	0	-200 000	0	200 000
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0	0	0	0	0
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET YHT.	-200 000	0	-200 000	0	200 000

	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
Pitkäaik. lainojen lisäys	15 000 000	0	15 000 000	10 000 000	-5 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-1 000 000	0	-1 000 000	-130 000	870 000
Lyhytaik. lainojen muutos	-7 700 000	0	-7 700 000	-1 100 000	6 600 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET YHT.	6 300 000	0	6 300 000	8 770 000	2 470 000
Toimeksiant. var. po:n muut.	0	0	0	53 965	53 965
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	8 821	8 821
Saamisten muutos	0	0	0	715 210	715 210
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-194 713	-194 713
Rahoituksen rahavirta	6 300 000	0	6 300 000	9 353 284	3 053 284
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	114 310	-5 065 256	-4 950 946	1 934 493	6 885 439

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäyksiä muille ovat kunnan myöntämät lainat muille kuin liikelaitoksille. Antolainojen lisäyksiä ovat taseessa pysyvien vastaavien sijoitusten ryhmään kuuluvat antolainat. Tähän kuuluvat mm. antolainat kunnan tytäryhteisöille ja muiden kunnallisia palveluja tuottavien yhteisöjen pysyväisluonteeseen rahoittamiseen, esimerkiksi investointien rahoittamiseen. Antolainasaamisten lisäyksiä liikelaitoksille ovat kunnan myöntämät lainat kunnan liikelaitoksille. Antolainasaamisten vähennyksiä ovat antolainojen lyhennykset kunnalle tilikauden aikana. Toteutumisessa esitetään erikseen vähennykset muilta ja vähennykset liikelaitoksilta.

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa kuinka paljon lainoja on lyhennetty tilivuoden aikana. Lyhytaikaisten lainojen muutos osoittaa lyhytaikaisten lainojen lisäysten ja vähennysten erotuksen.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Vaikutus maksuvalmiuteen esitetään samalla tarkkuudella kuin se on talousarviossa hyväksytty. Talousarviossa ei pystytä arvioimaan kaikkia maksuvalmiuteen vaikuttavia eriä: toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutoksia. Edellä mainittujen erien tilinpäätöstiedot esitetään ulkoisessa rahoituslaskelmassa kohdassa tilinpäätöslaskelmat.

2.16. YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

(1 000 e)	Määrärahat					Tuloarviot					
	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama	
KÄYTTÖTALOUSOSA											
10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA											
10 Valtiolliset vaalit	B	-36	0	-36	-10	26	43	0	43	14	-29
11 Kunnalliset vaalit	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ		-36	0	-36	-10	26	43	0	43	14	-29
12 TARKASTUSLAUTAKUNTA											
14 Tilintarkastus	B	-30	0	-30	-18	12	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ		-30	0	-30	-18	12	0	0	0	0	0
14 KAUPUNGINHALLITUS											
15 Ruokah.palv./varpp.k.keittiö	B	-1 217	-54	-1 271	-1 110	161	1 226	0	1 226	832	-394
16 Ruokah.palv./kauk.k.keittiö	B	-787	0	-787	-802	-15	828	0	828	902	74
17 Tietohallintopalvelut	B	-294	0	-294	-253	40	3	0	3	4	0
18 Hallintopalvelut	B	-1 416	0	-1 416	-1 534	-119	221	0	221	286	65
19 Sisäinen palvelutoiminta	N	-639	0	-639	-647	-9					
20 Talouspalvelut	B	-652	0	-652	-543	109	102	0	102	50	-52
21 Elinkeinotoimi	B	-348	0	-348	-373	-25	154	0	154	156	1
22 Kaavoitus	N	-166	0	-166	-96	70					
23 Asuminen	B	-217	0	-217	-171	46	214	0	214	207	-8
25 Maaseututoimi	B	-126	0	-126	-104	22	13	0	13	9	-3
YHTEENSÄ		-5 862	-54	-5 917	-5 635	281	2 761	0	2 761	2 445	-316
20 SIVISTYSVALIOKUNTA											
26 Sivistystoimen hallinto	B	-220	0	-220	-180	40	0	0	0	0	0
27 Varhaiskasvatus	B	-4 053	-27	-4 080	-3 855	225	644	0	644	544	-100
28 Perusopetus	B	-8 179	0	-8 179	-8 127	52	652	0	652	815	164
29 Lukio-opetus	B	-890	0	-890	-896	-6	18	0	18	14	-4
30 Toisen ast. ammatillinen koul.	B	-27	0	-27	-19	8	1	0	1	1	1
35 Kirjastotoimi	B	-427	0	-427	-406	21	20	0	20	26	6
36 Kulttuuritoimi	B	-141	0	-141	-123	18	13	0	13	9	-3
38 Nuorisotoimi	B	-169	0	-169	-160	9	3	0	3	10	7
39 Liikuntatoimi	B	-829	0	-829	-866	-37	125	0	125	139	13
YHTEENSÄ		-14 935	-27	-14 962	-14 633	330	1 475	0	1 475	1 558	83
21 V-S KANS.OPISTON JOHTOKUNTA											
40 Vakka-suomen kansalaisopisto	B	-1 281	0	-1 281	-1 263	18	568	0	568	601	33
YHTEENSÄ		-1 281	0	-1 281	-1 263	18	568	0	568	601	33
26 V-S MUS.OPISTON JOHTOKUNTA											
41 Vakka-suomen musiikkiopisto	B	-945	0	-945	-938	7	354	0	354	352	-2
YHTEENSÄ		-945	0	-945	-938	7	354	0	354	352	-2

(1 000 e)		Määrärahat					Tuloarviot				
		TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama
30 SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA											
43 Sos.hallinto	B	-622	-26	-648	-701	-52	30	0	30	62	32
44 Perhepalvelut	B	-1 187	-502	-1 689	-1 750	-61	10	0	10	2	-8
47 Toimeentuloturva	B	-238	0	-238	-209	29	38	0	38	16	-22
48 Perusterveydenhuolto	B	-6 618	-423	-7 041	-7 055	-14	1 835	0	1 835	1 680	-155
49 Erikoissairaanhoido	B	-10 998	600	-10 398	-10 220	178	0	0	0	-2	-2
50 Vammaispalvelu	B	-3 468	-232	-3 699	-3 626	73	635	0	635	577	-58
51 Lääkäiden palvelut	B	-8 088	-239	-8 327	-8 152	175	1 828	0	1 828	1 746	-82
YHTEENSÄ		-31 218	-822	-32 039	-31 713	327	4 376	0	4 376	4 080	-296
40 TEKNINEN VALIOKUNTA											
57 Tekninen hallinto	B	-207	-121	-328	-313	15	422	0	422	225	-197
58 Liik.väylät ja alueet	B	-600	0	-600	-577	24	9	0	9	4	-5
59 Jätehuolto	B	-67	0	-67	-37	30	65	0	65	55	-10
60 Kiinteistöt	N	-2 317	-20	-2 337	-2 422	-85					
61 Vesihuoltolaitos	N	-1 258	0	-1 258	-1 209	49					
62 Konekeskus	N	-73	0	-73	-65	8					
63 Mittauspalvelu	N	-66	0	-66	-62	5					
64 Palo,pelastus ja suojele	B	-643	0	-643	-644	-1	80	0	80	80	0
65 Asuminen	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ		-5 230	-141	-5 372	-5 328	44	576	0	576	363	-212
42 LUPALAUTAKUNTA											
68 Ympäristönsuojelu	B	-139	0	-139	-87	52	7	0	7	2	-5
69 Rakennusvalvonta	B	-108	0	-108	-113	-4	98	0	98	75	-23
YHTEENSÄ		-248	0	-248	-200	48	105	0	105	77	-28
KÄYTTÖTALOUSOSA YHT.		-59 786	-1 045	-60 831	-59 761	1 070	12 565	0	12 565	11 869	-696
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						28 543	0	28 543	29 006	463
Valtionosuudet	B						20 401	0	20 401	20 353	-48
Korkotulot	B						0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	B						157	0	157	116	-41
Korkomenot	B	-100	0	-100	-28	72					
Muut rahoitusmenot	B	-128	0	-128	-5	123					
Satunnaiset tuotot	B						0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	B	0	0	0	0	0					
TULOSLASKELMAOSA YHT.		-228	0	-228	-33	195	49 100	0	49 100	49 475	374
INVESTOINTIOSA											
14 KAUPUNGINHALLITUS											
8110 Kiinteä omaisuus											
8 Maanostot/myynnit	B	-100	-60	-160	-144	16	0	0	0	15	15
11 Muut osakkeet ja osuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8120 Kaupunginvirasto/irtain											
12 Atk	B	-118	0	-118	-34	84	0	0	0	0	0
85 Kaupungintalo	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(1 000 e)		Määrärahat					Tuloarviot				
		TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama
8121	Ruokahuolto/irtain										
	9 Varpeen koulun keittiö	B	-59	0	-59	-57	1	0	0	0	0
8145	Arvopaperit										
	11 Muut osakkeet ja osuudet	B	0	-337	-337	-1 013	-675	0	0	0	204
	YHTEENSÄ		-277	-397	-674	-1 248	-574	0	0	0	219
20	SIVISTYSVALIOKUNTA										
8211	Kappelimäen koulu/irtain										
	12 Atk	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	12 Atk	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8213	Ala-asteet/irtain										
	4 Muut hankkeet/siv.toimi	B	-16	0	-16	0	16	0	0	0	0
8230	Kirjasto/irtain										
	12 Atk	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8241	Sivistysltk/irtain										
	1 Päiväkoti	B	-150	0	-150	-126	24	0	0	0	0
	19 Monitoimihalli	B	0	-42	-42	-50	-8	0	0	0	0
8250	Liikunta-alueet/irtain										
	13 Keskusurheilukenttä	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	YHTEENSÄ		-166	-42	-208	-176	32	0	0	0	0
26	V-S MUS.OP.JOHTOKUNTA										
8290	Musiikkiopisto/irtain										
	12 Atk	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	YHTEENSÄ		0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA										
8350	Sosiaalitoimi/irtain										
	12 Atk	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8360	Terveyskeskus/irtain										
	3 Muut hankkeet/sos.ltk	B	-65	0	-65	0	65	0	0	0	0
	12 Atk	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	YHTEENSÄ		-65	0	-65	0	65	0	0	0	0

(1 000 e)		Määrärahat					Tuloarviot					
		TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama	
40 TEKINEN VALIOKUNTA												
8600 Talonrakennus												
1	Päiväkoti	B	-2 525	0	-2 525	-3 311	-786	7	0	7	0	-7
3	Muut hankkeet/sos.ltk	B	-75	0	-75	-28	47	0	0	0	0	0
17	Tuunan päiväkoti	B	0	-3 000	-3 000	-36	2 964	0	0	0	0	0
22	Kaukolankoti/Viemärisaneeraus	B	-80	0	-80	-7	73	22	0	22	0	-22
25	Urheilutalo	B	-10	0	-10	-13	-3	0	0	0	0	0
34	Terveyskeskus	B	-720	-491	-1 211	-947	264	0	0	0	0	0
43	Leikkikentät	B	-10	0	-10	-8	2	0	0	0	0	0
45	Kustaa Hiekan lukutupa	B	-150	0	-150	-530	-380	0	0	0	0	0
48	Opistotalo	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Heinikkalan navetta	B	-60	0	-60	0	60	0	0	0	0	0
54	Kappelinmäen koulu viemärisaneeraus	B	-250	0	-250	-173	77	0	0	0	0	0
55	Winnova	B	-300	0	-300	0	300	0	0	0	0	0
57	Kaupungintalon lukitusjärj.	B	-35	0	-35	0	35	0	0	0	0	0
60	Sivukylän koulu kameravaltovonta	B	-85	0	-85	-53	32	0	0	0	0	0
61	Koveron koulun vesikate	B	-150	0	-150	-59	91	0	0	0	0	0
62	Valtuustosalin kokoustekniikka	B	-120	0	-120	-86	34	0	0	0	0	0
85	Kaupungintalo	B	-300	0	-300	-93	207	0	0	0	0	0
8700 Julkinen käyttöomaisuus												
5	Muut hankkeet/sivistystoimi	B	-22	0	-22	-30	-8	0	0	0	0	0
10	Koneet ja kalusto	B	-50	0	-50	-52	-2	0	0	0	0	0
13	Keskusurheilukenttä	B	-100	-31	-131	-161	-30	0	0	0	0	0
21	Uimarannat	B	-10	0	-10	-6	4	0	0	0	0	0
40	Kaavateiden päällyst./muut	B	-150	0	-150	-152	-2	0	0	0	0	0
41	Katujen rakentaminen/muut	B	-476	-60	-536	-448	88	0	0	0	0	0
42	Muut hankkeet/perusparantam.	B	-104	0	-104	-61	43	0	0	0	0	0
43	Leikkikentät	B	-40	0	-40	-53	-13	0	0	0	0	0
69	Sadevesi ja viemärointi	B	0	-30	-30	-9	21	0	0	0	0	0
76	Tievalaistus	B	-100	0	-100	-75	25	0	0	0	0	0
79	Tuunan pallokentän jatkaminen	B	-50	0	-50	-42	8	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ			-5 972	-3 612	-9 584	-6 430	3 154	28	0	28	0	-28
8800 Irtain omaisuus												
10	Koneet ja kalusto	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(1 000 e)		Määrärahat					Tuloarviot				
		TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poik- keama
8900 Vesi- ja viemärlaitos											
50 Vanhan puhdistamon siirto	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
66 Jätevesipumppaamon saneeraus	B	-30	0	-30	-11	19	0	0	0	0	
69 Sadevesi ja viemärointi	B	-30	30	0	0	0	0	0	0	0	
70 Vesilinjat/muut hankkeet	B	-100	0	-100	-126	-26	0	0	0	0	
71 Viemärlinjat/saneeraus	B	-120	0	-120	-64	56	0	0	0	0	
78 Vesihuoltol.kehittämis.koh- teet	B	-30	0	-30	-39	-9	0	0	0	0	
98 Vedenhank.selv.tekeminen	B	-1 000	0	-1 000	-1 221	-221	0	0	0	0	
YHTEENSÄ		-1 310	30	-1 280	-1 460	-180	0	0	0	0	
INVESTOINTIOSA YHT.		-7 790	-4 021	-11 810	-9 314	2 496	28	0	28	219	191
RAHOITUSOSA											
Antolainasaam. lis.	B	-200	0	-200	0	200					
Antolainasaam. vähen.	B						0	0	0	0	0
Pitkäaik. lainojen lis.	B						15 000	0	15 000	10 000	-5 000
Pitkäaik. lainojen väh.	B	-1 000	0	-1 000	-130	870					
Lyhytaik. lainojen lis.	N						0	0	0	0	0
Lyhytaik. lainojen väh.	N	-7 700	0	-7 700	-1 100	6 600					
RAHOITUSOSA YHT.		-8 900	0	-8 900	-1 230	7 670	15 000	0	15 000	10 000	-5 000
SITOVAT MÄÄRÄRAHAT/TULO- ARVIOT YHT.		-76 704	-5 065	-81 769	-70 338	11 432	76 694	0	76 694	71 563	-5 131

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1. TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot %
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	4 899 776,08	4 746 285,00	0,00	4 746 285,00	4 500 617,20	-245 667,80	95
Maksutuotot	3 270 941,10	3 307 715,00	0,00	3 307 715,00	3 387 453,23	79 738,23	102
Tuet ja avustukset	500 287,52	315 010,00	0,00	315 010,00	496 218,03	181 208,03	158
Muut toimintatuotot	1 489 372,39	1 600 831,00	0,00	1 600 831,00	1 216 415,17	-384 415,83	76
TOIMINTATUOTOT YHT.	10 160 377,09	9 969 841,00	0,00	9 969 841,00	9 600 703,63	-369 137,37	96
VALM. OMAAN KÄYTT.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-20 978 879,48	-21 738 161,00	-322 310,00	-22 060 471,00	-21 670 924,02	389 546,98	98
Eläkekulut	-4 906 658,99	-5 232 416,00	-24 026,00	-5 256 442,00	-5 011 064,27	245 377,73	95
Muut henkilösivukulut	-893 177,56	-886 621,00	-1 500,00	-888 121,00	-843 212,00	44 909,00	95
Henkilöstökulut yht.	-26 778 716,03	-27 857 198,00	-347 836,00	-28 205 034,00	-27 525 200,29	679 833,71	98
Palvelujen ostot	-22 986 143,57	-23 346 643,00	-555 740,00	-23 902 383,00	-23 390 990,85	511 392,15	98
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-3 728 094,82	-3 533 839,00	-141 000,00	-3 674 839,00	-3 739 872,10	-65 033,10	102
Avustukset	-1 450 576,55	-1 057 000,00	0,00	-1 057 000,00	-1 482 370,66	-425 370,66	140
Muut toimintakulut	-1 086 685,99	-1 271 128,00	0,00	-1 271 128,00	-1 229 352,77	41 775,23	97
TOIMINTAKULUT YHT.	-56 030 216,96	-57 065 808,00	-1 044 576,00	-58 110 384,00	-57 367 786,67	742 597,33	99
TOIMINTAKATE	-45 869 839,87	-47 095 967,00	-1 044 576,00	-48 140 543,00	-47 767 083,04	373 459,96	99
Verotulot	29 231 834,97	28 543 000,00	0,00	28 543 000,00	29 006 253,29	463 253,29	102
Valtionosuudet	20 509 129,00	20 400 565,00	0,00	20 400 565,00	20 352 503,00	-48 062,00	100
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	446,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Muut rahoitustuotot	89 243,40	156 600,00	0,00	156 600,00	115 757,37	-40 842,63	74
Korkokulut	-7 997,32	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-27 994,45	72 005,55	28
Muut rahoituskulut	-2 816,53	-128 200,00	0,00	-128 200,00	-5 159,58	123 040,42	4
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	78 876,41	-71 600,00	0,00	-71 600,00	82 603,34	154 203,34	-115
Kertaluonteiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
VUOSIKATE	3 950 000,51	1 775 998,00	-1 044 576,00	731 422,00	1 674 276,59	942 854,59	229
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunn.mukaiset poistot	-4 630 142,75	-2 410 394,00	0,00	-2 410 394,00	-2 698 241,47	-287 847,47	112
Arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Poistot ja arvonal. yht.	-4 630 142,75	-2 410 394,00	0,00	-2 410 394,00	-2 698 241,47	-287 847,47	112

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
TILIKAUDEN TULOS	-680 142,24	-634 396,00	-1 044 576,00	-1 678 972,00	-1 023 964,88	655 007,12	61
Poistoeron muutos	293 537,52	149 210,00	0,00	149 210,00	121 061,95	-28 148,05	81
Varausten muutos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Rahastojen muutos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-386 604,72	-485 186,00	-1 044 576,00	-1 529 762,00	-902 902,93	626 859,07	59

3.2. RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA

	2018	2017	Ero	Ero %
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	1 674 277	3 950 001	-2 275 724	-58
Satunnaiset erät	0	0	0	-
Tulorahoituksen korjauserät	0	-234 985	234 985	-100
TOIMINNAN RAHAVIRTA YHT.	1 674 277	3 715 016	-2 040 739	-55
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-9 314 166	-3 917 516	-5 396 650	138
Rah.osuudet investointimen.	1 780	15 000	-13 220	-88
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	219 318	265 807	-46 489	-17
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHT.	-9 093 068	-3 636 709	-5 456 359	150
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA YHT.	-7 418 791	78 307	-7 497 098	-
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	-
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	-
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET YHT.	0	0	0	-
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
Pitkäaik.lainojen lisäys	10 000 000	0	10 000 000	-
Pitkäaik.lainojen vähennys	-130 000	-130 000	0	0
Lyhytaik.lainojen muutos	-1 100 000	-1 100 000	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET YHT.	8 770 000	-1 230 000	10 000 000	-813

	2018	2017	Ero	Ero %
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
Toimeksiant.varat ja po:n muutokset	16 085	-179 222	195 307	-109
Vaihto-omaisuuden muutos	8 821	4 976	3 845	77
Saamisten muutos	715 210	676 093	39 117	6
Korottomien velkojen muutos	-194 713	729 901	-924 614	-127
MUUT MAKSUVALM. MUUTOKSET YHT.	545 403	1 231 748	-686 345	-56
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHT.	9 315 403	1 748	9 313 655	-
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 896 612	80 055	1 816 557	-

3.3. TASE

TASE, VASTAAVAA

	TP 2017	2018 saldo	TP 2018	Muutos	Ero-%
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet	397 533,10	-269 348,15	215 779,27	-181 753,83	-45,7
Aineettomat hyödykkeet yht.	397 533,10	-269 348,15	215 779,27	-181 753,83	-45,7
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	6 520 294,08	13 997,00	6 649 284,63	128 990,55	2,0
Rakennukset	24 964 925,79	4 036 943,49	29 017 136,15	4 052 210,36	16,2
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 845 342,34	2 373 896,46	15 241 048,80	2 395 706,46	18,7
Koneet ja kalusto	396 922,05	-36 861,39	605 580,43	208 658,38	52,6
Muut aineelliset hyödykkeet	108 267,51	0,00	108 267,51	0,00	0,0
Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	3 323 102,63	-1 017 525,67	2 305 576,96	-1 017 525,67	-30,6
Aineelliset hyödykkeet yht.	48 158 854,40	5 370 449,89	53 926 894,48	5 768 040,08	12,0
Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	6 385 447,21	349 540,00	7 193 987,21	808 540,00	12,7
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Muut lainasaamiset	774 302,56	0,00	774 302,56	0,00	0,0
Muut saamiset	237 508,80	0,00	237 508,80	0,00	0,0
Sijoitukset yht.	7 397 258,57	349 540,00	8 205 798,57	808 540,00	10,9
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	55 953 646,07	5 450 641,74	62 348 472,32	6 394 826,25	11,4
TOIMEKSIANTOJEN VARAT					
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Lahj.rahastojen erityiskatteet	770 055,94	-111 266,58	658 789,36	-111 266,58	-14,4
Muut toimeksiantojen varat	16 608,59	-192 078,10	11 598,93	-5 009,66	-30,2
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.	786 664,53	-303 344,68	670 388,29	-116 276,24	-14,8
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet	62 303,12	30 619,70	70 872,63	8 569,51	13,8
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Valmiit tuotteet/Tavarat	140 943,78	-51 401,41	123 553,36	-17 390,42	-12,3
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Vaihto-omaisuus yht.	203 246,90	-20 781,71	194 425,99	-8 820,91	-4,3

	TP 2017	2018 saldo	TP 2018	Muutos	Ero-%
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Pitkäaikaiset myyntisaamiset	1 416 879,94	-526 662,61	890 217,33	-526 662,61	-37,2
Pitkäaikaiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Muut pitkäaikaiset saamiset	293 971,00	-293 971,00	0,00	-293 971,00	-100,0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Pitkäaik.saamiset yht.	1 710 850,94	-820 633,61	890 217,33	-820 633,61	-48,0
Lyhytaikaiset saamiset					
Lyhytaikaiset myyntisaamiset	1 679 454,86	856 846,94	1 798 203,25	118 748,39	7,1
Lyhytaikaiset lainasaamiset	100 000,00	4 435,76	8 322,04	-91 677,96	-91,7
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 068 152,72	653 680,99	1 207 580,48	139 427,76	13,1
Siirtosaamiset	397 378,97	343 018,92	336 303,93	-61 075,04	-15,4
Lyhytaikaiset saamiset yht.	3 244 986,55	1 857 982,61	3 350 409,70	105 423,15	3,2
Saamiset yht.	4 955 837,49	1 037 349,00	4 240 627,03	-715 210,46	-14,4
Rahoitusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Muut arvopaperit	198 886,44	30 000,00	243 886,44	45 000,00	22,6
Rahoitusarvopaperit yht.	198 886,44	30 000,00	243 886,44	45 000,00	22,6
Rahat ja pankkisaamiset					
Rahat ja pankkisaamiset	231 992,65	456 054,80	2 083 604,81	1 851 612,16	798,1
Rahat ja pankkisaamiset yht.	231 992,65	456 054,80	2 083 604,81	1 851 612,16	798,1
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	5 589 963,48	1 502 622,09	6 762 544,27	1 172 580,79	21,0
VASTAAVAA YHT.	62 330 274,08	6 649 919,15	69 781 404,88	7 451 130,80	12,0

TASE, VASTATTAVAA

	TP 2017	2018 saldo	TP 2018	Muutos	Ero-%
OMA PÄÄOMA					
Peruspääoma	30 730 352,54	0,00	30 730 352,54	0,00	0,0
Liittymismaksurahasto	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Muut omat rahastot	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	6 210 365,71	0,00	5 823 760,99	-386 604,72	-6,2
Tilikauden yli-/alijäämä	-386 604,72	2 904 571,75	-902 902,93	-516 298,21	133,5
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	36 554 113,53	2 904 571,75	35 651 210,60	-902 902,93	-2,5
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR					
Poistoero	1 165 789,95	-121 061,95	1 044 728,00	-121 061,95	-10,4
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00	-
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR	1 165 789,95	-121 061,95	1 044 728,00	-121 061,95	-10,4
PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Muut pakolliset varaukset	27 719,75	0,00	27 719,75	0,00	0,0
PAKOLLISET VARAUKSET YHT.	27 719,75	0,00	27 719,75	0,00	0,0

	TP 2017	2018 saldo	TP 2018	Muutos	Ero-%
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Lahjoitusrahastojen pääomat	768 685,31	-109 895,95	658 789,36	-109 895,95	-14,3
Muut toimeksiantojen pääomat	33 136,72	-188 845,26	42 841,33	9 704,61	29,3
TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT YHT.	801 822,03	-298 741,21	701 630,69	-100 191,34	-12,5
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen					
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Pitkäaikaiset lainat rah.- ja vakuutusl.	585 000,00	-1 130 000,00	8 955 000,00	8 370 000,00	-
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Muut pitkäaikaiset velat/liittymism.	2 340 740,07	19 860,00	2 465 625,87	124 885,80	5,3
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Pitkäaik. vieras pääoma yht.	2 925 740,07	-1 110 140,00	11 420 625,87	8 494 885,80	290,3
Lyhytaikainen					
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Lyhytaikaiset lainat rah.- ja vakuutusl.	13 730 000,00	4 130 000,00	14 130 000,00	400 000,00	2,9
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Saadut ennakot	5 500,00	0,00	6 500,00	1 000,00	18,2
Ostovelat	3 249 525,44	-269 064,76	2 095 290,73	-1 154 234,71	-35,5
Muut lyhytaikaiset velat/Liittymism.	442 055,63	428 851,66	862 112,48	420 056,85	95,0
Siirtovelat	3 428 007,68	985 503,66	3 841 586,76	413 579,08	12,1
Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	20 855 088,75	5 275 290,56	20 935 489,97	80 401,22	0,4
VIERAS PÄÄOMA YHT.	23 780 828,82	4 165 150,56	32 356 115,84	8 575 287,02	36,1
VASTATTAVAA YHT.	62 330 274,08	6 649 919,15	69 781 404,88	7 451 130,80	12,0

4. KONSERNILASKELMAT

4.1. KONSERNITULOSLASKELMA

KONSERNITULOSLASKELMA

	2018	2017
Toimintatuotot	38 494 373	38 145 335
Toimintakulut	-83 775 084	-81 532 234
Osuus osakk.yht. tuloksesta	22 722	12 147
TOIMINTAKATE	-45 257 989	-43 374 753
Verotulot	29 006 253	29 231 835
Valtionosuudet	20 359 007	20 509 129
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	53 402	5 590
Muut rahoitustuotot	86 080	59 074
Korkokulut	-234 950	-193 938
Muut rahoituskulut	-28 303	43 923
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-123 771	-85 351
VUOSIKATE	3 983 500	6 280 860
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 740 916	-6 576 188
Tilikauden yli- ja alipariarvot	0	0
Arvonalentumiset	-5 866	-6 695
Poistot ja arvonalentumiset yht.	-4 746 782	-6 582 883
Satunnaiset erät	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-763 282	-302 023
Tilinpäätössiirrot	0	-293 538
Laskennalliset verot	-31 417	-13 635
Vähemmistöosuudet	-106 705	-98 232
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-901 404	-707 427

4.2. KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	2018	2017
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 983 500	6 280 860
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 244 019	-1 049 160
Toiminnan rahavirta yht.	2 739 482	5 231 701
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 902 997	-5 268 991
Rah.osuudet investointimen.	2 174 958	-573 562
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 222 046	1 094 050
Investointien rahavirta yht.	-6 505 993	-4 748 503
TOIM. JA INV. RAHAVIRTA YHT.	-3 766 511	483 197
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Antolainauksen muutokset yht.	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäykset	10 058 906	187 189
Pitkäaik. lainojen vähennykset	-611 406	-592 891
Lyhytaik. lainojen muutokset	-1 437 828	-1 337 152
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	69 533	-17 053
Lainakannan muutokset yht.	8 079 206	-1 759 907
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	10 060	-184 586
Vaihto-omaisuuden muutos	-427	34 792
Saamisten muutos	-172 679	377 972
Korottomien velkojen muutos	-2 381 305	1 555 638
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-2 544 351	1 783 815
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHT.	5 534 855	23 909
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 768 343	507 106

4.3. KONSERNITASE

KONSERNITASE, VASTAAVAA

	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	367 717	456 815
Muut pitkäaikaiset menot	125 356	207 100
Ennakkomaksut	0	11 160
Aineettomat hyödykkeet yht.	493 073	675 075
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 055 592	6 941 458
Rakennukset	55 301 041	46 467 095
Kiinteät rakenteet ja laitteet	18 017 473	15 692 961
Koneet ja kalusto	2 652 293	2 246 479
Muut aineelliset hyödykkeet	787 935	659 308
Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	2 747 493	5 150 892
Aineelliset hyödykkeet yht.	86 561 827	77 158 194
Sijoitukset		
Tytäryhtiöiden osakkeet	4 259 893	0
Osakkuusyhtiöosuudet	1 021 026	470 111
Muut osakkeet ja osuudet	-3 432 367	1 019 021
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut lainasaamiset	389 148	328 153
Muut saamiset	206 644	206 554
Sijoitukset yht.	2 444 345	2 023 839
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	89 499 244	79 857 107
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	99 962	68 082
Lahj.rahastojen erityiskatteet	767 315	879 394
Muut toimeksiantojen varat	11 762	16 771
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.	879 038	964 247
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	438 250	420 432
Keskeneräiset tuotteet	0	0
Valmiit tuotteet/Tavarat	123 553	140 944
Muu vaihto-omaisuus	0	0
Ennakkomaksut	0	0
Vaihto-omaisuus yht.	561 803	561 376
Saamiset		
Pitkäaik. saamiset		
Pitkäaik. myyntisaamiset	2 196 124	1 750 369
Pitkäaik. lainasaamiset	0	0
Muut pitkäaik. saamiset	3 544	356 603
Pitkäaik. siirtosaamiset	494 872	429 788
Pitkäaik.saamiset yht.	2 694 540	2 536 760

	2018	2017
Lyhytaik. saamiset		
Lyhytaik. myyntisaamiset	2 785 173	2 746 670
Lyhytaik. lainasaamiset	8 322	100 000
Muut lyhytaik. saamiset	1 559 206	1 473 383
Siirtosaamiset	730 542	748 292
Lyhytaik. saamiset yht.	5 083 243	5 068 344
Saamiset yht.	7 777 783	7 605 105
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0	0
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	8	8
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut arvopaperit	270 784	225 716
Rahoitusarvopaperit yht.	270 792	225 724
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	5 854 604	4 131 329
Rahat ja pankkisaamiset yht.	5 854 604	4 131 329
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	14 464 983	12 523 533
VASTAAVAA YHT.	104 843 265	93 344 887

KONSERNITASE, VASTATTAVAA

	2018	2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30 730 353	30 730 353
Liittymismaksurahasto	0	0
Arvonkorotusrahasto	51 301	51 301
Muut omat rahastot	1 721 960	1 867 567
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	9 108 478	9 324 594
Tilikauden yli-/alijäämä	-901 404	-707 427
OMA PÄÄOMA YHT.	40 710 687	41 266 387
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 735 926	1 664 449
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	4 476	4 924
Muut pakolliset varaukset	963 078	885 958
PAKOLLISET VARAUKSET YHT.	967 553	890 882
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	99 962	68 082
Lahjoitusrahastojen pääomat	698 984	804 380
Muut toimeksiantojen pääomat	115 498	117 131
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	914 444	989 593

	2018	2017
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaik. vieras pääoma		
Pitkäaik. joukkovelkakirjalainat	0	0
Pitkäaik. lainat rah.- ja vakuutusl.	20 431 970	16 690 620
Lainat julkisyhteisöiltä	0	18 146
Lainat muilta luotonantajilta	8 710 168	226 168
Laskennalliset verovelat	288 594	297 943
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	0	0
Muut pitkäaik. velat/liittymismaksut	4 083 020	3 897 348
Siirtovelat	0	0
Pitkäaik. vieras pääoma yht.	33 513 753	21 130 225
Lyhytaik. vieras pääoma		
Lyhytaik. joukkovelkakirjalainat	0	0
Lyhytaik. lainat rah.- ja vakuutusl.	14 874 515	14 982 376
Lainat julkisyhteisöiltä	8 322	7 377
Lainat muilta luotonantajilta	2 500	2 500
Saadut ennakot	151 856	131 493
Ostovelat	3 328 240	4 694 564
Muut lyhytaik. velat/liittymismaksut	1 512 276	1 192 673
Siirtovelat	7 123 193	6 392 369
Lyhytaik. vieras pääoma yht.	27 000 902	27 403 352
VIERAS PÄÄOMA YHT.	60 514 655	48 533 577
VASTATTAVAA YHT.	104 843 265	93 344 887

5. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

5.1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

5.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Vesihuoltolaitoksen taseyksikkö. Vuonna 2015 Vesihuoltolaitoksesta muodostettiin oma taseyksikkö. Taseyksikön toiminta kuntien kirjanpitolautakunnan suositusten mukaan hyväksyttiin voimaantulleeksi valtuustossa 1.1.2015 lähtien.

Jaksotusperiaatteet. Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteella mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tiliyksiköiden mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus. Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenojen vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus. Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenojen tai sitä alemman arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenojen tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus. Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenojen tai sitä alemman todennäköisen hankintamenojen tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemman todennäköiseen arvoon.

5.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet. Konserniyhteisön keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisön ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Vähemmistöosuudet. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä suunnitelman mukaiset poistot on muutettu kuntien kirjanpitojaoston antaman suosituksen mukaisesti. Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu

suunnitelman mukaisiksi ja säännösarvojen ero kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erää voitto/tappio edellisiltä tilikausilta ja tilikaudelta vastaan. Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotuserusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Kuntayhtymät ja yhteisyhteisöt. Kuntayhtymien ja yhteisyhteisön taseet ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuuden mukaisesti.

Muuta huomioitavaa. Tilinpäätöksessä 2018 on kuntien ja kuntayhtymien poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset siirretty omaan pääomaan.

Laskennalliset verovelat erotetaan tuloverotettavilla yhteisöillä ja satunnaiset erät tilikohta on poistettu laskelmista.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Osakkuusyhteisöihin kuuluvaa Kiinteistö Oy Laitilan Yrityspuistoa ei ole aiempina vuosina yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska muista osakkuusyhteisöistä poiketen, sen omistusta ei oltu kirjanpidossa kirjattu osakkeisiin vaan taseen vastaavaa –puolen käyttöomaisuuden myynnin kauppahintasaamisiin. Vuoden 2018 tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä Kiinteistö Oy Laitilan Yrityspuiston omistus kirjattiin osakkeisiin. Oikaisukirjaus tehtiin taseen tilien välillä. Oikaisukirjauksen seurauksena Laitilan kaupungin vuoden 2018 investointimenot kasvoivat 0,7 milj. euroa.

5.2. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

5.2.1 Toimintatuotot

TOIMINTATUOTOT

	2018	Konserni 2017	Laitilan kaupunki 2018	Laitilan kaupunki 2017
Yleishallinto	792 239	818 762	610 758	686 114
Sosiaali- ja terveystoimi	28 984 854	28 686 534	3 772 246	4 155 441
Opetus- ja kulttuuritoimi	2 636 749	2 705 040	2 531 846	2 592 467
Yhdyskuntapalvelut	2 329 510	2 070 634	655 862	453 434
Muut palvelut	2 337 493	2 409 367	368 813	623 573
Muut varsinaisen toiminnan tuotot	1 661 178	1 649 348	1 661 178	1 649 348
Yhteensä	38 742 023	38 339 685	9 600 704	10 160 377

5.2.2 Verotulojen erittely

VEROTULOJEN ERITTELY

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Kunnallisvero	25 111 729	24 430 000	0	24 430 000	24 994 876	564 876
Osuus yhteisöveroista	2 074 188	2 085 000	0	2 085 000	1 947 869	-137 131
Kiinteistövero	2 045 918	2 028 000	0	2 028 000	2 063 508	35 508
Muut verotulot	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	29 231 835	28 543 000	0	28 543 000	29 006 253	463 253

5.2.3 Valtionosuuksien erittely

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama
Peruspalvelun valtion- osuus	19 951 204	20 400 565	0	20 400 565	19 883 604	-516 961
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	557 925	0	0	0	468 899	468 899
Yhteensä	20 509 129	20 400 565	0	20 400 565	20 352 503	-48 062

5.2.4 Aikaisempien vuosien valtionosuudet

AIKAISEMPIEN VUOSIEN VALTIONOSUUDET

(1 000 e)	Yleinen		Sosiaali- ja terveystoimi		Sivistystoimi		Yhteensä			
	vos.	vos.	käyttöm.	%	vos.	käyttöm.	vos.	käyttöm.	%	
1998	276	3 919	16 060	24,4 %	1 772	7 329	24,2 %	5 967	29 101	20,5 %
1999	265	3 971	16 011	24,8 %	1 931	7 549	25,6 %	6 167	29 231	21,1 %
2000	261	4 110	16 466	25,0 %	1 892	7 663	24,7 %	6 263	30 024	20,9 %
2001	297	4 977	17 646	28,2 %	2 203	8 085	27,2 %	7 478	32 652	22,9 %
2002	289	5 736	18 105	31,7 %	2 541	8 358	30,4 %	8 565	33 891	25,3 %
2003	317	6 929	19 371	35,8 %	2 821	8 580	32,9 %	10 068	35 593	28,3 %
2004	289	7 444	20 822	35,8 %	2 612	9 085	28,8 %	10 345	37 089	27,9 %
2005	275	7 919	22 379	35,4 %	2 609	9 515	27,4 %	10 803	39 380	27,4 %
2006	242	8 270	22 907	36,1 %	2 656	9 688	27,4 %	11 168	40 442	27,6 %
2007	224	9 149	24 158	37,9 %	3 064	10 493	29,2 %	12 437	42 624	29,2 %
2008	207	10 582	25 653	41,3 %	3 120	11 109	28,1 %	13 909	44 722	31,1 %
2009	333	11 504	27 166	42,3 %	3 307	11 605	28,5 %	15 144	47 302	32,0 %
2010	-	16 418	30 455	53,9 %	-541	11 930	-4,5 %	15 878	51 903	30,6 %
2011	-	17 552	31 762	55,3 %	-544	12 484	-4,4 %	17 008	54 405	31,3 %
2012	-	18 451	33 900	54,4 %	-502	13 404	-3,7 %	17 948	57 683	31,1 %
2013	-	18 893	35 402	53,4 %	-365	13 395	-2,7 %	18 528	59 097	31,4 %
2014	-	19 731	32 623	60,5 %	-400	17 773	-2,3 %	19 331	60 811	31,8 %
2015	-	19 147	32 589	58,8 %	17	17 963	0,1 %	19 164	60 940	31,4 %
2016	-	20 241	33 066	61,2 %	246	18 204	1,4 %	20 487	61 569	33,3 %
2017	-	19 951	32 374	61,6 %	558	18 321	3,0 %	20 509	61 276	33,5 %
2018	-	19 884	32 826	60,6 %	469	18 832	2,5 %	20 353	63 178	32,2 %

5.2.5 Palvelujen ostojen erittely

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	Laitilan kaupunki	
	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	-17 321 920	-17 162 519
Muiden palvelujen ostot	-6 069 071	-5 823 624
Palvelujen ostot yhteensä	-23 390 991	-22 986 144

5.2.6 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan. Arvioitujen poistoajajien ja niitä vastaavien poistomenetelmien on esitetty seuraavassa taulukossa.

POISTOAJAT JA -MENETELMÄT

Aineettomat oikeudet		Ei poistoa
Tietokoneohjelmistot	3 v.	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet		Ei poistoa
Luonnonvarat		Ei poistoa
Rakennukset		
Asuinrakennukset	50 v.	Tasapoisto
Asuinrakennukset 2013	30 v.	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 v.	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset 2013	20 v.	Tasapoisto
Talousrakennukset	20 v.	Tasapoisto
Kiviset talousrakennukset 2013	20 v.	Tasapoisto
Puiset talousrakennukset 2013	10 v.	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	30 v.	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset 2013	20 v.	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	50 v.	Tasapoisto
Kiviset hallinto- ja laitosrakennukset 2013	30 v.	Tasapoisto
Puiset hallinto- ja laitosrakennukset 2013	20 v.	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut , urheilu- ja leikkipaikat	20 v.	Tasapoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot 2013	15 v.	Tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	30 v.	Tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet 2013	15 v.	Tasapoisto
Vesirakenteet (sillat, laiturit, uim.)	30 v.	Tasapoisto
Sillat, laiturit, uimalat 2013	10 v.	Tasapoisto
Johtoverkostot, vedenjak. verkko	40 v.	Tasapoisto
Vedenjakeluverkosto 2013	30 v.	Tasapoisto
Viemäriverkosto 2013	30 v.	Tasapoisto
Johtoverkostot, viemäriverkko	40 v.	Tasapoisto
Johtoverkostot, ulkoval., sähkö ja muut	20 v.	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkoval. 2013	15 v.	Tasapoisto
Johtoverkostot, puhelinverkko	12 v.	Tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasemat ja alakeskukset 2013	10 v.	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet ja laitteet	20 v.	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet ja laitteet, muut	15 v.	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet 2013	10 v.	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot 2013	15 v.	Tasapoisto
Vesilaitoksen laitoksen ja laitteet 2013	10 v.	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet 2013	15 v.	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet 2013	10 v.	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Kulj.väl. kuorma-, paketti- ja henk.autot	5 v.	Tasapoisto

Kulj.väl traktorit ja muu vastaava	5 v.	Tasapoisto
Kuljetusvälineet 2013	4 v.	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	1 v.	Tasapoisto
Muut koneet ja kalusto, muut kev.koneet	5 v.	Tasapoisto
Muut koneet ja kalusto, ATK-laitteet	3 v.	Tasapoisto
Irtaimisto, muut laitteet ja kalusto	3 v.	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Taide- ja arvoesineet		Ei poistoa

5.2.7 Erittely poistoeron muutoksista

ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

	Laitilan kaupunki	
	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	121 062	293 538
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)	0	0
Yhteensä	121 062	293 538

5.2.8 Pakollisten varausten muutokset

PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	2018	Konserni	Laitilan kaupunki	
		2017	2018	2017
Eläkevastuu 1.1.	4 476	4 924	0	0
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Eläkevastuu 31.12.	4 476	4 924	0	0
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	27 720	27 720	27 720	27 720
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	27 720	27 720	27 720	27 720
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	858 238	723 369	0	0
Lisäykset	104 839	134 870	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	963 077	858 238	0	0
Yhteensä	995 273	890 882	27 720	27 720

5.2.9 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT

	2018	Konserni	Laitilan kaupunki	
		2017	2018	2017
Myyntivoitot				
Muut toimintatuotot	0	0	0	0
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	47 128	69 572	47 128	69 572
Rakennusten myyntivoitot	644	0	0	0
Muut myyntivoitot	12 992	220 275	0	205 804
Myyntivoitot yhteensä	60 763	289 847	47 128	275 376
Myyntitappiot				
Muut toimintakulut	0	0	0	0
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	-478	0	-478	0
Rakennusten myyntitappio	0	0	0	0
Muut myyntitappiot	0	0	0	-10 897
Myyntitappiot yhteensä	-478	0	-478	-10 897
Yhteensä	60 286	289 847	46 650	264 479

5.2.10 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

	Laitilan kaupunki	
	2018	2017
Osinkotuotot muista yhteisöistä	64 527	61 316
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	0
Yhteensä	64 527	61 316

5.3. TASEEN LIITETIEDOT

5.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

(Vuosi 2018)	Poistamaton hankinta- meno 1.1.	Lisäykset	Rahoitus- osuudet	Vähennyk- set	Siirrot erien vä- lillä	Poisto	Poistamaton hankinta- meno 31.12.	Arvonko- rotukset	Kirjanpito- arvo 31.12.
Tietokoneoh- jelmistot	397 533	34 241	0	0	0	-215 995	215 779	0	215 779
Maa-alueet	6 520 294	144 826	0	-15 835	0	0	6 649 285	0	6 649 285
Rakennukset	24 964 926	4 093 234	0	0	1 333 020	-1 374 044	29 017 136	0	29 017 136
Kiinteät raken- teet ja laitteet	12 845 342	2 493 742	0	0	785 128	-883 163	15 241 049	0	15 241 049
Koneet ja ka- lusto	396 922	433 697	0	0	0	-225 039	605 580	0	605 580
Muut aineelli- set hyödykkeet	108 268	0	0	0	0	0	108 268	0	108 268
Keskeneräiset hankinnat	3 323 103	1 100 622	0	0	-2 118 148	0	2 305 577	0	2 305 577
Yhteensä	48 556 388	8 300 363	0	-15 835	0	-2 698 241	54 142 674	0	54 142 674

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET

(Vuosi 2018)	Hankinta- meno 1.1.	Lisäykset	Vähennyk- set	Hankinta- meno 31.12.	Arvonalen- nukset	Arvonkoro- tukset	Kirjanpito- arvo 31.12.
OSAKKEET JA OSUUDET							
Osakkeet tytäryhteisöt	1 516 988	100 000	0	1 616 988	0	0	1 616 988
Kuntayhtymäosuudet	4 326 560	0	0	4 326 560	0	0	4 326 560
Osakkeet osakkuus- ja muista omis- tusyht.	148 340	911 000	-203 960	855 380	0	0	855 380
Muut osakkeet ja osuudet	393 560	1 500	0	395 060	0	0	395 060
MUUT LAINA- JA MUUT SAAMISET							
Saamiset konserniyhteisöt	481 662	0	0	481 662	0	0	481 662
Saamiset kuntayhtymät	0	0	0	0	0	0	0
Saamiset muut yhteisöt	621 330	0	0	621 330	0	0	621 330
Yhteensä	7 488 440	1 012 500	-203 960	8 296 980	0	0	8 296 980

OLENNAISET KUNTAYHTYMIEN ARVON MUUTOKSET

(Vuosi 2018)	Tasearvo 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kun- tayht. peruspo.	Ero
Varsinais-Suomen sairaanhoito- piirin kuntayhtymä	4 253 698	0	0	4 253 698	4 545 665	-291 967

Jäsenkunnassa kuntayhtymän peruspääoman jäsenkuntaosuuden valtionosuudesta johtuvaa muutosta ei kirjata tuloslaskelmaan eikä taseeseen (=perustamishankkeiden valtionosuusjyvitys). Vuonna 2002 potilasvakuutuksen vastuuvarauksen muutos 28 110 on kirjattu sairaaloiden peruspääomaan. Vuoden 2006 alusta lukiin sairaanhoitopiiriin suomenkielisestä psykiatrisesta toiminnasta muodostettiin psykiatrian tulosalue (taseyksikkö), jolle siirrettiin varoja nettomääräisesti 16 708 939 euroa. Siirrettyjä varoja vastaan kirjattiin tulosalueen taseeseen peruspääoma, joka jaettiin jäsenkuntien osuuksiin. Sairaaloihin jäljelle jäänyt peruspääoma jaettiin jäsenkuntien osuuksiin.

OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

(TP 2018)	Kunnan omistusosuus (%)	Konsernin omistusosuus (%)	Kuntakonsernin osuus		Tilikauden tuloksesta
			Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	
TYTÄRYHTEISÖT					
Laitilan Lämpö Oy	51,00	51,00	648 893	1 324 082	72 991
Jääkukko Oy	56,40	56,40	111 878	154 216	5 547
Kiint. Oy Hartikkalankartano	95,05	95,05	193 489	33 968	19
Kiint. Oy Keskevaari	77,80	77,80	24 463	266 016	2 359
Kiint. Oy Terveyskoti	65,22	65,22	1 328 296	885 617	9 132
Kiint. Oy Laurinpelto	62,50	62,50	11 609	37 451	11
Kiint. Oy Papinranta	92,70	92,70	217 774	241 813	16
Kiint. Oy Suulimäen teollisuustalo	50,43	50,43	388 046	2 513	10
Kiint. Oy Valkoranta	80,50	80,50	98 224	660 386	8
Kiint. Oy Laitilan Talot	100,00	100,00	243 872	11 635 972	10
Kiint. Oy Kaukolan Teollisuus	85,60	85,60	745 429	2 410 989	-75
TYTÄRYHTEISÖT YHT.			4 011 972	17 653 022	90 028
KUNTAYHTYMÄT					
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri	2,62	2,62	4 899 341	8 582 884	104 051
Varsinais-Suomen erityishuoltop.	2,14	2,14	106 162	513 313	33 382
Varsinais-Suomen liitto	1,79	1,79	19 970	30 347	530
KUNTAYHTYMÄT YHT.			5 025 473	9 126 543	137 963
OSAKKUUSYHTEISÖT					
Kiinteistö Oy Yrityspuisto	50,00	50,00	975 105	2 009	-940
Kiinteistö Oy Ylistupa	27,27	27,27	28 588	6 243	3 034
Kiinteistö Oy Eerikin yritystalo I	42,00	42,00	171 772	24 083	-508
As. Oy Laitilan Mirjaminpuisto	35,61	35,61	53 651	54 551	7
As. Oy Laitilan Martanpuisto	39,57	39,57	75 571	82 774	7
As. Oy Laitilan Tanhuanatie	26,85	26,85	79 059	43 192	5
OSAKKUUSYHTEISÖT YHT.			1 383 745	212 853	1 605

SAAMISTEN ERITTELY

	2018		2017	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ				
Myyntisaamiset	0	134 073	0	81 430
Lainasaamiset	481 662	8 322	481 662	100 000
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
YHTEENSÄ	481 662	142 395	481 662	181 430
SAAMISET KUNTAYHTYMILTÄ, JOISSA KUNTA JÄSENEENÄ				
Myyntisaamiset	0	4 849	0	8 361
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
YHTEENSÄ	0	4 849	0	8 361

	2018		2017	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
SAAMISET OSAKKUUS- JA MUILTA OMISTUSYHT.				
Myyntisaamiset	0	11 784	0	10 350
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
YHTEENSÄ	0	11 784	0	10 350
SAAMISET YH- TEENSÄ	481 662	159 029	481 662	200 141

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Laitilan kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
PITKÄAIK. SIIRTOSAAMISET				
Menoennakot				
Etukätehen maksetut vuokratulot			0	0
Menoennakot yht.	0	0	0	0
PITKÄAIK. SIIRTOSAAMISET YHT.	0	0	0	0
LYHYTAIK. SIIRTOSAAMISET				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	0	0	4 795	16 117
Kuntayhtymäosuudet	6 713	0	6 713	
Kelan korv. työterveydenhuollosta	203 000	167 000	203 000	167 000
EU-tuet ja avustukset	0	0	0	0
Muut tulojäämät	520 829	581 292	121 789	214 262
Tulojäämät yhteensä	730 542	748 292	336 298	397 379
LYHYTAIK. SIIRTOSAAMISET YHT.	730 542	748 292	336 298	397 379

5.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

	2018	Konserni 2017	Laitilan kaupunki 2018	Laitilan kaupunki 2017
Peruspääoma 1.1.	30 730 353	30 730 353	30 730 353	30 730 353
Peruspääoma 31.12.	30 730 353	30 730 353	30 730 353	30 730 353
Arvonkorotusrahasto 1.1.	51 301	219 489	0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	51 301	51 301	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	1 867 566	1 578 314	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	1 721 960	1 867 566	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	9 324 594	7 936 397	6 210 366	5 180 223
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	9 108 478	9 324 594	5 823 761	6 210 366
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-901 404	-707 427	-902 903	-386 605
Oma pääoma yhteensä	40 710 687	41 266 386	35 651 211	36 554 114

VIERAAN PÄÄOMAN ERITTELY

	2018		2017	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	219 609	0	109 490
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Tytäryhteisöille yht.	0	219 609	0	109 490
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	90 690	0	138 993
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Kuntayhtymille yht.	0	90 690	0	138 993
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	0	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Osakkuusyhteisöille yht.	0	0	0	0
Vieras pääoma yhteensä	0	310 300	0	248 482

SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	2018	Konserni	Laitilan kaupunki	
		2017	2018	2017
LYHYTAIKAiset siirtovelat				
Tuloennakot	151 856	131 493	0	0
Menojäämät				
Henkilöstökulujen jaksotukset	1 039 878	766 578	166 439	184 958
Lomapalkkavaraukset	4 303 978	4 883 207	2 647 733	2 848 911
Korkojaksotukset	209 595	221 920	19 811	2 673
Muut siirtovelat	6 111 344	6 193 380	796 119	274 879
Muut menojäämät	298 914	214 521	211 485	116 586
Menojäämät yht.	11 963 710	12 279 606	3 841 587	3 428 007
LYHYTAIKAiset siirtovelat YHT.	12 115 566	12 411 099	3 841 587	3 428 007
SIIRTOVELAT YHT.	12 115 566	12 411 099	3 841 587	3 428 007

PITKÄAIKAiset velat (erääntyvät >5 v kuluttua)

	Laitilan kaupunki	
	2018	2017
PITKÄAIKAiset velat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 500 000	0
PITKÄAIKAiset velat YHT.	8 500 000	0

5.4. VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**LEASINGVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ**

	2018	Konserni	Laitilan kaupunki	
		2017	2018	2017
Leasingvastuiden yhteismäärä	332 347	915 530	201 468	266 576

VASTUUSITOUUKSET

	Laitilan kaupunki	
	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	13 075 600	13 370 400
Jäljellä oleva pääoma	10 782 598	11 181 131
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	3 677 282	3 677 282
Jäljellä oleva pääoma	2 030 080	2 247 335

VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUUSTA

	Laitilan kaupunki	
	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuusta 31.12.	49 153 858	47 696 322
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomasta takausvastuusta 31.12.	0	0
Kunnan mahd. vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	31 579	31 523

MUUT TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

	2018	Konserni 2017	Laitilan kaupunki	
			2018	2017
Sopimusvastuut	0	0	0	0
Maankäyttö- ja rakennuslaina kunnalle aiheutuvat velvoitteet	90 000	90 000	90 000	90 000

KORONVAIHTOSOPIMUKSET

Suojattava kohde:

Laina, 10 miljoonaa euroa. 28.2.2018 – 28.2.2028, korko 6 kk:n euribor

Suojaava johdannainen:

OTC-koronvaihtosopimus nimellismäärältään 9,5 miljoonaa euroa, 28.8.2018 – 28.2.2028, kaupunki saa 6 kk:n euribor-korkoa ja maksaa kiinteää korkoa, sopimuksen käypä arvo tilinpäätöshetkellä -215 581 euroa.

Suojaustyyppi: rahavirran suojaus

Koronvaihtosopimuksen kassavirrat kirjataan tulosvaikutteisesti samoilla periodeilla kuin suojatun lainan korkovirrat tilinpäätöshetkestä 31.12.2028 saakka.

KORONVAIHTOSOPIMUKSET

Sopimuskumppani	Tunnus	Tekopäivä	Päätymispäivä	Kiinteä korko %	Nimellisarvo 31.12.2018	Markkina-arvo 31.12.2018
Danke Bank	50990841S A-BHJW1	5.3.2018	28.2.2028	0,76300% p.a		-215 581
Yhteensä					0	0 -215 581

5.5. HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 2018

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Oppisopimuslaiset	Työllistetyt	Yht.	Yht. pl. työllistetyt
Keskushallinto ja tarkastustoimi	38	11	0	3	52	49
Sosiaali- ja terveystoimi	179	61	0	9	249	240
Sivistystoimi	252	147	3	3	405	402
Ympäristö- ja tekniset palvelut	57	10	0	1	68	67
Yhteensä	526	229	3	16	774	758

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 2017

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Oppisopimuslaiset	Työllistetyt	Yht.	Yht. pl. työllistetyt
Keskushallinto ja tarkastustoimi	32	9	1	2	44	42
Sosiaali- ja terveystoimi	190	71	0	11	272	261
Sivistystoimi	242	163	1	1	407	406
Ympäristö- ja tekniset palvelut	52	4	0	1	57	56
Yhteensä	516	247	2	15	780	765

HENKILÖSTÖKULUT

	Laitilan kaupunki	
	2018	2017
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	71 026	41 016

TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT

	Laitilan kaupunki	
	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot 1.1.-30.6.	-6 547	-5 180
Tilintarkastuspalkkiot 1.7.-31.12.	-4 251	-8 355
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	0	0
Muut palkkiot	0	0
Palkkiot yht.	-10 798	-13 535

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT MAKSUT

	2 018	2017
Itsenäisyyspuolue	-495	-260
Keskusta/ Laitila	-4 358	-3 778
Kokoomus/ Laitila	-1 929	-2 177
Kristillisdemokraatit	0	-66
Laitilan työväenyhdistys	-2 017	-1 683
Vihreät	-248	-148
Perussuomalaiset	-183	-187
Keskusta/ Vehmaa	-19	-23
Kokoomus/ Pyhäranta	0	-9
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yht.	-9 248	-8 331

KAUPUNGINJOHTAJAN KANSSA SOLMITTU JOHTAJASOPIMUS

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

6. VESIHUOLTOLAITOS

6.1. LAITILAN KAUPUNGIN VESIHUOLTOLAITOKSEN TOIMINTAKERTOMUS

HALLINTO

Laitilan kaupungin vesihuoltolaitos on kaupungin muu taseyksikkö, joka vastaa vesihuoltolain mukaisesta vesihuollon järjestämisestä Laitilan kaupungissa omalla toiminta-alueellaan. V. 2015 lopulla Laitilan kaupunginvaltuusto teki päätöksen vesihuoltolaitoksen taseyksikön perustamisesta 1.1.2015 alkaen.

Laitilan kaupungin tekninen toimi hoitaa vesihuoltolaitoksen tehtävät. Päätösvalta vesihuoltolaitoksen asioissa on taksoja lukuun ottamatta teknisellä valiokunnalla. Taksoista ja maksuista päättää kaupunginhallitus, ja toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet asettaa kaupunginvaltuusto.

VESIHUOLTOLAITOS

Laitilan kaupungin vesihuoltolaitoksen talousvesi on laadukasta pohjavettä. Vesihuoltolaitoksella on kuusi vedenottamoita, joista kolmessa on korkean fluoridipitoisuuden vuoksi veden käsittelyä. Vuoden 2018 lopulla valmistui yhdysvesijohto Eurasta Laitilaan, ja talousveden osto Euran kunnan vesihuoltolaitokselta alkoi. Samalla loppui vedenosto Uudenkaupungin Veden Kalannin pohjavedenottoilta.

Jätevesi johdetaan siirtoviemärillä Uuteenkaupunkiin Vakka-Suomen Veden jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi. Laitilan kaupungilla ja Uudenkaupungin kaupungilla on sopimus jätevesien käsittelystä Vakka-Suomen Veden Hapönniemen jätevedenpuhdistamolla. Sopimus koskee myös Vakka-Suomen Veden hallinnointia.

MAKSUT, KÄYTTÖ, MYYNTI YM.

Vesihuoltolain mukaisesti vesihuollon ja viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja käyttökustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle.

Käyttömaksua peritään kiinteistön käyttämän veden ja poisjohdettavan jäteveden määrän perusteella. Talousveden käyttömaksu v. 2018 oli 1,43 €/m³ (alv 0 %) ja jäteveden 2,38 €/m³ (alv 0 %). Perusmaksu määräytyy kiinteistön vesimittarin koon mukaan (19,47 €/v – 750,20 €/v/laitos (alv 0 %).

Talousvettä toimitettiin 6.119 asukkaalle. Talousvettä laskutettiin yhteensä 464.562 m³.

Talousveden myyntituotot olivat 712.770 € (käyttömaksut 665.692 € + perusmaksut 47.078 €) Vesiliittymismaksutulot olivat yhteensä 63.878 €. Uusia vesiliittymissopimuksia tehtiin 27 kpl.

Vedenkäsittelylaitoksilta verkostoon johdettiin talousvettä 421.295 m³. Lisäksi Kalannista ostettiin ja pumpattiin verkostoon pohjavettä 29.232 m³ sekä Eurasta 49.848 m³. Laskuttamattoman verkostoon pumpatun veden määrä oli 35.813

m3.

Viemäriverkostoon on liittynyt 5594 asukasta. Jätevettä laskutettiin yhteensä 409.754 m3. Jäteveden myyntituotot olivat 1.024.026 € (käyttömaksut 982.227 € + perusmaksut 41.799 €) Uusia viemäri liittymissopimuksia tehtiin 17 kappaletta. Viemäri liittymismaksutulot olivat 61.008 €. Sakokaivo- ja umpisäiliöiden lietteestä (5773 m3) maksutuloja kertyi 36.024 €. Jätevettä johdettiin puhdistettavaksi 526.348 m3. Laskuttamattoman jäteveden osuus käsitellystä jätevedestä on lähes 21 % eli jätevesiverkostossa on vuotovesiä ja hulevesiä.

Laitilan kaupungin vesihuoltolaitos myy talousvettä ja vastaanottaa jätevettä Pohjoiskulman vesiosuuskunnalta, jossa on liittymiä vesijohtoon noin 22 ja viemäriin noin 47 kiinteistöä. Vesiosuuskunta ostaa vesihuoltopalvelut Laitilan kaupungin vesihuoltolaitokselta erillisen sopimuksen perusteella. Veden mittaus tapahtuu yhdessä liittymispisteessä. Vesihuoltolaitokseen on liittynyt myös Lukujärven vesiosuuskunta, jonka verkosto käsittää ainoastaan talousveden jakelun. Liittymiä on 48 taloutta (loma-asuntoja).

INVESTOINNIT JA KUNNOSSAPITO

Vesihuoltolaitoksen investointien nettomenot olivat 1.459.848 €. Suurin yksittäinen investointi on Hinnerjoki-Laitila – yhdysvesijohtohanke 1.220.541 €.

Vesihuoltolaitoksen kunnossapidon hoitaa kolme laitosmiestä, jotka myös päivystävät. Päivystysrinkiin kuuluu lisäksi yksi teknisen toimen työntekijä.

Vesijohtoverkostoa on n. 165 km ja viemäriverkostoa n. 103 km, josta vietto- viemäriä on n. 78 km ja paineviemäriä n. 25 km. Jätevesipumppaamoita on 34 kpl.

Vedenjakelun puolella on päivittäistä hoitoa, huoltoa ja säätötoita kuudella vedenottamalla, joista Untamalassa, Palttilassa ja Puntarissa on vedenkäsittelylaitos fluoridinpoistolaitteinen (käänteisosmoosijärjestelmä). Laitteet vaativat lähes päivittäisen huollon ja säädön. Ylävesisäiliöitä on 1 kpl ja vesiverkoston paineenkorotusasemia 3 kpl.

TALOUS

Laitilan kaupungin vesihuoltolaitoksen liikevaihto oli 1.782.675 €. Tuloslaskelma osoittaa ylijäämää 155.966 € (v. 2017 ylijäämää 291.001 €). Taksoja on korotettu viimeksi 1.1.2016 lähtien. Vesilaitoksen kirjanpidossa on huomioitu korvaus jäännöspääomasta eli korkoa kaupungin sijoittamalle pääomalle 125.000 €.

Peruspääomaan on tehty tilinpäätöksessä 2015 teknisluonteinen korjaus (K. hall. 19.12.2016 § 274), jolloin vuosilta 2009–2015 kertynyt 1.017.723,83 € aiheeton alv-saaminen poistuu kirjanpidosta ja vesilaitoksen peruspääomasta. Tällä toimenpiteellä ei ole vaikutusta tuloslaskelmaan.

VUODEN 2018 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena oli käyttöveden korkea laatu ja vesihuoltolaitoksen positiivinen tulos. Nämä tavoitteet toteutettiin.

Tavoitteena oli (useamman vuoden periodilla) myös riittävä raakavesikapasiteetti, jonka toteutumista on edistetty selvittämällä uusia raakavesilähteitä Laitilan ulkopuolelta.

YHTEISTYÖHANKKEET

Talousveden osalta yhteistyöhankkeena on Kuninkaan männyn pohjavesihankkeessa mukana oleminen.

Kuninkaan männyn pohjavesihanke on edennyt vaiheeseen, jossa ympäristöluvan edellyttämät tutkimukset ja selvitykset ovat valmiit. Hakemus ympäristöluvasta on jätetty v. 2017 aikana. Vedenottolupa on ollut kuulutettavana kesällä 2018 ja siitä on jätetty useita muistutuksia. Vuoden 2018 loppupuolella on perustettu Kuninkaan Männyn Vesi Oy, jossa Laitilan kaupunki on osakkaana yhdessä Rauman kaupungin, Euran kunnan ja Kokemäen vesi Oy:n kanssa.

Koska pohjavesihankkeen kautta on mahdollista täyttää Laitilan vesitarvetta vasta useiden vuosien päästä, on Euran kunnan kanssa sovittu vedenhankinnasta. Osto Eurasta alkoi v. 2018 syksyllä, kun yhdysvesijohto valmistui. Yhdysvesijohdon rakentamisen kokonaiskustannukset olivat yht. noin 2,1 miljoonaa euroa.

Vedenosto Uudenkaupungin Kalannin vedenottoilta päättyi syksyllä 2018. Vesilinja toimii jatkossa kriisiajan varavesilinjana.

Jäteveden osalta Laitilan kaupungilla ja Uudenkaupungin kaupungilla on yhteistyösopimus Vakka-Suomen Veden hallinnoinnista ja jätevesien käsittelystä. Häpönniemen jäteveden käsittelylaitoksen kapasiteetti on liian pieni ja tarkoituksena on käynnistää varsin mittava laitoksen laajennus. Hanke on toteutusvaiheessa.

VESILAITOKSEN KEHITYSNÄKYMÄT

Laitilan kaupungin vesihuoltolaitosta on pyritty hoitamaan mahdollisimman pienen käyttökustannuksin. Keväällä rekrytoitiin uusi laitospäällikö, joka on helpottanut vähän työpaineita. Viemäriverkosto pumppaamoineen ja raakaveden käsittelylaitokset vaativat jatkuvaa huoltotyötä. Vesihuoltolaitoksella on päivystys 24/7.

Fluoridia sisältävän pohjaveden puhdistus suodattamalla on käyttökustannuksiltaan kallista. Mahdollinen pohjaveden johtaminen Kuninkaan männyn suunnasta toisi helpotusta käyttökustannuksiin, joskin se huomattavasti nostaa pääomakustannuksia.

Jätevesiverkoston tiivistämistä on tehty vähitellen, jotta mahdollisimman vähän vuotovesiä johdettaisiin Vakka-Suomen Veden puhdistettavaksi. Vuotovesien lisäksi tehtyjen havaintojen perusteella viemäriin liittyneiltä kiinteistöiltä johtuu huomattavia määriä hulevesiä jäteveden viemäriverkostoon. Kiinteistöjen hule- ja jäteveden viemärintien suunnitelmallinen tarkastustoiminta aloitetaan vuoden 2019 aikana. Vuotovesien määrän olennainen vähentäminen on otettava painopisteeksi unohtamatta vesihuoltolinjoja.

Vesihuoltolaitoksen huoltotilat, varasto ja sosiaalitalat sijaitsevat Vakka-Suomen Voiman omistamassa vuokratilassa. Vuokratustannukset ovat nostaneet käyttömenoja.

Vesilaitoksen taksa on veden laatuun verrattuna hyvinkin kilpailukykyinen naapurikuntiin verrattuna. Tarkoituksena on käyttökustannusten nousupaineista huolimatta pitää taksa kohtuullisena ja kilpailukykyisenä.

Vuonna 2019 Vesihuollon toimintojen hallintomallia tullaan tarkastelemaan muun toiminnan määritysten yhteydessä.

6.2. VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot %
LIIKEVAIHTO	1 767 345	1 679 500	1 782 675	103 175	106
Varastojen lis.(+)/väh.(-)	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-160 419	-181 013	-193 602	-12 589	107
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-46 681	-55 200	-51 299	3 901	93
Muut henkilösivukulut	-4 816	-7 294	-953	6 341	13
Palvelujen ostot	-576 794	-677 799	-596 202	81 597	88
Aineet, tarvikkeet, tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-143 245	-155 890	-154 613	1 277	99
Liiketoiminnan muut kulut	-42 599	-63 890	-98 720	-34 830	155
TOIMINTAKULUT YHT	-974 554	-1 141 086	-1 095 389	45 697	96
TOIMINTAKATE	792 791	538 414	687 286	148 872	128
Rahoitustuotot ja kulut					
Korkotuotot	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	869	0	744	744	0
Korkokulut	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-7 413	0	-6 227	-6 227	0
Korvaus jäännöspääomasta	-125 000	-125 000	-125 000	0	100
VUOSIKATE	661 247	413 414	556 803	143 389	135
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-386 396	-386 945	-416 987	-30 042	108
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	274 851	26 469	139 816	113 347	528
Poistoeron lis.(-)/väh.(+)	16 150	0	16 150	16 150	0
Varausten lis.(-)/väh.(+)	0	0	0	0	0
Rahastojen lis.(-)/väh.(+)	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	291 001	26 469	155 966	129 497	589

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
Sijoitetun pääoman tuotto, %		
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		
Voitto, %	7,84	15,55

6.3. LASKENNALLISESTI ERIYTETYN VESIHUOLTOLAITOKSEN TASELASKELMA

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASELASKELMA, VASTAAVAA

VASTAAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	0	0
Ennakkomaksut	785 128	0
Aineettomat hyödykkeet yht.	785 128	0
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	12 782	12 782
Kiinteistöjen liittymismaksut	12 992	12 992
Rakennukset	617 276	673 896
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 465 385	6 797 493
Koneet ja kalusto	-28 258	5 050
Muut aineelliset hyödykkeet	74 524	74 524
Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	0	785 128
Aineelliset hyödykkeet yht.	7 154 702	8 361 866
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	0	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset ja liittymismaksut	20 800	20 800
Sijoitukset yht.	20 800	20 800
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	7 960 630	8 382 666
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0	0
Keskeneräiset tuotteet	0	0
Valmiit tuotteet/Tavarat	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0
Ennakkomaksut	0	0
Vaihto-omaisuus yht.	0	0
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset myyntisaamiset	0	0
Pitkäaikaiset lainasaamiset	0	0
Muut pitkäaikaiset saamiset	0	0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0	0
Pitkäaik.saamiset yht.	0	0
Lyhytaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset myyntisaamiset	756 264	459 532
Lainasaamiset	0	0
Muut lyhytaikaiset saamiset	-982	-135 717
Siirtosaamiset	62	57
Lyhytaikaiset saamiset yht.	755 344	323 873

VASTAAVAA	2018	2017
Saamiset yht.	755 344	323 873
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	0	0
Muut arvopaperit	0	0
Rahoitusarvopaperit yht.	0	0
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	473 086	85 715
Rahat ja pankkisaamiset yht.	473 086	85 715
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	1 228 429	409 589
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 189 059	8 792 255

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASELASKELMA, VASTATTAVAA

VASTATTAVAA	2018	2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 672 538	4 672 538
Liittymismaksurahasto	0	0
Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut omat rahastot	0	0
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	1 257 434	966 434
Tilikauden yli-/alijäämä	155 966	291 001
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	6 085 938	5 929 972
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR		
Poistoero	13 375	29 525
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR	13 375	29 525
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET YHT.	0	0
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat	0	0
Pitkäaikaiset lainat rah.- ja vakuutusl.	455 000	585 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	0	0
Muut Pitkäaikaiset velat/Liittymism.	2 465 626	2 340 640
Siirtovelat	0	0
Pitkäaik.vieras pääoma yh	2 920 626	2 925 640

VASTATTAVAA	2018	2017
Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat	0	0
Lyhytaikaiset lainat rah.- ja vakuutusl.	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	159 460	166 979
Muut lyhytaikaiset velat/Liittymism.	0	-263 907
Siirtovelat	9 660	4 046
Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	169 120	-92 882
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 089 746	2 832 758
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 189 059	8 792 255

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASELASKELMA, TUNNUSLUVUT

	2018	2017
Omavaraisuusaste, %	66,4	67,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	173	160
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	1 413,4	1 257,4
Lainakanta 31.12., 1000 €	455	585
Lainasaamiset, 1000 €	0	0

6.4. VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMAN LIITETIETOJA

6.4.1 Liikevaihto ja muut varsinaiset toimintatuotot

LIKEVAIHTO JA MUUT VARSINAISET TOIMINTATUOTOT

	2018	2017
Liikevaihto	1 782 675	1 767 345
Tuet/avustukset	0	0

6.4.2 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Arvioitujen poistoajat ja niitä vastaavat poistomenetelmät on esitetty seuraavassa taulukossa.

POISTOAJAT JA -MENETELMÄT

Tietokoneohjelmistot	3 v.	Tasapoisto
Luonnonvarat		Ei poistoa
Rakennukset		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 v.	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset 2013	20 v.	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muut maa- ja vesirakenteet	30 v.	Tasapoisto
Johtoverkostot, vedenjak. verkko	40 v.	Tasapoisto
Vedenjakeluverkosto 2013	30 v.	Tasapoisto
Viemäriverkosto 2013	30 v.	Tasapoisto
Johtoverkostot, viemäriverkko	40 v.	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet ja laitteet	20 v.	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Kulj.väl. kuorma-, paketti- ja henk.autot	5 v.	Tasapoisto
Kuljetusvälineet 2013	4 v.	Tasapoisto
Muut koneet ja kalusto, muut kev.koneet	5 v.	Tasapoisto
Muut koneet ja kalusto, ATK-laitteet	3 v.	Tasapoisto
Irtaimisto, muut laitteet ja kalusto	3 v.	Tasapoisto

6.4.3 Henkilöstö**HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ JA HENKILÖSTÖKULUT**

	2018	2017
Palkat ja palkkiot	-193 602	-160 419
Eläkekulut	-51 299	-46 681
Muut henkilösivukulut	-953	-4 816
Yhteensä	-245 854	-211 916
Henkilöstön lukumäärä	5	5

6.4.4 Oma pääoma

OMA PÄÄOMA

	2018	2017
Peruspääoma	4 672 538	4 672 538
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 257 434	966 434
Tilikauden yli-/alijäämä	155 966	291 001
Yhteensä	6 085 938	5 929 972

6.5. VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE-ERITTELY

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE-ERITTELY, VASTAAVAA

VASTAAVAA	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Maa-alueet	
Kovero Puntarin vedenottamo (1000 m2 á 2,325 m2, 18:0)	391
Puhdistamo (78:0)	7 161
Palttilan vedenottamo (1:197)	4 709
Vedenottamo Sorola (1:40)	168
Vedenottamo Vidilä (4:32)	353
Kiinteistöjen liittymismaksut	12 992
Rakennukset	617 277
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 465 385
Koneet ja kalusto	-28 258
Keskeneräiset hankinnat	785 128
Muut aineelliset hyödykkeet	74 524
Sijoitukset	20 800
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 960 630
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Aineet ja tarvikkeet	0
Myyntisaamiset	0
Myyntisaamiset: taseessa tilillä 1805	756 264
Myyntisaamiset: taseessa tilillä 1810	0
Siirtosaamiset	62
Rahat ja saamiset	473 086
Muut saamiset: alv saamiset	-982
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 228 429
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 189 059

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE-ERITTELY, VASTATTAVAA

VASTATTAVAA	2018
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	4 672 538
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 257 434
Tilikauden yli-/alijäämä	155 966
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	6 085 938
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	
Poistoero	13 375
Vapaaehtoiset varaukset	0
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET YHT.	13 375
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen vieras pääoma	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	455 000
Muut velat/liittymismaksut	2 465 626
Lyhytaikainen vieras pääoma	
Ostovelat: taseessa tili 2815-2819	159 460
Muut velat: taseessa tili 2856	0
Siirtovelat: lomapalkkajaksotus tili 2881	9 660
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 089 746
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 189 059

7. TYÖTERVEYSHUOLTO

7.1. TULOSLASKELMA

TYÖTERVEYSHUOLLON TULOSLASKELMA

	TP 2017	TA 2018	M 2018	TA+M 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot %
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 129 920	858 000		858 000	721 097	-136 903	84 %
Maksutuotot	2 174	700		70	722	652	1031 %
Tuet ja avustukset	283				328	328	0 %
Muut toimintatuotot	6 114				2 848	2 848	0 %
TOIMINTATUOTOT YHT.	1 138 491	858 700		858 700	724 994	-133 706	84 %
KL. erät	0	0	0	0	0	0	
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-562 214	-342 174		-342 174	-294 183	47 991	86 %
Eläkekulut	-137 725	-57 315		-57 315	-71 032	-13 717	124 %
Muut henkilösivukulut	-23 817	-13 790		-13 790	-10 830	2 960	79 %
Henkilöstökulut yht.	-723 756	-413 279		-413 279	-376 045	37 234	91 %
Asiakaspalvelujen ostot	-80 124	-70 000		-70 000	-66 110	3 890	94 %
Muut palvelujen ostot	-199 023	-143 380		-143 380	-139 901	3 479	98 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32 496	-16 800		-16 800	-29 345	-12 545	175 %
Vuokrat	-1 180	-1 200		-1 200	-995	205	83 %
Muut toimintakulut	-6 049	-3 000		-3 000	-1 966	1 034	66 %
TOIMINTAKULUT YHT.	-1 042 628	-647 659		-647 659	-614 362	33 297	95 %
KL. erät	-27 525	0		0	-29 584	-29 584	0 %
TOIMINTAKATE	68 337	211 041		211 041	81 048	-129 993	38 %

8. MUUT TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

8.1. KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT KIRJAT JA LUETTELOT

KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT KIRJAT JA LUETTELOT

Pääkirja 1.1. – 31.12.2018
Päiväkirja 1.1. – 31.12.2018
Tase, virallinen ja sisäisen laskennan
Tasetilin erittely
Talousarvion toteutusvertailu, suppea
Talousarvion toteutusvertailu, laaja
Nimitiedot
Tilikartta
-kustannuspaikka
-hankkeet ja alahankkeet
Tositelajit
Palkkaerittelyt ja lista
Vesiliittymismaksuluettelo
Jätevesiliittymismaksuluettelo
Rakennustarvikevarastoluettelo
Putkitarvikevarastoluettelo
Toimistotarvikevarastoluettelo
Laitilan Historia-varastoluettelo
Omaisuuksuluettelot
Lainaluettelo
-saadut lainat
-annetut lainat (talouststo)
Välitettyjen lainojen vuositilasto
Luettelo kaupungin myöntämistä takauksista ja lainoista
Alangon säätiön ja –hoitokunnan tilikirja
Myyntireskontran ja laskutuksen kirjanpitositteet, reskontralistat
Ostoreskontran reskontralistat ja maksukirjauslista
Vastuut

8.2. TIETOSUOJATILINPÄÄTÖS

8.2.1 Tietosuoja lainsäädännön keskeiset muutokset

EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (679/2016) alettiin soveltaa 25.5.2018.

Tietosuoja-asetuksen rinnalla sovelletaan kansallista tietosuojalakia, joka tuli voimaan 1.1.2019.

Tietosuojalainsäädännön uudistuksella pyritään antamaan ihmisille enemmän oikeuksia omien tietojensa hallintaan.

Merkittävimpiä muutoksia ovat rekisterinpitäjän velvollisuus osoittaa eri tavoin toimivansa asetuksen mukaan (osoitusvelvollisuus) ja toiminta sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatteita noudattaen. Lisäksi tietosuoja-asetuksen lähtökohtana on riskipohjainen lähestymistapa, jonka mukaan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät riskit rekisteröidyn oikeuksille ja vapauksille on arvioitava etukäteen ennen käsittelyn aloittamista.

8.2.2 Kaupungin valmistautuminen tietosuoja-asetukseen

Vuonna 2018 yhtenä kehitystehtäväkokonaisuutena on ollut EU:n tietosuoja-asetuksen toimeenpano. Joulukuussa 2017 aloitettiin projekti, jonka tehtävänä oli varmistaa, että kaupungin toiminta täyttää määräajassa tietosuoja-asetuksen vaatimukset.

Projekti lähti liikkeelle nykytilakartoituksella. Suurin työmäärä kohdistui henkilötietoinventaarioon ja sopimusten kartoittamiseen. Oli oleellista selvittää, missä tietojärjestelmissä on henkilötietoa, mikä on henkilötiedon luonne ja miten tietoa suojataan.

Projektin seurauksena kaupungilla on kokonaisvaltainen kuva sen hallussa olevista henkilötiedoista:

- Mitä, miten ja mihin tarkoitukseen henkilötietoja kerätään
- Ovatko kaikki tiedot tarpeellisia
- Mikä on oikeusperuste henkilötietojen käsittelylle
- Kuinka henkilötietoja käsitellään ja säilytetään
- Kuinka henkilötietojen käsittelyä valvotaan
- Kuinka on hoidettu henkilötietojen luovutukset ja siirrot
- Mitä henkilötiedoille tapahtuu käyttötarkoituksen päättymisen jälkeen
- Kuinka hyvin rekisteröidyn oikeudet toteutuvat

Rekisteröityjen oikeuksien varmistaminen on ollut tietosuojaprojektin keskeinen tehtävä. Kaikki kaupungin tietosuojaselosteet päivitettiin vaatimustenmukaiseksi ja julkaistiin kaupungin verkkosivuille 25.5.2018 mennessä.

Projekti päättyi 25.5.2018.

8.2.3 Tietosuojavastaava

Asetus velvoittaa kaupungin nimeämään tietosuojavastaavan, jonka kaupunki nimesi 25.5.2018.

Tietosuojavastaavan tehtävänkuvaan kuuluu seurata organisaation tietojenkäsittelyyn liittyviä toimintatapoja ja huolehtia, että ne vastaavat asetuksessa tai muualla erityislainsäädännössä säädettyä. Hän myös ohjaa ja auttaa organisaatiota tietosuojaperiaatteiden ja -vaatimusten toteuttamisessa. Lisäksi tietosuojavastaava toimii kontaktipisteenä sekä valvontaviranomaiseen että rekisteröityihin.

8.2.4 Osoitusvelvollisuus

Yksi tietuoja-asetuksen isoimpia muutoksia nykytilaan on osoitusvelvollisuus. Tietuoja-asetus velvoittaa kaupunkia osoittamaan noudattavansa tietuoja-asetusta esimerkiksi dokumentoimalla henkilötietojen käsittelyyn liittyvät prosessit ja muut käytännön tietuojatoimenpiteet. Osoitusvelvollisuus merkitsee käytännössä sitä, että vain riittävällä ja asianmukaisella dokumentaatiolla ja koulutuksella kaupunki voi osoittaa toimivansa asetuksen mukaisesti.

Tietuojan keskeinen ohjausdokumentti on kaupungin tietuojakäsikirja, jossa on kuvattu muun muassa vastuut, tietuojavastaavan rooli, henkilörekisterit tietuojaselosteineen, toimintaympäristö, rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen ja rekisterinpitäjän sopimusasiat.

Kaupungin toiminnassa pyritään siihen, että käsiteltävät dokumentit ovat tarpeen mukaan saatavilla ja niiden eheys on kunnossa.

Henkilökunnan koulutus on tärkeässä roolissa tietuojan toteuttamisen kannalta. Kaupunki järjesti useita tietuojakoulutuksia 2018 aikana henkilökunnalleen.

Tietuojakäytännöt perehdytetään uusille työntekijöille koulutuksessa. Henkilöstölle järjestetään vuosittain täydennyskoulutusta tietuojan osalta.

8.2.5 Kaupungin tietovarannot ja vastuut

Koko kaupungin henkilötietoja sisältävien rekisterien määrä on 45.

Rekisterinpitäjän vastuut henkilörekistereistä jakautuu kaupunginhallituksen ja valiokuntien kesken.

8.2.6 Rekisteröidyn oikeudet

Tietuoja-asetuksen toimeenpanoprojekti tuotti kaupunkitasoisen prosessin rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiselle.

Tällä hetkellä rekisteröityjen pyyntöjen käsittelyprosessi on manuaalinen, jolloin tietoja ei voida luovuttaa kuntalaiselle sähköisessä muodossa.

Rekisteröidyiltä tulleiden pyyntöjen määrä 25.5.2018 – 31.12.2018 välisenä aikana on 3 kpl sosiaali- ja terveystoimeen.

8.2.7 Tietuojaloukkaukset

Tietuojaloukkauksia ei ole tapahtunut 25.5.2018 – 31.12.2018 välisenä aikana.

8.2.8 Kehittämiskohteet vuodelle 2019

- Riskienhallintaohjelma, johon kuuluu tietuoja yhtenä osana.

- Tämän hetkisen tiedon perusteella julkisen hallinnon tiedonhallintalaki on tulossa voimaan loppuvuodesta 2019. Uuden lain myötä julkisen hallinnon tietoturvallisuutta koskevat velvoitteet uudistetaan. Nämä vaatimukset edistävät myös tietosuoja-asetuksen mukaisen osoittamisvelvoitteen toteuttamista. Keskeinen toiminnallinen tavoite on saavuttaa parempi yhteen toimivuus ja sujuvampi tietojen vaihto viranomaisten välillä.

8.3. ALLEKIRJOITUKSET

Vuoden 2018 tilinpäätöksen allekirjoitukset

Laitilassa 25.03.2019

Laitilan kaupunginhallitus

Puheenjohtaja

Varapuheenjohtaja
